
Suur

Adreß-kalender

1911

Hind 20 kop.

Tallinnas, 1910.
Trükitud W. Ehrenpreis'i trükikojas.

Suur
Adress-kalender
1911

…eit, …
meie Juli… …kalendri…

W. Ehrenpreis'i trükk, Tallinnas.

Märgid ja lühendused.

noor kuu.	täis kuu.
esimene weerand.	wiimane weerand.

P. = püha; p. = päew, pärast; h. = hommikul, õ. = õhtul; e. l. = enne lõunat; p. l. = pärast lõunat; t. = tund; m. = minut.

Aasta ajad.

Kewade algab	8. märtsil	kell	7	õhtul.
Suwi „	9. junil	„	3	p. l.
Sügise „	11. septem.	„	5	e. l.
Talw „	10. detsemb.	„	1	öösel.

Tähtraamatusse ülespandud aeg ei ole mitte kõigis kodumaa linnades õige, waid ainult Tartus, ja tähendab Peterburi kella-aega. Nendes linnades, mis Tartuga ühe laiusekraadi all seisawad, tuleb õige aja kättesaamiseks kalendri arwudele lihtsalt järgmised aasta jooksul muutmata arwud juurde lisada: Wiljandi = + 4 ja pool minutit, Pärnu = + 8 ja pool min., Kuresaar = + 17 ja pool m.; teistes kodumaa linnades on juurdelisatawad arwud muutlikud, nii wõib Tallinnas ja Riias aeg kõige rohkem 10 min. tähtraamatusse tähendatud ajast lahku minna.

Päikese ja kuu tõusu aeg tähendab silmapilku, kunas päikese ehk kuu ülemine äär waatepiiri alt nähtawale tuleb; loojamineku aeg — kunas see äär ära kaob.

Warjutused.

1911. aastal on 2 päikese ja 2 kuu warjutamist.

1. Täieline päikese warjutus on 5. aprillil, algus kell 8,49 m. p. l.; näha Australias ja Põhja-Amerikas.

2. Osaline päikese warjutus 9. oktobril, algus kell 2,19 m. hom.; näha terwes Asia ja Lääne-Australias.

3. Kuu warjutus 16. aprillil ei ole Wenemaal näha.

4. Kuu warj. 24. okt., algus kell 3,41 m. lõpp k. 7,16 m., on terwel Wenemaal näha.

Kalendrite ajaarwamine.

Wenemaal, peale Soome- ja Poolamaa, Greekamaal, Rumenias, Serbias, Bulgarias tarwitatakse Julianuse ehk wana kalendrit, muudes riikides Gregorianuse kalendrit. Gregorianuse kalender on meie Julianuse kalendrist aastasajal 13 päewa ees.

Näärikuu — Jaanuar.

Wana kalender		Uus k.	Mälestuse- ja tähtpäewad	Märkused.
**1	Laup.	14	**Näärі p.** 🌕 11,26 õ.	
1. nädal Matt. 3. Ristimisest Jordanis.				
2	Pühap.	15	P. p. Näärip.	
3	Esmasp.	16		
4	Teisip.	17		
5	Keskn.	18		
**6	Neljap.	19	**Kolmekuninga p.**	
7	Reede	20		
8	Laup.	21		
2. nädal. Luk. 2. Jeesuse lapsepõlw.				
9	Pühap.	22	1. P. p. Kolmek. 🌗 7,21 e. l.	
10	Esmasp.	23	Paawli päew.	
11	Teisip.	24		
12	Keskn.	25		
13	Neljap.	26		
14	Reede	27	Korjuse p.	
15	Laup.	28		
3. nädal. Joan. 2. Kana pulmad.				
16	Pühap.	29	2. P. p. Kolmek. p.	
17	Esmasp.	30	Tõnise p. 🌑 10,45 e. l.	
18	Teisip.	31		
19	Keskn.	1		
20	Neljap.	2	Faab. Sebastian	
21	Reede	3		
22	Laup.	4		
4. nädal. Matt. 8. Kapernauma pealik.				
23	Pühap.	5	3. P. p. Kolmek. p.	
24	Esmasp.	6	🌓 4,28 p. l.	
25	Teisip.	7	Pauluse pöörm.	
26	Keskn.	8		
27	Neljap.	9		
28	Reede	10		
29	Laup.	11		
5. Matt. 8. Torm mere peal.				
30	Pühap.	12	4. P. p. Kolmek. p.	
31	Esmasp.	13	🌕 11,37 e. l.	

1. skp. tõuseb päike kell 8,50 min.; läheb looja kell 3,51 min.
1. „ „ „ „ 8,40 „ „ „ „ 4,13 „
„ „ „ 8,15 „ „ „ „ 4,35 „

Wana kalender	Uus k.	Mälestuse- ja tähtpäewad	**Märkused.**
1 Teisip.	14	**Küünla p.**	
**2 Keskn.	15		
3 Neljap.	16		
4 Reede	17		
5 Laup.	18		
6. nädal. Matt. 20. Wiinamäest.			
6 Pühap.	19	9. P. enne Ülest. p.	
7 Esmasp.	20		
8 Teisip.	21	☾ 4,44 h.	
9 Keskn.	22	Luuwalu päew.	
10 Neljap.	23		
11 Reede	24		
12 Laup.	25		
7. nädal. Luk. 8. Külwajast.			
13 Pühap.	26	8. P. e. Ülest. p.	
14 Esmasp.	27		
15 Teisip.	28	Neitsi p.	
16 Keskn.	1	● 1,31 hom.	
17 Neljap.	2		
*18 Reede	3	**Wõi nädal.**	
*19 Laup.	4		
8. näd. Luk. 18. Kristuse kannatamisest.			
20 Pühap.	5	Paastu püha.	
21 Esmasp.	6		
22 Teisip.	7	Wastla p.	
23 Keskn.	8	Tuha p. ☽ 0,1 õ.	
24 Neljap.	9	Madise p.	
25 Reede	10		
26 Laup.	11		
9. nädal. Matt. 4. Kristust kiusatakse.			
27 Pühap.	12	1. püha paastus.	
28 Esmasp.	13		

1. skp. tõuseb päike kell 7,47 min.; läheb looja kell 5,03 min.
11. „ „ „ „ 7,23 „ „ „ „ 5,29 „
21. „ „ „ „ 6,55 „ „ „ „ 5,52 „

Wana kalender		Uus k.	Mälestuse- ja tähtpäewad	Märkused.
1	Teisip.	14		
**2	Keskn.	15	**Palwe p.** I. kwat. 0,58 õ.	
3	Neljap.	16		
4	Reede	17		
5	Laup.	18		
	10. nädal.		Matt. 15. Kananea naine.	
6	Pühap.	19	2. püha paastus.	
7	Esmasp.	20		
8	Teisip.	21	Kewade algab.	
9	Keskn.	22		
10	Neljap.	23	1,26 hom.	
11	Reede	24		
12	Laup.	25		
	11. nädal.		Luk. 11. Kurjawaimu wäljaajamine.	
13	Pühap.	26	3. püha paastus.	
14	Esmasp.	27		
15	Teisip.	28		
16	Keskn.	29		
17	Neljap.	30	1,38 p. l.	
18	Reede	31		
19	Laup.	1		
	12. nädal.		Joan. 6. 5000 mehe söötmine.	
20	Pühap.	2	4. püha paastus.	
21	Esmasp.	3		
22	Teisip.	4		
23	Keskn.	5		
24	Neljap.	6	6,55 e. l.	
*25	Reede	7	**Paastu Maarja p.**	
26	Laup.	8	Eesti rahwa wabastuse p.	
	13. nädal.		Joan. 8. Jesust wisatakse kiwidega.	
27	Pühap.	9	5. püha paastus.	
28	Esmasp.	10		
29	Teisip.	11		
30	Keskn.	12		
31	Neljap.	13	3,37 p. l.	

1. skp. tõuseb päike kell 6,33 min.; läheb looja kell 6,09 min.
11. „ „ „ „ 6,05 „ „ „ „ 6,32 „
21. „ „ „ „ 5,35 „ „ „ „ 6,55 „

Wana kalender	Uus k.	Mälestuse- ja tähtpäewad	**Märkused.**
1 Reede	14	Karjalaskmise päew.	
2 Laup.	15		
14. nädal.		Matt. 21. Jesus sõidab Jerusalemma.	
**3 Pühap.	16	**Palmipuude p.**	
4 Esmasp.	17	Ambruse päew.	
5 Teisip.	18		
6 Keskn.	19		
**7 Neljap.	20	**Suur Neljap.**	
**8 Reede	21	**Suur Reede.** ☾ 7,36 p. l.	
9 Laup.	22		
15. nädal.		Mark. 16. Ülestõusmisest.	
**10 Pühap.	23	**1. Ülestõusmise püha.**	
**11 Esmasp.	24	**2. Ülest. p.**	
**12 Teisip.	25	**3. Ülest. p.**	
13 Keskn.	26		
14 Neljap.	27	Künni p.	
15 Reede	28	● 11,25 õ.	
16 Laup.	29		
16. nädal.		Joan. 20. Uskmata Toomas.	
17 Pühap.	30	1. P. p. Ülest. p.	
18 Esmasp.	1		
19 Teisip.	2		
20 Keskn.	3		
21 Neljap.	4		
22 Reede	5	☽ 7,24 e. l.	
*23 Laup.	6	**Keisri pr. nimep.** Jüri-p.	
17. nädal.		Joan. 10. Hea karjane.	
24 Pühap.	7	2. P. p. Ülest. p.	
25 Esmasp.	8	Markuse päew.	
26 Teisip.	9		
27 Keskn.	10		
28 Neljap.	11		
29 Reede	12		
30 Laup.	13	○ 7,10 e. l.	

9. küllwinädal.

1. skp. tõuseb päike kell 5,04 min.; läheb looja kell 7,20 min.
11. „ „ „ „ 4,37 „ „ „ „ 7,43 „
21. „ „ „ „ 4,11 „ „ „ „ 8,05 „

Wana kalender	Uust.	Mälestuse- ja tähtpäewad		**Märkused.**
18. nädal.		Joan. 16. Üürikesest ajast.		
1 Pühap.	14	3. P. p. Ülest. p. Wolbri p.	8. külwinädal.	
2 Esmasp.	15			
3 Teisip.	16	† leidmise p.		
4 Keskn.	17			
5 Neljap.	18			
**6 Reede	19	Keisri hr. s. p.		
7 Laup.	20			
19. nädal.		Joan. 16. Kristuse äraminek.		
8 Pühap.	21	4. P. p. Ülest. p. ☾ 10,23 e. l.	7. külwinädal.	
*9 Esmasp.	22	Nigula p.		
10 Teisip.	23			
11 Keskn.	24			
12 Neljap.	25			
13 Reede	26			
**14 Laup.	27	Kroonimise p.		
20. nädal.		Joan. 16. Õigest palumisest.		
15 Pühap.	28	5. P. p. Ülest. p. ● 7,24 e. l.	6. külwinädal.	
16 Esmasp.	29			
17 Teisip.	30			
18 Keskn.	31			
*19 Neljap.	1	**Taewaminemise p.**		
20 Reede	2			
21 Laup.	3	☽ 11,4 õ.		
21. nädal.		Joan. 15. Nõemustajast.		
22 Pühap.	4	6. P. p. Ülest. p.	5. külwinädal.	
23 Esmasp.	5			
24 Teisip.	6			
**25 Keskn.	7	Keisri pr. sünd. p.		
26 Neljap.	8			
27 Reede	9			
28 Laup.	10			
22. nädal.		Joan. 14. Püha waimu-wäljawalam.		
**29 Pühap.	11	**1. Nelipühi p.** ● 10,51 õ.	4. k. n.	
**30 Esmasp.	12	**2. Nelipühi p.**		
**31 Teisip.	13	**3. Nelipühi p.**		

1. skp. tõuseb päike kell 3,48 min.; läheb looja kell 8,27 min.
11. „ „ „ „ 3,29 „ „ „ „ 8,48 „
21. „ „ „ „ 3,13 „ „ „ „ 9,05 „

Wana kalender	Uus t.	Mälestuse- ja tähtpäewad		**Märkused.**
1 Keskn.	14	II. kwatember.	4. k. n.	
2 Neljap.	15			
3 Reede	16			
4 Laup.	17			
23. nädal. Joan. 3. Jesus ja Nikodemus.				
5 Pühap.	18	Kolmainu Jumala Püha.	3. küllwinädal.	
6 Esmasp.	19	☾ 9,51 p. l.		
7 Teisip.	20			
8 Keskn.	21			
9 Neljap.	22	Pööri päew.		
10 Reede	23			
11 Laup.	24			
24. nädal. Luk. 16. Rikkast mehest.				
12 Pühap.	25	1. P. p. Kolmainu J. p.	2. küllwinädal.	
13 Esmasp.	26	● 2,20 p. l.		
14 Teisip.	27			
15 Keskn.	28	Wiidi-p.		
16 Neljap.	29			
17 Reede	30			
18 Laup.	1			
25. nädal. Luk. 14. Suurest õhtusöömaajast.				
19 Pühap.	2	2. P. p. Kolmainu J. p.	1. küllwinädal.	
20 Esmasp.	3	☽ 10,20 e. l.		
21 Teisip.	4			
22 Keskn.	5			
23 Neljap.	6			
**24 Reede	7	**Jaani p.**		
25 Laup.	8			
26. nädal. Luk. 15. Kadunud lambast.				
26 Pühap.	9	3. P. p. Kolmainu J. p.		
27 Esmasp.	10	7. magaja p.		
28 Teisip.	11	○ 1,53 p. l.		
*29 Keskn.	12	Peetri-Pauli p.		
30 Neljap.	13	Pauli mälest. p.		

1. skp. tõuseb päike kell 3,05 min.; läheb looja kell 9,19 min.
11. „ „ „ „ 3,05 „ „ „ „ 9,23 „
21. „ „ „ „ 3,12 „ „ „ „ 9,19 „

Wana kalender		Uus k.	Mälestuse- ja tähtpäewad
1	Reede	14	
*2	Laup.	15	Heina-Maarja p.
	27. nädal.		Luk. 6. Olge armulised.
3	Pühap.	16	4. P. p. Kolmainu J. p.
4	Esmasp.	17	
5	Teisip.	18	
6	Keskn.	19	☾ 6,31 e. l.
7	Neljap.	20	
8	Reede	21	
9	Laup.	22	
	28. nädal.		Luk. 5. Rohkest kalasaagist.
10	Pühap.	23	5. P. p. Kolmainu J. p.
11	Esmasp.	24	[7 wenna p.
12	Teisip.	25	● 9,12 p. l.
13	Keskn.	26	
14	Neljap.	27	Mareti päew.
15	Reede	28	Apostlite jag. p.
16	Laup.	29	
	29. nädal.		Matt. 5. Wariseride õigusest.
17	Pühap.	30	6. P. p. Kolmainu J. p.
18	Esmasp.	31	
19	Teisip.	1	
20	Keskn.	2	Elia-p. ☽ 0,30 ö.
21	Neljap.	3	
*22	Reede	4	Keisri ema nime-p.
23	Laup.	5	[Maria Magdal.
	30. nädal.		Mark. 8. 4000 mehe söötmine.
24	Pühap.	6	7. P. p. Kolmainu J. p.
25	Esmasp.	7	Jakobi p.
26	Teisip.	8	
27	Keskn.	9	
28	Neljap.	10	○ 3,55 e. l.
29	Reede	11	Olewi p.
**30	Laup.	12	Aujärjepärija sünd. p.
	31. nädal.		Matt. 7. Waleprohwetitest.
31	Pühap.	13	8. P. p. Kolmainu J. p.

Märkused.

1. skp. tõuseb päike kell 3,27 min.; läheb looja kell 9,08 min.
11. „ „ „ „ 3,44 „ „ „ „ 8,51 „
21. „ „ „ „ 4,05 „ „ „ „ 8,30 „

Wana kalender		Uus k.	Mälestuse- ja tähtpäewad	Märkused.
1	Esmasp.	14		
2	Teisip.	15	Peetri ahel. p.	
3	Keskn.	16		
4	Neljap.	17	☾ 1,11 p. l.	
5	Reede	18		
*6	Laup.	19	Kristuse äraseletam. p.	
			32. nädal. Luk. 16. Ulekohtune majapidaja.	
7	Pühap.	20	9. P. p. Kolmainu J. p.	
8	Esmasp.	21		
9	Teisip.	22		
10	Keskn.	23	Lauritsa p.	
11	Neljap.	24	● 5,14 e. l.	
12	Reede	25		
13	Laup.	26		
			33. nädal. Luk. 19. Jerusalemma ärarik.	
14	Pühap.	27	10. P. p. Kolmainu J. p.	
*15	Esmasp.	28	Rukki-Maarja p.	
16	Teisip.	29		
17	Keskn.	30		
18	Neljap.	31	☽ 5,21 p. l.	
19	Reede	1		
20	Laup.	2		
			34. nädal. Luk. 18. Wariser ja tölner.	
21	Pühap.	3	11. P. p. Kolmainu J. p.	
22	Esmasp.	4		
23	Teisip.	5		
24	Keskn.	6	Pärtli päew.	
25	Neljap.	7		
26	Reede	8	○ 4,57 p. l.	
27	Laup.	9		
			35. nädal. Mark. 7. Kurdist ja keeletumast.	
28	Pühap.	10	12. P. p. Kolmainu J. p.	
*29	Esmasp.	11	Joh. surma p.	
*30	Teisip.	12	Aleksandri p.	
31	Keskn.	13		

1. skp. tõuseb päike kell 4,29 min.; läheb looja kell 8,05 min.
11. „ „ „ „ 4,51 „ „ „ „ 7,36 „
21. „ „ „ „ 5,13 „ „ „ „ 7,09 „

Wana kalender		Uus k.	Mälestuse- ja tähtpäewad	Märkused.
1	Neljap.	14		
2	Reede	15	☾ 6,51 p. l.	
3	Laup.	16		
	36. nädal.		Luk. 10. Halastaja Samariamees.	
4	Pühap.	17	13. P. p. Kolmainu J. p.	
5	Esmasp.	18		
6	Teisip.	19		
7	Keskn.	20		
*8	Neljap.	21	Maarja sünd. p.	
9	Reede	22	🌑 3,37 p l.	
10	Laup.	23		
	37. nädal.		Luk. 17. Kümme pidalitõbist.	
11	Pühap.	24	14. P. p. Kolmainu J. p.	
12	Esmasp.	25		
13	Teisip.	26		
*14	Keskn.	27	Risti ülend p.	
15	Neljap.	28		
16	Reede	29		
17	Laup.	30	☽ 0,8 p. l.	
	38. nädal.		Matt. 6. Ülekohtusest mammonast.	
18	Pühap.	1	15. P. p. Kolmainu J. p.	
19	Esmasp.	2		
20	Teisip.	3		
21	Keskn.	4	Matteuse p. III. Kwatemb.	
22	Neljap.	5		
23	Reede	6		
24	Laup.	7	Joh. saam. p.	
	39. nädal.		Luk. 7. Naini surnust.	
25	Pühap.	8	16. P. p. K. J. p. 🌕 5,11 e. l.	
*26	Esmasp.	9	Joannese õp. p.	
27	Teisip.	10		
28	Keskn.	11		
29	Neljap.	12	Mihkli-p.	
30	Reede	13		

1. skp. tõuseb päike kell 5,37 min.; läheb looja kell 6,37 min.
11. „ „ „ „ 5,59 „ „ „ „ 6,08 „
21. „ „ „ „ 6,21 „ „ „ „ 5,40 „

Wana kalender		Uusk.	Mälestuse- ja tähtpäewad	Märkused.
*1	Laup.	14	Maarja kaitsm. ja eestpalwe.	
			40. nädal. Luk. 14. Weetõbisest.	
*2	Pühap.	15	Lõikuse püha. ☾ 0,46 õ.	
3	Esmasp.	16		
4	Teisip.	17		
**5	Kesk.	18	Aujärjepärija nimep.	
6	Neljap.	19		
7	Reede	20		
8	Laup.	21		
			41. nädal. Matt. 22. Ülemast käsust.	
9	Pühap.	22	18. P. p. K. J. p. 🌑 5,9 e. l.	
10	Esmasp.	23		
11	Teisip.	24		
12	Kesk.	25		
13	Neljap.	26		
14	Reede	27	Kolletam. p.	
15	Laup.	28		
			42. nädal. Matt. 4. Halwatud mehest.	
16	Pühap.	29	19. P. p. Kolmainu J. p.	
*17	Esmasp.	30	Borki p. ☽ 7,41 e. l.	
18	Teisip.	31	Lutheri usu ülesw. p. Liiwimaal.	
19	Kesk.	1		
20	Neljap.	2		
**21	Reede	3	Keisri hr. aujärje p.	
*22	Laup.	4	Kaasani Maarja p.	
			43. nädal. Matt. 22. Pulma riidest.	
23	Pühap.	5	20. P. p. Kolmainu J. p.	
24	Esmasp.	6	🌕 4,48 p. l.	
25	Teisip.	7		
26	Kesk.	8		
27	Neljap.	9		
28	Reede	10		
29	Laup.	11		
			44. nädal. Joan. 4. Kuninga pojast.	
30	Pühap.	12	21. P. p. Kolmainu J. p.	
31	Esmasp.	13	☾ 3,19 e. l.	

1. skp. tõuseb päike kell 6,44 min.; läheb looja kell 5,12 min.
11. „ „ „ „ 7,05 „ „ „ „ 4,45 „
21. „ „ „ „ 7,30 „ „ „ „ 4,21 „

Talwekuu — Nowember.

Wana kalender	Uust.	Mälestuse- ja tähtpäewad	Märkused.
1 Teisip.	14	Pühade p.	
2 Kesk.	15	Hingede p.	
3 Neljap.	16		
4 Reede	17		
5 Laup.	18		
45. nädal. Matt. 18. Halastamata sulane.			
6 Pühap.	19	22. P. p. Kolmainu J. p.	
7 Esmasp.	20		
8 Teisip.	21		
9 Kesk.	22		
10 Neljap.	23	Mardi p.	
11 Reede	24	Martin piiskopp.	
12 Laup.	25		
46. nädal. Matt. 22. Kohturahast.			
13 Pühap.	26	23. P. p. Kolmainu J. p.	
*14 Esmasp.	27	Keisri ema s. p.	
15 Teisip.	28		
16 Kesk.	29	☽ 2,42 e. l.	
17 Neljap.	30		
18 Reede	1		
19 Laup.	2		
47. nädal. Matt. 9. Weretõbisest.			
20 Pühap.	3	Surnute p.	
*21 Esmasp.	4	Maarja ohwerdamise p.	
22 Teisip.	5		
23 Kesk.	6	🌕 3,52 e. l.	
24 Neljap.	7		
25 Reede	8	Kadrina p.	
26 Laup.	9		
48. nädal. Matt. 21. Jesus läheb Jerusalemma.			
27 Pühap.	10	1. Kristuse tul. p.	
28 Esmasp.	11		
29 Teisip.	12	☾ 6,46 e. l.	
30 Kesk.	13	Andrese p.	

1. skp. tõuseb päike kell 7,57 min.; läheb looja kell 3,55 min.
11. „ „ „ „ 8,18 „ „ „ „ 3,36 „
21. „ „ „ „ 8,39 „ „ „ „ 3,25 „

 Jõulukuu — Detsember.

Wana kalender	Uusk.	Mälestuse- ja tähtpäewad	Märkused.
1 Neljap.	14		
2 Reede	15		
3 Laup.	16		
49. nädal.		Luk. 21. Wiimsepäewa tähed.	
4 Pühap.	17	2. Kristuse tul. p.	
5 Esmasp.	18		
*6 Teisip.	19	Keisri nimep. Nigula p.	
7 Keskn.	20	4,40 p. l.	
8 Neljap.	21	N. Maarja p.	
9 Reede	22		
10 Laup.	23	Talwe algus, k. 1 ö.	
50. nädal.		Matt. 11. Joannes wangis.	
11 Pühap.	24	3. Kristuse tul. p.	
12 Esmasp.	25		
13 Teisip.	26	Luutsina p.	
14 Keskn.	27	4 kwatember.	
15 Neljap.	28	7,48 p. l.	
16 Reede	29		
17 Laup.	30		
51. nädal.		Joan. 1. Auu Issand on ligi.	
18 Pühap.	31	4. Kristuse tul. p.	
19 Esmasp.	1		
20 Teisip.	2		
21 Keskn.	3	Tooma p.	
22 Neljap.	4	8,58 p. l.	
23 Reede	5		
24 Laup.	6		
52. nädal.		Luk. 2. Jesuse sündimine.	
**25 Pühap.	7	**1. Jõulu p.**	
**26 Esmasp.	8	**2. Jõulu p.**	
*27 Teisip.	9	**3. Jõulu p.**	
28 Keskn.	10	Süüta laste p.	
29 Neljap.	11	0,10 ö.	
30 Reede	12		
31 Laup.	13	Silwester	

1. skp. tõuseb päike kell 8,52 min.; läheb looja kell 3,19 min.
11. „ „ „ „ 9,00 „ „ „ „ 3,21 „
21. „ „ „ „ 9,00 „ „ „ „ 3,31 „

Pühad ja tähtpäewad,

mil kooli ja kohut ei peeta.

Januar	1.	Uus aasta
"	6.	Kolmekuninga=päew
Webruar	2.	Küünla=päew
"	18., 19.	Wõinädal
Märts	2.	Palwe päew
"	25.	Paastu Maarja=päew
April	7.	Suur Neljapäew
"	8.	Suur Reede
"	9.	Lihawõtte laupäew
"	10.—16.	Lihawõtte nädal
"	23.	Keisri Proua nimepäew
Mai	6.	Keisri Herra sündimisepäew
"	9.	Nigula=päew
"	14.	Kroonimise=päew
"	19.	Taewaminemise püha
"	25.	Keisri Proua sündimisepäew
"	29.—31.	Nelipühid
Juni	24.	Jaanipäew
Juli	2.	Heina=Maarja päew
"	22.	Keisri Ema nimepäew
"	30.	Auujärjepärija sündimisepäew
August	6.	Kristuse äraseletamise päew
"	15.	Rukki=Maarja päew
"	29.	Joannese surma päew
"	30.	Aleksander Newski
September	8.	Maarja sündimisepäew
"	14.	Risti ülendamise päew
"	26.	Joannese õpetuse päew
Oktober	1.	Maarja kaitsmine ja eestpalwe
"	5.	Auujärjepärija nimepäew
"	17.	Borki päew. — Wabaduste manifest
"	18.	Lutheruse usu püha
"	21.	Keisri auujärje peale astumise päew
"	22.	Kaasani Maarja päew
November	14.	Keisri Ema sündimise päew
"	21.	Maarja ohwerdamise päew
Detsember	6.	Keisri Herra nimepäew
"	25.—25.	Jõulud.

Wene Keisri suguwõsa.

Keiserlik Majesteet, Keisri Herra **Nikolai Aleksandrowitsh,** kõige Wene riigi Isewalitseja, sündinud 6. mail 1868. (nimepäew 6. detsembril).

Keisri Herra Kõrge Ema, Keiserlik Majesteet, Keisri Proua **Maria Feodorowna,** sündinud 14. nowembril 1847. (nimep. 22. juulil), oli abielus Keisri Aleksander III. (Jumalas puhkama läinud 20. oktobril 1894.).

Keiserlik Majesteet, Keisri Proua **Aleksandra Feodorowna,** sündinud 25. mail 1872. (nimepäew 23. aprillil), abielus 14. nowembrist 1894. Hesseni Suur-hertsogi Ludwig IV. ja tema abikaasa Suur-hertsoginna Alise Tütar.

Keiserlik Kõrgus, Auujärjepärija, Herra ja Suurwürst **Aleksei Nikolajewitsh,** sündinud 30. juulil 1904. (nimepäew 5. oktobril).

Keisri Herra Kõrged Tütred:

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Olga Nikolajewna,** sünd. 3. nowembril 1895. (nimepäew 11. juulil).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Tatjana Nikolajewna,** sündinud 29. mail 1897. (nimepäew 12. jaanuaril).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Maria Nikolajewna,** sündinud 14. juunil 1899. (nimepäew 22. juulil).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Anastasia Nikolajewna,** sündinud 5. juunil 1901. (nimepäew 22. detsembril).

Keisri Herra Kõrge Wend:

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Mihail Aleksandrowitsh,** sündinud 22. nowembril 1878. (nimepäew 22. nowembril).

Keisri Herra Kõrged Õed:

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Kseenia Aleksandrowna,** (waata alamal).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Olga Aleksandrowna,** sündinud 1. juunil 1882. (nimepäew 11. juulil). Abielus 27. juulist 1901 Kõrgusega Prints **Peeter Aleksandrowitshi,** Oldenburgi hertsogiga.

Keisri Herra Kõrged Onud ja Tädid:

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Wladimir Aleksandrowitsh,** sündinud 10. aprillil 1847. (nimepäew 15. juulil). Tema abikaasa: Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Maria Pawlowna,** sündinud 2. mail 1854. (nimepäew 22. juulil). Nende lapsed: Keiserlikud Kõrgused: Suurwürst **Kirill Wladimirowitsh,** sündinud 30. septembril 1876. (nimepäew 11. mail); Suurwürst **Boris Wladimirowitsh,** sündinud 12. nowembril 1877. (nimepäew 2. mail); Suurwürst **Andreas Wladimirowitsh,** sündinud 2. mail 1879. (nimep. 30. nowembril); Suurwürstinna **Helena Wladimirowna,** sündinud 17. jaanuaril

1822. (nimepäew 21. mail), abielus 16. augustist 1902 Kuninglikn Kõrgusega **Nikolai Georgiewitsh,** Greeka kuninga pojaga.

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Aleksei Aleksandrowitsh,** sünd. 2. jaanuaril 1850. (nimepäew 20. mail).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Jelisaweta Feodorowna,** sünd. 20. okt. 1864. (nimepäew 5. septembril), oli abielus Keiserlik Kõrgusega, Suurwürst **Sergei Aleksandrowitshiga** (surnud 17. weebr. 1905.).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Paul Aleksandrowitsh,** sünd. 21. septembril 1860. (nimepäew 29. juunil), oli abielus Keiserlik Kõrgusega, Suurwürstinna **Aleksandra Georgiewnaga,** (surnud 12. septembril 1891.). Tema lapsed: Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Dimitri Pawlowitsh,** sünd. 9. septembril 1891. (nimepäew 21. septembril); Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Maria Pawlowna,** sündinud 6. aprillil 1890. (nimepäew 22. juulil).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Maria Aleksandrowna,** sündinud 5. oktobril 1853. (nimepäew 22. juulil), oli abielus Kuninglikn Kõrguse **Alfred-Ernst-Albertiga,** Suure Britannia printsi, Saksen-Koburg-Goteni hertsogiga.

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Aleksandra Josepowna,** sündinud 26. juunil 1830. (nimepäew 23. aprillil), oli abielus Keiserliku Kõrguse, Suurwürst **Konstantin Nikolajewitshiga** (surnud 13. jaanuaril 1892.).

Tema lapsed:

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Nikolai Konstantinowitsh,** sünd. 2. weebruaril 1850. (nimepäew 6. detsembril).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Konstantin Konstantinowitsh,** sündinud 10. aug. 1858. (nimepäew 21. mail). Tema abikaasa Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Elisaweta Mawrikijewna,** sünd. 13. jaanuaril 1865. (nimepäew 5. septembril). Nende lapsed, Kõrgused: Würst **Joann Konstantinowitsh,** sündinud 23. juunil 1886. (nimepäew 24. juunil). Würst **Gabriel Konstantinowitsh,** sündinud 3. juulil 1887. (nimepäew 13. juulil). Würst **Konstantin Konstantinowitsh,** sünd. 20. dets. 1890. (nimepäew 21. mail). Würst **Oleg Konstantinowitsh,** sündinud 15. nowbr. 1892. (nimep. 20. sept.) Würst **Igor Konstantinowitsh,** sünd. 29. mail 1894. (nimep. 5. juunil). Würst **Georg Konstantinowitsh,** sünd. 23. aprillil 1903. (nimep. 23. aprillil). Würstinna **Tatjana Konstantinowna,** sünd. 11. jaan. 1890. (nimepäew 12. jaanuaril). Würstinna **Weera Konstantinowna,** sünd. 11. april. 1906. (nimep. 17. sept.)

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Dimitri Konstantinowitsh,** sünd. 1. juunil 1860. (nimepäew 21. septembril).

Kuninglik Majesteet, greeklaste Kuninganna **Olga Konstantinowna,** sünd. 22. aug. 1851. (nimepäew 11. juulil), abielus Majesteedi greeklaste Kuninga Georg I.

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Weera Konstantinowna,** sündinud 4. weebruaril 1854. (nimepäew 17. septembril), oli abielus Kuninglikn Kõrguse, Würtembergi Hertsog Wilhelm-Eugeniga.

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Nikolai Nikolajewitsh**, sündinud 6. nowembril 1856. (nimepäew 27. juulil). Tema abikaasa, Keiserlik Kõrgus Suurwürstinna **Annastasia Nikolaewna**, sünd. 23. dets. 1867 (nimepäew 22 dets.).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Peeter Nikolajewitsh**, sündinud 10. jaanuaril 1864. (nimep. 29. juunil). Tema abikaasa, Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Militsa Nikolajewna**, sünd. 14. juul. 1866. (nimep. 19. juulil). Nende lapsed, Kõrgused: Würst **Roman Petrowitsh**, sünd. 5. oktobril 1896. (nimep. 19. juulil); Würstinna **Maria Petrowna**, sündinud 28. weebruaril 1892. (nimepäew 28. weebruaril). Würstinna **Nadeshda Petrowna**, sündinud 3. märtsil 1898. (nimepäew 17. septembril).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Mihail Nikolajewitsh**, sündinud 13. oktobril 1832. (nimepäew 8. nowembril), oli abielus Keis. Kõrg., Suurwürstinna **Olga Feodorowna**, (surnud 31. märtsil 1891.).

Tema lapsed:

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Nikolai Mihailowitsh**, sünd. 14. aprillil 1859. (nimepäew 6. detsembril).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Mihail Mihailowitsh**, sünd. 4. oktobril 1861. (nimepäew 8. nowembril).

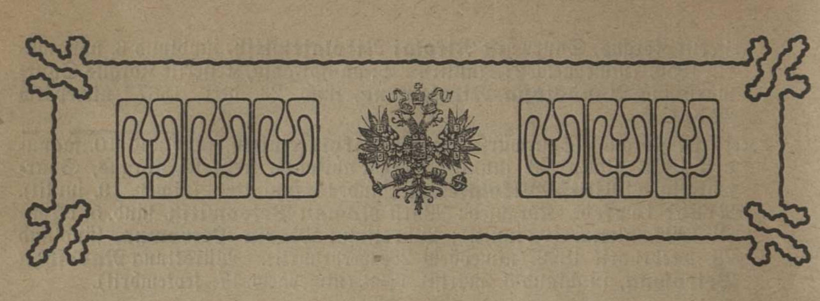
Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Georg Mihailowitsh**, sünd. 11. augustil 1863. (nimepäew 26. nowembril). Tema abikaasa, Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Maria Georgiewna**, sündinud 20. weebruaril 1876. (nimepäew 22. juulil). Nende tütred: Kõrgus, würstinna **Niina Georgiewna**, sündinud 7. juunil 1901. (nimep. 14. jaanuaril); Kõrgus, würstinna **Ksenia Georgiewna**, sünd. 9. augustil 1903. (nimep. 24. jaanuaril).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Aleksander Mihailowitsh**, sünd. 1. aprillil 1866. (nimepäew 30. augustil). Tema abikaasa, Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Kseenia Aleksandrowna**, sünd. 25. märtsil 1875. (nimepäew 24. jaanuaril). Nende lapsed, Kõrgused: Würst **Andrei Aleksandrowitsh**, sündinud 12. jaanuaril 1897. (nimepäew 30. nowembril): Würst **Weodor Aleksandrowitsh**, sündinud 11. detsembril 1898. (nimepäew 16. mail); Würst **Nikita Aleksandrowitsh**, sünd. 4. jaanuaril 1900. (nimepäew 24. juunil); Würst **Dimitri Aleksandrowitsh**, sünd. 2. augustil 1901. (nimep. 26. oktobril); Würst **Rostislaw Aleksandrowitsh**, sündinud 11. nowembril 1902. (nimep. 14. märtsil); Würst **Wasili Aleksandrowitsh**, sünd. 24. juunil, 1907 (nimepäew 2 augustil); Würstinna **Irina Aleksandrowna**, sünd. 3. juulil 1895. (nimepäew 5. mail).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Sergei Mihailowitsh**, sünd. 25. septembril 1869. (nimepäew 25. septembril).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Anastasia Mihalowna**, sündinud 16. juulil 1860. (nimepäew 22. detsembril), oli abielus Kuningliku Kõrguse, Meklenburg-Schwerini Suurhertsog Friedrich-Franziga.

Wene riigi walitsejad Romaani soost.

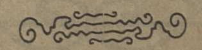
Mihail Feodorowitsch Romanow		21 webr. 1613—13 juul. 1645.
Aleksei Mihailowitsch		13 juul. 1645—29 jaan. 1676.
Feodor III Aleksejewitsch		29 jaan. 1676—27 april. 2682.
Joan V ja Pjotr Aleksejewitschid		25 maist 1682—
Pjotr I Aleksejewitsch		12 sept. 1689—28 jaan. 1725.
Ekaterina I Aleksejewna		28 jaan. 1725— 7 mai. 1727.
Pjotr II Aleksejewitsch		7 maist 1727—19 jaan. 1730.
Anna I Joannowna		25 jaan. 1730—17 oktobr. 1740.
Anna VI Antonowitsch		17 oktobr. 1740—21 now. 1741.
Elisaweta I Petrowna		21 now. 1741—25 dets. 1761.
Pjotr III Feodorowitsch		25 dets. 1761—29 juun. 1762.
Ekaterina II Aleksejewna		29 juun. 1762—6 now. 1796.
Pawel I Petrowitsch		7 now 1795—12 märts. 1801.
Aleksander I Pawlowitsch		12 märts. 1801—19 now. 1825.
Nikolai I Pawlowitsch		14 dets. 1825—18 webr. 1855.
Aleksandr II Nikolaewitsch		19 webr. 1855—1 märts. 1881.
Aleksander III Aleksandrowitsch	.	1 märts. 1881—20 okt. 1894.

Praegune walitseja **Nikolai II Aleksandrowitsch** sünd. 6. mail 1868 (nimep. 6. det.).

Keisrinna **Maria Feodorowna** sünd. 14 now. 1847 (nimep. 22 juulil).

Keisri proua **Aleksandra Feodorowna** sünd. 25. mail 1872 (nimep. 13 aprillil).

Auujärjepärija **Aleksei Nikolaewitsch** sünd. 30 juulil 1904 (nimep. 5 oktobril).

Aastaid arwatakse tänawu:

	Aastat.
Jeesuse Kristuse sündimisest	1908
Jurjewi linna ehitamisest	878
Moskwa linna ehitamisest	761
Sakslaste Liiwimaale tulemisest	750
Meinhard, esimene Liiwimaa piiskop	720
Berthold, teine Liiwimaa piiskop	712
Albert, kolmas Liiwimaa piiskop	709
Riia linna ehitamisest	707
Tallinna linna ehitamisest	689
Esimese waskraha löömisest Johann III. ajal	428
Martin Luteruse sündimisest	425
Luteruse usupuhastamisest	391
Luteruse usu wäljalaotamisest Eesti- ja Liiwimaal	384
Esimese Eesti keeli raamatu trükkimisest	355
Eestimaa Rootsi walitsuse alla saamisest	347
Liiwimaa Poola walitsuse alla saamisest	346
Esimese Wene keeli raamatu trükkimisest Moskwas	344
Gregori kalendri parandamisest	326
Esimese trükikoja asutamisest Tallinnas	301
Liiwimaa Rootsi walitsuse alla saamisest	283
Esimese gümnasiumi ehitamisest Jurjewis	278
Esimese suurkooli asutamisest Jurjewis	236
Esimese hõberublade löömisest	263
Wanast katkust	251
Peetri I. sündimisest	235
Peeterburi linna ehitamisest	205
Eestimaa Wene walitsuse alla saamisest	203
Jurjewi suurekooli uuesti asutamisest	106
Prantslaste Moskwas olemisest	96
Wabaduse kuulutamisest Eestimaal	92
Wabaduse kuulutamisest Liiwimaal	89
Jumala teenistuse hakatusest uue kirikuseaduse järele	75
Krimmi sõja hakatusest	55
Wiimasest hingede kirjutamisest	50
Talupoegade wabaks laskmisest Wenemaal	47
Wallakohtude ja wallawalitsuse sisseseadmisest meie maal	42
Wene-Türgi sõja hakatusest	31
Koolide õpetuskorra muutmisest Balti kubermangudes	22
Uute rahukohtude sisseseadmisest Balti kubermangudes	19
Meie Keisri Nikolai II. walitsuse hakatusest	13
Meie Keisri Nikolai II. kroonimisest	12
Üleüldisest rahwalugemisest Weneriigis	11

Laatade pidamise päewad.

Kubermangu kohtu käsu järele ei ole luba laupäewal ega pühapäewal laata pidada, aga kui nende päewade pääle juhtub, peab laata teise nädala esmaspäewal pidama.

Jaanuari-kuul.

6. Oudowas, kuni 1. weebr.
7. Jurjewis, suur sakfa laat, 3 p.
7. Riias, 3 päewa.
7. Wõrus, lina laat, 3 päewa.
7. Orgital, Märjamaa kih., 2 p.
8. Mehikoormas, 1 päew.
10. Rasinal, 1 p.
10. Haapsalus, 2 päewa.
10. Walgas, 2 päewa.
11. Jõelehtme m., Harjumaal, 1 p.
15. Petseris, lina laat.
17. Koluweres, Kullamaa kih., 2 p.
20. Raplas, Harjumaal, 2 p.
— Pärnus, wiimasel kesknädalal ja neljap. selle kuu sees.
29. Rakweres, 2 päewa.
30. Wolmaris, 2 päewa.

Weebruari-kuul.

— Lihulas esmasp. enne wastla p.
2. Paldiskis, 2 p.
3. Wiljandis, saksa laat, 8 p.
3. Keblastes, Läänem., lina l., 2 p.
3. Suures Lähtrus, Läänem., 2 p.
4. Jurjewis, lina laat, 2 p.
4. Wõrus, 1 päew.
6. Narwas, 2 p.
6. Paides, 2 p.
8. Walgas, lina laat, 2 p.
12. Kuresaares, saksa laat, 10 p.
15. Wiljandis, lina laat, 3 p.
15. Riias, 8 päewa.
15. Alatskiwil, Nina külas, 1 p.
17. Jõhwis, Wiru maak., 3 p.
18. Audrus, 1 päew.
20. Kiwilo kõrtsi j., Harju-Jaani kihelk., 2 p.
20. Öiso m., Türi kih., 2 p.
22. Wõrus, saksa laat, 8 p.
23. Sutlepas, Hageri k., 2 päewa.
23. Iisaku mõisas, 2 p.
23. Orisaarel, Saaremaal.
24. Wana-Kulbenes, Walga maakonnas, 1 p.
24. Kullina m., Wiru-Jaagupi k.
27. Ambla alewikus, 2 p.
28. Pilguses, Saaremaal, 2 p.

Märtsi-kuul.

— Wolmaris, esimesel esmaspäewal sellel kuul.
— Raplas, esimesel esmasp. ja teisipäewal sellel kuul.
— Keila alewikus, esmaspäew ja teisip. pärast 3. püha paastus.
1. Kodijärwes, Jurjewi maak.
1. Waimastweres, Laiuse kihelk.
1. Polnas, Oudowa maak., 3. p.
1. Armani mõisas, Pilistweres.
3. Rannu loss, Kulli kõrt. j., 1 p.
4. Pühtitsas, 1 p.
4. Kastna kõrtsi j., Tõstamaa k.
5. Kokora m., Kallaste külas, Kodawere kih., 1 p.
8. Laekwere mõisas, 2 p.
9. Watla m., Karuse kihel., 2 p.
10. Wasknarwas, Wiru maak., 1 p.
10. Peterburi kub., Oudowa kreisis, Strägowa Luteruse kiriku j., 3 p.
10. Rubja alewis.
10. Pikkjärwe, Kitse kõrtsi juures.
10. Wõrus.
11. Morra mõisas, Laiuse kihelk., Jurjewi kreisis, 1 p.
12. Wäike-Ulila m., Puhja kihelk.
12. Woldi mõisas, 1 päew.
13. Kärgulas, Sulbi alewikus, 1 p.

13 Wana=Pranglis, Kambja kihelk.
15. Kellamäe mõisas, Saaremaal.
15. Paides, 2 p.
16. Walgas.
20. Wana=Antsmõisas, Hauka kõrts. j., Urwaste kihelk.
20. Sõristes, Kanapää kihelk., 1 p.
23. Roosa mõis., Rõuge kihelk.
26. Waiwaras, 2 p.

Aprilli=kuul.

— Walgutas, neljap. enne Palmipuude püha.
— Kuiwajõe kõrts. j., Uuemõisas, Kose kihelk., esmasp. ja teisip. pärast Jüri päewa.
— Lihulas, kohe p. Lihawõtte p., 2 p.
— Rakweres, esmasp. ja teisip. pärast Lihawõtte.
— Wiljandis, nädal pärast Suurt neljapäewa, 1 p.
— Pärnus, kesknädalal ja neljap. enne Jüri päewa (23. Aprilli).
— Wiitna kõrtsi j., Palmse mõisas, Kadrina kihelk., kesknädal pärast Lihawõtte püha, 3 p.
1. Wastse=Prangli mõisa Koorwere kõrtsi j., Kambja kihelk.
1. Sadoküla mõisa Piknurme kõrtsi j., Kursi kihelk.
5. Preedi wallas, Wahu külas, Koeru kihelk., Järwa mk., 2 p.
6. Luutsniku m., Rõuge kihelk.
8. Riias, 4 p.
8. Pilguse mõisas, Saaremaal.
10. Wõrus, 2 p.
10. Wasula kõrtsi j., Jurjewi maak.
11. Uue=Lõwi m., Saaremaal.
12. Sooniste m., Kullamaak., 2 p.
15. Krüdneri mõisas, Kambja kihel.
15. Kolga wallas, Liiwa wiina=poodi juures.
16. Kärsa kõrtsi j., Ahja wallas, Wõnnu kihelk., 2 p.
17. Wastse=Nõos, Jurjewi maak., Nõo kihelk., 2 p.
18. Nissi kirikukõrtsi j., 2 p.
18. Walgas, 2 p.
19. Tõrwa alewis.
19. Alamustes, Krootuse mõisas, Kanapää kihelk.
20. Ruhja alewis.
20. Nuustaku alewis, 2 p.
20. Anijas, Harju=Jaani kih., 2 p.
21. Wolmaris, hobuste laat, 2 p.
21. Kawastu, Koosal. 2 p.
23. Järwakandi m., Rapla khl., 2 p.
25. Wana=Sakenhowi m., Walga maak., 1 päew.
25. Tsooru mõisas, Wõru kreisis, Rõuge kihelkonnas.
25. Partsi mõisas, Põlwa kihelk.
26. Häädemeestel, Pärnu kreisis.
28. Misso mõisas Wastseliina k.
28. Reolas, Kambja kihelk.
29. Kaiawere mõisas, Pattaste kõrtsi j., Jurjewi kreisis.

Mai=kuul.

1. Karilatsis, Kähri mõisas, Põlwa kihelk., 2 p.
5. Sangaste kirikukõrtsi juures.
10. Wööbsu alewikus, Räpina kihelk.
12. Wõrus.
14. 1. kesknädal pärast mai Schlock.

Juuni=kuul.

1. Wastse Kuuste mõisas, Wõnnu kihelk.
10. Mustwees, Jurjewi maak., 3 p.
11. Wõnnu linnas, 2 p.
12. Märjamaal, 2 p.
18. Walgas, 2 p.
18. Rakweres, 2 p.
20. Riias, 3 näd.
20. Wõrus.
20. Paides.

20. Palmsi mõisas, Wiitna kõrtsi juures, Kadrina kihelk., 2 p.
20. Tallinnas, saksa laat, 12 p.
21. Jurjewis, Jaani laat.
22. Wiljandis.
29. Tarwastu mõisas.

Juuli-kuul.

— Pärnus, esimesel selle kuu kesk-nädalal ja neljapäewal.
2. Karksi m., Pärnu maak., 2 p.
2. Westenis, Wõnnu maak.
10. Kuresaares, saksa laat, 10 p.
12. Shlokis, Riia maak., 8 p.
13. Kropes, Walga maak.
20. Riias, willa laat, 3 p.
20. Pärnus, saksa laat, 3 näd.
25. Lauberis, Magdalena kihelk., Riia maak.
25. Seltinas, Walga maak.
26. Paltsmares, Walga maak.
26. Wolmaris.

Augusti-kuul.

1. Sääre m., Jaama kih., Saare-maal, 3 p.
9. Adseli mõisas, Wõru kreisis.
10. Walgas.
10. Kolgowskis, Tirse kihelk.
10. Ues-Laitsnas, Opekalni kihelk.
10. Muujenis, Wolmari kreisis.
12. Saarde kihelk., Pati mõisas.
15. Marienburis.
18. Helmes, Wiljandi maak., 2 p.
18. Häädemeeste mõisas, Pärnu maak., 2 päewa.
24. Wastse-Nõo mõisas, Jurjewi maak., 2 p.
24. Jamburis 3 p.
24. Ruhja alewis.
24. Siguldas, Riia maak.
24. Wastsemõisas, Wiljandi maak., Suure Jaani kihel., 2 p.
26. Wõrus.
26. Olbrükis, Jamaja k., Saarem.
28. Kilingis, Pärnu maak.
28. Lelles, Wändra kihel.
30. Kaansus.

Septembri-kuul.

— Kuiwajõe kõrtsi j., Uuemõisas, Kose kihelk., kolmanda nädala teisip. ja kesknäd.
— Pärnus, kesknädalal ja nelja-päewal enne Mihkli päewa.
1. Kuresaares, 3 p.
1. Õiso mõisas, Türi kih., 2 p.
1. Raamitsas
1. Iisaku m., 2 p.
2. Abjas, Wiljandi maak., 2 p.
2. Tammistes, Pärnu maak., 2 p.
4. Uusna m., Wiljandi maak., 2 p.
5. Ruhja alewis.
5. Pikkjärwel, Kaareperes.
5. Sindis, Pärnu maak.
5. Sangaste kiriku kõrtsi juures.
6. Räppinas.
6. Taageperas, Helme kihelk.
8. Rõuge kiriku kõrtsi juures.
8. Põlwa kiriku juures.
8. Jurjewis.
8. Wõlupää kõrtsi j., Roobaku m., Karja kihelk., Saaremaal.
9. Kastnas, Tõstamaa kihelk.
9. Kiwi-Wigala poe j., Lääne mk.
9. Koiwalinnas, 1 p.
9. Paju mõisas, Saarem.
10. Oldres, Wiljandi maak.
10. Wana-Salatsis, Wolmari maa-konnas, 2 p.
10. Suuremõisas, Muhumaal, 4 p.
10. Sürgawer., Suure-Jaani k., 2 p.
10. Opil, Saaremaal.
10. Järwakandi m., Rapla khlk., 2 p.
10. Paides, 2 p.
10. Polnal, Oudowa maak.
11. Koigi mõisas, Pöide k., Saarem.

12. Wihzeemes, Trikati kihelk., 2 p.
12. Wana-Antsmõisa Kraawi kõrtsi juures, Urwaste kihelk., 2 p.
13. Pööraweres, Pärnu-Jakobi khlk.
15. Põltsamaal.
15. Watlas, Karuse kihelk., 2 p.
15. Orgital 2 p.
15. Kuresaares, 3 p.
16. Kirepis, Rõngu kihelk.
16. Amplas.
18. Audrus, Pärnu maak.
18. Rasinal, Wõnnu kihelk., 2. p.
20. Wana-Wändras, 2 p.
20. Narwas, 3 p.
20. Shlokis, Riia maak., 3 p.
20. Laanemetsas, Hargla kihelk.
21. Heinaste alewis, 2 p.
21. Koosa kõrtsi juures, Jurjewi kreisis, Kawastu wallas.
21. Sännas, Rõuge kihelk.
21. Wolmaris.
21. Paltiskis, 2 p.
21. Revla mõis., Kambja kihelk.
21. Palmse m., Wiitna kõrtsi juures, Kadrina kihelk., 3 p.
Wolmari maak.
23. Kaiawere mõisas, Pataste kõrtsi juures, Jurjewi kreisis.
24. Sutlemas.
24. Hageris.
24. Wiljandis, 2 p.
24. Wõrus, 2 p.
24. Lihula alewis, 2 p.
25. Arola mõisas, Otepää k., 2 p.
25. Purtnekis, Wolmari maak.
25. Kärdi mõisa Konna kõrtsi j., Laiuse kihelk.
25. Sika kõrtsi j., Mustjala kihelk., Saaremaal.
26. Tallinnas, 3 p.
26. Kuresaares.
28. Walgas, 2 p.
29. Jurjewis, 2 p.
29. Wastselinna mõisas.
29. Keblastes, Mihkli kihelk.
29. Keila alewis.
29. Rawanurmes, 3 p.

Oktobri-kuul.

— Raplas, esim. reedel p. Mihklip.
1. Eraftweres, Ritsiku kõrtsi juures, Kanapää kihelk.
1. Heinaste alewis.
1. Wana-Kaltsenaues, Riia maak.
2. Ritauis, Riia maak.
2. Rannu mõis., Kulli kõrtsi j.
2. Rakweres, 3 p.
4. Rauses, Paltsmanni kih.
4. Nuustaku alewis, 2 p.
4. Jõhwi alewis, 2 p.
5. Awinurme m. Lohusuu külas, Torma kihelk., 2 p.
5. Wõõbsu alewis.
6. Jõelehtmes.
6. Luutsnikus, Rõuge kihelk.
6. Tarwastus, Wiljandi maak.
7. Tilli kõrtsi j., Hurmi m., Kanapää kihelkonnas.
7. Wahu külas, Koeru kihelk., 2 p.
8. Haapsalus, 2 p.
8. Rembatsis, Riia maak.
8. Laekweres, Simuna kihelk.
9. Sulbi alewis.
10. Taali m., Tori kihelk.
10. Kõo mõisas, Pilistwere kihelk.
10. Moisekatsis, Põlwa kihelk.
10. Wasula m., Rojasilla kõrtsi j., Tartu lähedal.
10. Koluweres.
11. Laatres, Sangaste kihelk.
12. Sooniste, 2 p.
12. Sindis, 1 p.
12. Wõrus.
15. Sadukülas, Piknurme kõrtsi j., Kursi kihelk.
15. Weske mõisas, Kambja kihelk. (Oriku laat).
15. Räginamäel, Suure-Lähtrus.
16. Kärsa kõrtsi j., Ahja wallas, Wõnnu kihelk.

18. Mõnistes, Hargla kihelk.
19. Kullinas, Wiru-Jakobi k., 2 p.
20. Lindora kõrtsi j. Loosil, Wastseliina kihelk.
20. Ure-Wändras, Rõusas.
20. Mõra mõisas, Laiuse kihlk.
22. Nissi kirikukõrtsi juures.
23. Raanitsel, Kambja kihelk.
23. Wana-Antsmõisa Hauka kõrtsi juures, Urwaste kihelk.
24. Kassinurmes, Palamuse kihelk.
25. Walgas.
28. Wolmaris, 3 p.
28. Jõgewal, Laiuse kihelk., 2 p.
28. Missus, Wastseliina kihelk.
30. Kähri, Karilatsis, 1 p.

Nowembri-kuul.

1. Kesknädalal pääle 14 now. Shlok.
1. Jurjewis.
1. Kärus, 2 p.
4. Pühitsas.
10. Ruhjas 2 p.
10. Wõrus.
10. Mustwee alewis, 3 p.
10. Paides, 2 p.
11. Weesenes, Westene kihelkonnas, Wõnnu maak.
13. Kitse kõrtsi j., Pikajärwe m., Kanapää kihelk.
15. Poti kõrtsi j., Wigala kihelk.
15. Woltweti alewis.
20. Walgas, 2 p.
22. Rakke m., Ambla kihelk., 2 p.
25. Wiljandis.
25. Wolmaris.
28. Wana-Wändras.
28. Wõrus.

Detsembri-kuul.

— Pärnus, kesknädalal ja neljap. pärast 3. Kristuse tulemise p.
1. Waiknarwa külas, 2 p.
2. Petseri alewis.
5. Pööraweres, Pärnu-Jakobi khlk.
7. Wõõbsu alewis.
10. Krüüdneri m. Sullaoja kõrtsi juures, Kambja kihelk.
10. Riias, kuni 10 jaanuarini.
10. Ruhjas.
13. Wõrus, 2 p.
16. Paides, 2 p.
16. Märjamaal.
18. Moostes. 1 p.
20. Weski (Oriku) m. Puso kõrtsi juures, Kambja kihelk.
27. Walgas, 10 p.

Wekslid.

(Uus wekslisеadus).

Wekslid wõiwad olla: lihtwekslid (простой вексель) ja käsuwekslid (переводный вексель). Lihtweksli järele maksab weksli allakirjutaja, käsuweksli järele see, kellele weksli sees käsk on antud wekslid ära tasuda.

Wekslite läbi wõiwad endid kohustada kõik inimesed, kellel seaduse põhjal luba on wõlakohustustesse astuda. Sellest üleüldisest määrusest on järgmised erandid: 1) kõikide usutunnistuste waimuliku seisuse inimesed ja 2) talupojad, kellel liikumata warandust ei ole ja kui nad tööstusetunnistust wõtnud ei ole. Abielus olewad naesterahwad ja tüdrukud, kes wanematest mitte lahus ei ela, olgu küll, et nad täisealised on, ei wõi oma nime pääle wekslid wälja anda, esimesed mitte ilma oma meeste loata, teised mitte ilma oma wanemate loata; nad ei wõi ka wekslite eest wastutamist (отвѣтственность) oma pääle wõtta, kui nad oma nime pääl mitte kauplust ei pea.

Weksli summa peab kirjaga üles tähendatud olema, kuna weksli maksutermin ainult üks terwe weksli summa kohta olla wõib. Weksli maksukohaks loetakse tema kokkuseadmise koht, kui mitte weksli-andja, enne weksli allakirjutamist, wekslis enesеs muud maksukohta ei ole tähendanud. Kui weksli-andja kirjutada ei oska, siis wõib tema palwe pääle mõni teine allkirja teha, kuid see allkiri peab notariuse juures tunnitatud olema. Protsentide ja trahwide määramistel wekslis ei ole mingit jõudu: neid loetakse nagu ei oleks nad wekslis kirjutatudgi.

Esimesel weksli omandajal on õigus wekslit teise inimese omandusesse edasi anda. Niisamasugune õigus on ka igal järgmisel weksli-omandajal. Wekslit wõib edasi anda niihästi ühele kui ka mitmele omandajale, kuid ilma weksli summa jagamiseta. Weksli edasi-andmist tähendatakse päälkirja abil, mida edasiantawaks päälkirjaks kutsutakse. See päälkiri (передаточная надпись) on sellep. tähtjas, et weksli eest wastutamine ka nende pääle langeb, kes wekslile päälkirja on teinud, nii nagu oleks igaüks nendest iseseiswasse lepingusse astunud.

Kui weksli maksutermin kätte on jõudnud, siis näidatakse wekѕel maksu tarwis weksli-andjale ette. Weksel terminiga kindla päewa pääle

wõi nii mitme aja pääle pärast weksli kokkuseadmist wõi nii mitme aja pääle pärast ettenäitamist saab termini kättejõudmise päewal wõi ühel kahest sellele järgnewast äripäewast maksu tarwis ette näidatud. Weksel, mis ettenäitamisel ära ei saanud makstud, peab mittemaksmises protesteeritud saama, wastasel korral saawad päälkirjutajad (надписатели) wastutamisest weksli eest wabaks; weksli-andja wastutamine weksli eest kestab muidugi edasi. Weksli protesti toimetab notarius wõi tema seaduslik asetäitja.

Kohtunõudmist weksli pärast wõib weksli-andja wastu wiie aasta jooksul, weksli maksutermini kättejõudmise päewast algades, weksli omaniku poolt sisse anda, päälkirjutajate ja kaaswastutajate (kawentide) wastu aga — aasta jooksul, weksli mittemaksmise protesti tõstmise päewast algades. Kui kolm aastat weksli maksutermini kättejõudmise päewast saadik mööda on läinud, ei ole kohtunõudmiste sisseandmine päälkirjutajate wahel ja kaaswastutajate wastu enam lubatud.

M. P „Teatajast".

Tarwitatawamad weksli wormid.

1. Lihtweksli worm terminiga kindla päewa pääle.

Wene keeles:

С.-Петербургъ, 25. августа 1903 года. Вексель на 2000 рублей.
1. октября 1904. года по сему векселю повиненъ я заплатить Ревельскому купцу Петру Арнольдовичу Лиліенфельту двѣ тысячи рублей.
Везенбергскій купецъ Давидъ Мартиновичъ Мейстеръ.

Eesti keeles:

Peterburis, 25. augustil 1903. aastal. Weksel 2000 rubla pääle.
1. oktobril 1904. aastal olen selle weksli läbi kohustatud Tallinna kaupmehele Peter Lilienfeldtile kaks tuhat rbl. maksma.
Rakwere kaupmees Taawet Meister.

2. Lihtweksli worm terminiga weksli kokkuseadmisest teatawa aja pääle.

Wene keeles:

Гапсаль, 10. іюля 1903. года. Вексель на 1000 рублей.
Отъ сего числа черезъ три мѣсяца по сему векселю повиненъ я заплатить товариществу „Максъ Мюллеръ и Ко." въ С.-Петербургѣ (Невскій пр. 75) тысячу рублей.
Гапсальскій купецъ Эдуардъ Ивановичъ Шенфельдтъ.

Eesti keeles:

Paides, 29. mail 1903. aastal. Weksel 1500 rubla pääle.
Tänasest päewast kolme kuu pärast olen selle weksli läbi kohustatud M. Martna trükikojale Tallinnas (Niguliste uul. nr. 13) tuhat wiissada rubla maksma.
Paide raamatukaupleja Mihkel Moon.

2. Lihtweksli worm terminiga ettenäitamise pääle.

Wene keeles:

С.-Петербургъ, 16. февраля 1903. года. Вексель на 500 рублей.
По предъявленію сего векселя повиненъ я заплатить Рижскому книгопродавцу Александру Антоновичу Плескау пятьсотъ рублей.
Ревельскій книгопродавецъ Мадисъ Эссельбергъ.

Eesti keeles:

Peterburis, 16. weebruaril 1903. aastal. Weksel 500 rubla pääle.
Selle weksli ettenäitamise pääle olen kohustatud Riia raamatukauplejale Aleksander Pleskaule wiissada rubla maksma.
Tallinna raamatukaupleja Madis Esselberg.

Päälkirjad.

Edasiandew päälkiri:

a) nimeline:

Вмѣсто меня заплатить С.-Петербургскому купцу Ивану Ивановичу.
Мѣщанинъ Александръ Антоновичъ Фанфаровъ.

Eesti keeles:

Minu asemel maksku M. Martna trükikojale Tallinnas.
Mats Kibe.

b) plangiline:

Ревельскій купецъ Августъ Шмидтъ.

Eesti keeles:

Tallinna kaupmees August Schmidt.

Stempelmaks.

100 rbl. päält — 15 kop.	400 rbl. päält — 60 kop.
200 „ „ 30 „	500 „ „ 75 „
300 „ „ 45 „	

600 rublast pääle 90 kop. ja üle 700 rbl. piiramata summani 1 rbl.

Weksli paberite hinnad wene ja wäljamaa rahade waljutades.

Paberi hind.		Wekslite waljuta.					
Rbl.	Kop.	Rublad.	Sterlingid.	Saks. m.	Prants. ja Soome frg. ja margad.	Austria kroonid.	Hollandi guldnad.
		kuni	kuni	kuni	kuni	kuni	kuni
—	10	50	5,5 8	108	133,34	126,97	64
—	15	100	10,11 5	216	266,68	253,05	128
—	30	200	21,2 10	432	533,36	507,90	256
—	45	300	3[illegible],14 3	648	800,04	761,85	384
—	60	400	42,5 8	864	1,066,72	1,015,80	512
—	75	500	62,17 1	1,080	1,333,10	1,269,75	640
—	90	600	63,8 6	1,296	1,600,08	1,523,70	768
1	05	700	73,19 11	1,512	1,866,76	1,777,65	896
1	20	800	84,11 4	1,728	2,133,44	2,031,60	1,024
1	35	900	95,2 9	1,944	2,400,12	2,285,55	1,152
1	50	1,000	105,14 2	2,160	2,666,80	2,539,50	1,280
2	25	1,500	158,11 3	3,240	4,000,20	3,809,25	1,920
3	—	2,000	211,8 4	4,320	5,333,60	5,079,—	2,560
4	50	3,000	317,2 6	6,480	8,000,40	7,618,50	3,840
6	—	4,000	422,16 8	8,640	10,667,20	10,158,—	5,120
7	50	5,000	528,10 10	10,800	13,334,—	12,697,50	6,400
9	—	6,000	634,5 0	12,960	16,000,60	15,237,—	7,680
10	50	7,000	739,10 2	15,120	18,667,80	17,776,50	8,960
12	—	8,000	845,13 4	17,280	21,334,40	20,316,—	10,240
13	50	9,000	951,7 6	19,440	24,001,20	22,855,50	11,520
15	—	10,000	1,057,1 8	21,600	26,668,—	25,395,—	12,800
30	—	20,000	2,114,3 4	43.200	53,336,—	50,790,—	25,600
45	—	30,000	3,171,5 0	64,800	80,004,—	76,185,—	38,400
60	—	40,000	4,228,6 8	86,400	106,672,—	101,580,—	51,200
75	—	50,000	5,285,8 4	108,000	133,340,—	126,975,—	64,000

Transfertide saatmise tasu tabel riigi panga jaoskondade, kontorite ja renteide wahel.

25 rublast	kuni	590 rublani		25	kop.
500 „	„	1,000 „		40	„
1,000 „	„	100,000 „	iga 1000 pealt	40	„
100,000 „	„	200,000 „	„ „ „	25	„

ja peale selle 15 rbl.

Stempelmarkidest.

(10 juunil 1900. a. wäljaantud Stempelmaksu seadusest. „Teataja kalendrist).

§ 13. Rublalisi markisid peab järgmistel kordadel iga poogna pääle panema:

1. Palwe= ja kaebekirjad, seletuses, teated ja teised paberid, ühtlasi ka nendega sisseantawate paberite ärakirjad, mis era=inimeste poolt walitsuseasutustele antakse järgmistel kordadel:

a. Mõisniku=,isiklise wõi pärandatawa aunkodaniku= ja kaupmehe=seisuse õiguste kinnitamise asjus;

b. wannutatud adwokatide seisusesse wastuwõtmise asjus wõi kohtutes wõõraste asjade ajamise luba saamise puhul;

c. osa=ühisuste asutamise asjus, nende põhjuskirjade muutmise korral ning põhjuskapitali sissemaksu=termini edasilükkamise juures, niisama ka wäljamaalaste kõiksugu ettewõtete lubade küsimised ja palwed;

d. wabrikute ja suurte töökodade awamise luba, nende muudatuste ja uute masinate sisseseadmise asjus.

2. Teated, kuulutused ja tunnistused, mis walitsuse=, semstwo=, linna= wõi seisuste=asutuste wõi ametnikkude poolt palujatele selle paragrahwi esimeses punktis märgitud asjus antakse, niisama ka neis asjus tehtud otsuste ja määruste ärakirjad.

3. Kõiksugu äride ja ametite pidamise lubakirjad.

4. Apellatsioni= ja kassatsionipalwed, mis ringkonna= ja kaubandusekohtude otsuste kohta kohtupalatile wõi senatile antakse.

5. Täitmise- ja omandatud liikumata waranduse kättejuhatamise lehed, mis ringkonna- wõi kaubandusekohtu poolt wälja antakse.

6. Ringkonna-kohtude otsuste ja määruste ärakirjad järgmistel kordadel: seaduslise pärimise õigustesse kinnitamise, testamentide kinnitamise ja liikumata waranduste kohta omanduse-õiguse kinnitamise asjus ajast-jäämise põhjal.

7. Kõiksugused wolitusekirjad, muude seas ka laenu-usalduse wolitused; siia alla ei käi aga need wolitusekirjad, mis § 18 p. 5., § 63 p. 3., § 72 p. 17. ja § 74 p. 8 tähendatud.

8. Testamendid. Balti kubermangudes aga ka kõik teised aktid, milledel testamentidega ühine mõju on.

9. Kõik aktid, millede järele Balti kubermangudes ajutiselt ja igaweselt majoratisid asutatakse.

10. Kontrahid, millede sisu nende iseloomu poolest rahaga hinnata ei saa, ja ülepea aktid ja tunniskirjad, milledes nende tegemise juures lepingu wäärtust ära määrata wõimalik ei ole olnud, niisama ka need aktid, milledega niisuguse asja kohta, mis kasu ei too, tasuta tarwitamise wõi walitsemise õigus ära antakse.

11. Kontrahid ja ärilised lepingud, mis kindlasti äramääratud summa kohta ei ole tehtud, nagu seda § 38 p. 1 ja § 60 täiendawalt määrawad.

12. Alg- ja täienduse-pantkirjad, mis liikumata waranduste kohta wälja antakse, niisama ka tunnistused hüpotegiraamatute tähenduste ja krepostiraamatute registrite kohta liikumata waranduste pantimise asjus, mis Balti kubermangudes kreposti-jaoskondadest wõi hüpotegi-asutustest wälja antakse.

13. Tõotusekirjad, mis pankadesse pandiks pandud liikumata waranduste ostjad pankadele annawad ja millede järele nad pankade wõlgasid oma pääle wõtawad, niisama ka tõotuskirjad, millede järele ostja pankade ees oma pääle kohuse wõtab pandidud majasid tule eest kinnitada, wõi et ta pandidud liikumata waranduse wäärtust ära ei luba laastada jne., niisama ka kõik lepingud, mis pankadega hüpotegiwõla maksu edasilükkamise wõi uute maksuterminide kohta tehtakse, kui aga sel korral uusi wõlgasid ei tehta (§ 51 p. 2).

14. Omanduse-õiguse tunniskirjad nende maade kohta, mis riigi mõisnikkude ja talupoegade pankade omanduseks jääwad.

15. Omanduse-õiguse algtunnistused, niisama ka nende tunnistuste ärakirjad maade kohta, mis Tsarskoje-Selo, Peterhofi ja Gatshina paleede walitsuse poolt era-inimestele ilma tasuta antakse.

16. Ostulepingud ja teised omanduse-õiguse tunnistused nende maade kohta, mis era-omandusest riigi wõi kogukonna kätte lähewad (muu seas ka raudtee ehituse alla wõetaw maa), kui nende maade eest riigikassast tasu makstakse.

17. Piiriraamatud, mis era-inimestele wälja antakse.

18. Trahwitingimised, kui määratud trahwi suurus üle wiiekümne rubla ei ulata wõi kui ta kindlasti ära määratud ei ole; need tingimised peawad aga niisugusel korral iseseiswa lepingu näol kindlaks tehtama.

19. Teated era-inimeste poolt metalli lademete leidmise üle ning tunnistused, mis mäewalitsuse poolt kullakaewajatele leitud puhta kulla oma käes pidamise kohta wälja antakse.

20. Protestid lepingute mitte-täitmise kordadel, kui need lepingud mitte isiklise wõla kohta ei käi.

21. Teisendid, pääle esimeste ehk pää-eksemplaride (§ 195 ja 166, notariuseseadus 1892. a.), ja ärakirjad aktidest ja tunniskirjadest, mis proportsional stempelmaksu alla käiwad, niisama ka protestide aktid niisuguste wõlalepingute kohta, mis wekslimaksu maksawad, — kui esimese teisendi, päris akti ehk tunniskirja wõi protesti alla pandawa wõlalepingu päält mitte wähem kui rubla ei ole makstud.

22. Notariuste läbi tehtawad seletused ja notariuste poolt wälja-antawad tunnistused niisuguste seletuste üle (waata notariuseseaduse § 141—145).

23. Era-inimeste palwete pääle wälja-antawad kohtulised wõi politseilised arstitunnistused wabrikute, töökodade ja äri-asutuste terwislise seisukorra üle.

24. Üleüldised lõpukwitungid teha wõetud ehituste ja kauba-muretsemise üle, niisama ka arweraamatute ärakirjad (waata § 204, kroonutööde seadus 1887. a.).

25. Lepingud, mis wõla-usalduse kohta jookswa eri-arwe järele tehtakse wõi pärast wõla-usaldust suurendatakse.

26. Teatawate wäärtpaberite (§ 54. järele aktsiad, osatähed, obligatsionid ja kõik teised protsenta kandwad paberid, mis semstwod, linnad, seisuslised ja kõiksugused äri-asutused ja ühisused wälja annawad wõi mis wäljamaal wälja on antud) uuendatawad kupongi poognad.

27. Kinnitusepolisid, nende asemel tarwitawad arwed ja kwiitungid kõiksugu kinnituste kohta (ainult § 69 p. 1 ja § 69 p. 11 wälja arwatud), niisama ka kõiksugu lepingud põhjuskapitalide, osade ja protsendipaberite kinnitamise üle — kui kinnitusemaksu suurus üle kolmekümne rubla on.

28. Arwed, mis maaklerid ja praakijad (w. § 644, kaubanduseseadus 1903. a.) wälja annawad, — kui nende wahetegewuse tasu üle kolmekümne rubla ulatab.

29. Järgmised aktid, kui nende sisu üle kolmesaja rubla ulatab:

a. Ostulepingud, omanduse, piiritamise, walitsemise ja wäljamõõtmise tunnistused talupoegade poolt omandatawade maade kohta, mis nende käes tarwitada on, niisama ka wäljamõõtmise tunnistused, mis wäljarändajatele kroonumaade kohta antakse;

b. talupoegade hingemaade ja teiste maade ümberwahetamise tunnistused;

c. krepostiaktid nende maade kohta, mis riigi talupoegade panga abil ostetakse, niisama ka aktid nende maade kohta, mis Keiser Aleksander II. nimelisest kapitalist antud ilma protsendita laenu abil ostetud;

d. iseseiswad aktid, milledes keegi teise eest käemeheks astub.

30. Riikliste, seisusliste ja era-laenuasutuste, niisama ka era-kontorite ja -ühisuste poolt, mis pankadena töötawad, wälja-antawad tunnistused, piletid ja kwiitungid raha piiratud ja piiramata aja pääle hoiu alla andmise kohta wõi ka muude asjade hoiulepingute kohta (jooksewa arwe pääle sissemakstud raha maha arwatud), — kui hoiu alla antud asja wäärtus üle tuhande rubla on. Kui need tunnistused, piletid wõi kwiitungid isesuguste raamatutena wälja antakse, siis peab rublalise margi iga üksiku sissekirjutamise kohta panema, mis üle tuhande rubla on.

21. Era-inimeste wõi -asutuste poolt antud hoiukwiitungid, kui hoiu alla wõetud asja wäärtus üle tuhande rubla tõuseb.

§ 14. Kuuekümnekopikalist markisid peab järgmistel kordadel iga poogna pääle panema:

1. Era-inimeste ja -asutuste poolt wulitsusekohtadele ja ametnikkudele era-asjus antawad palwekirjad, teated, kaebtused, wastused, seletused ja märkused (pääle palwekirjade ja kaebtuste, mis eelseiswas § 13 p. 1. üles on loetud), niisama ka nendega ühes oma soowil wõi seaduse nõudel sisseantawad ärakirjad: a. neist paberitest enestest ja b. neile juurde lisatud kaasanneteft ja tunnistustest, ainult need ärakirjad wälja arwatud, millede päält wähemat maksu wõetakse (w. § 12 ja 45).

2. Üleüldistesse kohtutesse (ringkonna kohtust pääle) ja kaubandusekohtutesse era-inimeste ja -asutuste poolt kõikide asjade üle, ainult need, mis § 63 p. 2. a. all tähendatud paberid (ainult need palwe- ja kaebekirjad maha arwatud, mis p. 1. ja 4 § 13. tädendatud, ja ärakirjad, mis § 16 p. 1. järele maksu alla käiwad).

Tähendus. Tunnistuste algpaberid ja kaasanded, kui nad ametlistele kohtadele ja ametnikkudele kätte antakse (p. 1 § 13 ning p. 1 ja 2. § 14), ei tarwita iseäralist markisid.

3. Eelseiswate punktide 1. ja 2. tähendatud ametikohtade ja ametnikkude poolt era-inimestele wälja-antawad: a. ärakirjad otsustest ja määrustest (wälja arwatud need, mis p. 2. ja 6. § 13. tähendatud); b. ärakirjad kõigist ametitalituste paberitest; c. ametlikud teated kõiksugu talituste üle, olgu asi pooleli wõi lõpetatud, ning d. kõiksugused tunnistused, näit., aktid, mis inimese kodanliste õiguste kohta käiwad (wälja arwatud need, mis p. 2. ja 3. § 13. alla käiwad); tunnistused, mis waranduse omanduse-õiguse wõi seisukorra kohta käiwad (wälja

arwatud need tunnistused, mis p. 12. ja 19. § 13. alla käiwad); tunnistused, mis waranduse tarwitamise kohta käiwad (näit. tunnistused tarwetamise-õiguse kohta); tunnistused, mis tolli-ametitest antakse.

4. Kõiksugused tunnistused (ainult mitte need, mis p. 2. § 13. tähendatud), mis semstwo-, linnade- ja seisuste-asutused era-inimestele ja -asutustele selle tarwis annawad, et neid walitsuse-asutustele ja ametnikkudele ära anda, niisama ka palwekirjad, mis nende tunnistuste saamise pärast ülemal tähendatud asutustesse antakse; just niisama ka kõik need tunnistused, mis era-inimesed wõi -asutused selle otstarbega annawad, et neid ametlistele kohtadele wõi neile ametnikkudele ära anda, kes p. 1. ja 2. § 14. tähendatud on.

5. Era-inimestele ja asutustele wäljaantawad kohtulised ja politseilised arstitunnistused, ainult need wälja arwatud, mis p. 23 § 13. ja p. 6 § 76. alla käiwad.

6. Kinnitamisepolisid, nende asemel tarwitatawad arwed wõi kwiitungid kinnituste üle, mis p. 27. § 13. üles loetud, niisama ka sääl nimetatud lepingud, kui kinnitamisemaks kõrgem on kui wiisteistkümmend rubla, aga mitte rohkem kui kolmkümmend rubla.

7. Maaklerite ja praakijate arwed (p. 28 § 13), kui neile wahetegewuse eest makstaw summa kõrgem on, kui wiisteistkümmend rubla mitte aga suurem kui 30 rubla.

8. Kõik liikumata warandustesse puutuwad aktid ja käemeheks astumise lepingud, mis p. 29. § 13. üles tähendatud, kui nende wäärtus üle saja rubla on, mitte aga kõrgem kui kolmsada rubla.

9. Kõik tunnistused, piletid ja kwiitungid wõi hoiuraamatusse tehtud üksikud märkused (waata p. 30 § 13), kui hoiu alla antud asja wäärtus üle 300 rubla on, mitte aga kõrgem kui tuhat rubla.

10. Hoiutunnistused, mis era-inimesed ja -asutused wälja annawad, kui hoiu alla wõetud waranduse wäärtus üle kolmesaja rubla on, aga mitte üle tuhande rubla.

§ 15. Kuuekümne-kopikalisi markisid iga paberi wõi tunnistuse pääle pandakse järgmistel kordadel:

1. Wastused ja teated, mis walitsuse-asutused ja ametnikud palujatele oma poolt annawad (wälja arwatud § 13 p. 2).

2. Passid, mis wäljamaalastele riigis elamise ja liikumise tarwis antakse.

§ 16. Wiieteistkümne-kopikalisi markisid pandakse iga poogna pääle järgmistel kordadel:

1. Palwe- ja teiste kirjade ja tunnistuste (w. § 14 p. 1) ärakirjad, mis üleüldistesse kohtu-asutustesse (ringkonna-kohtust pääle) ja kaubandusekohtutesse kõikide asjade üle (ainult need, mis § 63

p. 2. a. tähendatud, wälja arwatud); siia hulka ei käi aga need ärakirjad, mis § 12 järele wähema margi alla käiwad.

2. Lühikesed maakleri tähendused, mis kaubandusseaduse (§ 592, täh. 1; § 96 ja 640. 1893. a.) järele kokku on seatud.

3. Tunnistused ja kwiitungid, mis palujate soowil ametliste asutuste ja ametnikkude poolt palwekirjade, raha tunnistuste ja teiste asjade wastuwõtmise kohta antakse, wälja arwatud kwiitungid, mis kroonu poolt toidu-ainete, materjalide ja teiste asjade toojatele antakse (§ 20 p. 1), niisama ka need kwiitungid, mis § 69 p. 8 tähendatud.

4. Riikliste, seisusliste ja era-laenuasutuste, niisama ka erakontorite ja -ühisuste poolt, mis pankadena töötawad, wäljaantud tunnistused raha jookswa arwe pääle wastuwõtmise kohta, kui summa üle wiiekümne rubla suur on; niisama ka iga kõrgema kui wiiekümne rubla suuruse summa sissekirjutamise kohta jookswa arwe raamatusse.

5. Kinnitusepolisid, nende asemel tarwitatawad arwed wõi kwiitungid niisuguste kinnituste kohta, mis § 13 p. 27. üles loetud, niisama ka kõik selles punktis nimetatud lepingud, — kui kinnitusemaks üle üheksa rubla on, kuid mitte kõrgem kui wiisteistkümmend rubla.

6. Arwed, mis maaklerid ja praakijad teewad (w. § 13 p. 28), kui wahetegewuse tasu üle wiieteistkümne rubla ei ole.

7. Liikumata waranduse kohta käiwad tunniskirjad ja käemeheks astumise lepingud (§ 13 p. 29), kui nende wäärtus üle wiiekümne rubla on, aga mitte kõrgem kui sada rubla.

8. Tunnistused, piletid, kwittungid wõi sissekirjutused (w. § 13. p. 30), kui hoiu alla antud asja wõi sissekirjutuse wäärtus mitte üle kolmesaja rubla ei ole.

9. Era-inimeste ja -asutuste poolt antud hoiutunnistused, kui hoitawa asja wäärtus üle kolmesaja rubla ei ole.

10. Wäljakirjutatud aktid walla- ja kasakate-stanitsade walitsuste lepingute-raamatust, külakohtude raamatust, Taga-Kaukasias ja Balti kubermangudes wallakohtute aktiraamatust, niisama ka kinnitatud ärakirjad kõikidest lepingutest, mis neisse raamatusse üles on tähendatud, — kui nende lepingute wäärtus üle wiiekümne rubla on.

§ 17. Wiieteistkümne-kopikalisi markisid tarwitatakse iga üksiku tunniskirja pääle järgmistel kordadel:

1. Piletid, arwed, kwiitungid, raamatud ja teised tunniskirjad, mis tellimise laadi kannawad, iga tellimise eest, kui mõni ettewõtte wõi asja tarwitamise eest (telefon, raudteesõidu-pilet, teatrikoht), kulu tellitud asjade eneste wäärtuse eest (ajakirjad, ajalehed, toiduained jne.) üle wiiekümne rubla aastas makstakse. Kui tellimine üle ühe aasta wältab, siis wõetakse stempelmaksu iga tellimiseaasta eest iseäraldi.

2. Piletid, tunnistused ja kwiitungid järk järgult makstawate summade üle ja tunniskirjad, mis seltsi- ja klubiliikmetele ja sarnaste

asutuste poolt selle otstarbega wälja antakse, et liikme-õigused kindlaks teha; mark tuleb iga tunniskirja pääle panna.

§ 18. Kümne-kopikalisi markisid pandakse iga poogna pääle järgmistel kordadel:

1. Teada-admised seltskondlistele ja era-asutustele, mis protesta kandwaid paberid wälja annawad, selle kohta, et nimelised paberid teisele ära on antud wõi ettenäitaja omad on, wõi ka jälle ümberpöördult, niisama ka kõik märkused paberite eneste pääl, milledel just seesama otstarbe on.

2. Merd ja maad mööda weetawa kauba weokirjad (коносаментъ и накладная), mis laewakipparite ja wedajate poolt tolliametele ette näidatakse; mere-weokirjasid tarwitatakse siis, kui kaup ühest Wenemaa sadamast teise weetakse wõi koguni wäljamaale saadetakse, maa-weokirjasid, siis, kui kaupa maad ja wett mööda edasi saadetakse.

3. Tunnistused kõiksugu wiina, piirituse ja tubaka läbiwedamiseks, niisama ka suhkru kohta antud weokirjad.

4. Kinnitamisepolisid, nende asemel tarwitatawad arwed wõi kwiitungid kõiksugu kinnitamise kohta, mis § 13. p. 27. ära on määratud, niisama ka säälsamas nimetatud lepingud, kui kinnitusemaks üle kolme rubla on, mitte aga kõrgem, kui üheksa rubla.

5. Wolikirjad, mis palga, auupalkade, abirahade ja pension, politsuse seltskonna, seisuse wõi era-asutustest kättesaamiseks antaksei kui summa üle 5 rubla on.

6. Liikumata waranduse tunniskirjad ja käemeheks astumise kohta käiwad lepingud, mis § 13 p. 29. ära on määratud, kui nad mitte kõrgema summa kohta ei käi, kui wiiskümmend rubla.

7. Kõik aktid ja tunniskirjad, millede wäärtus mitte üle wiiekümne rubla ei ole:

a. kõikide lepingute kohta, milledel waranduslik wäärtus on; siia alla käib ka korterite ja teiste elu-asemete üürimine üüriraamatu järele, niisama ka teenijate palkamine;

b. trahwimaksmise leping, kui ta päälepingust täiesti iseseiswalt on tehtud;

c. wõlalepingud (wälja arwatud need, mis § 72 p. 6. alla käiwad);

d. kontrahtide täieline wõi jaoti teisele äraandmine, selle pääle waatamata, mil wiisil see äraandmine on sündinud — kas iselepingu näol wõi ainult märkusena kontrahi enese pääl;

e. aktsisiwalitsuse poolt wäljaantud pant-kwiitungid edasilükatud wõi jaotatud aktsisimaksu kinnituseks, niisama ka tunnistused millede järele renteist panderollisid wõlgu saab, kui need kwiitungid ja tunnistused mitte üle 10 rubla ei ole.

§ 19. Kümne-kopikalisi markisid tarwitatakse iga üksiku tunnistkirja pääle järgmistel kordadel:

1. Elamisetunnistused wäljamaalastele, kes kaubalaewadega ühes Wene riigi sadamas talwet peawad.

2. Poeraamatud, millede järele toidu-aineid wõi teisi tarbeasju wõlgu wõi kuni teatawa maksu-ajani antakse, iga kaheksakümne lehe kohta, mis hariliku kirjutusepaberi kaheksandik-poogna suurused on, kus juures ka wähem kui kaheksakümmend lehte ikka selleks arwatakse.

§ 20. Wiie-kopikalisi markisid tarwitakse iga poogna pääle järgmistel kordadel:

1. Arwed, mis raha, kaupade wõi teiste asjade kättesaamist tunnistawad; maksu kwiitungid ja kõik teised tunniskirjad, mis teatawa kohuse täielise wõi osati täitmise wõi sellest wabastamise kohta wälja antud; niisama ka kwiitungid, mis ehitajatele wõi kaubamuretsejatele selle kohta antakse, et nad oma pääle wõetud kohused täitnud on jne. (ainult need ehitajate ja kohamuretsejate lõpukwiitungid wälja arwatud, millede kohta iseäralised määrused maksawad), kui neis tunniskirjades tähendatud summa üle wiie rubla on ja kui need tunniskirjad kirjaliste wõi suusõnaliste lepingute täitmise kohta wälja on antud ning mitte lepingute wõi kontrahtide pääle ei ole kirjutatud.

2. Wastu-arwed wekslіandjate wastu, kui nende poolt wäljaantud käsuwekslid mitte õigel ajal wälja ei ole lunastanud.

3. Kwiitungid wõi nende wastutunnistuste teisendid, mis seltsid, niisama ka raudteed, nende sekka ühtlasi ka kroonuteed arwatud, ja laewaseltsid oma pääle wõetud kaupade wedamise tingimiste kohta wälja annawad; siia hulka arwatakse ka teetunnistused (passid, mis weoseltsid woorimeestele kigi annawad, kui weo eest makstaw tasu üle wiie rubla on.)

4. Need kwiitungid, mis wilja pääle raudtee-walitsuse käest wõetud laenu kohta wälja antakse, niisama ka laenajate poolt raudtee-walitsustele wilja hoiu alla andmise kohta käiwad teatelehed, üstlasi ka nende teatelehtede ärakirjad.

5. Kaubaladude hoiutunnistused, niisama ka iga märkus nende pääl, millega hoiu- wõi panditunnistused edasi antakse.

6. Koduloomade sugutamise tunnistused, kui kargamisehind üle wiie rubla tõuseb.

7. Kinnitamisepolisid, nende asemel tarwitatawad arwed wõi kwiitungid, nagu see § 13 p. 27 määratud, niisama ka sääl nimetatud lepingud, kui kinnitusemaks mitte üle kolme rubla ei ole.

§ 21. **Wiie-kopikalisi markisid tarwitatakse iga üksiku tunnistkirja pääle järgmistel kordadel:**

1. Järelmaksu wastuwõtmise kwiitungid ja allkirjad järelmaksu kättesaamise üle.

2. Laenu- ja hoiukassade ja ühisuste jne. osatunnistused wõi raamatukesed, milledesse osamaksud üles märgitakse.

3. Piletid, millede järele kroonumetsadest puid raiuda wõib ja puudest asju walmistada, millede wäärtus üle wiie rubla ei tõuse; antakse aga metsa ilma hinnata, siis ka kõik tunnistused, selle pääle waatamata, kui kõrge walmistatud asjade wäärtus on.

4. Need tellimisetähed, mis § 17 p. 1 tähendatud, kui ettewõtte tarwitamise wõi tellitud asjade wäärtus mitte üle wiiekümne rubla aasta kohta ei ole.

5. Weo- ja laewaseltside ning raudteede poolt wäljaantud weotunnistuste teisendite pääle tehtud märkused, millede weotunnistused teiste kätte ära antakse (igasuguse märkuse kohta ise mark).

K. P.

Renteid.

Renteid on iga päew, maha arwatud kroonu- ja kirikupühad maksude wastuwõtmiseks kella 9-st hom. kella 1-ni lõun., maksude andmiseks kella 2-ni peale lõunat lahti.

Tempelmarkisid, aktipaberid kuni 7 rbl. 20 kop., wekslipaberid kuni 3 rbl. 65 kop., pidupiletite-markisid, raudarssinaid ja mängukaartid müüdakse iga päew, ka pühapäewadel ja kõigil pühadel, üksi mitte 1. jõulu- ja 1. lihawõtte pühal, kel. 8-st hom. kel. 8-ni õhtu.

Tähendus: Inimesed, kes renteist kwiitungi wõtmata ära lähewad, maksawad iga kwiitungi eest 30 rbl. nuhtluseks.

Renteides talitatakse järgmisi panga-asju:

1) rahawahetamist: kuld-, hõbe-, wask- ja paberiraha.

2) kõikide riigi protsendipaberite ja riigirendi piletite ostmist.

3) rahasaatmist rahasaatmise paberite abil igasse linna, kus aga rentei, riigipanga kontor ehk jaoskond on. Raha wõib 10-st rublast 7 milj. rbl. korraga saata, mille eest järgmine maks on määratud:

10 rbl.	100 rublani	10 kop.		600 rbl.	700 rublani	22 kop.
100 „	200 „	13 „		700 „	800 „	23 „
200 „	300 „	16 „		800 „	900 „	24 „
300 „	400 „	18 „		900 „	1000 „	25 „
400 „	500 „	20 „		1000 „	200,000 „	1/40 %
500 „	600 „	21 „		(= igast 40 rublast 1 kop.).		

Telegrahwi teel raha saatmise eest makstakse kahekordne hind, siis weel telegrammi hind 5 kop. sõnast ja 20 kop. lisamaksu; ärakirja eest 20 kop.

4) renteid ostawad ja müüwad uusi 3% riigirendi piletid, 50 ja 100 rbl. tükk.

Wäljamaade rahade tabel.

Wene kursi järele arwatud.

	Hind rbl.	Hind kop.
Austria		
1 kroon ehk 100 helleri .	—	$39\frac{1}{3}$
Belgia		
1 frank ehk 100 santimi .	—	$37\frac{1}{2}$
Bulgaria		
1 lew ehk 100 stotinkit .	—	$37\frac{1}{2}$
Brasilia		
1 milreis ehk 1000 reisi .	1	06
Daani		
1 kroon ehk 100 öört . .	—	$52\frac{1}{10}$
Greeka		
1 drahm ehk 100 lepta .	—	$37\frac{1}{2}$
1 lepta	—	$\frac{1}{3}$
Hiina		
1 tael ehk 100 kati . . .	2	23
Hispania		
1 peseda ehk 100 sentimo	—	$37\frac{1}{2}$
Hollandi		
1 gulden ehk 100 senti .	—	78
Inglise		
1 nael sterlingi ehk 20 shillingi	9	$45\frac{3}{4}$
1 shilling ehk 12 penni .	—	$47\frac{1}{3}$
1 penn	—	4
Jaapan		
1 jen ehk 100 sent . . .	1	36
Italia		
1 skudo ehk 5 liire . . .	1	$87\frac{1}{2}$
1 liire ehk 100 tsentesimi	—	$37\frac{1}{2}$
Norra ja Rootsi		
1 kroon ehk 100 öört . .	—	52
Portugalia		
1 milreis ehk 1000 reisi .	2	$8\frac{1}{2}$
Põhja-Amerika Ühendatud riigid		
1 eagle ehk 10 dollari .	19	44
1 dollar ehk 100 senti .	1	$94\frac{2}{5}$
Prantsuse		
1 frank ehk 100 santimi .	—	$37\frac{1}{2}$
Persia		
1 toman ehk 10 krani . .	3	$29\frac{4}{5}$
1 kran	—	16
Rumenia		
1 leu ehk 100 pani . . .	—	$37\frac{1}{2}$
Saksa		
1 mark ehk 100 fennigi .	—	$46\frac{1}{3}$
Helwetsia		
1 frank ehk 100 santimi .	—	$37\frac{1}{2}$
Serbia		
1 dinar ehk 100 para . .	—	$37\frac{1}{2}$
Soome		
1 mark ehk 100 penni .	—	$37\frac{1}{2}$
Türgi		
1 behejüslik ehk 500 piastrit	45	—
1 piaster	—	$8\frac{1}{2}$

Intressi protsendi-tabel 100 rubla eest iga päewa ja kuu päält.

	3 %		3½ %		4 %		4½ %		5 %		5½ %		6 %		7 %	
	R.	Kop.	R.	Kop.	R.	Kop.	R.	Kop.	R.	Kop.	R.	Kop.	R.	Kop.	R.	Kop.
1 päew	—	0,83	—	0_{97}	—	1_{11}	—	1_{25}	—	1_{38}	—	1_{52}	—	1_{66}	—	1_{94}
2 „	—	1,66	—	1_{94}	—	2_{22}	—	2_{50}	—	2_{77}	—	3_{05}	—	3_{33}	—	3_{88}
3 „	—	2,50	—	2_{31}	—	3_{33}	—	3_{75}	—	4_{16}	—	4_{58}	—	5 —	—	5_{83}
4 „	—	3,33	—	3_{88}	—	4_{44}	—	5 —	—	5_{55}	—	6_{11}	—	6_{66}	—	7_{77}
5 „	—	4,16	—	4_{86}	—	5_{55}	—	6_{25}	—	6_{94}	—	7_{63}	—	8_{33}	—	9_{72}
6 „	—	5,—	—	5_{83}	—	6_{66}	—	7_{50}	—	8_{33}	—	9_{16}	—	10 —	—	11_{66}
7 „	—	5,83	—	6_{80}	—	7_{77}	—	8_{75}	—	9_{72}	—	10_{69}	—	11_{66}	—	13_{51}
8 „	—	6,66	—	7_{77}	—	8_{88}	—	10 —	—	11_{11}	—	13_{22}	—	13_{33}	—	15_{55}
9 „	—	7,50	—	8_{75}	—	10 —	—	11_{25}	—	12_{50}	—	14_{75}	—	15 —	—	17_{5}
10 „	—	8,33	—	9_{72}	—	11_{11}	—	12_{50}	—	13_{88}	—	15_{27}	—	16_{66}	—	19_{44}
11 „	—	9,16	—	10_{69}	—	12_{22}	—	13_{75}	—	15_{27}	—	16_{80}	—	18_{33}	—	21_{93}
12 „	—	10,—	—	11_{66}	—	13_{33}	—	15 —	—	16_{66}	—	18_{33}	—	20 —	—	23_{33}
13 „	—	10,83	—	12_{63}	—	14_{44}	—	16_{25}	—	18_{05}	—	19_{86}	—	21_{66}	—	25_{82}
14 „	—	11,66	—	13_{61}	—	15_{55}	—	17_{50}	—	19_{44}	—	21_{38}	—	23_{33}	—	27_{22}
15 „	—	12,50	—	14_{58}	—	16_{66}	—	18_{75}	—	20_{33}	—	22_{91}	—	25 —	—	29_{71}
16 „	—	13,83	—	15_{55}	—	17_{77}	—	20 —	—	22_{22}	—	24_{44}	—	26_{66}	—	31_{11}
17 „	—	14,16	—	16_{52}	—	18_{88}	—	21_{25}	—	23_{61}	—	25_{97}	—	28_{33}	—	33_{66}
18 „	—	15,—	—	17_{30}	—	20 —	—	22_{50}	—	25 —	—	27_{50}	—	30 —	—	35 —
19 „	—	15,83	—	18_{47}	—	21_{11}	—	23_{75}	—	26_{38}	—	29_{02}	—	31_{66}	—	36_{94}
20 „	—	16,66	—	19_{44}	—	22_{22}	—	25 —	—	27_{77}	—	30_{55}	—	33_{33}	—	38_{88}
21 „	—	17,50	—	20_{41}	—	23_{33}	—	26_{25}	—	29_{16}	—	32_{08}	—	35 —	—	40_{83}
22 „	—	18,33	—	21_{38}	—	24_{44}	—	27_{50}	—	30_{55}	—	33_{61}	—	36_{66}	—	42_{77}
23 „	—	19,16	—	22_{36}	—	25_{55}	—	28_{75}	—	31_{94}	—	35_{13}	—	38_{33}	—	44_{72}
24 „	—	20,—	—	23_{33}	—	26_{66}	—	30 —	—	33_{33}	—	36_{66}	—	40 —	—	46_{66}
25 „	—	20,83	—	24_{30}	—	27_{77}	—	31_{25}	—	34_{72}	—	38_{19}	—	41_{66}	—	48_{51}
26 „	—	21,66	—	25_{27}	—	28_{88}	—	32_{50}	—	36_{11}	—	39_{72}	—	43_{33}	—	50_{55}
27 „	—	22,50	—	26_{25}	—	30 —	—	33_{75}	—	37_{50}	—	41_{25}	—	45 —	—	52_{49}
28 „	—	23,33	—	27_{22}	—	31_{11}	—	35 —	—	38_{88}	—	42_{77}	—	46_{66}	—	54_{44}
29 „	—	24,16	—	28_{19}	—	32_{22}	—	36_{25}	—	40_{27}	—	44_{30}	—	48_{33}	—	56_{93}
30 „	—	25,—	—	29_{16}	—	33_{33}	—	37_{50}	—	41_{66}	—	45_{83}	—	50 —	—	58_{33}
2 kuud	—	50,—	—	58_{33}	—	66_{66}	—	75 —	—	83_{33}	—	91_{66}	1	—	1	16_{66}
3 „	—	75,—	—	87_{50}	1	—	1	12_{50}	1	25 —	1	37_{50}	1	50 —	1	75 —
4 „	1	—	1	10_{66}	1	33_{33}	1	50 —	1	66_{66}	1	83_{33}	2	—	2	33_{33}
5 „	1	25,—	1	45_{83}	1	66_{66}	1	87_{50}	2	08_{33}	2	29_{16}	2	50 —	2	91_{66}
6 „	1	50,—	1	75 —	2	—	2	25 —	2	50 —	2	75 —	3	—	3	50 —
7 „	1	75,—	2	4_{16}	2	33_{33}	2	62_{50}	2	97_{66}	3	20_{83}	3	50 —	4	08_{32}
8 „	2	—,—	2	33_{33}	2	66_{66}	3	—	3	33_{33}	3	67_{66}	4	—	4	66_{65}
9 „	2	25,—	2	62_{49}	3	—	3	37_{50}	3	75 —	4	13_{10}	4	50 —	5	25 —
10 „	2	50,—	2	91_{66}	3	33_{33}	3	75 —	4	16_{66}	4	59_{33}	5	—	5	83_{33}
11 „	2	75,—	3	20_{83}	3	66_{66}	4	12_{50}	4	58_{33}	5	05_{16}	5	50 —	6	14_{66}
12 „	3	—	3	50 —	4	—	4	50 —	5	—	5	50 —	6	—	7	—

Kõigekõrgemalt 5. mail 1892. kinnitatud hääksarwamine Riigi-nõukogu poolt ja 20. augustil 1892. kinnitatud seadlust mööda wõetakse täiendaw maks iga awaliku pidu piletite eest Keisrinna Maria jaoskonna all olewate asutuste kasuks, mis selleks markide läbi on maksta; piletite eest kuni 50 kop.: 2 kop.; kuni 1 rublani: 5 kop.; 1 rubla ja rohkem: 10 kop. Pilet ilma margita ei ole makse w.

Mõõdud ja kaalud.

Pikkuse mõõdud.

1 milimeeter = 10 kilomeetert = 100 hektameetert = 1000 dekameetert = 10,000 meetert.
1 meeter = 10 deetsimeetert = 100 sentimeetert = 1000 millimeetert.
2 meeter = umbes $3^{1}/_{3}$ jalga à 12 tolli à 12 liiniat.

Tee mõõdud on Wenemaal werstad à 500 sülda (sasheni) à 3 arshinat à 19 wersokki ehk 3500 jalga. Läänemere äärsetes maades on pääle selle weel küünar pruugitaw; 4 küünart on 3 arshinat. Wene jalg ja Inglise jalg on ühepikused.

Kolm penikoormat on nii hästi Prantsuse- kui ka Inglisemaal üks aag (laegue, lieue) nii et üks ekwatori graad 20 aagi on, 1 penikoorem an $6^{24}/_{25}$ wersta. Laewade purjetamises tähendab sõlm Italia ehk merepenikoormat. 1 merepenikoorm on umbes $^{2}/_{3}$ wersta.
Wana Prantsuse toas = 194,905 meetert = 639,459 Wene jalga. Uus toas = 2 meetert; uus Parisi jalg = $^{1}/_{3}$ meetert.
1 werst = 1,06678 kilomeetert. 1 kilomeeter= 0,937 40 wersta.
2 arshinat = 0,71119 meetert. 1 meeter = 1,40610 arshinat.
1 wersok = 44,449 millimeetert. 1 sentimeeter = 0,22498 wersokki.
1 toll = 25,399 millimeetert. 1 sentimeeter = 0,39371 tolli.
1 kriips = 2,5499 millimeetert. 1 millimeeter = 0,39371 kriipsu.
1 küünar = 0,53339 meetert. 1 meeter = 1,87482 küünart.

Prantsuse meetrimõõdud on järgmistes riikides pruugitawad: Austria- ja Ungaria-, Belgia-, Bulgaria-, Hispania-, Hollandi-, Italia-, Greeka-, Prantsuse-, Portugalia-, Rootsi- ja Norra-, Saksa-, Serbia-, Soome-, Helwetsia- ja Türgimaal.

Daanimaal: 1 food (jalg) = 12 tommeri (tolli) = 144 linier = 1 jalg $^{1}/_{2}$ tolli ehk $^{2}/_{5}$ arshinat. 1 ruut = 5 aalen (küünart) = 10 food = 10 jalga 3_{57} tolli = $4^{1}/_{2}$ arshinat. 1 süld = 6 jalga. — Hollandimaal: 1 el = 10 palmi = 100 duimeni = 1000 strepeni = 1 meeter. Inglise- ja Iirimaal: 1 food = 12 inhes = 1 Wene jalg. 1 jard (küünar) = 3 footi. 1 fathom (süld) 2 jardi = 6 jalga. — Greekamaal: 1 piki = 10 palmi (deetsimeetert) = 100 daktilo (sentimeetert) = 1 meeter.

Maalaiuse mõõdud.

1 dessatin ehk tiinumaa = 2400 □ süda = 2,94000 wakamaad = 1,09250 Prantsuse hektari. 1 □ süld = 9 □ arshinat ehk 49 □ jalga, 1 arshin $5\frac{1}{5}$ □ jalga. — Liiwimaal: 1 wakamaa = 25 kapamaad = 10,000 maamõõtja küünart = $\frac{1}{3}$ dessatini. 1 tündrimaa = 35 kapamaad = 14,000 maamõõtja küünart = $\frac{1}{2}$ dessatini. — Eestimaal: 1 wakamaa = 400 seitsmejalast □ sülda = $\frac{1}{6}$ dessatini. — Kuuramaal: 1 wakamaa = $\frac{1}{3}$ dessatini. — Soomemaal: 1 tündrimaa = 8 wakamaad = 32 kappa = $\frac{1}{2}$ dessatini.

Liiwimaa põllumõõt.

Riia kubermangus arwatakse maa hinda taalri arwu järele. Taalri suurus on maa häädust mööda mitmesugune. Alamal olew tabel, kus Riia wakamaa põhjusmõõduks pandud, näitab, kui suur taaler maa hääduse järele on.

1 Riia wakamaa on 10,000 ruutküünart = $\frac{71}{100}$ Tallinna tündrit = $\frac{32}{100}$ Wene dessatini.

1[illegible]/100 wakamaad	I. numbri põllumaad		on 1 taaler.
$1\frac{68}{100}$ "	II. " "		
2[illegible]/100 "	III. " "		
2[illegible]/100 "	IV. " "		

Muidu jagatakse taaler weel 90 tenga, mis ka põllumehel tarwis teada on. Heinamaa:

$1\frac{40}{100}$ wakamaad on	I. numbri põllumaad	$26\frac{1}{2}$	tenga.
$1\frac{40}{100}$ "	II. " "	$19\frac{11}{16}$	"
[illegible]0/100 "	III. " "	$14\frac{7}{16}$	"
1[illegible]0/100 "	IV. " "	$8\frac{7}{16}$	"

Wilja-mõõdud.

1 tshetwert = 8 tshetwerikut. 1 tshetwerik = 8 karnitsat.

Eestimaal: Tallinna wakk = 3 külimittu = 6 matti = 36 toopi. 1 sälitus = 24 tündrit = 72 wakka.

Liiwi- ja Kuuramaal: 1 Riia wakk = 6 külimittu = 54 toopi. 1 Riia tünder = 2 wakka = $2\frac{3}{4}$ tshetwerikut.

Soomemaal: 1 tünder = 30 kappa = 63 kannu.

Prantsusemaal: 1 hektoliiter = 10 dekaliitert = 100 liitert. = 10 deetsiliitert = 100 sentiliitert.

Sõned mõõdud.

1 wedro = 10 krushka ehk toopi. 1 potshka = 40 wedro. 1 oksohwt 6 ankrut = 180 Riia toopi = 720 kortert.

1 Riia kann = 2 toopi, 1 pudel = $\frac{3}{4}$ toopi. 1 Eesti kann = 2 toopi. 1 Eesti waat = 128 toopi. 1 waat wiina Liiwimaal = 120 toopi. 1 waat õlut — 105 toopi.

1 Riia kann = 2,56 liitert. — 1 pudel = 0,96 liit. — 1 krushka = 1,23 liit.

Kaalud.

1 nael = 32 loodi = 96 solotnikku = 9216 dooli. 1 Puud = 40 naela. 1 pärkowits = 10 puuda.

Soomemaal: Prantsuse mõõdud.

Poolamaal: 1 tsentner = 4 kiwi = 100 naela. 1 nael = 16 untsi = 32 loodi = 128 drahma = 284 skrupeli = 9126 graami = 96 solotnikku.

Prantsusemaal: 1 kilogramm = 10 hektogrammi = 100 dekagrammi = 1000 grammi = naela 32 solotnikku. 1 gramm = 10 deetsigrammi = 100 sentigrammi = 1000 milligrammi = 1/4 solotnikku.

Postiseadused.

Igasuguste kirjade ja telegrammide wastuwõtmiseks ja wäljaandmiseks, kui ka postmarkide, postkaartide, tempeldatud kirja-ümbrikkude ja ristpaelte müümiseks on postkontorid kohaliste nõudmiste järele määratud aegadel awatud, mille üle igas postkontoris lähemad kuulutused wälja on pandud. Peterburi ja Moskwa pää-postkontorid on liht talituse-päewadel kella 9 hom. kella 4 p. l. ja nende abitalitused kella 8 hom. kella 2 p. l. awatud. Kubermangu-linnade postkontorid on kella 3 p. l. ja teised wähemad postkontorid kell 2 pääle lõunat awatud.

Kõik postkontorid terwes riigis on ainult kaks päewa aastas täitsa kinni ja ei toimeta mingit postiasju nimelt: jõulu ja lihawõtte esimesel pühal. Siisgi toimetatakse postiasjade saatmist ja kirjade laialikandmist kõigis riigi postiasutustes igal päewal. Pühapäewadel ja teistel kroonu- ja riigipühadel sünnib pakkide, kinnitatud ja raha-kirjade ja saadetuste wastuwõtmine ja wäljaandmine ainult kella 8 kuni kella 11 enne lõunat.

Postmarkide, tembeldatud ümbrikkude, postkaartide ja ristpaelte hind.

Postmarkisid on 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 14, 15, 20, 25, 35, 50 ja 70 kopikalisi ja 1, 3 1/2 ja 7 rublalisi. Tembeldatud ümarikka on 5 1/2, 7 1/2, 10 1/2, 14 1/2 ja 20 1/2 kopikalisi. Lahtised postkaardid maksawad 3 ja 6 k., aga wäljamaale saatmiseks on 4 ja 8 kopikalised postkaardid (makstud wastustega). 100 lahtist kaarti ilma tembeldamata maksawad 25 kop., neile peab saatja postmargi pääle panema. Kaartisid lahtiste kirjade

tarwis wõib ka ise walmistada, kuid nad peawad siis suurese ja paberi tiheduse poolest kroonukaartide sarnased olema. Ka kinniseid postkaartisid on saada, linna- ja riigipostiga saata; esimesed maksawad 5½ kop., teised 7½ kop. tükk. Ristpaela all saatmise tarwis on tembeldatud ristpaelu saada; wäikesed maksawad 1¼ kop. tükk, keskmised ja suured 2½ kop. tükk.

Kirjade, panderollide ja pakkide raskus.

Kõige suurem raskus, mis postiga saadetawatel kirjadel ja pakkidel wõib olla, on järgmiselt ära märgitud:

1) Kinnine kiri tohib kõige rohkem kaaluda	5	naela.
2) a. ristpaela all saadetawad trükiasjad ja äripaberid kõige rohkem	182	loodi.
b. ristpaela all saadetawad kaubaproowid	72	"
3) kinniselt posti pääle antawad hinnalised kirjad (закрытые цѣнные пакеты)	10	naela.
4) lahtiselt posti pääle antawad hinnalised kirjad . .	20	"
5) rahakiri tohib kõige rohkem kaaluda	20	"
6) nahkkotti pandud rahasaadetus	60	"
7) pakkide (посылки) kõige suurem raskus tohib olla .	3	puuda

Tähendus: Soomemaale saadetawad pakid, mis raudtee äärsetesse kohtadesse lähewad, ei tohi enam kaaluda, kui 48 naela, mis mujale lähewad, mitte enam, kui 24 naela.

Taga-Kaukasiasse saadetawad pakid tohiwad talwe ajal, s. o. jõulukuu 15. päewast kuni 1. aprillini, kõige rohkem 1 puud kaaluda.

Maks kirjade, ristpaela saadetuste ja pakkide eest, mis omale maale lähewad.

a) Kaaluraha.

1) Kinnise kirja eest iga loe päält. . . . . 7 kop.

2) postkaardi eest 3 kop., kahepoolega kokkukäänatud postkaardi eest . . . . 6 "

3) ristpaela all saadetawate trükiasjade eest iga 4 loe päält 2 "

4) ristpaela all saadetawate äripaberite ja käsikirjade eest 1—12 loe päält 7 kop., 12—16 loe päält 8 kop., iga järeltulewa 4 loe eest 2 kop. (Kirjade ja panderollide kinnitamise eest (за заказъ) pääle selle weel 7 kop.)

5) raha- ja hinnalise kirja eest iga loe päält . . . . . . 7 kop.

6) naha sisse õmmeldud wask-, hõbe- ja kuld-raha paki eest wõetakse kaaluraha nõnda, nadu lihtpakkide (посылки) eest naela päält.

7) Pakkide (посылки) saatmise eest sellesama kubermangu kohtadesse, kus pakk posti pääle antakse, ja Europa-

Wenemaale (Taga-Kaukasia ja Soomemaa ühes arwatud) iga paki eest 2 naelani 25 kop., 2—7 naelani — 45 kop.; 7—12 naelani — 65 kop.; raskemate pakkide päält wõetakse iga naela eest, mis üle selle, kauguse järele, kubermangu-linnade wahe järele arwatud, weel juurde: kuni 500 wersta kauguseni 5 kop. oma kubermang ühes arwates:

500	wersta kuni 1000 wersta kauguseni	10 kop.
1000	„ „ 2000 „ „	20 „
2000	„ „ 3000 „ „	25 „

j. n. e. iga 500 wersta päält kuni 4000 werstani 5 kop. juurde. Üle 4000 wersta iga naela päält, mis üle 12 naela, ka 35 kop.; Taga-Kaspiasse, Lääne-Siberisse ja Turkestanimaale iga paki eest kuni 2 naelani — 45 kop.; 2—7 naelani — 85 kop.; 7—12 naelani — 1 rbl. 25 kop., iga naela eest kauguse järele werstates. Ida-Siberisse: kuni 2 naelani 65 kop.

2 „ 7 „	1 rbl.	25 „
7 „ 12 „	1 „	85 „

mis üle selle, iga naela päält — 35 kop.

Tähendus: Kaaluraha wõtmisel arwatakse loe wõi naela jaod täieks loeks wõi naelaks. Pakid tulewad adressi kaartiga (сопроводительный адресъ) saata, kuhu margid, — saatmise kulu, pääle pannakse. Iga niisugune kaart maksab ½ kop.

b) Kinnitamise raha.

1) Kui kirja sees raha ehk hinnalise kirja wäärtus kuni 10 rublani on — 10 kop.
2) kuni 100 rublani — 25 kop., iga järgmise 100 rubla päält 15 kop. juurde.

Pääle kaalu ja kinnitamise raha iga rahakirja ja hinnalise kirja eest, mis omale maale läheb, ei wõeta muud maksu.

Lihtkirjade, postkaartide ja panderollide eest päälkirjaga „заказное" — „kinnitatud", wõetakse pääle kaaluraha 7 kop. sissekirjutamise (за заказъ) ehk kinnitamise eest.

Kinnitatud (заказныя), raha- ja hinnaliste kirjade ja pakkide wastuwõtmise üle antakse ärasaatjale ilma hinnata kwiitung.

Tähendus: Kinnituseraha wõtmisel arwatakse poolik rubla ja kopik täieks rublaks ja kopikaks.

Kohalik postitalitus.

Kohalikud postisaadetused, nagu kinnised liht ehk kinnitatud kirjad, mille raskus üle 1 naela ei tohi olla, lahtised liht ehk kinnitatud kirjad ja ristpaela-saadetused, mis mitte teise jaama kaudu ei lähe, waid linnas

kirjakandjate ehk maale kihelkonnaposti kaudu kätte saadetakse, wõetakse järgmise taksi all wastu:

	Peterburis ja Moskwas.	Teistes linnades.
1) kinnise lihtkirja eest kuni ühe naelani . .	5 kop.	3 kop.
2) kinnise kinnitatud kirja eest kaalu- ja kinnitamise raha	12 "	10 "
3) lahtise kirja eest.	3 "	3 "
4) lahtise kirja eest ette äramakstud lahtise wastusega	6 "	6 "
5) kinnitatud lahtise kirja eest.	10 "	10 "
6) kinnitatud lahtise kirja eest ette äramakstud kinnitatud lahtise wastusega . . .	20 "	20 "
7) trükiasjade panderolli (ristpaela all saadetuse) eest:		
a) mis rohkem kui 1 lood ei kaalu . . .	1 "	1 "
b) mis 1—8 loeni kaalub	2 "	2 "
8) ristpaela all saadetawa äripaberite ja kaubaproowide iga 4 loe eest.	2 "	2 "
Äripaberite ja kaubaproowide panderolli eest on kõige wähem maks	5 "	3 "

Rahakirjasid ja hinnalisi kirjasid wõtab linnapost sellesama taksi järele talitada, mis muidu rahakirjade ja hinnaliste kirjade kohta maksab, kinnitamise raha järele ja 3 kop. kaaluraha juurde lisada terwe saadetuse eest. Soowib saaja, et ta nime pääle saadetud pakk ehk rahakiri temale koju kätte toodaks, siis kirjutagu ta temale tulnud teatelehe (повѣстка) pääle sõnad: „прошу доставить на домъ“ (palun koju saata) oma nimi sinna alla ja lasku siis teateleht postikasti. Rahakirjasid toodakse kuni 500 rublani koju kätte ja maksab see 10 kop. Tahab saatja, et saajale saadetus kätte wiidakse, siis peab ta juba saatmise juures kättewiimise eest ära maksma. (Pakkide kohta waata: „Paki saadetused“.) Koju toodawad pakid ja rahakirjad antakse üksnes saaja enese kätte ära.

Üleüldised seadused omale maale minewate postisaadet. kohta.

Lihtkirjad ja postkaardid.

Kirjasid wõib ka ilma kaaluraha maksmata (ilma margita) ära saata, siis peab aga kirjasaaja puuduwa kaaluraha kahewõrdselt maksma. Ka postkaardid saadetakse ilma markiteta minema, kuid kirja wastuwõtja käest nõutakse siis niisama palju trahwiraha, kui ilma margita kinnise kirja eest, s. o. 14 kop. Ametikohtadele saadetawad kirjad, kui nende kaaluraha osalt ehk kõik maksmata on, jääwad edasi saatmata. Adressi küljel on sõnade kustusamised ja muutmised keelatud. Raha ei tohi lihtkirja sees mitte saata. Kus seda niisugusest kirjast leitakse, wõetakse sellest neljas osa ära.

Kinnitatud kiri peab päälkirja „заказное“ (kinnitatud) kandma. Läheb niisugune kiri kaduma, siis saab saatja postiwalitsuse käest 10 rubla kahjutasu. Tunnistus selle üle, et saaja kirja on kätte saanud, toodakse kinnitatud ja hinnalise kirja saatjale soowi pääle 7 kop. eest koju kätte, siis peab aga saadetud kirjale tähendus „съ обратной роспиской“ (kwiitung tagasi) pääle kirjutatud olema. Kirjad, mis saaja ise posti päält ära toob, peawad päälkirja „до востребованія“ (nõudmiseni) kandma. Tahetakse äraantud ehk postikasti wisatud kirja enne tagasi saada, kui see weel ära saadetud ei ole, siis peab saatja oma soowi postkontoris awaldama ja ühes sellega ka ärakirja (копія) saadetud kirja adressist, mis samasuguse tindiga ja käekirjaga kirjutatud, ette näitama.

Ristpaela saadetused.

Ristpaela all ehk lahtises ümbrikus wõib saata:

1) Trükiasju: raamatuid, ajalehta, nootisid, hinnakirju, maakaartisid, parandus-poognaid (neil wõib ka kohane käsikiri kaasas olla), nimekaartisid, päewapilta. Niisuguste pakkide suurus wõib iga pidi 10 wersokki olla.

Ristpaela all saadetawate saadetuste wahele ei tohi mitte kinniseid ega ka lahtiseid kirjasid panna, kui ka nende kaaluraha makstud (kui neil margid tarwilisel arwul pääl on). Leitakse seda aga, siis peab saaja, kui ta saadetust wastu tahab wõtta, iga loe eest 1 rubla trahwi maksma. Kui ta aga wastu wõtta ei taha, nõutakse trahwiraha saatja käest, kui see teada on. Samati wõetakse ka 1 rubla iga loe eest trahwi, kui ristpaela all erakirjasid ehk muid keelatud paberid saadetakse.

2) Kaubaproowisid, milledel wäärtust ei ole. Wälja on arwatud wedelikud ja kõik asjad, mis teisi postisaadetusi ära wõiwad rikkuda. Niisugused pakid wõiwad kuni 6 wersokki pikad, 4 wersokki laiad ja 2 wersokki paksud olla.

3) Ärilikka paberid, milledel mitte hariliku kirja sisu ei ole, kohtulikka dokumentisid, käsikirju jne. Suurus igapidi 10 wersokki.

Rulli moodu ristpaela saadetused wõiwad, kui neil trükiasjad ja ärilikud paberid sees on, 17 wersokki pikad ja 1 wersokk jämedad; kui kaubaproowid, siis 6 wersokki pikad ja 3 wersokki jämedad olla.

Puuduliku kaalurahaga ärasaadetud ristpaela saadetuse eest peab saaja puuduwa osa kahewõrdselt tasuma.

Kinnitatud ristpaela saadetuse juures peab saatja pääle kaaluraha 7 kop. kinnitamise kulu maksma.

Ristpaela saadetused peawad nõnda pakitud olema, et nende sisu kergesti järel waadata saab.

Ristpaela saadetused, mille kaaluraha sootu tasumata on, kui ka niisugused, mis nõnda pakitud on, et nende lahtiwõtmine raske ja mis suuremad on, kui ettemääratud, jääwad edasi saatmata.

Kinnitatud kirjad.

Kinnitatud kirja ääre pääl seisku sõna „заказное“ (kinnitatud) Adreß olgu Wene keeles ja tindiga selgesti kirjutatud.

Wäljamaale saadetawatel kinnitatud kirjadel olgu pääle wõõra keelse adressi ka saaja nimi, linn ja riik, kuhu saadetakse, ning pääle selle ülewal ääre pääl sõna: „Recommandèe“.

Poolikult makstud kinnitatud kirja ei wõeta edasisaatmiseks wastu.

Raha- ja hinnalised kirjad.

Rahakirjas (денежный пакетъ), wõib saata: paberi raha, metall raha, kasukandjaid riigipaberid, aktsiad, obligatsionisid, puhast tempel- ja wekselpaberit. Metall raha wõib rahakirjas saata: waske [illegible] kop., hõbedat 4 rubla 95 kop., 4 poolimperiali ehk 2 imperiali. Suuremaid summasid metall raha peab nahkkottides saatma. Rahakirjade päält peab saatja kinnituseraha maksma. Wäärtpaberite hinda wõib saatja ise määrata, aga mitte kõrgemale kui kohekordne nimetud on. Rahakirja peab saatja *lahtiselt* posti pääle ära andma.

Rahakirja sisu wõib määramata wäärtust kanda.

On rahakirja sees raha ja wäärtpaberid segamini ehk wäärtpaberid üksinda, siis peab saatja sisu üle nimekirja (опись) juurde panema. Kirja adressi küljel peab sõna „денежный“ (rahakiri), wäärtuse suurus numbrite ja tähtedega Wene keeles üles olema antud.

Hinnalises kirjas (цѣный пакетъ) wõib saata: wäärtpaberid, raha kuni 1000 rublani, asju ja paberid, millel *saatja silmis* wäärtust on.

Hinnalisi kirju wõib *lahtiselt* (открытый ц. п.) ehk *kinniselt* (закрытый ц. п.) ära anda, kui nendes aga ka raha on, siis peawad nad *lahtiselt* posti pääle ära antud saama. Lahtiste hinnaliste kirjade wäärtus wõib kõige rohkem 15,000 rubla, kinniste wäärtus 500 rubla olla, wäärtuse summa peab täites rublades üles olema antud. Kinnistes hinnalistes kirjades (закрытый ц. п.) ei tohi raha olla ja peawad saatja pitseriga rahakirjade moodi kinni pandud olema. Wäärtpaberite ja muu asjade saatmisel *jääb saatja hooleks, kas ja kui kõrge wäärtuse ta üles annab*: lahtisele hinnalisele kirjale peab saatja oma allkirjaga kinnitatud nimekirja (опись) kirja sisu kohta juurde lisama, milles iga paberi liigi arw, nimetus ja wäärtus ülewal peab seisma. Kirja adressi küljel peab tähendus „цѣнный“ (hinnaline) ja wäärtuse summa numbritega ja tähtedega Wene keeles seisma. Kaaluraha ja pakkimise määrused on nagu rahakirjadelgi.

Kinnise hinnalise kirja saatja peab kirjaga ühes ühe tüki paberit postil ära andma, mille pääl sama pitser on, millega kiri kinni pandud, siis weel saatja täielik nimi ja adress ja saaja adress on; kirjutus selle lehe ja hinnalise kirja ümbriku pääl peab samawärwilise tindi ja sama käega walmistatud olema. Pakkimise ja kaaluraha määrused on nagu rahakirjadelgi.

1. weebruarist 1904. hakates wiidakse kõik rahakirjad kuni 500 rublani saajale linnades koju, mille eest 10 kop. on maksta.

Nahkse tes kottides saadetakse metallraha suuremates summades. Pääle kõlisewa raha ei tohi neis kottides midagi muud olla. Kottide sisu loetakse posti pääl ära ja pandakse kotid siis kinni. Kaaluraha makstakse nende eest niisama, nagu pakkide (посылки) eest. Kotid peawad ühest terwest nahatükist, ilma õmbluste olema. (Waata lehek. 73.)

Lahtised kaardid rahasaatmiseks (переводъ денегъ).

Lahtise kaardiga raha saata wõib igasse kohta omal maal, kus renteid olemas on. Kohtadesse, kus neid mitte ei ole, peab raha kirjaga saatma. Lahtise kaardiga saab raha saata kas posti kaudu (по почтѣ), wõi ka telegrahwi teel (по телеграфу); wiimasega aga ainult neis kohtadesse, kus telegrahwi kontorid on.

Posti kaudu saatmisel pandakse 1—25 rublani kaardile 15 kop. eest markisid pääle, 25—100 rbl. — 25 kop. eest, 100—125 rbl. — 40 kop., 125—200 rbl. — 50 kop., 200—225 rbl. — 65 kop., 225—300 rbl. — 75 kop., 300—325 rbl. — 90 kop., 325—400 rbl. — 1 rbl., 400—425 rbl. — 1 rbl. 15 kop., 425—500 rbl. — 1 rbl. 25 kop. Üle 500 rubla ühe kaardiga saata ei saa.

Telegrahwi kaudu saatmisel wõetakse pääle selle weel maks telegrammi maksumääruse järgi 20 sõna eest, ehk 1 rbl. 15 kop. kaardi päält kuni 500 rbl.; pääle 500 rbl. — 1 rbl. 40 kop. 25 sõna eest.

Soome maal kuni 500 r. ainult sinna, kus postkontorid ja I järgu ekspeditstad on. Amerika kuni 100 doll. = 194 r. 33 k; Bulgari — 100 r.; Austria ja Ungria kuni 254 krooni = 100 r.; Saksamaale ja Schweitsi kuni 216 marki, 266 franka = 99 r. 75 k.; Prantsusemaale ühes Alshiiriga 266 fr. = 99 r. 75 k.; Belgiasse 266 fr. = 99 r. 75 k.; Inglise ja Iirimaale 10 n. sterl. = 94 r. 58 k.; Hollandi 128 guldnat = 99 r. 96 k.; Italia 266 fr. = 99 r. 75 k.; Norramaale 192 krooni = 100 r.

Niisuguse rahasaatmise jaoks müüdakse postkontoritest tembeldatud rahasaatmise kaartisid (переводные бланки) 15 kop. tükk ehk tembeldamata kaartisid 1 kop. eest 4 tükki. Wiimastele peab saatja ise igal saatmisel teatawa osa markisid pääle panema. Kaardi

pääle tuleb esimisele küljele üles tähendada: 1) kas raha posti kaudu (по почтѣ) peab minema, wõi telegrahwi kaudu (по телеграфу), 2) saadetawa summa rublad tähtedega, 3) rahasaatja täielik adress, 4) rahasaaja täielik adress. Tagumise küljele wõib saatja kaardi küljes olewale äralõigatawale osale (купонъ) oma soowi mööda rahasaaja jaoks teateid kirjutada. Kaardi läbi wõib raha edasiandmiseks (для передачи) ja ka „до востребованія“ saata. Muidu maksawad nende saadetuste kohta üleüldised rahasaadetuste kohta käiwad määrused.

Pakisaadetused (посылки).

Pakis wõib kõiki asju postiga saata, mahaarwatud wäärtpaberid, raha ja kõik kirjad. Wedelikud ja kergesti põlema hakkawad asjad peawad esiti paksudesse pudelitesse kõwasti kinni korgitud saama, siis pandakse nad plekk kasti sisse, mis kinni tinutatud peab olema. Samuti peawad ka kõik sulawad asjad, nagu wõi jne. tinutatud plekk kastis saadetud saama, mis weel riide wõi wahariide sisse õmmeldakse. Pakid wõiwad olla **hinnalised** (цѣнны), kui nende sisu wäärtus on üles antud, **hinnata** (безъ цѣны), kui sisu wäärtus ülesandmata. Hinnalised pakid peawad päälkirja „цѣнныя“ kandma ja nende wäärtuse summa peab tähtedega täis rublades paki pääle olema kirjutatud: ta ei tohi aga 20,000 rublast kõrgem olla. Adress peab kas riide, wahariide ehk naha pääle kirjutatud ja ühtlasi ka saatja täielik adress juurde lisatud olema. Pakisaadetused peawad kasti, wahariide ehk riide sees ja ristamisi peale pandud kõwa nööriga ümbert kinni köidetud olema. Õmblused peawad kõik ühesuguse niidiga ja pääle ühe külje, kõik seespool olema, riie ei tohi ial paigatud ega lapitud olla. Pakkisid, mille raskus 5 naelast üle ei käi ja mis raudtee lähedal olewatesse kohtadesse lähewad, wõib ka paberi sisse mähitult ehk wahariides ristpaela all saata.

Paki wõib saatja ka koju lasta wiia. Niisugusel pakil peab tähendus „доставка на домъ уплочено“ (koju wiimine maksetud) pääl seisma ning maksab saatja selle eest — 10 kop. Tahab aga saaja, et tale pakk koju kätte peab toodama, siis kirjutab ta teatelehe (повѣстка) pääle: „Прошу доставить на домъ“ (palun koju tuua) ning laseb teatelehe postikasti. Koju toomise taks on, nagu eespool nimetatud. Wõõrale maale kätte saata ei saa. Peterburis ja Moskwas wõiwad koju wiidawad pakid kõige rohkem 100 rubla wäärt olla ja ei tohi üle 15 naela kaaluda. Kõigis teistes linnades wõiwad koju wiidawad pakid kõige rohkem 5 naela kaaluda.

Pakkide suurus wõib olla 28 + 9 + 7½ wers. ehk 22 + 11½ + 12 wers.

Paki saadetuste pealt maksetakse nende raskuse ja kauguse järele, nõnda kui järgnewad tabelid näitawad:

Raskuse maks käib kauguse järele, milleks kõik riik 3 ringkonda on jagatud; raskus arwatakse 4 järgus.	Maksu suurus.		
	1 järk kuni 2 n. rasked.	2 järk 2—7 n. rasked.	3 järk 7—12 n. rasked.
	kop.	kop.	kop.
I ringkond: Europa Wenemaa ühes Kaukasia ja Soomemaaga	25	45	55
II ringkond: (поясъ) Akmolinski, Sakaspiiski, Samarkandi, Semipalatinski, Wemiretschenski, Sõr-Darja, Tobolski, Tomski, Turgaiski ja Wergandi kub.	45	85	125
III ringkond: Ida Siber, Amuri, Enissei, Taga Baikali, Irkutski, Primorski, Jakutski ja Sahalini saar . .	65	125	185

Pakid, mis üle 12 naela rasked on, nende eest maksetakse Peterburist saates iga naela pealt järgmise tabeli järele juurde:

Kubermangu nimetus kuhu saab saadetud.	Iga naela ehk osa eest, mis üle 12 naela on.	Kubermangu nimetus kuhu saab saadetud.	Iga naela ehk osa eest, mis üle 12 naela on.
Abosse	10	Herson	20
Akmolinsk	30	Irkutsk	35
Amurski	35	Jakutsk	35
Arhangelski	20	Jaroslaw	10
Astrahani	25	Kasan	20
Baku	30	Kalisch	20
Bessarabia	20	Kaluga	10
Dagestan	25	Karsk	25
Donimaa	20	Kiiew	20
Eestimaa	5	Kowno	10
Ekaterinoslaw	20	Kostroma	10
Elisawetpol	25	Kubanimaa	25
Enissei	35	Kuopio	5
Eriwani	25	Kuuramaa	10
Grodno	10	Kursk	20
Harkow	20	Kutaisk	25

Kubermangu nimetus kuhu saab saadetud.	Iga naela ehk osa eest, mis üle 12 naela on.	Kubermangu nimetus kuhu saab saadetud.	Iga naela ehk osa eest, mis üle 12 naela on.
Kelets	20	Semiretschenk	35
Ljublin	20	Simbirsk	20
Liiwimaale	10	Smolensk	10
Lomshasse	10	Stawropol	25
Minsk	10	Suwalki	10
Mogilew	10	Sõr-Darja	30
Moskwa	10	Tawasthus	5
Njulandi	5	Tambowi	20
Nishni-Nowgorod	20	Tawritschesk-Krimm . . .	20
Nowgorod	5	Tiflis	25
Olonetsk	5	Tersk	25
Orenburg	25	Tobolsk	25
Orell	10	Tomsk	35
Pensa	20	Tuula	10
Permi	20	Turgaisk	25
Petrokowski	20	Twer	5
Plotski	20	Tschernigow	20
Podolski	20	Tschernamorsk	25
Poltawa	20	Uleaborg	10
Primorski	35	Uralsk	25
Pihkwa	5	Ufa	25
Radomi	20	Waasa	10
Rjasani	10	Warschawi	20
Samarkand	35	Wilna	10
Samara	20	Wiitebsk	10
S. Mikel	5	Wjatka	20
Saratow	20	Wladimirsk	10
Sabaikalski	35	Wologda	10
Sakasbiiski	30	Wolõnj	20
Sakatalski	25	Woronõsh	20
Sedletski	20	Wiiborg	5
Semipalatinsk	35	Wergondi maa	35

Suurte pakkide saatmine posti kaudu on üleüldse palju kallim kui raudteega; seda peab ainult siis tarwitama, kui kuidagi wõimalik ei ole raudtee waksalis seda ära anda.

Postisaadetused järelmaksuga

on niisugused, mille ärasaatmisel saatja postiwalitsusele luba annab, kirjasaaja käest nii ja nii palju raha wastu wõtta ja lähema postiga tale kätte toimetada. Tellija ei saa enne kirja ehk pakki kätte, kui nõutawa hinna ära on maksnud. Niisugused saadetused peab postiwalitsuse kätte ära antama, ei mitte postikastide sisse lastama, ja saab ärasaatja postiwalitsuse käest kwiitungi. Wõõrale maale ärasaatmiseks neid wastu

ei wõeta, küll aga Soomemaale, siisgi üksnes neisse kohtadesse, kus esimese klassi postkontorid on. Wastuwõtja käest wäljanõutaw summa ei tohi 500 rublast suurem olla ning peab selle külje pääl, kus adress on, kirjutatud tähtedega ja numbritega ülestähendatud olema: съ наложеннымъ платежемъ на . . . . руб. . . . коп. Järelmaksuga . . . . rbl. . . . kop. Pääle saaja adressi peab ärasaatja oma täielise adressi postisaadetuse pääle kirjutama. Ärasaatja käest wõetakse pääle hariliku maksu 2 kop. järelmaksu summa iga rubla päält; sääl juures on kõige wähem maks 10 kop. pääle määratud, mis markidega ära tuleb maksta.

Järelmaksuga postisaadetusi wiiakse ka 10 kop. eest koju kätte. — Wäljanõutud raha saab paakisaatja samal teel teatelehe (повѣстка) põhjal kätte, nagu muu rahasaadetuse.

Tagasi tulnud kirja ehk paki üle, mis saaja ei ole wasta wõtnud, saab ärasaatja teatelehe: selle näitab ta ühes postikwiitungiga postiwalitsusele ette, mis pääle tale kiri ehk pakk kätte antakse ja kwiitung ära wõetakse. Wastuwõtmata jäetud saadetuse saateraha ei maksta tagasi.

Järelmaksu all wõib saata: a) kinnitatud kinniseid kirju, b) kinnitatud panderollisid, d) hinnalisi kirju (цѣнные пакеты), e) pakkisid, mille wäärtus on ülesantud ning mille wäärtus ülesandmata on (посылки цѣнныя и безцѣнныя).

Teatelehed (повѣстки).

Kui kellegi nime pääle postkontorisse pakk, rahasaadetus, kinnitatud ehk pooleli maksetud liht kiri on tulnud, siis saadetakse saajale selle üle teateleht koju: linnas postiljonide, maal — kihelkonnaposti kaudu.

Saaja, kes selle lehega omale saadetud asja järele tuleb, peab waatama, et see alati kinnitatud on, mis nimelt siis tarwilik on, kui saaja mitte postiülemale wõi saadetuse wäljaandjale ametnikule isiklikult tuttaw ei ole (удостовѣренiе личности).

Kinnitust toimetawad linnas politsei, maal walla- ja mõisawalitsused.

Kui saaja mõnda teist inimest oma asemel saadetust tahab lasta ära tuua, siis peab ta sellekohase luba (довѣренность) sellesama teatelehe pääle kirjutama, ning ametikoht (politsei, notarius, wallawalitsus) kinnitab siis selle allkirja ning annab uue isiku kohta lehel tunnistuse.

Kui saaja ise paki järele läheb ja kirjutada ei oska, siis peab tunnistuses sellekohane tähendus tehtud olema (о неграмотности).

Isik, kes kirjutada ei oska, ei saa luba järele teise asemel saadetust kätte.

Kui kellegile saadetus tuleb, kes ise kirjutada ei oska ja tahab teise läbi oma saadetust ära tuua lasta, siis peab ta sellekohase luba kedagi teist kirjutada laskma ning oma nimele ristid alla tõmmama, mis siis ametikoha poolt kinnitatud saab.

Ametikoht oisekohe ei wõi ühe isiku saadetuse äratoomist teisele lubada.

Tagasisaadetud saadetuste äratoomisel ei ole teatelehel kinnitust (удостовѣреніе личности) waja, peab aga saatmisel saadud postikwiitung ettenäidata olema.

Passi ettenäitamisel wõib ka ilma teatelehe kinnitamata saadetus kätte saada.

Soldatid saawad oma saadetused ainult polguülema läbi kätte.

Kui saaja, kes linnas elab, 7 päewa jooksul, ja kes maal elab, 2 nädala jooksul saadetusele järele ei tule, saadetakse uus teateleht, ei ilmu ta aga 2 kuu jooksul, saadetakse saadetus saatjale tagasi.

Arwab saatja, et saadetus kätte ei ole läinud, siis wõib ta järele küsida lasta (навести справку). Selleks annab ta oma soowi kirjalikult postiülemale sisse ja maksab 7 kop. margi raha.

On saadetus kaduma läinud, wõib, kui see posti pääl sündinud, kahjutasu selles määras nõuda, kui suur saadetuse ülesantud wäärtus oli. Nõudmise aeg on iga postikwiitungi tagaküljel ülestähendatud.

Wõõrale maale minewate postisaadetuste seadus.

Neisse riikidesse, mis üleilmlise postiühenduse liikmeteks on heitnud, saadetakse kinnised liht-kirjad ja sissekirjutatud kirjad, lahtised postkaardid ja ristpaela saadetused kinnitatud ja kinnitamata ja maksawad nende kohta needsamad seadused, mis oma maa kirjade kohta käiwad (rahakirjade kohta, mis wõõrale maale lähewad, käiwad iseäralised seadused), muud kui: 1) kaaluraha arwatakse kinniste kirjade eest iga 15 grammi ($1\frac{1}{6}$ loe) päält ning panderollide eest iga 50 grammi (3 loe $2\frac{3}{4}$ solotniku) päält, 2) trükiasjade ja äripaberite panderolli kõige suurem raskus tohib kõige rohkem 2000 grammi ($4\frac{7}{8}$ naela) olla ning kaubaproowide panderoll tohib kõige rohkem 250 grammi (19 loodi $2\frac{1}{2}$ solotnikku) kaaluda, 3) need panderollid, mis mitte seaduse järele ei ole sisse pakitud, ehk mille kaaluraha maksmata on, jääwad ära saatmata, 4) kaduma läinud sissekirjutatud (kinnitatud) kirja eest makstakse 12 rbl. 50 kop. kahjutasu, 5) päälkiri tuleb Saksa ehk Prantsuse keeli kirjutada, riigi, linna ja kirjasaatja nimi aga ka Wene keeles.

Kaaluraha wõõrale maale minewate postisaadetuste eest.

1) Liht kinnise kirja, rahakirja ja hinnalise kirja eest iga 15 grammi päält 10 kop.
2) liht postkaardi eest 4 kop., kahepoolega (wastusega) postkaardi eest 8 kop.
3) trükiasjade, äripaberite ehk kaubaproowide panderolli eest iga 50 grammi (3 loe $2^3/_4$ solotniku) päält 2 kop., kus juures kõige wäiksem maks äripaberite eest 10 kopika pääle, kaubaproowide eest 4 kopika pääle on määratud.
4) liht kirja, raha kirja ja hinnalise kirja kinnitamise eest 10 kop.
5) kui kinnitatud kirja, raha kirja ja hinnalise kirja ärasaatja soowib, et teada antaks, kas tema kiri tõesti saaja kätte on jõudnud, siis on tal selle teadaandmise eest 10 kop. osa markisid kirja pääle panna. (Съ обратномъ увѣдомленіемъ, Teatus tagasi, Avis de reception) tuleb niisuguse kirja ehk rahapaki adressi külje pääle üles tähendada.

Pakisaadetused wäljamaale on

kahte järku: weikesed ja harilised, маловѣсныя ja обыкновенныя. Esimesed kuni 12 ℔. $6^1/_2$ loodi rasked ja $13^1/_2$ wers. suured, teised kuni 3 pd. rasked, suurus määramata.

Neile mõlematele pandakse üks adressi kaart kaasa ja peale selle 2—5 deklaratsiad, selle järele kuhu saadetus läheb.

Hariliste saadetuste eest maksetakse kuni wäljamaa piirini ette ära, puuduwa osa maksab saaja, ehk kui mitte, siis saatja pärast. Weikeste saadetuste taks wõib ette kõige tee eest ära maksetud saada ja nimelt järgmises suuruses: iga üksiku weike raskusega paki pealt: Austriasse ja Saksamaale à 70 kop.; Prantsuse, Daani, Hollandi, Schweitsi, Belgia ja Serbia à 90 kop,; Bulgaria, Norramaale, Italia à 1 rbl.; Rootsi 1 r. 30 kop.; Rumeniasse 80 kop.; Inglisemaale ja Hispaniasse à 1 r. 20 kopk.; Montenegrosse 1 r. 10 k.; Portugalia 1 r. 40 kop.; Persia à 60 kop.

Igasugu kirjade ja saadetuste kättesaamine.

Kirju toodakse Peterburis koju kätte hom. 8—10, kell 12, 2, 5, ja kell 7 õhtu.

Rahakirju ja transfertisi hom. 8—12 ja kell 4 ja 9 õhtu.

Muidu saadatusi kella 8 hom. kuni kella 8 õhtu.

Poste restante kirjad nime peale antakse wälja mingisuguse isiku tõendawa dokumendi peale, ka nimekaardigi wasta; poste res-

kante tähtede ja numbrite peale ilma millegi tõenduseta. Kinnitud kirjad passi ehk isiku tunnistuse ettenäitamise peale.

Raha kirja wasta wõttes tarwis waadata, kas ümbrik ja pitsatid terwed on.

Raha kirjad ja transferdid kuni 500 rbl. toodakse kõik koju, mille eest 10 kop. maksta. Keda kaks korda kodus ei leita ehk kes wasta ei wõta ja ütleb, et ise tahab järele minna, neile saadetakse kutse ega tooda enam kolmat korda koju.

Posti saadetused raskus kuni 1 pud. ja hind kuni 500 rbl. toodakse kõik koju. Tasu: alla 15 ℔.—10 kop.; üle 15 ℔.—20 kop.

Koju toomine sünnib ainult era inimestele. Kroonu kohad, kauplused, redaktsiijad ja igasugused ärid ja firmad peawad sellekohast soowi kirjalikult postiwalitsusele awaldama ja teada andma, keda nad wolitawad kinnitud kirju wasta wõtma. Kaubanduse firmad kes sarnast soowi awaldanud ei ole, saawad oma kinnitud kirjad ainult pea postiametist kätte, mitte jaoskondadest.

On kirja saaja ära surnud, teadmata kuhu wälja sõitnud, wõi ei ole ta kirja wastu wõtnud, siis saadetakse kiri kohe tagasi.

Kirjad, mis postiwalitsusest peawad ära wiidud saama, nendega oodatakse 2 kuud ja saadetakse siis alles tagasi.

Kirjad wõetakse Peterburis kastidest wälja hom. 6½ ja 11, päewal kell 2 ja 5 ja õhtu kell 11, kollastest kastidest aga 7 korda päewas. Kirjad, mis enne kell 6½ õ. kollastesse kastidesse on pandud, lähewad kõik seesama õhtu posti rongiga minema.

Kaduma läinud kinnitatud kirjade eest wastutab postiwalitsus selle summa suuruses, mis kiri on kinnitatud, liht kinnitud kirjade eest aga Wenemaal 10 rbl., wäljamaalt ehk wäljamaale 12 rbl. 50 kop. Seda on õigus nõuda kirjade posti peale andmise päewast arwates Wenemaa kirjade eest 2 aasta jooksul, wäljamaale ehk wäljamaalt kirjade eest 1 aasta jooksul.

Päälkirjadest.

Wenemaale minewatel kirjadel peab Wenekeeli päälkiri (adress) pääl olema, wõõrale maale minewatel aga Saksa- ehk Prantsusekeeli. Kirjadel mis kohtadest kohtadesse, kus Eesti keelt räägitakse, saawad saadetud, wõib ka Eesti keeli päälkiri olla. Kirjadel, mis Wenemaalt meie maale saadetakse, peab kubermangu ja linna nimi Wene keeli kirjutatud olema; muu päälkiri wõib Eesti keeles olla. Näituseks: Въ Лифляндію, чр. г. Юрьевъ, N. N. kihelkonda, N. N. walda, N. N. kätte.

Telegrahwi seadused.

Telegrammid, mis wõõrale maale lähewad, wõiwad mis tahes keeles olla, peawad aga Ladina ehk antiikwa tähtedega kirjutatud olema. Wenemaa raudteede ääres olewatesse telegrahwi kontoritesse, pääle nende mis Balti raudtee ääres on, saadetakse üksnes Wene keelseid telegrammisid.

Telegrammis peab olema üles tähendatud selle inimese selge adress, kellele telegramm läheb, siis tuleb sõnumi sisu ning kõige wiimaks ärasaatja nimi, mis ka wälja wõib jääda. Kui telegramm puudulise adressi pärast kätte ei lähe, ei maksta hinda tagasi.

Omale maale minewate telegrammide hinda

maksetakse: a) seiswa põhjusmaksu järgi (подепешная плата) ja b) maksu järgi iga üksiku sõna eest (пословная плата). Wene riik jangeb telegrahwi hinna asjus kahte osasse: a) Europa-Wenemaa ühes Soome ja Kaukasiaga, b) Asia-Wenemaa ühes Sahalini saare, Turkestani ja Tagakaspiamaaga.

Seisew põhjusmaks on nii hästi Europa- kui ka Asia-Wenemaa osas ja ka Soomemaal iga telegrahwi sõnumi päält 15 kop.

Maks sõnade päält on kauguse pääle waatamata järgmine:

a) telegrahwi sõnumite juures, mis Europa- ehk Asia-Wenemaa osa piirkonnas käiwad, iga sõna päält 5 kop.

b) telegrahwi sõnumite juures, mis Europa-Wenemaa osast Asia-Wenemaale lähewad, ehk ümberpöördult säält Europa-Wenemaa osasse tulewad, iga sõna päält 10 kop.

c) kohalikkude telegrahwi sõnumite juures iga sõna päält 1 kop.

Peterburis käiwad 1 kop. sõna telegrammid järgmises ringkonnas: Peterburi, Tsarskoe Selo, Pawlosk, Gatschina, Peterhof, Strelna, Snamenka, Mihailowskoe, Oranjenbaum, Kronstadt, Schuwalowo. Sestroretsk.

Telegrahwi sõnumite wahetuses wõõraste maadega wõetakse maksu alati selle järgi, kuidas telegrammi kõige odawamat teed ära saab saata.

Sõna pikkus 15 tähte sõnas ja 5 nummert arwus arwatakse Europas igale maale saadetawates telegrammides sõnaks: iga ülejääk nendes kuni 15 täheni ja 5 numbrini arwatakse jälle sõnaks.

Kiir-telegrammide eest (D) (hädaline, срочная), milledel saatmise juures teiste eratelegrammide ees eesõigus on, wõetakse liht-telegrammi kokmekordne hind. Neil olgu adressi etteotsa sõna (срочная) kirjutatud, mis ka makswaks sõnaks loetakse.

Telegrammid telefoniga. Kes sellekohase palwe sisse annab ja raha ette ära maksab, sellele saawad pääpostkontorist telegrammid telefoni kaudu kohe koju teatatud. Maks 10 kop. tele-

grammi pealt, üks puhas palju sõnu. Algkirjad saadetakse pärast järele.

Päewa telegr. Wõib telegr. sõna „дневная" ette panna, mille eest maksu ei ole, siis saab telegr. ainult päewajal saajale kätte saadetud.

Ette äramakstawa wastus-telegrammi eest omale maale (отвѣтъ уплаченъ) ehk wäljamaale (RP 10) wõetakse 10-e sõnalise liht-telegrammi hind ja saaja wõib 6 nädala jooksul ilma maksuta igale poole selle hinnalist telegrammi saata. Tahetakse suurema ehk wäiksema sõnade arwuga wastuse eest maksta, siis tähendatakse seda adressi ees, näit.: отвѣтъ 17 уплаченъ ehk (RP 17) Hädalise makstud wastuse märk on: Срочный отвѣтъ уплаченъ ehk (RPD). Wastust wõib wäljamaale 30-ne sõnani ette ära maksta.

Telegrammi wõrdlemise wõi parandamise eest (TC) (parandamine) wõetakse pool osa liht-telegrammi hinnast samas pikkuses.

Tunnistuse eest, et telegramm saajale ära antud. (PC) (kättesaamise tunnistus) on 10-ne sõnalise liht-telegrammi hind maksta.

Telegrammi järgisaatmise eest (FS) (järgi saata) wõetakse saaja käest telegrammi täis hind.

Postiga edasisaatmise eest wiimsest telegrahwi-kontorist maksab telegrammi ärasaatja 7 kop., käskjalaga edasisaatmise eest (express) Liiwi-, Eesti- ja Kuuramaal 5 kop., mujal Wenemaal 10 kop. iga wersta eest.

Kui kindlasti teada ei ole, palju saajale telegrammi kättewiimine maksab, wõib saatja umbes ühe summa ette ära maksta (примѣрно). Puuduw osa nõutakse siis järele ehk wõetakse saajalt, ülejääk maksetakse tagasi.

Linnades on telegrammide kättewiimine hinnata.

Raudtee-jaamadest saadetakse telegrammisid üksnes wastuwõtja kulu pääl koju kätte.

Telegramm wõib mitme adressiga olla, kui saajad ühes linnas elawad. Kõigile saadetakse telegrammi ärakiri kätte ja iga ärakirja eest tuleb saatjal 20 kop. maksta, kui telegramm üle 100 sõna ei ole. Iga järgmise 100 sõna päält wõetakse weel 20 kop. juurde. — Telegrammi wõib ka nii saata, et kättesaaja ta telegrahwi- ehk postijaamast ise ära toob, ärasaatja peab aga siis adressile „до востребованія" (nõudmiseni) juurde lisama.

Ärasaatja peab oma täieliku adressi telegrammide alumise nurga pääle üles tähendama, et temale telegrahwikontorist teada wõiks anda, kui telegramm mitte kätte ei lähe.

Telegrammi hind maksetakse tagasi, kui telegramm kaduma on läinud, ehk kui wastuwõtja ta hiljem on kätte saanud, kui kiri postiga oleks läinud.

Wõõrale maale minewate telegrammide hind

määratakse üksi sõnade järele (ilma põhjusmaksu arwamata). Europa-Wenemaalt saadetawa telegrammi eest wõetakse ühe sõna päält:

Amerika ühisriikidesse . . .	73 kop.	Italiamaale	18 kop.
Austraaliasse	115 „	Luksemburgi	17 „
Austria-Ungriamaale . . .	11 „	Norramaale	16 „
Belgiamaale	17 „	Portugaliamaale	23 „
Bosnia ja Herzegowina . .	17 „	Prantsusemaale.	15 „
Bulgariamaale	9 „	Rootsimaale	14 „
Daanimaale	15 „	Rumeniamaale	8 „
Greekamaale.	26 „	Saksamaale	11 „
Hispaniamaale	21 „	Serbiamaale	9 „
Hollandimaale	14 „	Helwetsiamaale	17 „
Inglisemaale	18 „	Türgimaale	26 „

Posti- ja telegrahwi kontorid Liiwimaa Eesti jaoskonnas ja Eestimaal.

Liiwimaal: Jurjewis, Jõgewal, Nuustakul, Walgas, Wõrus, Wiljandis, Pärnus, Lemsalus, Põltsamaal, Mustwees, Lelles, Kilingis, Woltwetis ja Tõrwal.

Eestimaal: Tallinnas, Haapsalus, Rakweres, Jõhwis, Paides, Wahastus, Koerus, Sauel, Ruunaweres, Märjamaal, Jädiweres, Ristil, Liiwal, Lihulas, Wirtsus, Kabalas, Rakkes, Tapal, Arawetes, Raplas, Heltermaal, Kärlas, Kuremäel ja Jõesuus (suwe ajal ka Merekülas).

Telefon Peterburis.

Sisseadmine. Kes telefoni aparati soowib oma korteris ehk äris sisse seada lasta, peab seda soowi Морская 22 linna telefoni kontoris ülesse andma. Seal on selleks trükitud formularid. Ülesse andmist peab aga warakult tegema, sest sagedaste peab terwe aasta sisse seadmist ootama.

Maks telefoni pidamise eest korteris on 49 r. 50 k. aastas, ärilistes asutustes 71 r. 50 kop.

Telefoniga rääkimise kontorid on praegu üks ainukene linnas, Морская 22. Maks 15 kop. 3 minuti eest.

Sealt samast wõib ka Moskwasse ja Tweri rääkida. Maks Moskwasse 1 r. 50 k. 3 min. eest ja Tweri 1 r. 20 k. 3 min. eest.

Wiiburi wõib rääkida Wiiburi waksalist ehk Newski prosp. nr. 134. Maks 60 kop. 3 min. eest.

Linna ümberkaudsetesse kohtadesse, nagu Tsarskoe Selosse, Pawlowski, Siwerski, Krasnoe Selosse, Peterhofi, Kroonlinna, Oranjenbaumi, Strelnasse ja Gatshinasse wõib rääkida hariliku maksu eest s. o. 15 kop. 3 min. ehk kellel omal telefon on, ilma mingisuguse juurde maksuta.

Posti ja telegrafi jaoskonnad Peterburis.

Pääpostkontor Почтамская ул. Wõetakse telegr. ööd ja päewad läbi wasta. Posti asju aetakse äri päiwil hom. kella 8 kuni kella 4 p. l., pühapäewadel ja 6 jan., 2 webr., 6 ja 15 aug., 8 ja 14 sept., 1 okt., 21 now., Taewaminemise, 2 Nelipüha ja 2 Jõulu püha kella 8—12. 1 januar, 25 märtsil, Suur Reede- ja Lihap., 2 Lihawõte pühal, Keisri, Keisri Ema ja Keisri Proua nimepäewadel kella 8—10 hom. Esimene Jõulu ja esimene Lihawõte püha täiesti kinni.

Jauskonnad.

1. Саперный пер. 9. . post telegr.
2. Загородный пр. 14. . post ükst.
3. П. С. Б. просп. 50. post telegr.
4. В. О. 7 лин. 28. . . " "
5. Измаиловскій пр. 7. " "
6. Калашниковскій 27. " "
7. Боровая 26. . . . . " "
8. Екатерин. кан. 134. " "
9. Б. Самсоніевск. пр. 16. post ükst.
10. Нов. Дер. Шиммаревская 67. [post telegr.
11. Итальянская 15. . . " "
12. Спасскій пер. 11. . " "
13. Матятинъ пер. 25. . post ükst.
14. Надеждинская 13. . post telegr.
15. Смольный пр. 2—3. " "
16. Петергофск. шоссе 88. post ükst.
17. Удѣльный 27. . . . post telegr.
18. Шувалово, Софійская 10. . . . . " "
19. Галерная 22. . . . " "
20. Б. Конюшенная 17. " "
21. Лѣсно Politehnikumis. " "
22. Театральная 1. . . " "
23. В. О. Pörse maja. . . " "
24. В. О. 15 лин. 72. . . " "
25. Фонтанка 117. . . . " "
26. Soome waksalis. . . . " "
27. Охта, Алексѣевск. 17. " "
28. Фурштатская 3. . . " "
29. Б. Посадская 16. . " "
30. Б. Охта, Püssirohu Wabr. . . . . " "
31. Смоленская 7. . . . " "
32. В. О. Больш. пр. 72. " "
33. Ивановская 10. . . " "
34. В. О. 2 лин. 33. . . " "
35. Telegr. 11 jaosk. juures. " "
36. Пантелеимонск. 9. . telegr.
37. Обводн. кан. 177. . p. telegr.
38. Aptekri saar Sis. Asj. Minist. suwe kr. . . telegr.
39. Бѣлосельскій 15. . . post telegr.
40. Загородный 52. . . telegr.
41. В. О. 23 лин. Obserw. "
42. Lahtas Stenbock Ferm. majas. . . . . . . "
43. Kolomägi Елизаветинская 10. . . . . . . "
44. Поварской пер. 14. p. telegr.
45. Обводный кан. 120. telegr.
46. Бабуринп пер. 5. . p. telegr.
47. Smolenski küla Смоленскій пер. 2. . . p. telegr.
48. Lesnois, Metsa inst. . " "
49. Шлиссельбургск. тр. Portselani wabr. 27. " "
50. Ржевка, paligon. . . telegr.
51. Медвѣжій стан. . . "
52. Ульянка, Петергофск. шоссе gr. Scheremetjewi m. . . . . . . "
53. Фонтанка 71. . . . p. telegr.
54. Звѣринская 36. . . " "
55. 4. Рождественская 6. " "
56. Забалканскій 120. . post.
57. Каменноостровскій 45. p. t.
58. Глазурная 33. . . . " "

Raudtee asjandus.

S õ i d u h i n d maksab igal pool weneraudteedel üleüldise sõitjate tarifi tabeli järele, peale Soome, Tsarskoe Selo, Baskuntsaki, Irinwski, Sestroretski ja kitsaroopaliste teede, kus isesugused tarifid maksawad. Peale selle on weel ise hinnad kiirsõitudel wäljamaale, suwituse kohtadesse sõitudel, sõjawäel jne.

L a p s e d alla 5 a. wanad mitte üle ühe lapse ühe sõitja kohta, sõidawad ilma maksuta. Lapsed 5—10 a. wanad maksawad ¼ täieealise piletist. Lastele, kes üle 10 a. wanad, ei tehta mingisugust kergitust, waid peawad täied piletid wõtma.

K o o l i l a s t e l e alandakse hinda kooliülemuse poolt wäljaantud tunnistuste järele 3. klassis 78—140 werst. sõidu juures 50 k. pileti pealt ja 140—900 werst. sõidu juures 1 rbl. pileti pealt.

P e a t u s i teha wõib reisija ainult selle tingimisega, et ta enne rongi waksalist ära sõitu seda kohase jaamaülemale teatab, kes sellekohase stempli pileti peale lööb. Kui reisija edasi sõidab peab ta seda enne rongi ära sõitu jaama ülemale teatama, kes seda jälle stempliga pileti peale märgib. Peatusi wõib ainult nii kaua aja peale teha kui pileti sõidu aeg seda lubab.

Sõiduhinnad III. klassis on:

Wersta arw.	R.	K.	10 naela pagashi hind kop.	Wersta arw.	R.	K.	10 naela pagashi hind kop.	Wersta arw.	R.	K.	10 naela pagashi hind kop.
6	—	9	0,35	75	1	8	4,31	200	2	66	11,50
7	—	10	0,40	80	1	15	4,60	205	2	71	11,79
8	—	12	0,46	85	1	22	4,89	210	2	75	12,08
9	—	13	0,52	90	1	30	5,18	215	2	80	12,36
10	—	15	0,58	95	1	37	5,46	220	2	84	12,65
11	—	16	0,63	100	1	44	5,75	225	2	89	12,94
12	—	17	0,69	105	1	51	6,04	230	2	93	13,23
13	—	18	0,75	110	1	59	6,33	235	2	98	13,51
14	—	21	0,81	115	1	66	6,61	240	3	02	13,80
15	—	22	0,86	120	1	73	6,90	245	3	07	14,09
16	—	23	0,92	125	1	79	7,19	250	3	11	14,38
17	—	24	0,98	130	1	87	7,48	255	3	16	14,66
18	—	26	1,04	135	1	94	7,76	260	3	20	14,95
19	—	28	1,09	140	2	01	8,05	265	3	25	15,24
20	—	29	1,15	145	2	08	8,34	270	3	29	15,53
25	—	36	1,44	150	2	16	8,63	275	3	34	15,81
30	—	44	1,73	155	2	23	8,91	280	3	38	16,10
35	—	51	2,01	160	2	30	9,20	285	3	43	16,39
40	—	58	2,30	165	2	35	9,49	290	3	47	16,68
45	—	64	2,59	170	2	39	9,78	295	3	52	16,96
50	—	72	2,88	175	2	44	10,06	300	3	56	17,25
55	—	79	3,16	180	2	48	10,35	301—325	3	80	17,25
60	—	86	3,45	185	2	53	10,64	326—350	4	—	18,75
65	—	93	3,74	190	2	57	10,93	301—375	4	20	20,25
70	1	1	4,03	195	2	62	10,21	376—400	4	40	21,75

Wersta arw.	R.	K.	10 naela pagashi hind kop.	Wersta arw.	R.	K.	10 naela pagashi hind kop.	Wersta arw.	R.	K.	10 naela pagashi hind kop.
401—425	4	60	23,25	851—885	7	60	45,75	1431—1470	10	60	68,25
426—450	4	80	24,75	886—620	7	80	47,25	1471—1510	10	80	69,75
456—475	5	—	26,25	921—955	8	—	48,75	1511—1560	11	—	71,25
476—500	5	20	27,75	956—990	8	20	50,25	1561—1610	11	20	72,75
501—5 0	5	40	29,25	1031—1070	8	60	53,75	1611—1660	11	40	74,25
531—560	5	60	30,75	1071—1110	8	80	54,75	1661—1710	11	60	75,75
561—590	5	80	32,25	1111—1150	9	—	56,25	1761—1810	12	—	78,75
591—620	6	—	33,75	1151—1190	9	20	57,75	1861—1910	12	40	81,75
621—650	6	20	35,25	1191—1230	9	40	59,25	1961—2010	12	80	84,75
651—680	6	40	36,75	1231—1270	9	60	60,75	2061—2110	13	20	87,75
681—710	6	60	38,25	1271—1310	9	80	62,25	2361—2410	14	40	96,75
711—745	6	80	39,75	1311—1350	10	—	63,75	2461—2510	14	80	99,75
746—780	7	—	41,25	1351—1390	10	20	65,25	2661—2710	15	60	105,75
781—815	7	20	42,75	1391—1430	10	40	66,75	2961—3010	16	80	114,75
816—850	7	40	44,25								

Kauguse eest üle 3010 wersta pandakse iga 70 wersta eest 1. klassi piletile 1 rbl., 2. klassi pil. 60 kop., 3. klassi pil. 40 kop. ja 10 ℔. pagashile 1,5 kop. juurde:

Ülemal seiswas tabelis on ainult 3. klassi sõiduhinnad ära lähendatud, sest 2. ja 1. klassi sõiduhindasid on selle järele kerge leida: 2. klassi pilet maksab $1^1/_2$ korda ja 1. klassi pilet $2^1/_2$ korda niipalju kui 3. klassi pilet. Näit. Peterb. Tallinna 346 wersta, seega 3. kl. 4 rbl., 2. kl. $1^1/_2 \times 4 = 6$ r. ja 1 kl. $2^1/_2 \times 4 = 10$ r.

Raudteed mööda on Peterburist

Balti teel.

	wersta.
Ligowasse	13
Krasnoe Selo	24
Taitsõi	32
Gatsinasse	43
Woiskowitsa	52
Elisawetino	63
Kikerino	72
Wolosowo	80
Wruda	91
Moloskowitsa	103
Weimari	115
Jamburi	128
Sala	137
Narwa	150
Korsi	164
Waiwara	173
Jõhwi	189
Kohtlasse	203
Püssi	211
Sondasse	222
Kabala	232
Rakwere	249
Kadrina	261
Tapale	274
Lehtse	281
Aegwiidu (Scharloth.)	294
Kehra	310
Raasiku	319
Lagedi	332
Tallinna	346
Keilasse	372
Kloogale	380
Baltiski	391
Tamsalusse	288
Ass (Kilsi)	297
Rake	308
Wägewa	317
Brasch	
Jõgewa	335

	wersta.
Kersel	
Tabiffer	359
Falkenau	
Tartu	380
Nõu	
Elwa	404
Midendorf	
Bokenhof (Puka)	424
Sagnits (Sangaste)	445
Walka	458
Stakeln	483
Wrangelshof	
Wolmari	502
Lode	
Wõnnu	528
Arasch	
Ramotski	546
Liigat	555
Segewoldt	566
Hintsenberg	577
Rodenpois	594
Riia (Aleks. wär.)	611
Riia I.	617

Oranjenbaumi teel.

Liigowasse	13
Sergewisse	18
Strelnasse	21
Uus Peterhoffi	27
Wana Peterhoffi	31
Oranjenbaumi	37

Warsawi teel.

	wersta.
Aleksandrowskasse	21
Gatsinasse	42
Suida	51
Siiwerskaja	63
Stroganowa (platf.)	
Diwenskaja	80
Mschinskaja	99
Preobrashenskaja	116
Luuga	129
Jan-der-Flit pl.	
Serebrjanka	150
Pljussa	171
Belaja	193
Platform	202
Nowoselje	213
Pihkwa	257
Wikenheiser, pl.	
Tscherskaja	281
Ostrow	306
Feodosipost, pl.	
Shogowo	331
Põtalowo	345
Ponderõi	359
Kursawka	282
Iwanowka	392
Rjeshitsa	417
Antonopol	435
Ruschonõi	460
Wõschki	473
Dwinsk	497
Kalkunõi	502
Turmont	520
Dukschtõi	540
Ignalino	563
Swentsjanõi	585
Wilna	658
Grodno	806
Belostok	884
Warsawi	1046
Eidkunen (Saksa piir)	1225

Nikolai teel.

Gluhoosenski	
Obuhowo	10
Slawjanskaja, pl.	
Kolpino	24
Popowka, pl.	
Sablino	38
Torno	50
Uschaki	59
Rjabowo pl.	
Ljuban	78
Pomeranje	84
Babino	94
Torsjanõi pl.	
Tschudowo	111
Wolhowo	118
Grjadõi	133
Suur Wischera pl.	
Weike Wischera	152
Krasneika pl.	
Burga	170
Mstinskaja	176
Werebje	185
Tobrino	197
Borowenka	211
Okulowka	229
Uglowka	247
Bologoe	295
Nowotorshkaja	409
Twer	448
Kleitim	521
Moskwa	604

Mõnede teiste linnade kaugus Peterburist raudteega sõites.

	wersta.
Abo	542
Akmolinsk	3615
Arhangelsk	1155
Astraham	2018
Aschabad	3765
Baku	3005
Batum	3820
Blagoweschensk	8156
Helsingi	412
Habarowsk	8944
Harkowi	1341
Hersoni	1939
Ekaterinodari	2056
Ekaterinoslaw	1626
Elisawetpol	3305
Grodno	805
Eriwan	3845
Jakutsk	8372
Jaroslaw	654
Irkutsk	5597
Kasan	1592
Kaluga	796
Kars	3772
Kiew	1346
Kowno	755
Kostroma	740
Krasnojarsk	4588
Kursk	1112
Kutaiss	3688
Lonsha	968
Ljublin	1160
Minsk	723
Mitawi	591
Mohiljew	729
Nishni-Nowgorod	1025
Nowgorod	180
Noworossiisk	2194
Odessa	1818
Omsk	3294
Orel	968
Orenburg	1999
Pensa	1282
Perm	3246
Poltawa	1473
Plotsk	1234
Radom	1165
Rjasan	799
Samara	1607
Saratow	1412
Simbirsk	1450
Simferopol	1977
Smolensk	818
Stawropol	2144
Suwalki	864
Tambow	1058
Tiflis	3493
Tobolsk	3340
Tomsk	4177

Korterimaks.

Iga majaperemees ehk selle asemik peab kõige hiljem 7. jaanuarini igal aastal majas olewatest korteritest korterikommisjonile nimekirja andma. (Korterimaksu seadlus § 24).

Jääb see tähelepanemata, siis nuheldakse teda kuni 50 rbl.; waleteated nuheldakse kuni 300 rbl. (Korterim. seadl. § 25).

Korterimaks peab 15. aprillini makstud olema (Korterimaksu seadl. § 29).

Majaperemees wõib 7. aprillini kaebtust tõsta, kui maksu määramine tema arwates õige ei ole. (Korterim. seadl. § 32).

Kui maks 10 päewa jooksul pärast tähtaega õiendatud ei ole, siis nõutakse iga 15 päewa kohta ½% üüri suuruse järele nuhtlumaksaks. (Korterim. seadl. § 42).

Korterimaksu seadluse järele on Wene riigi linnad 5 järku jaotatud.

Maks linnades:

I. järkudel algab 300 rbl. aastasest üürirahast.
II. „ „ 175 „ „ „
III. „ „ 150 „ „ „
IV. „ „ 120 „ „ „
V. „ „ 60 „ „ „

Korterimaksu suurus.

Korterimaksu tabel Peterburis.

Kui korteri üür aastas.	maksu suurus. R.	K.	Kui korteri üür aastas.	maksu suurus. R.	K.
300 kuni 360 rbl.	5	—	2600 — 2800 „	121	—
360 — 480 „	5	50	2800 — 3000 rbl.	137	—
480 — 600 „	11	—	3000 — 3200 „	154	—
600 — 720 „	13	—	3200 — 3400 „	173	—
720 — 840 „	18	—	3400 — 3600 „	294	—
840 — 960 „	23	—	3600 — 3800 „	216	—
960 — 1080 „	28	—	3800 — 4000 „	239	—
1080 — 1200 „	33	—	4000 — 4200 „	264	—
1200 — 1320 „	39	—	4200 — 4400 „	291	—
1320 — 1440 „	45	—	4400 — 4600 „	319	—
1440 — 1560 „	51	—	4600 — 4800 „	349	—
1560 — 1680 „	58	—	4800 — 5000 „	380	—
1680 — 1800 „	65	—	5000 — 5200 „	413	—
1800 — 2000 „	73	—	5200 — 5400 „	447	—
2000 — 2200 „	83	—	5400 — 5600 „	483	—
2200 — 2400 „	94	—	5600 — 5800 „	521	—
2400 — 2600 „	107	—	5800 — 6000 „	560	—

Üle 6000 r. = 10 % korteri üürist.

III. järgu linnades: Jurjew (Liiwim.), Liibawi, Miitawi, Pihkwa, Riia, Tallinna ja Tsarskoje-Seloo.

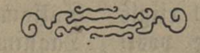
Aastane üüriraha. Rubla.	Kroonumaks aastas. Rbl.	Kop.	Aastane üüriraha. Rubla.	Kroonumaks aastas. Rbl.	Kop.
150— 180	2	50	1000—1100	39	—
180— 240	4	—	1100—1200	46	—
240— 300	5	50	1200—1300	53	—
300— 360	7	—	1300—1400	61	—
360— 420	9	—	1400—1500	70	—
420— 480	11	50	1500—1600	79	—
480— 540	14	—	1600—1700	89	—
540— 600	16	50	1700—1800	100	—
600— 700	19	—	1800—2000	111	—
700— 800	23	—	2000—2200	129	—
800— 900	28	—	j. n. e.	10 % üüri-	
900—1000	33	—	3000 ja enam	raha järele.	

IV. järgu linnades: Gatshina, Narwa, Oranienbaum, Peterhof, Pärnu ja Rakwere.

Aastane üüriraha. Rubla.	Kroonumaks aastas. Rbl.	Kop.	Aastane üüriraha. Rubla.	Kroonumaks aastas. Rbl.	Kop.
120—144	2	—	900—1000	38	—
144—192	3	—	1000—1100	46	—
192—240	4	50	1100—1200	54	—
240—288	6	—	1200—1300	63	—
288—336	7	50	1300—1400	73	—
336—384	9	—	1400—1500	84	—
384—432	11	—	1500—1600	96	—
432—480	13	—	1600—1700	109	—
480—500	15	—	1700—1800	122	—
500—600	16	50	1800—1900	136	—
600—700	21	—	1900—2000	152	—
700—800	26	—	j. n. e.	10% üüri-	
800—900	31	—	2400 ja enam	raha järele.	

V. järgu linnades: Haapsalu, Kuresaare, Lemsalu, Paide, Baltiski, Walga, Wiljandi, Wolmari, Wõnnu ja Wõru.

Aastane üüriraha. Rubla.	Kroonumaks aastas. Rbl.	Kop.	Aastane üüriraha. Rubla.	Kroonumaks aastas. Rbl.	Kop.
60— 72	1	—	400— 500	16	—
72— 96	1	50	500— 600	23	—
96—120	2	—	600— 700	32	—
120—144	3	—	700— 800	42	—
144—168	3	50	800— 900	54	—
168—192	4	50	900—1000	68	—
192—216	5	50	1000—1100	84	—
216—240	6	50	1100—1200	101	—
240—300	8	—	1200 ja enam	10% üüri-	
300—400	11	—		raha järele.	

Üleüldine statistika.

	□ wersta.
Maakera suurus	448,040,000
Sellest kuiwa maad	118,982,000
„ wett . . .	329,058,000
„ pooluste all	3,942,000

Inimeste arw.

Europas	373	milj.
Asias	869	„
Afrikas	209,5	„
Amerikas	128,5	„
Australias	5,0	„
Pooluste mail . . .	0,1	„

Seega üleüldine inimeste arw maa kera peal 1,585 miljoni.

Keeli loetakse maa kera peal 3,064.

Uskusid umbes 1000.

Inimesi uskudes.

	inimest
Risti uskudes . . .	534,940,000
Juudi usus	10,860,000
Muhamedi usus . .	175,290,000
Konfutsia usus. . .	300,000,000
Braama usus . . .	214,000,000
Budha usus	121,000,000

Selle järele tuleb iga 100 inimese peale maailmas 346 kristlast, 7 juuti, 114 muhamedlast ja 533 muulast.

Maa jagude suurus.

	□ wersta.
Europa	8,519,383
Asia	38,896,850
Afrika	26,201,570
Amerika	33,703,030
Australia üles saart.	7,869,836

Okeanide suurus.

	□ wersta.
Suur okean	154,374,000
Atlandi okean . . .	77,937,000
India okean	65,108,000
Lõune jäe meri . .	18,100,000
Põhja jäe meri . .	13,259,000

Suuremad wäljamaa linnad.

	inimest.
London	6,550,000
Nju-Jork	3,000,000
Paris	2,900,000
Berlin	2,500,000
Kanton	2,000,000
Wiin	1,700,000
Tshikago	1,700.000
Tokio	1,400,000
Kalkutta	1,300,000
Filadelfia	1,300,000
Konstatinopol	1,150,000
Pekin	1,000,000

Kui palju läbistikku kuskil riigis aastas ühe inimese peale posti saadetusi (kirju jne.) tuleb.

Sweitsimaal	110
Ühend. riikides	83
Inglismaal	80
Australias	77
Saksamaal	77
Daanimaal	70
Belgias	60
Hollandis	58
Prantsusmaal	52
Rootsi ja Norras	34
Austr.-Ungrias	31

Italias	18
Portugalis	12,3
Jaapanis	10,1
Hispanias	9,6
Rumeenias	8,9
Serbias	3
Greekamaal	6,7
Bulgarias	5,9
Wenemaal	6,7
Brasilias	4,3
Indias	1,5
Türgimaal	0,8

Kui palju kuskil riigis rahwa hariduse peale aastas, läbistikku ühe inimese peale arwatud, ära kulutatakse (walitsuse poolt).

Uues Selandis	5	rbl.	74	kop.
Ühend. riigid	4	„	86	„
Saksamaal	3	„	42	„
Argentinis	2	„	64	„
Schweitsis	2	„	43	„
Inglismaal	2	„	36	„
Hollandis	1	rbl.	99	kop.
Belgias	1	„	69	„
Prantsusmaal	1	„	66	„
Daanimaal	1	„	52	„
Rootsimaal	1	„	33	„
Norramaal	—	„	97	„
Italias	—	„	76	„
Jaapanis	—	„	54	„
Wenemaal	—	„	31	„

Europa riikide suurus ja rahwa arw.

Riik.	Suurus ruutkilomeetrites.	Elanikkude arw.	Päälinn.
Belgia, kuningriik	29,457	6,900,000	Brüssel.
Bulgaria, würstiriik	96,660	3,745,000	Sofia.
Andorra, wabariik	452	5,200	Andorra la Vieja.
Austria-Ungria, keisririik	675,887	48,141,961	Wien.
Helwetsia, wabariik	41,469	3,328,000	Bern.
Italia, kuningriik	286,682	32,961,300	Room.
Luxemburg, suurhertsogiriik	2,586	236,560	Luksemburg.
Lichtenstein, würstiriik	159	9,440	Vaduz.
Montenegro, würstiriik	9,080	227,850	Tsetinje.
Monako, wabariik	22	15,200	Monako.
Prantsuse, wabariik	536,464	38,691,945	Paris.
Norra, kuningriik	321,477	2,254 000	Kristiania.
Rootsi, kuningriik	447,862	5,198,900	Stokholm.
Rumenia kuningriik	131,353	6,090,000	Bukarest.
Daani, kuningriik	38,455	2,450,000	Kopenhagen.
Greeka, kuningriik	64,679	2,434,000	Athen.
Hispania, kuningriik	720,913	19,142,000	Madrid
Hollandi, kuningriik	33,079	5,347,000	Amsterdam.
Kreeta, wabariik	8,618	310,000	Kanea.
San-Marino, wabariik	60	11,000	Marino.
Portugalia, kuningriik	92,576	5,429,000	Lissabon.
Suur-Britannia, kuning- ja keisririik	314,869	42,535,000	London.
Saksa, keisririik	540,976	56,356,200	Berlin.
Serbia, kuningriik	48,303	2,580,000	Belgrad.
Türgi, keisririik	169,317	6,130,000	Konstantinopel.

Tähendus: Need arwud käiwad ainult kõigi riikide Europas olewate maade kohta; Daanimaa on ilma Islandi saareta arwatud.

Kõigi maajagude suurus ja elanikkude arw.

Maajaod.	Ruutkilo-meetrit.	Elanikud tuhandetes.	ruutkilom. pääl.
Asia	44,228,702	821,450	18,6
Europa	9,905,559	398,372	40,2
Afrika	29,821,045	149,277	5,0
Amerika	39,705,483	148,012	3,7
Australia ja Okeania	8,955,369	6,607	0,7
Nabamaad	12,599,810	13	—
Kokku:	145,215,968	1,532,731	10,5

Wene riigi suurus ja elanikkude arw.

Wene riik on 19,963,151 □ wersta suur ja elab temas 1897. aastal olnud rahwalugemise järele 128,907,692 inimest. Riigi pääosade pääle langeb:

Europa Wenemaal	4,242,743	□w.	94,215,415 inim
Poolamaal	111,554	"	9,455,943 "
Soomemaal	286,050	"	2,522,778 "
Kaukasias	411,325	"	9,248,695 "
Siberis	10,593,612	"	5,727,090 "
Kesk-Asias	4,067,867	"	7,721,684 "

Usutunnistuse järele oliwad Weneriigi elanikkudest 28. jaan. 1897. õigeusulisi —87,384,000 ehk 69,54%; wanausulisi ja õige-usust taganenuid — 2,173,000 ehk 1,74%; katoliku usulisi — 11,420,000 ehk 9,9% ; protestandi ususeltside liikmeid — 3,743,000 ehk 2,98%; teisi kristlasi — 1,220,000 ehk 0,97%; Muhamedi usulisi — 13,888,000 ehk 11,06%; juutisid — 5,189,000 ehk 4,13% ja muid mitte-kristlasi 644,000 ehk 0,51%. Seega seisawad kõige eesotsas õigeusulised, nendele järgnewad Muhamedi usulised, katoliku usulised, juudid, protestantlased ja wanausulised.

Rahwuse järele on wenelasi 75%, poolakaid 7%, Ugri-Soome rahwaid 4,3%, leedulasi 3,5%, juutisid 2,6%, tatarlasi 3,5%, sakslasi 1,5%, rumeenlasi 1%, teisi rahwuseid 0,5%.

Riigialamate seisus (ilma Soomemaata).

Iga 1000 inimese peale tuleb 771 talupoega, 107 linna kodanikku, 66 muulast, 23 kasakat, 15 mõisnikku, 5 waimulikku, 5 auu-kodanikku, 8 seisuse alla määramata. Amet. ¾ kõigist inimestest elab põllu tööst, umbes 10% wabriku ja käsitööst, 4,6% era teenistusest, 3,8% kaubandusest. Rahwa juurde kasw. Iga 1000 peale sünnib aastas 49 in. ja sureb 31 in., sellega kaswab rahwa arw aastas iga 1000 pealt 18 inimest.

Kõigi wiljade saagi rohkus teiste riikidega wõrreldes.

	Mitu tuhat tessatini wälja.	Üleüldine saak tuhandetes puudades.	1 dessat. peale puudasid.	1 inim. peale puudasid.
Am. Ühend. riigid . .	56,215	4,916,196	87,3	66,0
Eur. Wenemaa	67,001	2,869,590	42,8	27,7
Saksamaa	13,581	1,144,720	84,8	21,1
Frantsusemaa	13,554	1,089,100	80,3	28,3
Austr. Ungria	14,282	970,620	69,6	21,3
Inglismaa	3,226	399,200	123,6	9,9
Italia	7,753	387,371	50,0	12,5

Wenemaa linnade elanikkude arw.

1897 a. lugemise järele.

Peterburi [1])	1,555,242	Tula	111,048
Moskwa [2])	1,173,427	Kishinew	108,506
Warsawi [3])	736,625	Nishni Nowgorod . . .	98,503
Odessa (1903)	475,000	Nikolaew (Hers. kub.) .	92,060
Lods	314,780	Samara	91,659
Riia [4])	282,943	Minsk	91,113
Kiew	248,750	Woronesh	84,015
Baku (1903)	207,913	Kowno	73,543
Harkow	170,682	Orenburg	72,750
Tiflis	169,861	Dwinsk	72,231
Taschken (1901)	163,264	Jaroslaw	70,610
Wilna	159,568	Herson	60'219
Saratow	133,116	Orel	68,557
Kasan	131,508	Witebsk	66,143
Ekaterinoslaw	121,216	Jekaterinodar	65,697
Rostow (Doni peal) [5])	119,889	Shitomir	65,452
Astrahan	113,075	Tallinn	64,578

[1]) Ümbrustega (loetud 15 dets. 1903), nendest 1,333,597 linnas ja 221,645 ümbrustes. [2]) Ümbrustega 31 jan. 1902. [3]) 1 jan. 1902. [4]) Ümbrustega. [5]) Ühes Nakishewaniga tuleb 149,201 elanikku.

Libawi	64,500
Bjelostok	63,926
Jelesowetgrad	61.841
Irkutsk (1902)	61,152
Kroonlinn	59,539
Kremehtschug	57,879
Tsaritsin	55,914
Pensa	55,680
Samarkand	54,900
Kokand	54,452
Sewastopol	54,442
Berditschew	53,728
Twer	53,477
Poltawa	53,060
Kursk	52,908
Tomsk	52,430
Nowotscherkask	52,005
Taganrog	51,748
Ufa	50,576
Kaluga	49,727
Simferopol	48,821
Tambow	48,134
Brest-Litowsk	47,757
Smolensk	46,889
Grodno	46,881
Andischan	46,680
Ljublin	46,224
Perm	45,403
Tschenstohow	45,130
Wladikawkas	43,843
Kertsch	43,726
Mohilew	43,106
Ekaterinburg	43,052
Tartu	42,421
Simbirsk	41,702
Stawropol	41,621
Homel	41,231
Kostroma	40,670
Omsk	37,470
Elets	37,455
Uralsk	36,597
Wana-Margelan	36,592
Iwano-Wosnesensk	35,930
Osch	35,918

Leisk	35,446
Mitawi	35,011
Bobrinsk	34,820
Kamenets Podolsk	34,483
Maikop	33,276
Rjasan	33,110
Elisawetpol	33,022
Benderõi	32,934
Kutais	32,492
Sõsran	32,377
Neshin	31,892
Mariopol	31,772
Ismail	31,293
Petrokow	31,182
Aleksandropol	30,735
Hodshent	30,076
Tscherkassõi	29,620
Tjumen	29,588
Pihkwa	29,555
Barnaul	29,408
Nachitschewan	29,312
Eriwan	28,910
Wladiwostok	28,896
Radom	28,749
Uman	28,628
Aleks.-Groschewsk	28,434
Wladimir	28,286
Koslow	28,062
Pinsk	28,028
Wologda	27,855
Tiraspol	27,585
Berdjansk	27,249
Plotsk	27,073
Wotsk	27,039
Teodosija	26,943
Sumõi	26,622
Krasnojarsk	26,600
Ashabad (1904)	26,449
Batum	26,736
Semipalatinsk	26,353
Lomsha	26,075
Nowgorod	25,736
Schuscha	25,656
Tschernigow	25,580

Rõibinsk	25,223	Tobolsk	20,427
Uraschtseha	25,002	Arhangel	20,025
Watka	24,894	Staraja Russa	15,183
Siedlits	23,502	Habarowsk	14,932
Wernõi	22,982	Petrosawotsk	12,524
Suwalki	22,646	Tschita	11,032
Kurs	20,891	Temir-Han-Schura	9,208
Kalisch	20,452	Uus Margelan	8,977
Kieltse	20,579	Jakutsk	6,197

Euroopa riikide sõjawägede suurus.

	Maawägi.		Laewawägi.	
	Rahuajal.	Sõjaajal.	Laewu.	Suurtükka.
Wenemaal	1.300.000	3.615.000	527	2450.
Austria	379.000	1.872.000	163	990.
Saksamaa	614.354	4.350.000	293	1705.
Prantsusemaa	550.216	4.372.000	900	3727.
Inglismaa (ilma asumaadeta)	427.000	1.121.811	956	2198.
Itaalia	285.228	1.100.809	279	2021.
Türgimaa	360.000	1.677.000	99	631.
Jaapani	641.600	1.500.000	254	1197.
Am. Ühend. riigid	64.241	175.554	335	1283.

Weneriigi kassa sissetulekud ja wäljaminekud.

	Sissetulek.		Wäljamiuek.		+Sissetulek suurem. —Wäljaminek suurem.	
1897	1.472.576	tuhat.	1.493.590	tuhat.	—22.121	tuhat.
1898	1.468.759	„	1.772.211	„	—82.452	„
1899	1.869.217	„	1.785.112	„	+84.105	„
1900	1.800.749	„	1.889.219	„	—88.477	„
1901	2.019.181	„	1.894.257	„	+144.924	„
1902	2.138.072	„	2.167.176	„	—29.103	„
1903	2.235.331	„	2.107.879	„	—127.464	„
1904	1.982.844	„	2.063.139	„	—80.295	„
1905	1.979.796	„	1.994.634	„	—14.838	„
1906	2.029.859	„	2.500.973	„	—481.114	„

Ükfikute kubermangude järele jaguneb elanikkusid:

Kubermangud.	Ruut-werstad.	Elanikkude arw.	1 ruut-wersta pääle elanik.
Europa-Wenemaal.			
Arhangel	742,051	446,536	0,47
Astrahani	207,193	1,003,542	5,29
Bessarabia	39,015	1,996,392	49,63
Harkowi	47,875	2,592,367	52,05
Hersoni	62,213	2,738,923	44,02
Dooni ma'akond	144,586	2,572,754	17,72
Eestimaa	17,306	413,817	23,85
Grodno	33,901	1,612,681	47,28
Jaroslawi	31,234	1,071,579	33,25
Jekaterinoslawi	55,706	2,113,384	37,93
Kaluga	27,178	1,182,843	41,68
Kasani	55,955	2,196,424	38,90
Kiiewi	44,778	3,579,481	79,49
Kostroma	73,809	1,498,812	18,83
Kowno	35,316	1,548,410	43,83
Kuuramaa	23,747	672,308	28,31
Kurski	40,821	2,391,213	58,08
Liiwimaa	40,002	1,300,523	32,49
Minski	80,152	2,157,911	26,80
Mohilewi	42,135	1,708,574	40,08
Moskwa	29,236	2,433,415	83,03
Nishni-Nowgorodi	45,037	1,600,774	35,19
Nowgorodi	104,163	1,397,022	13,12
Olonetsi	112,322	366,156	3,17
Orelli	41,058	2,054,808	49,68
Orenburi	166,711	1,609,500	9,60
Pensa	34,129	1,490,968	43,10
Permi	290,196	3,003,562	10,32
Peterburi	39,203	2,109,463	53,81
Podolia	36,922	3,038,551	81,76
Poltawa	43,844	2,794,424	63,42
Pihkwa	37,956	1,132,152	29,56
Rjäsani	36,845	1,833,617	48,95
Samara	136,714	2,768,876	20,71
Saratowi	74,245	2,416,919	32,42
Simbirski	43,491	1,547,481	35,12
Smolenski	49,212	1,555,629	31,00
Tambowi	58,511	2,715,453	45,86

Kubermangud.	Ruut-werstad.	Elanikkude arw.	1 ruut-wersta pääle elanik.
Tauria	53,054	1,448,973	27,35
Tshernigowi	46,042	2,328,834	49,93
Tula	27,204	1,432,291	52,28
Tweri	56,837	1,819,443	31,13
Ufa	107,210	2,220,642	20,49
Wilna	36,825	1,591,207	43,21
Witebski	38,650	1,502,246	38,53
Wjatka	135,020	3,082,552	22,46
Wladimiri	42,832	1,575,691	35,39
Wolhõnia	63,037	2,997,970	47,40
Wologda	535,349	1,361,785	3,80
Woroneshi	57,902	2,546,252	43,72
Poolamaal:			
Kalishi	9,961	847,397	84,57
Keltsi	8,869	763,689	85,89
Lomsha	9,266	586,300	54,62
Lublini	14,789	1,159,273	78,39
Pjetrokowi	10,763	1,409,031	13,04
Plotski	8,287	567,094	57,94
Radomi	10,854	821,062	75,09
Sedletsi	12,581	775,386	61,39
Suwalki	10,824	605,696	53,83
Warshawi	15,359	1,934,168	15,13
Soomemaal	286,050	2,522,778	9,06
Kaukasias:			
Baku	34,410	826,806	23,68
Dagestani maak.	20,132	571,381	21,30
Eriwani	23,226	829,550	37,63
Jelisawetpoli	38,783	878,185	22,67
Karsi maak.	16,266	290,654	17,48
Kubani maak.	81,217	1,919,397	23,63
Kutaisi	32,051	1,057,243	33,03
Mustamere maak.	6,455	57,478	8,90
Stawropoli	52,793	873,805	16,55
Tereki maak.	60,869	932,361	15,31
Tiflisi	39,112	1,024,250	26,28

Kubermangud.	Ruut-werstad.	Elanikkude arw.	1 ruut-wersta pääle elanik.
Siberis:			
Amuri maak. (oblast.)	393,316	120,306	0,30
Irkutski kubermang	638,198	514,202	0,81
Jakutski maakond	3,482,534	269,667	0,08
Jenissei „	2,233,980	570,579	0,26
Primorski (Ranna) maakond . . .	1,658,755	220,336	0,13
Sahalin	66,762	28,113	0,42
Tobolski kubermang	1,219,130	1,438,482	1,18
Tomski „	744 577	1,929,257	2,59
Taga Baikali maakond	522,339	664,777	1,22
Kesk-Asias:			
Akmolini maakond	512,222	682,429	1,33
Fergana „	80,667	1,565,869	19,54
Samarkandi „	60,598	859,123	14,18
Semipalatini „	405,819	686,909	1,69
Semiretshski „	328,966	990,211	3,01
Sör-Darja „	441,837	1,479,249	3,32
Taga-Kaspia „	486,688	380,323	0,78
Turgai „	386,503	453,691	1,17
Urali „	313,328	665,590	2,06
Kwantungi (Hiina maak.)	2,971	250,000	84,15
Buhara	192,127	1,500,000	7,81
Kiiwa	56,232	800,000	14,23

Wenemaa wälimine kaubandus.

Period.	Wäljawedu.	Sissewedu.	Wäljaw. + suurem ehk — wäiksem
1866—1870 a.	317.344 tuh. r.	317.753 t. r.	—409 t. r.
1871—1875 „	470.563 „ „	565.757 „ „	—95.194 „ „
1876—1880 „	527.294 „ „	517.757 „ „	+9.537 „ „
1881—1885 „	549.878 „ „	494.261 „ „	+55.617 „ „
1886—1890 „	630.912 „ „	323.350 „ „	+301.562 „ „
1891—1895 „	621.420 „ „	463.465 „ „	+157.955 „ „
1896—1900 „	698.152 „ „	407.284 „ „	+90.868 „ „
1901—1902 „	1.622.000 „ „	1.193.000 „ „	+429.000 „ „
1904 „	1.606.400 „ „	651.400 „ „	+355.000 „ „

Wenemaa tähtsamad kaubalinnad.

1) **Mereäärsed kaubalinnad:** Peterburi, Kroonlinn, Riia, Odessa, Tallinn, Pärnu, Liibawi, Taganrog, Rostow, Berdjänsk, Nikolajew, Astrahan ja Arhangelsk; Soomes: Wiiburi, Helsingi ja Turu.

2) **Maa kaubalinnad:** Moskwa, Kasan, Kiiew, Harkow, Warshaw, Jekaterinenburg, Rshew, Twer, Rõibinsk, Jaroslaw, Kostroma, Nishni-Nowgorod, Simbirsk, Samara, Saratow ja Lodz.

Wenemaa kindlused.

Kroonlinn, Shlüsselburg, Sweaborg, Dünamünde, Dwinsk, Brest-Litowsk, Bobrinsk, Kiiew, Warshaw, Praaga, Nowo-Georgjewsk, Iwangorod, Hotin, Bender, Sewastopol, Kertsh ja Orenburg.

Wenemaa ülikoolid.

1) Moskwas, asutatud 1775. aastal. 2) Jurjewis, asutatud 1802. aastal. 3) Kaasanis, asutatud 1804. aastal. 4) Harkowis, asutatud 1804. aastal. 5) Peterburis, asutatud 1819. aastal. Pääle selle Soomes: 6) Helsingis (enne Turus), asutatud 1828. aastal. 7) Kiewis, asutatud 1834. aastal. 8) Odessas, asutatud 1855. aastal. 9) Warshawis, asutatud 1869. aastal. 10) Tomskis, asutatud 1888. a.

Eestimaa kihelkondade rahwa arw.

(Lutheri usulised.)

	Hinge.		Hinge.
Tallinna Jaani k. . . .	20,000	Märjamaa	4,900
„ Kaarli . . .	15,000	Wigala	6,000
„ Pühawaimu . .	4,000	Mihkli	2,307
Jüri	6,249	Lihula	4,160
Harju-Jaani	4,988	Karuse	3,300
Jõelehtme	6,370	Hanila	4,718
Kuusalu	9,754	Kullamaa	8,181
Keila	12,000	Haapsalu	2,658
Madise (Harju) . . .	2,800	Martna	2,356
Risti	2,636	Ridala	4,686
Baltiski	638	Nigula (Lääne)	5,400
Rapla	10,416	Noarootsi	3,900
Juuru	5,511	Wormsi	1,280
Kose	10,030	Pühalepa	3,941
Nissi	4,333	Keina	3,550
Hageri	7,087	Emaste	3,580

	Hinge.		Hinge.
Reigi	2,047	Järwa-Jaani	5,900
Rakwere	13,140	Madise (Järwa) . . .	5,250
Halljala	10,550	Türi	9,800
Kadrina	11,600	Paide	4,725
Siimuna	11,100		
Jakobi	8,900	Peterburi Jaani kog. . .	18,000
Wäike-Maarja	7,900	Gatshina	3,500
Jõhwi	11,959	Kroonlinna	1,800
Nigula (Wiru)	8,300	Teshkowa	2,000
Waiwara	15,650	Oudowa	4,570
Ambla	9,697	Narwa Juhkendali . . .	12,000
Koeru	8,725	Narwa linna	6,000
Peetri	7,096		

Eestimaa linnad ja alewid.

		Inimest.			Inimest.
1) Tallinnas . .	umbes	70,000	4) Paides . . .	umbes	2,500
2) Rakweres . .	"	5,500	5) Baltiskis . .	"	1,000
3) Haapsalus .	"	3,500			

Eestimaa alewid: 1) Lihula, 2) Kunda ehk Lontowa, 3) Jõhwi, 4) Jõesuu (Hungerburg), 5) Merekula, 6) Tudulinna, 7) Ambla, 8) Kärdla, (Hiiumaal, kalewiwabrik), 9) Hageri, 10) Rapla, 11) Tapa ja 12) Märjamaa.

Liiwimaa linnad ja alewid.

		Inimest.			Inimest.
1) Riias . .	umbes	300,000	7) Wõrus . .	umbes	4,100
2) Jurjewis . .	"	44,000	8) Wolmaris .	"	5,100
3) Pärnus . .	"	13,000	9) Lemsalus .	"	2,400
4) Wõnnus . .	"	6,000	10) Shlokis . .	"	2,000
5) Kuresaares .	"	4,600	11) Walgas . .	"	10,100
6) Wiljandis .	"	7,600			

Liiwimaa alewid: 1) Aamõis (Romeskalni kihelkonnas), 2) Liagrad (Laudonis), 3) Mustwee (Чёрна), 4) Põltsamaa, 5) Ruhja, 6) Salatsi, 7) Nuustaku, 8) Wööbsu, 9) Sindi, 10) Tõrwa, 11) Wändra ja 12) Tori.

Kuuramaa linnad ja alewid.

		Inimest.			Inimest.
1) Miitawis . .	umbes	33,000	6) Tukkumis .	umbes	3,000
2) Liibawis . .	"	40,000	7) Windaus .	"	3,000
3) Goldingenis .	"	7,000	8) Hasenpotis .	"	2,000
4) Jakobstadtis .	"	3,000	9) Grobinis . .	"	1,000
5) Friedrichstadtis	"	3,000	10) Piltenis . .	"	1,000

Keskmine soojus Wenemaal mõnes kohas igal kuul ja läbistikku aastas Celsius'e (C) järele.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Läbist. aastas.
Arhangelskis	—13,7	—12,6	— 7,5	— 1,3	+ 4,9	+12,0	+15,8	+13,8	+ 8,2	+ 1,4	— 5,8	—11,4	+ 0,3
Wologdas	—11,8	—11,4	— 6,5	+ 1,6	+ 9,6	+14,9	+18,3	+16,2	+10,4	+ 2,5	— 4,2	—10,2	+ 2,4
Tallinnas	— 6,0	— 6,1	— 3,6	+ 1,8	+ 8,1	+14,0	+17,0	+15,8	+11,6	+ 5,9	+ 0,3	— 3,3	+ 4,6
Riias	— 5,1	— 4,7	— 1,6	+ 4,7	+10,7	+15,7	+17,9	+17,2	+12,8	+ 6,6	+ 1,0	— 3,2	+ 6,0
Peterburis	— 9,3	— 8,5	— 4,7	+ 2,1	+ 8,7	+14,8	+17,7	+16,1	+10,8	+ 4,5	— 1,6	— 6,6	+ 3,7
Pihkwas	— 6,8	— 7,2	— 5,1	+ 4,4	+11,4	+15,6	+17,6	+15,3	+11,3	+ 5,5	— 0,1	— 4,5	+ 4,8
Wilnas	— 5,6	— 4,6	— 0,8	+ 6,1	+12,4	+17,1	+18,6	+17,4	+12,8	+ 7,1	+ 1,1	— 3,6	+ 6,5
Moskwas	—11,0	— 9,6	— 4,8	+ 3,5	+11,7	+16,4	+18,9	+17,1	+11,2	+ 4,3	— 2,4	— 8,2	+ 3,9
Ekaterinburis	16,5	— 1,4	— 7,6	+ 1,4	+ 9,5	+14,5	+17,5	+14,7	+ 8,5	+ 0,9	— 7,2	—14,5	+ 0,6
Warsawis	— 4,3	— 2,9	— 0,4	+ 7,1	+12,9	+17,2	+18,5	+17,8	+13,4	+ 7,7	+ 1,6	— 2,8	+ 7,2
Kiewis	— 6,2	— 5,3	— 0,7	+ 6,9	+13,8	+17,6	+19,2	+18,4	+13,8	+ 7,5	+ 1,2	— 4,4	+ 6,8
Taganrogis	— 6,7	— 5,7	— 0,4	+ 8,5	+15,5	+19,9	+22,6	+21,7	+15,8	+ 9,1	+ 2,4	— 3,2	+ 8,3
Tobolskis	—19,0	—15,3	— 9,2	+ 0,6	+ 8,8	+15,3	+19,1	+15,6	+ 8,9	+ 0,4	—10,1	—17,0	— 0,2
Tomskis	—19,6	—17,0	—10,0	— 1,2	+ 7,3	+15,0	+18,7	+15,3	+ 8,8	+ 0,1	—11,8	—17,2	— 1,0
Barnaulis	—19,0	—17,0	—10,3	+ 0,7	+10,5	+16,7	+19,5	+16,5	+10,0	+ 1,6	— 9,1	—15,7	+ 0,4
Irkutskis	—20,8	—17,3	— 8,6	+ 1,6	+ 8,8	+15,1	+18,4	+15,8	+ 9,0	+ 0,7	—10,6	—17,7	— 0,4
Tifliis	+ 0,2	+ 2,1	+ 6,8	+12,0	+17,7	+21,3	+24,5	+24,3	+19,5	+14,1	+11,7	+ 7,4	+12,7

Graadi ehk termometrite wõrdlus.

C. = Celsius, R. = Reaumur, F. = Fahrenheit, + = soe, — = külm.

C.	R.	F.	C.	R.	F.
—40	—32,0	—40,0	+ 14	+11,2	+ 57,2
—35	—28,0	—31,0	+ 16	+12,8	+ 60,8
—33	—26,4	—27,4	+ 18	+14,4	+ 64,4
—31	—24,8	—23,8	+ 20	+16	+ 68
—30	—24,0	—22,0	+ 22	+17,6	+ 71,6
—28	—22,4	—18,4	+ 24	+19,2	+ 75,2
—26	—20,8	—14,0	+ 26	+20,8	+ 78,8
—24	—19,2	—11,2	+ 28	+22,4	+ 82,4
—22	—17,6	— 7,6	+ 30	+24	+ 86
—20	—16,0	— 4,0	+ 32	+25,6	+ 89,6
—18	—14,4	+ 0,4	+ 34	+27,2	+ 93
—16	—12,8	+ 3,2	+ 35	+28	+ 95
—14	—11,2	+ 6,8	+ 40	+32	+104
—12	— 9,6	+10,4	+ 45	+36	+113
—10	— 8,0	+14,0	+ 50	+40	+122
— 8	— 7,4	+17,6	+ 55	+44	+131
— 6	— 4,8	+21,2	+ 60	+48	+140
— 4	— 3,2	+24,0	+ 65	+52	+149
— 2	— 1,6	+28,4	+ 70	+58	+158
+ 0	+ 0	+32	+ 75	+60	+167
+ 2	+ 1,6	+35,6	+ 80	+64	+176
+ 4	+ 3,2	+38,2	+ 85	+68	+185
+ 6	+ 4,8	+41,8	+ 90	+72	+194
+ 8	+ 6,4	+46,4	+ 95	+76	+203
+10	+ 8	+50	+100	+80	+222
+12	+ 9,6	+53,6			

Seisuse liigid riigiteenistuses.

Tsiwiil-teenistuses.	Sõjawäes.	Merewäes.
1. Государственный канцлеръ. Riigi kantsler.	Генералъ-Фельдмаршалъ. Kindral-feldmarshal.	Генералъ-адмир. Kindral-admiral.
2. Дѣйствительный тайный совѣтникъ. Tõsine salanõunik.	Генералъ. Kindral.	Адмиралъ. Admiral.
3. Тайный совѣтникъ. Salanõunik.	Генер.-Лейтенантъ. Kindral-leitenant.	Вице-адмиралъ. Abi-admiral.
4. Дѣйствительный статскій совѣтникъ. Tõsine riiginõunik.	Генералъ-маіоръ. Kindral-major.	Контръ - адмиралъ. Kontre-admiral.
5. Статск. совѣтникъ. Riiginõunik.	—	—
6. Коллежскій совѣтникъ. Kollegianõunik.	Полковникъ. Polkownik.	Капитанъ I. ранга Kapten, ül. astmel.
7. Надворный совѣтникъ. Õuenõunik.	Подполковникъ. Alam-polkownik.	Капитанъ II. ранга. Kapten, al. astmel.
8. Коллежск. асессоръ. Kollegia assessor.	—	—
9. Титулярный совѣтникъ. Nimenõunik.	Капитанъ. Kapten jalawäes. Ротмистеръ. Sõitmeister ratsaw.	Лейтенантъ. Leitenant.
10. Коллежск. секрет. Kollegia sekretär.	Штабсъ - капитанъ. Stabs-kapten j. w. Штабсъ-ротм. Stabs-sõitm. r. w.	—
11. —	—	—
12. Губернскій секретарь. Kubermangu sekretär.	Поручикъ. Leitenant.	Мичманъ. Midshman.
13. Сенатскій регистраторъ. Senati registrator.	Подпоручикъ. Alam-leitenant.	—
14. Коллежскій регистраторъ. Kollegia registrator.	Прапорщикъ. Lipnik jalawäes. Корнетъ. Kornet, ratsawäes.	—

1 ja 2 klassil on aunimi:				Высокопревосходительство. Kõrge Ekstsellents.
3 ja 4	"	"	"	Превосходительство. Ekstsellents.
5	"	"	"	Высокородіе.
6—8	"	"	"	Высокоблагородіе.
9—14	"	"	"	Благородіе.

Riia koolikonna walitsus.

Riia koolikonna kurator: Polkownik Lewschin.

Rahwakoolide direktorid: I. Tallinna kubermangu koolide direktor P. Pränzew (elab Tallinnas).

Tallinna kubermangus on järgmised koolide inspektorid: a) A. Winogradow ja Hanser. (Tallinnas). b) Haapsalu rajoni inspektor Sumakow. c) Paide rajoni inspektor H. R. Arbatsky. d) Rakwere rajoni inspektor Bõlow.

II. Liiwi kubermangu koolide direktor: A. Wilsew.

Liiwi kubermangu koolide inspektorid: a) Riia linna rajoni inspektorid Theodor Treuland ja Uspenski (Riias); b) Riia maakonna inspektor Wasili Prawdin (Riias); c) Wõnnu rajoni inspektor O. Bolotow (Riias); d) Walga rajoni inspektor Michail Sass (Walgas); e) Wõru rajoni inspektor J. D. Wassiljew (Wõrus); f) Jurjewi rajoni inspektor N. A. Beldjugin ja P. N. Swetshnikow (Jurjewis); g) Wiljandi rajoni inspektor Lasin (Pärnus); h) Pärnu rajoni inspektor J. Momot (Pärnus); i) Kuresaare inspektor D. B. Sawarensky (Kuresaares).

Liiwimaa kuberner.

Salanõunik N. A. Swegintsew. — Kuberneri abi: J. D. Bologowskoi.

Eestimaa kuberner.

Polkown. Korastow. — Kuberneri abi: kammerherra Giers.

Wene õigeusu kirikud.

Eestimaal.

Tallinnas: Pääkikirik. — Preobrashenski kirik. — Wladimiri Eesti kirik (Wäike Klooster). — Nikolai kirik. — Aleksander Newski kirik (Narwa pääl). — Simuna kirik. — Jumala Ema sündimise ehk Kasanski kirik. — Baltiskis. — Paides. — Rakweres. — Haapsalus. — Joal. — Arukülas. — Juurus. — Angerjal. — Jõhwis. — Kuremäel. — Wajõel. — Sirenetsis. — Wirtsus. — Wäike-Lähtrus. — Mäemõisas. — Paadermaal. — Lihulas. — Welisel. — Märjamaal. — Kullamaal. — Wormsi saarel. — Hiiumaal, Pühalepas. — Emastes. — Kõrgesaares. — Jõesuus. — Kuimetsas.

Liiwimaal.

Jurjewis: Uspenski kirik. — Georgi kirik. — Wõrus. — Wiljandis. — Pärnus. — Kuresaares. — Wõnnus. — Pranglis. — Nõos. — Ilmjärwes. — Laatres. — Kastolatsis. — Soontaga. — Rõngus. — Kawildas. — Kärknas. — Kaareperes. — Saaremõisas. — Mustwees. — Lohusuus. — Woronjas, Rossowis. — Laiusel. — Sadukülas. — Rannus. — Põltsamaal. — Wõisikul. — Olustweres. — Kikiweres. — Arusaares. — Suislepas. — Karksis. — Urustes. — Jõõpres. — Pelis. — Pootsis. — Kihnus. — Tõhelas. — Kallis. — Uduweres. — Kerkus. — Lelles. — Wändras. — Toris. — Häädemeestes. — Tahkurannas. — Kilingis. — Punejal. — Tuhalaanes. — Piilas. — Reomäel. — Kahtlas. — Tornimäel. — Öörikul. — Leisil. — Mustjalal. — Mõnistes. — Limandus. — Tirimetsas. — Torgul. — Rintsil. — Hellamaal. — Ainastes. — Ansekülas. — Haanjal. — Harglal. — Helmes.

Liiwimaa Eesti jaoskonna kreispolitsei walitsus.

I. **Jurjewi kreis:** Kreisiülem: von Roth-Tilsit. Kirjatoimetaja E. Frey. I. jaoskonna (kantselei Tartus) alla langewad järgmised kihelkonnad: Tartu, Aksi, Kursi, Wõnnu, Palamuse ilma Roela wallata, Nõo ilma Pangoti wallata, Maarja Magdalena kihelkonnast Wara wald ja Kambja kihelkonnast Wana Kuuste ja Reola wallad.

II. jaoskonda (elukoht Mustwee alewis) langewad järgmised kihelkonnad ja wallad: Kodawere, Laiuse, Torma, Maarja-Magdalena ilma Wara wallata ja Palamuse kihelkonnast Roela wald.

III. jaoskonda (elukoht Nuustaku alewis) langewad järgmised kihelkonnad ja wallad: Puhja, Otepää, Rannu, Rõngu, Sangaste, Kambja ilma Wana Kuuste ja Reola waldadeta ja Nõo kihelkonnast Pangoti wald.

Tartu kreisi kordnikkude 34. jaoskonda langewad järgmised wallad.

I. Politsei jaoskond.

1. kordniku jaoskond: Härjanurme, Puurmani ja Kaarepera wallad, — kordnik Nõmmik, elukoht Puurmanni mõisas.

2. kordn. jaosk.: Laiwa, Sootaga ja Saadjärwe wallad, — kordnik Mällo, elukoht Woldi mõisas.

3. kordn. jaosk.: Rasina, Ahja ja Wastse-Kuuste wallad, — kordnik Kaawer, elukoht Marienhofi karja mõisas. Ahja wallas.

4. kordn. jaosk.: Kastre, Wõnnu ja Mäksa wallad, — kordnik Ado Sogenbits, elukoht Kastre mõisas.

5. kordn. jaosk.: Wara ja Elistwere wallad, — kordnik Rekkert, elukoht Eelistwere mõisas.

6. kordn. jaosk.: Kawastu wald, — kordnik Johann Sogenbits, elukoht Kawastu mõisas.

7. kordn. jaosk.: Tähkwere, Worbuse ja Rõpka (üksnes põhja poolne kuni Riia postiteeni, ühes teega) wallad, — kordnik Truusa, elukoht Tähkwere mõisas.

8. kordn. jaosk.: Haaslawa, Wana-Kuuste ja Ropka (lõuna poolne kuni Riia postiteeni, Tamme jv Tõrwandi karja mõisatega) wallad, -- kordnik Just, elukoht Wana-Kuuste mõisas.

9. kordn. jaosk.: Ropka, Piiskopi ja Karlowa mõisad ja Purdi talu, — kordnik Siilak, elukoht Piiskopi mõisas.

10. kordn. jaosk.: Raadi ja Luunja wallad, — kordnik Jaan Tuul, elukoht Raadi mõisas.

11. kordn. jaosk.: Kuremaa wald ja Kuremaa, Luua ja Immowere mõisad, — kordnik Saarmann, elukoht Kuremaa mõisas.

12. kordn. jaosk.: Laewa mõisad ja metsa jaoskond, — kordnik Paurson, elukoht Laewa mõisas.

13. kordn. jaosk.: Meeri, Arumõisa ja Luke wallad ja Wana-Nõo (3. polits. jaosk.), — kordnik Künnapuu, elukoht Meeri mõisas.

14. kordn. jaosk.: Tartu linna piiri äärsed majad: Karlowa mõisa maa pääl Pihkwa, Katarina ja Tähe uulitsas, — kordnik Eduard Tschernõischew, elukoht Tartus, Tähe uul. nr. 55.

15. kordn. jaosk.: Tartu linna piiri äärsed majad: Raadi mõisa maa pääl Jänese uulitsas, jalgratta sõitjate klube Tallinna tee ääres, Tähtwere mõisa maa pääl majad ja Besnosowi petroleumi ladu, — kordnik Sei, elukoht Jaama uul. nr. 11.

16. kordn. jaosk.: Kiwi teed, — kordnik Ueksin, elukoht Tartus, Raatuse uulitsas nr. 50.

II. Politsei jaoskond.

17. kordniku jaoskond: Kudina ja Saare wallad, — kordnik Jakson, elukoht Saare mõisas.
18. kordn. jaosk.: Roela ja Wotikwere wallad (ilma Tihotka külata), — kordnik Wihmann, elukoht Kondo mõisas.
19. kordn. jaosk.: Waimastwere ja Jõgewa wallad, — kordnik Mägi, elukoht Ripoka mõisas.
20. kordn. jaosk.: Laius ja Laius-Tähkwere wallad, — kordnik Anslang, elukoht Sootaga külas, Laiuse wallas.
21. kordn. jaosk.: Palla, Ranna ja Kokora wallad (ilma Kallaste külata), — kordnik Biltse, elukoht Palla wallas.
22. kordn. jaosk.: Alatskiwi wald ja Kallaste küla, — kordnik Sorjus, elukoht Alatskiwi wallas.
23. kordn. jaosk.: Awinurme ja Lohusoo wallad, -- kordnik Järjen, elukoht Mustwee alewis.
24. kordn. jaosk.: Kasepää ja Mustwee wallad ja Tihotka küla Wotikwere wallas, — kordnik Wälbe, elukoht Mustwee alewis.

III. Politsei jaoskond.

25. kordniku jaoskond: Ulila ja Kawilda wallad, -— kordnik Tanig, elukoht Puhja külas, Kawilda wallas.
26. kordn. jaosk.: Konguta, Rannu ja Walguta wallad, — kordnik Dawet Sogenbits, elukoht Rannu mõisas.
27. kordn. jaosk.: Aakre ja Loewi (end. Arula) wallad, — kordnik Webus, elukoht Puka jaamas.
28. kordn. jaosk.: Laatre, Keeni, Tõliste ja Sangaste wallad, — kordnik Fuchs, elukoht Sangaste mõisas.
29. kordn. jaosk.: Wastse-Otepää, Pilkuse ja Pühajärwe wallad (ilma Nuustaku alewita), — kordnik Stamm, elukoht Nuustaku alewis.
30. kordn. jaosk.: Wana-Otepää, Peidla ja Palopera wallad (ilma endise Arola wallata) ja Nuustaku alew, — kordnik Lätti, elukoht Nuustaku alewis.
31. kordn. jaosk.: Rõngu, Hellenurme, Uderna, Kirumpe ja Pangoti wallad (ilma Wana-Nõo mõisata), — kordnik Sarbe, elukoht Hellenurme wallas.
32. kordn. jaosk.: Kambja, Wana-Prangli, Weske, Krüüdneri ja Kodjärwe wallad, — kordnik Johanson, elukoht Wastse-Kambja mõisas.
33. kordn. jaosk.: Elwa suwituse paik, kordniku (koht prii).
34. kordn. jaosk.: Kokora mõisa ja Kallaste küla, — kordnik Koch, elukoht (?).

2. **Wõru kreis:** Kreisiülem Scholtkewitsch.

I. jaoskonda (eluskoht им. Сарьервъ) langewad järgmised kihelkonnad ja wallad: Räpina, Põlwa ilma Wõru wallata ja

Wastseliina kihelkonnad ilma Misso ja Wastseliina waldadeta ja Rõuge kihelkonnast Pindi wald.

II. jaoskonda (elukoht Kergola mõisas) langewad järgmised wallad ja kihelkonnad: Urwaste, Hargla, Karola, Kanapää ja Rõuge kihelkonnast Krabi, Wiitina, Roosa ja Tsooru ühendatud wallad.

III. jaoskonda (elukoht Wõrus) langewad järgmised ühendatud wallad: Haanja, Nursi, Rõuge, Saluse, Kasaritsa, Misso, Wastseliina ja Wõru linn.

Kordnikud elawad järgmistes mõisates: Wõru linnas, Wastseliinas, Räpinas, Lewikülas, Erastweres, Wanas Antsmõisas, Karulas ja Roosal.

3. **Pärnu kreis:** Kreisiülem M. Fadejew.

I. jaoskonda (eulkoht Kilingis) langewad järgmised kihelkonnad: Häädemeeste, Halliste, Karksi, Saarde ja Pärnu kihelkonnast Uulu wald.

II. jaoskonda (elukoht Pärnus) langewad järgmised kihelkonnad: Audru, Tõstamaa, Tori, Mihkli, Wändra, St. Jakobi ja Pärnu maha arwatud, Uulu wald ja Paistu kihelk. Kaarli wald.

Kordnikud elawad järgmistes mõisates: Wana-Pärnus, Wana-Wändras, Pööraweres, Sindi wabrikus, Audrus, Häädemeestel, Nõmme alewis ja Ahja mõisas.

4. **Wiljandi kreis:** Kreisiülem W. Antonow.

I. jaoskonda (elukoht Wiljandis) langewad järgmised kihelkonnad: Wiljandi, Suure Jaani ja Paistu kihelkonnast Eimtali, Holstre ja Loodi wallad.

II. jaoskonda (elukoht Põltsamaal) langewad järgmised kihelkonnad: Kolga-Jaani, Põltsamaa ja Pilistwere.

III. jaoskonda (elukoht Tõrwas) langewad järgmised kihelkonnad: Helme, Tarwastu ja Paistu kihelkonnast Aidu, Pahuwere, Moona ja Õisu wallad ning Karksi kihelkonnast Tuhalaane wald.

Kordnikkude elukohad on järgmistes mõisates:

I. jaoskond: Wiljandi linnas, Wana Wõidumaal, Eimtalis ja Suure-Jaanis.

II. jaoskond: Põltsamaa alewis, Pillistwere kirikumõisas ja Wäike-Jaanis.

III. jaoskond: Tõrwa alewis, Wana Suislepas, Õisakülas ja Põltsamaa alewis.

5. **Saaremaa.** Kreisiülem: W. Wassiljew. Wanem abi: Regow Kuresaare linnas.

Kordnikud: Kuresaares, Uue-Lõwel ja Orisaare mõisas.

Eestimaa kreispolitsei walitsus.

Nooremate kreisiülemate elukohad ja nende jaoskonnad.

1. Tallinna kreis:

I. jaoskonda (elukoht Humalas) langewad järgmised kihelkonnad: Madise, Risti, Nissi ja Keila, mahaarwatud Keila ja Naissaare wallad.

II. jaoskonda (elukoht Tallinnas) langewad järgmised kihelkonnad: Jüri, Harju-Jaani, Jõelehtme, Kuusalu ja Keila kihelkonnast Keila ja Naissaare wallad.

III. jaoskonda (elukoht Raplas) langewad järgmised kihelkonnad: Kose, Juuru, Rapla ja Hageri.

2. Haapsalu kreis:

I. jaoskond (asupaik Kärdlas, Hiiumaal) järgmiste kihelkondade ja waldadega: Wormsi, Pühalepa, Keina, Emaste ja Rõigi.

II. jaoskond (asupaik Putkastes) järgmiste kihelkondade ja waldadega: Martna, Ridali, Nigula ja Noarootsi.

III. jaoskond (asupaik Lihulas) järgmiste kihelkondade ja waldadega: Mihkli, Lihula, Karuse ja Hanila.

IV. jaoskond (asupaik Märjamaal) järgmiste kihelkondade ja waldadega: Kullamaa, Märjamaa ja Wigala.

3. Paide kreis:

I. jaoskond Paide linnas järgmiste kihelkondadega: Paide-Anna, Peetri ja Türi.

II. jaoskond (Amblas) järgmiste kihelkondadega: Ambla, Järwa-Jaani, Madise ja Koeru.

4. Rakwere kreis:

I. jaoskond (Haljala mõisas) järgmiste kihelkondadega: Rakwere, Haljala, Kadrina ja Nigula.

II. jaoskond (Wäike-Maarjas) järgmiste kihelkondadega: Simona, Jakobi ja Wäike-Maarja.

III. jaoskond (Jõhwis) järgmiste kihelkondadega: Jõhwi, Jisaku, Liganuse ja Waiwara kihelkonnast Joala, Wasknarwa ja Kõrgeküla ühendatud wallad.

IV. jaoskond (Narwa Kreenholmi wabrikus) järgmiste ühendatud waldadega: Waiwara, Petrowski ja Mustjõe Waiwara kihelkonnas ja Narwa wabrik.

Talurahwa asjade kommissaride elukohad.

Tartu	kreis.	I. — II.	Tartus.
Wõru	"	I. — II.	Wõrus.
Pärnu	"	I. — II.	Pärnus.
Wiljandi	"	I. — II.	Wiljandis.
Saaremaa	"		Saaremaa jaoskond Kuresaares.
Tallinna	"		Tallinna jaoskond Tallinnas.
Tallinna	"		Rapla jaoskond Tallinnas.
Haapsalu	"		Haapsalu jaoskond Haapsalus.
"	"		Lihula jaoskond Lihulas.
"	"		Hiiumaa jaoskond Kärdlas.
Paide	"		Paide jaoskond Paides.
Rakwere	"		Rakwere jaoskond Rakweres.
"	"		Jõhwi jaoskond Jõhwis.

Tähendus: Ülemal nimetatud kommissaride jaoskonnad on kihelkondade ja waldade nimekirjas üles tähendatud.

* * * Kohtud. * * *

Liiwimaa Eesti jaoskonna kohtud.

Riia ringkonnakohus, Riia linnas. Kohtu president: tõsine riiginõunik A. A. Klopow.

Kohtu prokurör: kollegianõunik S. S. Kristianowitsch.

Prokuröri abid: VII. jaoskond A. S. Gubonin ja B. W. Studentzow, Riias. VI. jaoskond A. G. Dadaschew, Tartus.

Kohtupriistawid kreisilinnades, kes ringkonnakohtu otsuseid täidawad. Tartus: J. A. Lisenko. Wõrus: J. P. Sulmenow. Pärnus: F. F. Scheikowsky. Wiljandis: (koht prii).

Kohtu-uurijate jaoskonna kohtud.

A. **Tartu kreis**: I. kuni V. jaoskond Tartus.

I. jaoskonna alla langewad: 3. Tartu linna jagu ja osa 2. linnajaost kuni Karlowa ja Promenadi uul., Emajõe pool olew jagu ja Raadi ning Worbuse ühendatud wallad.

II. jaoskonna alla langewad: 1. Tartu linna jagu ja raudtee jaama pool olew 2. linna jagu Karlowa ja Promenadi uul. pääle hakates ja weel Ropka ning Tähkwere ühendatud wallad.

III. jaoskooda langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Kodawere, Maarja-Magdaleena, Torma, Roela, Luunja ja Kawastu ühendatud wallad.

IV. jaoskonda langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Palamuse ilma Roela wallata, Laiuse, Kursi, Äksi, Puhja, Nõo ilma Tähtwere wallata, Rannu ja Rõngu.

V. jaoskonda langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Kõnnu, Kambja, Otepää ja Sangaste.

B. **Wõru kreis**: I. jaoskonna (elukoht Wõrus) alla langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Hargla, Karula, Rõuge ilma Pindi wallata ja weel Sõmmerpalu wald ning Wõru linn.

II. jaoskonda (elukoht Wõrus) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Urwaste ilma Sõmmerpalu wallata, Kanapää, Põlwa ja Räpina ja Pindi wald.

D. **Pärnu kreis**: I. jaoskonda (elukoht Pärnus) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Häädemeeste ja Pärnu ilma Rääma ja Sauga waldadeta ning Pärnu linn.

II. jaoskonda (elukoht Pärnus) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Audru ilma Tori wallata, Tõstamaa, Tori, Mihkli, Wändra ja St. Jakobi.

III. jaoskonda (elukoht Pärnus) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Halliste, Karksi ja Saarde ja Paistu kihelkonnast Koodi wald.

E. **Wiljandi kreis**: (elukoht Wiljandis.) I. jaoskonda langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Suure-Jaani ja Wiljandi ilma Pärsti wallata.

II. jaoskonda (elukoht ?) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Helme ja Tarwastu ning Pärsti wald, Paistu ilma Kaarli wallata.

III. jaoskonda (elukoht ?) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Kolga-Jaani, Põltsamaa ja Pilistwere.

F. **Saaremaa.** Kohtu-uurija elukoht Kuresaares, kelle alla kõik Saaremaa kihelkonnad oma waldadega langewad.

Awalikud notariused.

Tartus: K. K. Rosenthal, Rüütli uul. nr. 9.
" P. R. Hristitsch, Rüütri uul. nr. 3.
Wõrus: cand. jur. R. Gabriel.
Pärnus: O. A. Bötling.
Wiljandis: G. G. Seen.

I. Tartu-Wõru rahukohtunikkude kogu.

Kohtukoht Tartus Weski uul. nr. 32.
Esimees: Tõsine riiginõunik V. M. Golowin.
Sekretär Tõnnis Saarepera.
Sekretäri abid: K. J. Anilin ja J. P. Pähu.
Kaelakohtu jaoskonna tõlk: A. Horn.
Tsiwilkohtu jaoskonna tõlk: J. Samoilow.

Auurahukohtunikud.

R. T. von Grote, A. F. Satschinsky, M. A. Serkow, A. S. Kriwzow, W. S. Malama, A. S. Ignatowski, Krassnoschen, A. S. Newsorow, E. paron Nolken, W. Krutschinsky, H. v. Pistohlkors ja paron Taube.

Jaoskonna rahukohtunikkude elukohad ja nende jaoskonnad.

1. rahukohtuniku jaoskonda langewad: 1. Tartu linnajagu ja osa 3. linnajagu, mis paremal pool Raatuse uulitsat seisab ühes parema poolse Raatuse uulitsaga arwatud. Kohtu-koht rahukogu majas, Hetseli uulitsast sissеminek.

2. rahukohtuniku jaoskonda langeb 2. Tartu linnajagu. Kohtu koht rahukogu majas, sissеminek Hetseli uulitsast pahemat kätt.

3. rahukohtuniku jaoskonda langewad: 3. Tartu linnajagu, see osa maha arwatud, mis 1. rahukohtuniku jaoskonda langeb, s. o. kuni Raatuse uulitsani, kus paaris numbritega majad ka 3. rahukohtuniku jaoskonda jääwad. Pääle selle on weel Wõnnu kihelkond oma ühendatud waldadega. Kohtukoht on Tartus, Peterburi uulitsas nr. 73.

4. rahukohtuniku jaoskonda, elukoht Kaarepera mõisas (им. Корсель) Kaarepera raudtee jaama lähedal, aga kirjad käiwad Jõgewa jaama (ст. Лайсгольмъ) kaudu, langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega, Tartu kreisis: Palamuse, Laiuse, Maarja-Magdalena, Kursi ja Äksi.

5. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Mustwee alewis (пос. Черный) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Kodawere, Torma ja Mustwee alew.

6. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Jurjewis, Raatuse uul. nr. 26.) langewad kihelkonnad: Tartu-Maarja, Kambja ilma ühend. Wana-Prangli, Kodijärwe ja Krüüdneri waldadeta, Nõo ilma Pangoti wallata, ning teiste kihelkondade wallad: Ulila ja Tamme.

7. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Nuustaku alewis,) (пос. Нустаго) langewad järgmised ühendatud wallad ja kihelkonnad oma waldadega: Wana-Prangli, Kodijärwe, Krüüdneri, Pongoti wallad ja Puhja kihelkond ilma Ulila wallata, Otepää kihelkond ilma Wastse-Otepää wallata, Rannu kihelkond ilma Tamme wallata, Rõngu ja Sangaste kihelkond.

8. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Wõrus) langewad järgmised Wõru kreisi kihelkonnad oma waldadega: Kanapää, Põlwa, Räpina ja Wastse-Otepää wald Tartu kreisis.

9. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Wõrus) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Urwaste, Hargla, Karula ja Rõuge ilma Pindi, Haanja, Saluse ja Kasaritsa ühend. waldadeta.

10. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Wõrus) langewad järgmised ühendatud wallad: Pindi, Haanja, Saluse, Kasaritsa ja Wastseliina kihelkond oma waldadega ja Wõru linn.

Kohtu pristawid Jurjewi-Wõru rahukogu ringkonnas ja nende jaoskonnad ning elukohad.

I. jaoskonna kohtu pristaw T. O. Bednartschik elab Tartus, Kastani uul. nr. 30, kantselei rahukogu majas, Weski uul. nr. 32; täidab kohtu otsuseid linnas ja maal nende wõlglaste kohta, kelle warandus 2 ja 4 rahukohtunikkude jaoskondades on, pääle selle toimetab liikumata waranduste enampakkumise teel wäljamüümist.

II. jaoskonna kohtu pristaw D. P. Beläjew, Jaama uul. nr. 31 Jurjewis; täidab kohtu otsuseid linnas ja maal nende wõlglaste kohta, kelle warandus 3 ja 6 rahukohtunikkude jaoskondas ja Kodijärwe wallas 7 rahukohtunikkude jaoskondas on.

III. jaoskonna kohtu pristaw J. M. Sarap, elab Tartus; täidab kohtu otsuseid nende wõlglaste kohta, kelle warandus 1 ja 5 rahukohtunikkude jaoskondas on.

IV. jaoskonna kohtu pristaw J. E. Freimann, elab Wõru linnas ja täidab kohtu otsuseid nende wõlglaste kohta, kelle warandus 6, 8, 9 ja 10 rahukohtunikkude jaoskondades on, maha arwatud Kodijärwe wald Tartu kreisis.

II. Pärnu-Wiljandi rahukohtunikkude kogu.

Kohtukoht Wiljandis.

Kohtu president: riiginõunik W. Rtrelzow, sekretär: A. Kangin, sekretäri abi: Wihwelin.

Rahukohtunikkude jaoskonnad ja elukohad.

I. rahukohtuniku jaoskonda langeb Pärnu linn.

II. rahukohtuniku jaoskonda langewad järgmised Pärnu kreisi kihelkonnad oma waldadega: Audru, Tõstamaa, Tori, Mihkli, Wändra, St. Jakobi ja Pärnu.

III. rahukohtuniku jaoskonda (kohtukoht Kilingi-Nõmme alewis) langewad järgmised Pärnu kreisi kihelkonnad oma waldadega: Häädemeeste, Halliste, Karksi, Saarde ja Pärnu-Wiljandi kreisi Paistu kihelkonnas Kaarli wald.

IV. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Wiljandis) langewad Wiljandi wald, Suure-Jaani kihelkond ja Wiljandi linn.

V. rahukohtuniku jaoskonda (elukoht Põltsamaal) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Kolga-Jaani, Põltsamaa ja Pilistwere.

VI. rahulobtuniku jadskonda (elukoht Bokardi mõisas, чр. ст. Терву) langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Helme, Tarwastu ja Paistu ilma Kaarli wallata.

Kohtu pristawid Pärnu-Wiljandi rahukogu ringkonnas, nende jaoskonnad ja elukohad.

I. jaoskonna kohtu pristaw A. H. Anderson Wiljandis; täidab kohtu otsused nende wõlglaste kohta, kelle warandus 4 ja 5 rahukohtunikkude jaoskondades on.

II. jaoskonna kohtu pristaw R. W. Kontowsky Pärnus; täidab kohtu otsuseid nende wõlglaste kohta, kelle warandus 1 ja 2 rahukohtunikkude jaoskondades on.

III jaoskonna kohtu pristaw N. M. Nowoselow Nõmme mõisas Pärnu kreisis; (чр. ст. Квелленштейнъ) täidab kohtu otsuseid nende wõlglaste kohta, kelle warandus 3 ja 6 rahukohtunikkude jaoskondades on.

III. Saarema rahukohtunikkude kogu.

Kohtukoht Kuresaares.

Kohtu president: kollegianõunik N. A. Moshewitinow, sekretär W. M. Rogalsky.

Rahukohtunikkude jaoskonnad.

I. rahukohtuniku jaoskonda langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Ansekũla, Kärla, Kihelkonna, Mustjala, Jaama ja Kuresaare.

II. rahukohtuniku jaoskonda langewad järgmised kihelkonnad oma waldadega: Jaani, Muhu, Põide, Waljala, Kaarma, Karja jaPũha. Kohtu pristaw R. A. Lippe (elukoht Kuresaares).

Ülemad talurahwa-kohtud.

I. Tartu ülem talurahwa-kohus, Tartus, Soola uul. Kohtu president: Karl Parts. Selle kohtu ringkonna alla langewad järgmised ühendatud wallakohtud ja wallad: 1) Ropka wallakohtu alla: Ropka, Karlowa, Haagi ja Maarja; 2) Raadi — Raadi, Jaama, Wasula ja Marama; 3) Luunja — Luunja, Tammiste, Wesneri, Kikka ja Taawri; 4) Elistwere — Elistwere, Wedu, Sootaga, Äksi kirikumõisa ja Kärkna; 5) Kawastu — Kawastu; 6) Alatskiwi — Alatskiwi ja Kokora; 7) Wara — Wara wald; 8) Saadjärwe — Saadjärwe ja Woldi; 9) Laiwa — Laiwa ja Kärewere; 10) Puurmanni — Puurmanni ja Sadukũla Kursi kiriku mõisa; 11) Jõgewa — Jõgewa ja Härjanurme; 12) Palla — Palla, Kadrina, Hallika ja

Jõemõisa; 13) Kaarepere — Kaarepere, Kassinurme ja Wisuste; 14) Kudina — Kudina ja Kaiawere; 15) Saare; 16) Waimastwere — Waimastwere ja Kärde; 17) Roela — Raela ja Terakwere; 18) Laius-Tähkwere — Laius-Tähkwere, Leedi ja Rääſtwere; 19) Mustwee — Mustwee, Kükita ja Kasepää; 20) Lohusao — Lohusoo, Awinurme ja Torma kiriku mõisa; 21) Awinurme; 22) Wõtikwere — Wõtikwere, Kõnnu, Rääbise, Waiatu ja Toikwere; 23) Laiuse — Laiuse, Laiuse kirikumõisa ja Kiwijärwe; 24) Kuremaa — Kuremaa, Luua ja Immokwere; 25) Ranna.

II. **Tartu ülem talurahwa-kohus**, **Tartus.** Kohtu president; A. J. Freidank. Selle kohtu ringkonna alla langewad järgmised ühendatud wallakohtud ja wallad: 1) Laatre walla kohtu alla; Laatre, Telliste, Keeni ja Uniküla; 2) Sangaste; 3) Kastolatsi — Kastolatsi, Otepää, Nüpli, Wastse-Otepää, Paidla, Neeroti, Pilkuse ja Widriku; 3) Pühajärwe — Pühajärwe, Restu ja Ilmjärwe; 5) Kuigatsi — Kuigatsi, Soontaguse ja Puka; 6) Rõngu — Rõngu loss ja Wäike-Rõngu; 7) Kirumpää — Kirepi, Uderna ja Hellenurme; 8) Rannu — Rannu loss, Walguta ja Tamme; 9) Kawilda; 10) Tähkwere — Tähkwere, Worbuse ja Ilmatsalu; 11) Ulila — Suure- ja Wäike-Ulila; 12) Kongota — Suure- ja Wäike-Kongota; 13) Luke — Luke, Wana-Nõo ja Pangoti; 14) Haaslawa — Haaslawa ja Kriimani; 15) Kambja — Suure- ja Wätke-Kambja, Raanitse, Weski, Krüüdneri, Wana- ja Wastse-Prangli; 16) Kuuste — Wana- ja Wastse-Kuuste, Kiidjärwe ja Reola; 17) Sarakuse — Määksa, Voka, Sarakuse ja Kaagwere; 18) Ahja; 19) Rasina; 20) Kastre; 21) Meeri — Meeri, Keerimõisa, Aromõisa ja Wastse-Nõo; 22) Kodijärwe — Kodijärwe, Kanepi ja Unipiha; 23) Arula — Arula ja Palupera; 24) Wõnnu — Wõnnu, Wõnnu kirikumõisa ja Kurista; 25) Aakre.

I. **Wõru ülem talurahwa-kohus.** Kohtukoht Wõrus. Kohtu president: Poska. Selle kohtu alla langewad järgmised ühendatud wallakohtud ja wallad: 1) Wastse Antsmõisa walla kohtu alla: Wastse-Antsla, Urwaste, Truuta ja Kaigu; 2) Sõmmerpalu — Sõmmerpalu ja Kergola; 3) Linnamäe — Linnomäe ja Waabina; 4) Nursi — Wana ja Wastse-Nursi, Rõube ja Senna kirikumõisa; 5) Kasaritsa — Wana- ja Wastse-Kasaritsa ja Salu; 6) Haani; 7) Wittina — Sutsniku, Rogosi ja Kose; 8) Tsooru — Tsooru ja Kõrgepalu; 9) Wana-Antsmõisa; 10) Kaagjärwe; 11) Roosa — Wana-Roosa ja Krabi; 12) Mõniste — Mõniste ja Tsodru; 13) Karula — Karula ja Iigaste; 14) Laanemetsa — Koiwaküla, Tahewa ja Kaia.

II. **Wõru ülem talurahwa-kohus.** Kohtukoht Wõrus. Kohtu president: A. J. Kuusik. Selle kohtu ringkonna alla langewad järgmised ühendatud wallakohtud ja wallad: 1) Walgjärwe — Walgjärwe, Wastse Piigaste, Pikjärwe, Samme ja Tõdu; 2) Krootuse — Krootuse,

Hurmi, Karaski, Kiiuma ja Worbuse; 3) Erastwere — Erastwere, Wana-Piigaste, Sõreste ja Põlgaste; 4) Peri — Peri, Partsi, Wastse-Koiola ja Põlwa kirikumõisa; 5) Koiola — Wana-Koiola ja Kähri; 6) Aleksandri — Aleksandri, Joosu ja Tilsi; 7) Meeksi; 8) Mooste — Mooste ja Toolamaa; 9) Räpina — Räpina ja Räpina kirikumõisa; 10) Weriora — Weriora, Pala ja Kahkwa; 11) Orawa 12) Laswa — Laswa, Pindi, Lewi ja Loosi; 13) Wastseliina; 14) Misso; 15) Wõru — Wõru ja Teino; 16) Kooraste.

I. **Wiljandi ülem talurahwa-kohus.** Kohtukoht Wiljandis. Kohtu president: J. Linde. Selle jaoskonna alla langewad järgmised kihelkonnad oma wallakohtutega: Wiljandi, Helme, Paistu ja Tarwastu.

II. **Wiljandi ülem talurahwa-kohus.** Kohtukoht Põltsamaal. Kohtu president: J. Saag. Selle jaoskonna alla langewad järgmised kihelkonnad oma wallakohtutega: Suure-Jaani, Kolga-Jaani, Põltsamaa ja Pilistwere.

I. **Pärnu ülem talurahwa-kohus.** Kohtukoht Pärnus. Kohtu president: G. Weiker. Selle jaoskonna alla langewad järgmised kihelkonnad oma wallakohtutega: Audru, Mihkli, Tõstama, Kihno saar, Wändra ja Jakobi.

II. **Pärnu ülem talurahwa-kohus.** Kohtukoht Kilingis. Kohtu president: E. Bauer. Selle jaoskonna alla langewad järgmised kihelkonnad oma walla-kohtutega: Pärnu, Halliste, Häädemeeste, Karksi ja Saarde.

Saaremaa ülem talurahwa-kohus. Kohtukoht Kuresaares. Kohtu president: Baron Stackelberg

---

Eestimaa kohtukohad.

Tallinna ringkonnakohus Tallinnas.

Tallinna — Haapsalu rahukohtunikkude kogu Tallinnas.

I. rahukohtuniku jaoskond Haapsalus järgmiste kihelkondade ja waldadega: Ridali, Nigula, Noarootsi, Wormsi, Pühalepa, Keina, Emaste ja Röigi.

II. jaoskond Lihulas, järgmiste kihelkondade ja waldadega: Martna, Mihkli, Lihula, Karuse ja Hanila.

III. jaoskond Märjamaa mõisas järgmiste kihelkondade ja waldadega: Kullamaa, Märjamaa ja Nigula.

IV. jaoskond Toompää Mirowoi uul. nr. 25. Selle all on Tallinna 6. linnajagu.

V. jaoskond säältsamas. Selle all on Tallinna 1 ja 2 linnajagu.

VI. jaoskond säältsamas. Selle all vn Tallinna 4 ja 5 linnajagu.

VII. jaoskond säälsamas. Selle all on kihelkonnad Tallinna maakonnas: Harju-Jaani, Jõelehtme, Kuusalu, Keila ilma Naissaare wallata, Madise, Risti, Nissi ja Hageri.

VIII. jaoskond Raplas. Selle all on kihelkonnad: Rapla, Juuru ja Kose.

IX. jaoskond. Selle all on Tallinna 3 linnajagu, Jüri kihelkond ja Naissaare wald.

Paide — Rakwere rahukohtunikkude kogu — Rakweres. Rahukohtuniku jaoskonnad:

I. jaoskond Tapal järgmiste kihelkondade ja waldadega: Ambla, Madise ja Järwa-Jaani.

II. jaoskond Amblas järgmiste kihelkondade ja waldadega: Peetri, Paide, Anna, Tori ja Kapu wald Koeru kihelkonnast.

III. jaoskond Rakkes järgmiste kihelkondade ja waldadega: Koeru ilma Kapu wallata ja Siimuna kihelkond.

IV. jaoskond Rakweres järgmiste kihelkondade ja waldadega: Jakobi ja Wäike-Maarja.

V. jaoskond Jõhwis järgmiste kihelkondade ja waldadega: Rakwere, Haljala ja Kodrina.

VI. jaoskond Narwas järgmiste kihelkondade ja waldadega: Jõhwi, Isaku, Lüganuse, Nigula, Wasknarwa ja Kõrge küla wallad Waiwara kihelkonnast.

VII. jaoskond järgmiste waldadega: Petrowski, Mustjala ja Waiwara.

VIII. jaoskond — Joala wallaga.

Ülemate talurahwa-kohtute kantseleid.

Tallinna	maakonnas:	Tallinna jaoskond Tallinnas Toompääl Mirowoi uulitsas nr. 25.
"	"	Rapla jaoskond Raplas.
Haapsalu	"	Haapsalu jaoskond Haapsalus.
"	"	Lihula janskond Lihulas.
Paide	"	Paide jaoskond Paides.
Rakwere	"	Rakwere jaoskond Rakweres.
"	"	Jõhwi jaoskond Jõhwis.

Kohtu-uurijate jaoskonnad.

1 Tallinna (Harju) maakond.

I. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Keila, Madise, Risti ja Nissi.

II. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Kose, Juuru, Rapla ja Hageri.

III. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Jüri, Harju-Jaani, Jõelehtme ja Kuusalu.

2. Haapsalu (Lääne) maakond.

I. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Martna, Ridala, Nigula, Noarootsi, Wormsi, Pühalepa, Keina, Emaste ja Rõigi.

II. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Kullamaa, Märjamaa, Nigula, Mihkli, Lihula, Karuse ja Hanila.

3. Rakwere (Wiru) maakond.

I. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Rakwere, Haljala, Kadrina, Siimuna ja Jakobi.

II. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Wäike-Maarja, Jõhwi, Jisaku, Lüganuse, Nigula, Wasknarwa ja Kõrgeküla wallad.

III. jaoskond Waiwara kihelkond waldadega, maha arwatud Wasknarwa ja Kõrgeküla wallad.

4. Paide (Järwa) maakond.

I. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Koeru, Peetri, Paide, Anna ja Tori.

II. jaoskond järgmiste kihelkondade ja waldadega: Ambla, Madise ja Järwa-Jaani.

Kohtulikud teated.

Kriminal-asjus.

1. Wallakohtu alla käiwad warguсed 10 rbl. wäärtuseni. Asi saab sääl kohtus seletatud, kus maa pääl süü tehtud. Metsawargus ei käi wallakohtu alla. Pääle selle on weel löömine, oma woliga wõõra wara wõtmine, kiire sõitmine, laimamine, joobnud olek j. n. e. wallakohtu seletada, kui sääl juures saadud kahju üle 100 rbl. ei käi. Edasikaebtus läheb ülemasse talurahwa kohtusse.

Tähendus: Ülem talurahwa-kohus ja rahukohtukogu ei wõta otsekohe kaebtusi wastu.

2. Rahukohtu alla käiwad wargused ja kõik muud süüteod, milles kahju saamine üle 500 rbl. ei lähe. Rahukohtunik wõib kõige rohkem 3 kuud aresti ja aasta wangi mõista. Rahukohtu

otsus on wiimane, kui trahw üle 12 rbl. ei lähe, arest üle kolme päewa ja kahjutasumine üle 10 rbl. Rahukohtust edasi kaebatakse rahukohtukogusse.

3. **Ringkonnakohtu** alla käiwad kõik suuremad süüd, tapmised, pettused, walewanded, ametnikkude sõimamised jne. Edasi kaebatakse senatisse tühjakstegemise kaebtusena.

N õ u d m i s e - a s j u s.

1. Wallakohtu alla käiwad nõudmised kuni 100 rublani sääl kohtus, kus kostja elab. Edasikaebtus ülemasse talurahwa-kohtusse kahe nädala jooksul.

2. Rahukohtu alla käiwad nõudmised kuni 500 rbl., ka sääl kohtus, kus ringkonnas kostja elab. Edasikaebtus rahukohtukogusse.

3. Ringkonna-kohtusse lähewad kõik nõudmised asjad mis üle 500 rubla on. Edasikaebtus kohtupalatisse.

Tähtajad kohtu-asjus.

I. Wallakohtus.

a) N õ u d m i s e - a s j u s.

Kostja ettekutsumine sünnib järgmiseks kohtu päewaks, kui kostja wallakohtu piirides elab.

Tagaselja otsuse wastu palwe sisseandmiseks, et asi uuesti mõista, on seitse päewa otsuse ärakirja kättesaamisest aega.

Edasikaebamissks wallakohtu otsuste pääle on kaks nädalat aega.

Kõrwaliste kaebtuste toomiseks wallakohtu talituste pääle on seitsme päewaline tähtaeg.

Kaebtusel asja wiiwitamise pärast ei olegi wanaduse tähtaegu.

Palwe, otsust tühjaks teha, antakse kahenädalise tähtaja sees sisse.

Palwe, otsust üle waadata, kui kaelakohtu poolt see akt ehk tunnistaja ütelus, mis pääle otsus põhjendati, waleks tunnistati, antakse ühe kuu sees sest päewast arwates, mil kaelakohtu otsus seadusepõhjuseks sai.

Palwe, serwitudi rikutud pruukimist walla piirides jalale seada, antakse kohtusse ühe aasta sees, rikkumise ajast arwatud.

b) S ü ü t e o - a s j u s.

Kaebealused kõikide süütegude üle tulewad enne sisse anda, kui kuus kuud süüteo tegemisest mööda on. — Muus asjus on needsamad tähtajad, mis nõudmise kohtupidamise asjus.

II. Rahukohtus.

a) Nõudmise-asjus.

Palwe, rahukohtumõistjat tagandada, antakse nõudja poolt nõudmise palwekirjaga ühes, kostja poolt aga kohe esimesel kohtu ette ilmumise korral.

Kirjaliste tunnistuste ettetoomine peab hiljemalt kella 2 p. l. päewal enne asja seletust sündima.

Kostja ettetulemiseks arwatakse aeg werstade järele, 15 wersta päewaks.

Tunnistajate wabandus tulemata jäämise korral, kui neid trahwi alla on mõistetud, peab kahe nädala sees ette toodama.

Otsuse kuulutamine lõpuwormis peab kolme päewa sees sündima.

Tagaselja otsuse wastukaja sisseandmiseks on kaks nädalat aega.

Edasikaebtuse andmiseks rahukohtumõistja otsuse pääle on kuu aega.

Kõrwaliste kaebtuste andmiseks — seitse päewa.

Kaebtusel wiiwituse pärast wanaduse tähtaega ei ole.

Rahukohtu otsuste tühjaks tegemise palwe sisseandmiseks on kuu aega.

Rahukohtu otsuste tühjaks tegemise palwe andmiseks — neli kuud.

Palwe andmiseks, rikutud pidamist jalale seadida, on üks aasta rikkumise ajast.

Otsuste ärakirja wäljaandmine palujale sünnib mitte hiljem kui kolmandal päewal.

b) Kaelakohtu-asjus.

Kohtumõistja tagandamise palwe pandakse kaebaja poolt ühes kaebtusega ette, kaebtuse aluse poolt esimesel kohtusse ilmumise korral.

Tagaselja otsuse pääle kaja sisse anda — on kaks nädalat otsuse ärakirja kätte saamise päewast aega.

Tühjakstegemise palwe rahukogusse antakse kahe nädala sees.

Kõrwalised kaebtused kaebtuse, edasikaebtuse ehk kaja tagasi lükkamise pärast ehk kaebtuse aluse wahi alla wõtmata jätmise pärast antakse seitsme päewa sees.

Tunnistaja wabandus tulemata jäämise korral antakse kahe nädala sees.

Edasikaebtus — kahe nädala sees.

III. Ringkonnakohtus.

a) Nõudmise-asjus.

Kaebtuse andmiseks kohtu eesistuja pääle, kui ta palwekirja wastu wõtmata jätab, on kaks nädalat aega.

Palwekirja täiendamiseks on seitsme päewane tähtaeg ühes ajaga werstade järele.

Seletus, et asi kohtu all ei käi antagu esimese wastuse kirjas ehk kui kirja ei antud, esimesel kohtu ees oleku korral.

Wastukostuse andmiseks on kostuse kättesaamisest 2 nädalat aega.

Ümberlükkamise sisseandmiseks wastukostuse pääle 2 nädalat.

Wastunõudmise sisseandmiseks 3—7 päewa.

Kaebtus selle üle, et asi, mida kostja mitte kohtu alla ei ütle käiwat, ette wõetakse, antakse 7 päewa sees.

Wiimane kostus akti tarwitada tahtmisest, mille wastu teiselt poolt waleks arwamist on awaldatud — antakse kahe nädala sees.

Wale tõeks tegemiseks — üks nädal.

Selle pääle kostmiseks — üks nädal.

Kaebtuse andmiseks kohtumõistja tagandamise palwe tähele panemata jätmise pärast — kolm päewa.

Kaja andmiseks tagaselja otsuse pääle, mis tarwilisel wiisil tehtud — üks kuu; otsuse pääle, mis lühendatud korra järele tehtud — kaks nädalat.

Edasikaebtuste andmine otsuste pääle, mis lühendatud korra järele mõistetud — üks kuu, muus asjus neli kuud.

Kõrwaliste kaebtuste andmiseks — kaks nädalat.

Kaebtusel wiiwituse pärast wanaduse tähtaega ei ole.

Tühjakstegemise palwe andmiseks — neli kuud.

b) Kaelakohtu-asjus.

Tunnistaja wabanduseks tulemata jäämise korral — 2 nädalat.

Kaebtusealuse ülekuulamine peab wähemalt 24 tunni sees pääle tema ettekutsumise ehk kinniwõtmise sündima.

Kohtualusele peab wähemalt kolm päewa enne kohtu päewa kohtumõistjate ja prokuröri nimed teada andma.

Otsuse walmistamiseks lõpuwormis — on kaks nädalat aega.

Kohtumõistjate tagandamine sündigu päew enne kohtu päewa.

Edasikaebtuse ja kaja sisseandmiseks on 2 nädalat aega.

Kõrwaliste kaebtuste andmiseks — 2 nädalat.

Ajuti kindlaks seatud notariusele ja tema asemikkudele makstataw tasu.

(§ 208 ja 209 notar. sead.)

1) Notariuse poolt tehtud kirjade eest wõetakse iga kirja eest, kui summa suurus 500 rbl., 2 rbl., iga kirja eest, kui summa suurus 501 rublast kuni 1000 rublani, 3 rbl.; iga kirja eest, kui summa suurus üle 1000 rubla, 4 rbl. ja pääle selle weel 1/10 protsenti (s. o. 10 kop. iga 100 rubla päält) summa suurusest.

2) Wõlakirjade ja wekslite kinnitamise ja nende protesteerimise eest (§ 128 p. 6 ja § 146). Kui wõlakirja ehk weksli summa suurus alla 500 rbl., 50 kop.; kui wõlakirja ehk weksli summa suurus üle 500 rbl., 1 rbl. ja pääle selle weel 1/10 protsenti (s. o. 10 kop. iga 100 rbl. päält) wõlakirja ehk weksli summast.

3) Kontrahtide kinnitamise eest, mis nõudmise sead. X. ande 1. jao § 1534 1, 2. ja 4. punktis nimetatud on (§ 128 notar. sadus.) iga kinnitamise eest, kui summa alla 500 rubla, 1 rbl.; iga kinnitamise eest, kui summa 500 rublast kuni 1000 rublani, 1 rbl. 50 kop.; iga kinnitamise eest, kui summa üle 1000 rubla, 2 rbl. ja pääle selle weel 1/10 protsenti (s. o. 10 kop. 100 rbl. päält) kinnitamiseks toodawas kirjas tähendatud summast.

4) Kirjade ja kontrahtide ehk lepingute kirjutamise ja kinnitamise eest (§ 1 ja 3), kui asjade wäärtust wõimata on wälja arwata, wõetakse nii suur maks, kui kirja ehk kontrahi (lepingu) eest, mille summa suurus 100 rbl. on. Kui aga notarius ja kontrahi ehk lepingu tegijad kinnitamise tasumises iseäranis keeruliste asjades ühekeskes kokku ei lepi ja selle töö wäärtus seaduses mitte määratud ei ole, siis wõib notarius kohtu luba järele weel suuremat maksu nõuda, kui ajuti kindlaks oli seatud.

5) Ärakirjade õigeks tunnistamise eest (§ 132 not. sead.) wõetakse 25 kop. esimese poogna päält ja 10 kop. iga järgmise poogna päält iga 25 rida üheks leheküljeks arwates.

6) Allkirjade tõeks tunnistuste eest (§ 133 not. sead.) — 10 kop. iga allkirja päält.

7) Wolikirja, äraleppimise ja palwekirjade, niisama ka wahemeeste kohtukirjade kinnitamise ja ka tõekstunnistuste eest (§ 128 p. 7 not. sead.) ühe poogna eest 1 rbl. Mitme poogna eest: esimese poogna päält 1 rbl., iga järgmise poogna eest 50 kop. Muude tõekstunnistuste eest: iga esimese poogna eest 50 kop., iga järgmise poogna eest 20 kop.

8) Dokumentide ettenäitamise ja tõekstunnistamise eest (§ 136 notar. sead.) 25 kop.

9) Mitmesuguste kirjade aktiraamatusse kirjutamise eest (notar. sead. § 137) 2 kop. iga aktiraamatu rea päält.

10) Riigi kassast ärateenitud raha (пенсія) saajate inimeste elusolemise tõekstunnistamise eest (notar. sead. § 139), kui aastane summa mitte üle 30 rbl. ei ole, — 3 kop., kui aastane summa 30 kuni 300 rublani on — 10 kop., kui aastane summa üle 300 rbl. on — 20 kop., kõigil muul kordadel, ärateenitud raha (пенсія) saamine wäljaarwatud — 50 kop.

11) Ühe inimese poolt teisele teadaandmise ehk ülesütlemise ja selle üle tunnistuse wäljakirjutamise eest (not. sead. § 141, 144 ja 145).

12) Notariuse seaduse § 142-ses tähendatud wastase poolt antud wastuse tunnistusesse kirjutamise eest 50 kop.

13) Dokumentide, pääle rahapaberite ja muud seltsi paberite (notar. sead. § 140) hoiu alla wõtmise eest — iga dokumendi eest iseäranis 25 kop., — aga kinni pitseeritud kirja ehk paki eest — 50 kop. kuus. See maks wõetakse kuue kuu jagu ette.

14) Kirja kinnitamise ehk tõekstunnistamise aja järelwaatamise ja selle üle kirjaliku tunnistuse eest 50 kop.

15) Teise ja järgmise kordade wäljakirjutuste (дубликатъ) wäljaandmiste eest (notar. sead. § 118) 1 kopik iga rea päält.

16) Tegewuse ehk käikude eest, mis notarius wäljaspool oma kontorit peab korda saatma: (notar. sead.) päälinnades 3 rbl., kubermangu linnades 2 rbl., maakonna linnades ja maal 1 rbl.

17) Linnast wäljasõidu eest wõetakse 10 kop. wersta päält, aga raudteega 2-se klassi edasi ja tagasi sõidu hind ja pääle selle weel aja eest, mis sõiduks linnast maale ära kulus: päälinnadest 5 rbl., kubermangu linnadest 3 rbl., teistest kohtadest 2 rbl., kui aga sääl juures sõiduks mitte üle 24 tunni, ehk öö ja päewa ära ei kulunud, wastasel korral arwatakse iga pooliku öö ja päewa ehk 24 tunni maks.

18) Sõiduraha ei arwata mitte üleüldise notariusele waewatasumiseks makswasse arwesse, millest kautsjoni täienduseks, kui see aastu jooksul seaduses määratud summani ulatab, $1/2$ maha arwatakse.

19) Notarius wõib 16-das punktis tähendatud maksu wäljaspool ta kontorit kirjade kirjutamine ehk tõekstunnistamine, kutsumise juures ette äratasumist nõuda.

Maks adwokadile.

Nõudmise-asjas: 500 rublast kuni 2000 rublani 10%. 200—5000 rbl. 200 rbl. ja mis pääle 2000 rbl. on weel 8%. 5000—25,000 rbl. 400 rbl. ja pääle 5000 4%. 25,000—50,000 rbl. 1240 rbl. ja mis pääle 25,000 rbl., 2%. 50,000—75,000 rbl. 1740 rbl. ja 1%. Pääle 75,000 1,990 rbl. ja mis üle selle $1/2$% rubla päält.

Maks kohtu pristawile.

Kutsekirjade wiimise eest kuni

2000 rubla nõudmises	. . .	25 kop.
5000 „ „	. . .	50 „
pääle 5000 „ „	. . .	1 rubla.

Ülesſekirjutamiſe eeſt liikuwa wara päält kuni 400 rublani üks kopik rubla päält, 500 — 5000 rublani 50 kop. iga 100 rubla päält. Pääle eſimeſe 5 rubla, mis kuni 500 rublani oli.

Pitſari eeſt kuni 50 rublani — 3 kop., iga pitſari eeſt kuni 100 rublani — 2 kop. ja pääle ſelle 1 kop., niiſama ka ärawõtmine.

Liikumata wara päält kuni 500 rbl. — 1 rbl. 50 kop., — 1000 rbl. — 5 rbl. — 2000 rublaſt — 6 rbl. — 3000 rbl. — 7 rbl. 4000 rbl. — 8 rbl., 5000 rbl. — 9 rbl. ja pääle ſelle weel iga 1000 rbl. päält 50 kop. Kohtu poolt mõistetud asjade kätteandmine 2 rubla.

Kui pristaw wälja ſõidab, ſiis tuleb talle poſti takſi järele ſõiduraha maksta.

Liiwimaa kihelkondade ja waldade adresſid.

Jurjewi maakond, Юрьевскій уѣздъ.

Ühenduſe ſeletuſed: *чр. ст. Б. ж. д.* tähendab *чрезъ станцію Балтійской желѣзной дороги* = Balti raudtee jaama kaudu. — *чр. ст. П.-Р. ж. д.* tähendab *чрезъ станцію Псково-Рижской желѣзной дороги* = Pihkwa-Riia raudtee jaama kaudu, — ühend. = ühendatud, — w. = wald, wallaga, — в. = волость, — kih. = kihelkond, kihelkonnaſt, — kir. = kirikuwald, — adr. = adreſs, — raudt. ja ka r. = raudtee, — j. = jaama, — k. = kaudu, — abik. = abikirik, abikirikud, — остр. = островъ, — гор., г. = городъ.

Liiwimaa waldade adreſſide juurde on üles tähendatud, kui kaugel igaüks wallamaja kreiſi-linnaſt on. Sääl tähendab wt. = wersta.

I. Kommisſari jaoskond.

I. Jurjewi (Юрьевъ) Tartu-Maarja kih. Õp. P. Willigerode. Adreſs: Jurjewi (чр. г. Юрьевъ) kaudu. (Jurjewi linna Eesti Peetri kiriku õp. W. Eiſenſchmidt).

Wallad:

1. Luunja w., Луніаская в., ühend.: Taawri, Wesneri, Tammiste, Kaarli, Kabina ja Pilka. 15 wt.
2. Kawastu w., Кавастская в. 28 wt.
3. Raadi w., Ратсгофская в., üh.: Waſula, Maramaa ja Jaama. 5 wt.
4. Ropka w., Ропкойская в., ühendatud: Haage, Maarja, Karlowa, Piiskopi, Räni ja Weibri. 9 wt.
5. Worbuſe w., Форбусская в., ühend. Ilmatſalu. 6 wt.

II. Äksi (Эксъ) kih. Õp. L. Greinert. Adreſs: Jurjewi (Юрьевъ) kaudu.

Wallad:
1. Saadjärwe w., Садьервская в., üh.: Woldi ja Kukulinna. 27 wt.
2. Sootaga w., Сотагская в., ühend.: Kärkna ja Äksi kir. 16 wt.
3. Elistwere w., Элистверская в., üh.: Wedu ja Mäemõisa. 19 wt.
III. **Maarja-Magdalena** (Маріенъ-Магдалененъ) **kih.** Õp. H. Neppert. Abikir. Prigitta. Adreß: Jurjewi (Юрьевъ) kaudu.

Wallad:
1. Wara w., Варольская в. 20 wt.
2. Kudina w., Кудинская в., üh. Kaiawere. 29 wt.
3. Saare w., Саренская в. 41 wt.
IV. **Torma** (Торма-Логозу) **kih.** Õp. A. Laas. Adreß: Mustwee (Черный) kaudu. Abikirikud: Lohusuu ja Mustwee.

Wallad:
1. Awinurme Metswald, Авинормская. 80 wt.
2. Wõtikwere w., Вотикверская в., ühend.: Kõnnu, Torma, Waiatu, Rääbise ja Toikwere. 54 wt.
3. Kasepää w., Казепеская в. 71 wt.
4. Lohusoo w., Логовеская в., ühend. Torma kirikuw. ja Ranna-Awinurme. 83 wt.
5. Mustwee w., Черновская в., ühend. Kükita. 65 wt.
V. **Kursi** (Талькгофъ) **kih.** Õp. Punga. Adreß: Jõgewa (чр. ст. Лайсгольмъ) kaudu.

Wallad:
1. Härjanurme w., Герьянормская в. 47 wt.
2. Laiwa w., Лайваская в., ühend. Kärewere. 32 wt.
3. Puurmanni wald, Пурманская в., ühendatud: Kursi kirikuwald ja Sadukũla. 44 wt.
VI. **Laiuse** (Лайсъ) **kih.** Õp.: Dr. R. Bidder. Adreß: Jõgewa (чр. ст. Лайсгольмъ) kaudu.

Wallad:
1. Waimastwere w., Ваймастверская в., üh.: Kaarde ja Ripoka. 60 wt.
2. Laiuse w., Лайсская в., üh.: Laiuse kirik ja Kiwijärwe. 50 wt.
3. Jõgewa w., Егеваская в. 46 wt.
4. L.-Tähkwere w., Техкверская в., üh.: Leedi ja Räästwere. 66 wt.
VII. **Kodawere** (Коддаферъ) **kih.** Õp. P. Walter. Adreß: Jurjewi (чр. Юрьевъ) kaudu. Abikirik Alatskiwi.

Wallad:
1. Alatskiwi w., Алацкивиская в. 40 wt.
2. Kokora w., Кокорская в. 48 wt.
3. Palla wald, Паллаская в., ühendatud: Halliku, Kadrina, Jõemõisa ja Kodawere kir. 50 wt.
4. Ranno w., Раннаская в. 55 wt
VIII. **Palamuse** (Св. Варѳоломея) **kih.** Õp. praost B. Sielmann. Adreß: Jõgewa (чр. ст. Лайсгольмъ Б. ж. д.) kaudu.

Wallad:
1. Kuremaa w., Ензельская в., ühend.: Luua ja Immokwere. 38 wt.
2. Kaarepere w., Керсельская в., ühend.: Kassinurme ja Wisusi. 35 wt.
3. Roela w., Роельская в., ühend. Tarakwere. 43 wt.

II. Kommissari jaoskond.

I. **Wõnnu** (Вендау) kih. Õpetaja A. Wares. Adress: Jurjewi (г. Юрьевъ) kaudu.

Wallad:
1. Ahja w., Ахъяская в. 35 wt.
2. Kastre-Wõnnu w., Кастерская Вендауская в., ühend.: Wõnnu kir., Wõnnu ja Kurista. 24 wt.
3. Mäksa w., Мексская в., üh.: Poka, Kaagwere ja Sarakuse. 19 wt.
4. Rasina w., Разинская в. 45 wt.
5. Wastse-Kuuste w., Ново-Кустская в., ühend. Kiidjärwe. 25 wt.

II. **Kambja** (Камби) kih. Õp. F. W. Ederberg. Adress: Jurjewi (Юрьевъ) kaudu.

Wallad:
1. Weske w., Вескiйская в. 33 wt.
2. Wana-Prangli w., Старо-Врангельская в. 26 wt.
3. Haaslawa w., Гаславская в., ühend. Kriimanni. 13 wt.
4. Kambja w., Камбiйская в., üh.: Suur- ja Wäike-Kambja, Kambja kirikuw. ja Ranitsa. 22 wt.
5. Kodijärwe w., Кодьервская в., ühend.: Kammeri ja Unipiha. 20 wt.
6. Krüüdneri w., Крюднерская в., üh.: Wastse-Prangli ja Kaarli. 32 w.
7. Wana-Kuuste w., Старо-Кустская в., üh.: Ulenurme ja Reola. 20 wt.

III. **Nõo** (Нюггенъ) kih. Õp. M. Lipp. Adr.: Jurjewi (чр. Юрьевъ) kaudu.

Wallad:
1. Aru w., Аромойзская в. 32 wt.
2. Luke w., Лукеская в. 21 wt.
3. Meeri w., Мерiйская в., üh.: Keeri, Wastse-Nõo ja Nõo kir. 42 wt.
4. Pangodi w., Спанкауская в., ühend. Wana-Nõo. 24 wt.
5. Tähkwere w., Техельверская в. 5 wt.

IV. **Otepää** (Одепэ) kih. Õp. — — — — Adr.: Nuustaku (чр. пос. Нустаго) kaudu.

Wallad:
1. Arula w., Арольская в. 50 wt.
2. Wana-Otepää, Старо-Одепэская в., üh.: Kastolatsi, Otepää kirikuwald ja Nüpli. 40 wt.
3. Wastse-Otepää w., Ново-Одепэская в. 45 wt.
4. Paluvera w., Палоперская в. 40 wt.
5. Päidla w., Пяйдлаская в., ühend. Neeruti. 33 wt.

6. Pilkuse w., Пилькуская в., üh. Widriku. 42 wt.
7. Pühajärwe w., Пюхаервская в., ühend. Ilmjärwe. 47 wt.

V. **Sangaste** (Теаль) **kih**. Õp. Th. Hesse. Abikirik Laatre (Фелькъ). Adr.: Sangaste (ст. Загницъ) kaudu.

Wallad:

1. Keeni w., Кенийская в., ühend.: Lota ja Sangaste kir. 62 wt
2. Laatre w., Латерская в. 64 wt.
3. Lewi (Kuigatsi) w., Левенская в., üh.: Soontaga, Wahlu, Pringi ja Puka. 59 wt.
4. Sangaste w., Загницкая в., ühendatud Restu. 68 wt.
5. Telliste w., Теилицкая в., ühendatud Unikūla. 70 wt.

VI. **Rõngu** (Рингенъ) **kih**. Õp. W. Hansen. Adr.: Elwa (чр. ст. Эльва П.-Р. ж. д.) kaudu.

Wallad:

1. Aakre w., Аякарская в. 47 wt.
2. Hellenurme w., Гелленормская в. 30 wt.
3. Kirepi w., Кирумпеская в. 34 wt.
4. Rõngu w., Рингенская в., üh.: Wäike- ja Suure-Rõngu. 40 wt.
5. Uderna w., Удернская в. 32 wt.

VII. **Rannu** (Ранденъ) **kih**. Õp. E. Assmuth. Adr.: Elwa (чр. ст. Эльва П.-Р. ж. д.) kaudu.

Wallad:

1. Walguta w., Вальгутская в. 43 wt.
2. Rannu w., Ранденская в., üh.: Rannu kir. ja Tamme. 40 wt.

VIII. **Puhja** (Кавелехтъ) **kih**. Õp. J. Walk. Adr.: Tartu (чр гор. Юрьевъ) kaudu.

Wallad:

1. Kawilda w., Кавелехтская в., ühend. Puhja kir. 25 wt.
2. Konguta w., Конготаская в., üh.: Suure-Konguta ja Wäike-Konguta. 30 w.
3. Ulila w., Улилаская в., üh. Wäike-Ulila. 20 wt.

Wõru maakond, Верроскій уѣздъ.

I. Kommissari jaoskond.

I. **Urwaste**, (Анценъ) **kih**. Õp. E. Stein. Adr.: Antsla (ст. Анценъ) kaudu.

Wallad:

1. Wana-Antsmõisa, Старо-Анценъ. 43 wt.
2. Wastse-Antsmõisa, Ново-Анценъ. 35 wt.
3. Sõmmerpalu, Зоммерпаленъ. 17 wt.

4. Waabina, Ильценъ. 30 wt.
5. Linnamäe, Линнамеги. 23 wt.
6. Urwaste, Урвастъ, üh.: Annemõisa, Truuda ja Koigu. 23 wt.

II. **Hargla** (Гарьель) kih. Õp. J. Tiedemann. Adress: Walga (г. Валкъ) kaudu.

Wallad:

1. Laanemetsa, Ланемецъ, ühendatud: Koiwa küla, Tahewa ja Hargla kir. 58 wt.
2. Mõniste, Меницъ, üh. Sara. 42 wt.
3. Wastse-Roosa, Ново-Розенъ. 50 wt.

III. **Karula** (Кароленъ) kih. Õp. T. Wühner. Adr.: Walga (гор. Валкъ) kaudu.

Wallad:

1. Kaagjärwe, Кагъярвъ. 60 wt.
2. Karola, Кароленъ, üh.: Jigaste ja Karola kirikuwald. 50 wt.

IV. **Rõuge** (Рауге) kih. Õp. Fr. Hollmann. Adress: Wõru (г. Верро) kaudu.

Wallad:

1. Pindi, Бентенъ, ühend. Leewi. 19 wt.
2. Haanja, Гангофъ. 16 wt.
3. Krabi, Крабій. 31 wt.
4. Wiitina, Витинъ, ühend.: Lutsniku ja Rogosi. 21 wt.
5. Nursi, Нурзій, üh.: Wana-Nursi, Wastse-Nursi ja Juba. 13 wt.
6. Rõuge, Рауге, üh.: Sänna ja Rõuge kir. 16 wt.
7. Wana-Roosa, Старо-Розенъ. 33 wt.
8. Saaluse, Салусъ. 20 wt.
9. Tsooru, Цору, üh. Kõrgepalu. 30 wt.
10. Kasaritsa, Казаритская, ühend.: Wastse- ja Wana-Kasaritsa. 8 wt.

II. Kommissari jaoskond.

I. **Kanapää** (Канапэ) kih. Õp. Joh v. Falk. Adr.: Wõru (гор. Верро) kaudu.

Wallad:

1. Walgjärwe, Вальгъервъ, ühend: Tõdu, Wana-Piigaste, Sawerni, Soodla, Tamme ja Pikajärwe. 36 wt.
2. Krootuse, Кротузъ, üh.: Karaski, Wastse-Piigandi ja Hurmi. 30 w.
3. Põlgaste, Пельгсъ, ühend. Sõriste. 23 wt.
4. Erastwere, Эрастверъ, üh.: Wana-Piigandi ja Kanapää kir. 30 wt.
5. Kooraste, Корастъ, üh.: Jõksi ja Karstemõisa. 33 wt.

II. **Wastseliina** (Неугаузенъ) kih. Õp. H. Hornberg. Adress: Wõru (г. Верро) kaudu.

Wallad:
1. Laaswa, Ласва. 16 wt.
2. Loosi, Лозій, ühend.: Põhu ja Wastseliina kirikuwald. 19 wt.
3. Misso, Миссо. 42 wt.
4. Wastseliina, Неугаузенъ. 24 wt.
5. Orawa, Оравская. 42 wt.

III. **Põlwa** (Пельве) **kih.** Õp. E. Schwartz. Adress: Wõru (г. Верро) kaudu.

Wallad:
1. Aleksandri, Александровъ, üh.: Wäimera, Joosu ja Tilsi. 12 wt.
2. Wõru, Верро. $1^1/_4$ wt.
3. Kähri, Гаймадра. 33 wt.
4. Kiomaa, Кіома. 25 wt.
5. Peri, Перій, ühend.: Partsi, Wastse-Koiola, Põlwa kirikuwald, Saadjärwe, Uibo ja Wiira 22 wt.
6. Timu, Тимо. 20 wt.

IV. **Räpina** (Раппинъ) **kih.** Õp. O. Schulze. Adress: Wõru (г. Верро) kaudu. Abikirik Mehikoormas.

Wallad:
1. Weriora, Веріоръ, ühend. Pala. 28 wt.
2. Kahkwa, Кахкваская. 48 wt.
3. Meeksi, Мексій. 64 wt.
4. Räpina, Раппинъ, ühend.: Räpina kirik. ja Saare mõis. 48 wt.
5. Toolamaa, Толама, ühendatud Mooste. 45 wt.

V. **Wõru linna kogudus.** Õpetaja H. Struck.

Pärnu maakond, Перновскій уѣздъ.

I. Kommissari jaoskond.

I. **Audru** (Аудернъ) **kih.** Õp. A. Öbius. Adress: Pärnu (чр. гор. Перновъ) kaudu.

Wallad:
1. Audru, Аудернъ, ühendatud Lindi. 12 wt.
2. Wõlla, Велла, ühend. Audru kirikuwald. 17 wt.
3. Jõõpre, Еперъ. 19 wt.

II. **Tõstamaa** (Тестама) **kih.** Õp. Hahl. Adr.: Pärnu (г. Перновъ) kaudu. Abikirik Kihno.

Wallad:
1. Kihno, Кюно. 52 wt.
2. Selli, Селли, ühend. Pootsi. 38 wt.
3. Tõstamaa, Тестама, ühend.: Kastna ja Tõstamaa kirikuw. 37 wt.

III. **Tori** (Торгель) kih. Õp. v. Rickhoff. Adr.: Pärnu (г. Пер-новъ) kaudu.

Wallad:

1. Taali, Стеленъ, ühend. Sindi. 26 wt.
2. Suigu, Суйгъ, ühend. Aru. 31 wt.
3. Tori, Торгель, ühend. Tori kirikuwald. 25 wt.

IV. **Mihkli** (Св. Михаэлисъ) **kih.** Õp. J. Feldmann. Adress: Lihula (чр. Леаль) **kaudu.**

Wallad:

1. Kõima, Кейма, ühendatud Mihkli kirikuwald. 33 wt.
2. Koonga, Конга, ühendatud: Ahaste, Kalli, Wõringi ja Mihkli kirikuwald. 34 wt.

V. **Wändra** (Феннернъ) **kih.** Õp. P. Hörschelmann. Adr.: Wändra (Феннернъ) kaudu. Abikirik Käru. Õp. J. Liiw. Adress: Lauri (ст. Лаури по П.-Р. ж. д.) kaudu.

Wallad:

1. Käru, Керо, ühendatud: Lelle ja Eidapere. 71 wt.
2. Wana-Wändra, Старо-Феннернъ, üh. Wändra kirikuwald. 50 wt.
3. Uue-Wändra, Ново-Феннернъ. 57 wt.

VI. **St. Jakobi** (Св. Якоби) **kihelkond.** Õp. W. Schultz. Adress: Pärnu (чр. Перновъ) kaudu.

Wallad:

1. Wee, Вѣ, ühend. Söörik-Parasmaa. 41 wt.
2. Halinga, Галликъ, ühend.: Kailaste, Roodi, Libatse, Jakobi kirikuw. ja Wahenurme. 30 wt.
3. Kaisma, Кайсма, ühend : Kergu, Wiluwere ja Kõnnu. 52 wt.
4. Änge, Энге, ühend.: Pöörawere ja Änge-Uduwere. 35 wt.

II. Kommissari jaoskond.

I. **Häädemeeste** (Гутмансбахъ) **kih.** Õpet. Fr. Rechtlich. Adress: Pärnu (г. Перновъ) kaudu.

Wallad:

1. Orajõe, Оренъ. 51 wt.
2. Tahkuranna, Такерортъ. 22 wt.
3. Häädemeeste, Эдеместъ, ühendatud Häädemeeste kirikuw. 38 wt.

II. **Pärnu** (Перновъ) **Elisabethi kih.**, kirik linnas. Õp. J. Hasselblatt. Adress: Pärnu (Перновъ) kaudu.

Wallad:

1. Rääma, Равасаръ. 8 wt.
2. Reiu, Рейденъ. 9 wt.
3. Sauga, Саукъ. 7 wt.
4. Tammiste, Таммистъ. 24 wt.
5. Uulu, Ула, ühend.: Surju ja Waskrääma. 13 wt.

III. **Halliste** (Галлистъ) **kih.** Õpetaja E. v. Dehn. Adr.: Abja (ст. Абія) kaudu.

Wallad:

1. Abja, Абія. 66 wt.
2. Wana-Pornuse, Старо-Борнгузенъ. 76 wt.
3. Kaubi, Ново-Борнгузенъ. 75 wt.
4. Wanamõisa, Вана. 65 wt.
5. Wana-Kariste, Старо-Каристъ. 70 wt.
6. Uue-Kariste, Ново-Каристъ. 75 wt.
7. Penoja, Пеникюль. 75 wt.

IV. **Karksi** (Каркусъ) **kih.** Õp. praost J. Girgensohn. Adress: Abja (ст. Абія) kaudu.

Wallad:

1. Pöökle, Беклеръ. 77 wt.
2. Karksi, Каркусъ. 88 wt.
3. Polli, Полленъ. 80 wt.
4. Tuhalaane, Тухаланъ. 93 wt.

V. **Saarde** (Саара) **kih.** Õp. A. Matthisson. Adr.: Woltweti (ст. Квелленштейнъ) kaudu.

Wallad:

1. Woltwedi, Вольтветъ, ühendatud Saarde kirikuwald. 48 wt.
2. Jäärja, Ерья. 53 wt.
3. Kilingi, Куркундъ. 43 wt.
4. Laiksaare, Лайксаръ. 44 wt.
5. Pati, Паттенъ. 31 wt.
6. Talli, Таллій. 48 wt.

Wiljandi maakond, Феллинскій уѣздъ.

I. Kommissari jaoskond.

I. **Wiljandi** (Феллинъ) **kih.**, kirik linnas. Õp. A. Westrèn-Doll. Adr.: Wiljandi (Феллинъ) kaudu. Kõpu kirik Õp. J. Tischler. Wiljandi linna kogudus. Õpetaja Ernst Mickwitz.

Wallad:

1. Wiiratsi, Вирацъ. 4 wt.
2. Wana-Wõidumaa, Старо-Войдомъ. 6 wt.
3. Uue-Wõidumaa, Ново-Войдомъ, ühend. Wälgita. 8 wt.
4. Suure-Kõpu, Велико-Кыпо. 20 wt.
5. Päri, Никикалъ. 5½ wt.
6. Pärsti, Перстъ, üh. Wiljandi kir. 4 wt.
7. Puiatu, Пуятъ, üh. Wäikse-Kõpu. 12 wt.
8. Wana-Tänasilm, Старо-Тенасильмъ. 16 wt.
9. Uusna, Ново-Тенасильмъ. 10 wt.
10. Wiljandi, Замокъ-Феллинъ, ühendatud Tusti.

II. **Helme** (Гельметъ) **kih.** Õp. G. Koik. Adr.: Tõrwa (пос. Терва) kaudu. Abikirik Taagepera.

Wallad:

1. Leebiku, Абенкатъ. 33 wt.
2. Taagepere, Вагенкюль. 48 wt.
3. Helme, Гельметъ, üh. Helme kir. 50 wt.
4. Jõgeweste, Егевестъ, üh. Roope. 57 wt.
5. Kärstna, Керстенъ, ühendatud Murikatsi. 33 wt.
6. Koorküla, Коркюль. 60 wt.
7. Lõwe, Леве. 50 wt.
8. Patküla, Оверлакъ, üh. Holdre. 54 wt.
9. Riidaja, Ридакъ. 37 wt.
10. Hummuli, Уммель, üh. Alawald Aitsaare osaga. 63 wt.

III. **Paistu** (Пайстель) **kih.** Õp. J. Bergmannn. Adress: Wiljandi (г. Феллинъ) kaudu.

Wallad:

1. Aidu, Айденъ. 15 wt.
2. Tuhalaane, Тухаланъ, ühendatud Pahuwere. 25 wt.
3. Eimtali, Геймталь, üh. Wardi. 8 wt.
4. Holstre, Гольстеръ, üh. Paistu kir. 12 wt.
5. Loodi, Керксель. 10 wt.
6. Õisu, Эйзекюль, ühendatud Morna. 15 wt.
7. Kaarli, Карлій. Kaarli wald on kahes maakonnas: Wiljandi ja Pärnu. 87 wt. Pärnust ja 25. wt. Wiljandist.

IV. **Tarwastu** (Тарвастъ) **kih.** Õp. praost M. Jürmann. Adr.: Wiljandi (г. Феллинъ) kaudu.

Wallad:

1. Wana-Suislepa, Старо-Суйслепъ, ühendatud Wooru. 38 wt.
2. Uue-Suislepa, Ново-Суйслепъ. 39 wt.
3. Tarwastu, Тарвастъ, ühendatud: Kuresaare, Tarwastu kirikuwald ja Saaremõisa. 25 wt.

II. Kommissari jaoskond.

I. **Suure-Jaani** (Велико Св. Іоаннисъ) **kih.** Õp. Rosenberg. Adr.: Olustwere (чр. Олустферъ П.-Р. жел. дор.) kaudu.

Wallad:

1. Wastsemõisa, Вастемойзъ. 12 wt.
2. Olustwere, Олустферъ, üh.: Reguli, Nawasti, Aimla ja Jäska. 20 wt.
3. Sürgawere, Сюргаверъ, ühend. Lõhawere. 16 wt.
4. Taewere, Тайверъ, ühend.: Lahmuse ja Ange. 28 wt.

II. **Kolga-Jaani** (Мало Св. Іоаннисъ) **kih.** Õp. W. Reimann. Adr.: Põltsamaa (Оберпаленъ) kaudu.

Wallad:

1. Wõisiku, Войзикъ. 30 wt.
2. Soosaare, Сосаръ, ühend.: Paenaste ja Kolga=Jaani kirikuw. 28 w.

III. **Põltsamaa** (Оберпаленъ) **kih.** Õp. J. Rennit. Adr.: Põltsamaa (Оберпаленъ) kaudu.

Wallad:

1. Adawere, Адаверъ. 55 wt.
2. Kurista, Куристъ, ühend.: Kaawere ja Kaawe. 62 wt.
3. Lustiwere, Лустиверъ. 57 wt.
4. Wana=Põltsamaa, Замокъ-Оберпаленъ. 45 wt.
5. Uue=Põltsamaa, Ново-Оберпаленъ, ühend. Põltsamaa kir. 45 wt.
6. Rutikwere, Рутикверъ. 67 wt.
7. Pajusi, Паюзь, ühend. Tapiku. 54 wt.

IV. **Pilistwere** (Пиллистферъ) **kih.** Õp. E. v. Mickwitz. Adress: Põltsamaa (Оберпаленъ) kaudu. Abikirik Äärmanni.

Wallad:

1. Kõo, Вольмарсгофъ, üh.: Loopre, Pilistwere kir. ja Arusaare. 38 w.
2. Imawere, Имаверъ, ühendatud: Eistwere, Jalametsa, Laimetsa ja Äärmanni. 50 wt.
3. Kabala, Кабаль, ühendatud Olleрää. 36 wt.

Saaremaa maakond, Эзельскій уѣздъ.

Saaremaa kommissari jaoskond.

I. **Jaani** (Св. Іоаннисъ) **kih.** Asetäitja õp. K. Sitzka (Pöidelt). Adress: Orisaare (ст. Орисааръ) kaudu.

Wald:

1. Maasi, Мазикъ, ühend.: Jaani kirikuwald, Keinaste saar, Ranna=küla, Taaliku ja Arju. 52 wt.

II. **Muhu** (Моонъ) **kih.** Õp. J. Meeri. Adress: Kuiwaste (ст. Куйвастъ) jaama kaudu.

Wallad:

1. Muhu=Suuremõisa, Велико-Моонъ, ühend.: Tamsa, Koguwa küla ja Nurme. 64 wt.
2. Hellamaa, Геллама, üh.: Kantsi, Kapimõisa, Wõla, Kiselaidu mõis, Kuiwaste, Muhu kir. ja Pädaste. 70 wt.

III. **Pöide** (Пейде) **kih.** Õp. K. Sitzka. Adress: Orisaare (ст. Орисааръ) kaudu.

Wallad:

1. Laimjala, Лаймъялгъ, ühend.: Kingli, Audla, Kahtla, Kõiguste ja Saare. 38 wt.

2. Uuemõisa, Уемойзъ, ühend.: Tumala, Orisaare, Reinu, Keskwere, Põide kirikuw., Koigi ja Otti. 53 wt.

IV. **Waljala** (Вольде) **kih.** Õp. K. Pundt. Adress: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wald:

1. Kogula, Когуль, üh.: Wana-Lõwe, Uue-Lõwe, Wõhksi, Haeska, Sakla, Jõõri, Sassi, Lööne, Rõõsa, Jüürsi ja Waljala kiriw. 32 wt.

V. **Kaarma** (Кармель) **kih.** Õp. A. Pass. Adress: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wallad:

1. Suur-Kaarma, Велико-Кармель, ühendatud: Kellamäe, Pähkla, Murasti, Praakli ja Tahula. 10 wt.
2. Loona, Лона, ühend.: Elme, Kaarma, Kaarma kirikuw., Meedla, Hamseküla, Eiküla ja Piila. 14 wt.

VI. **Karja** (Каррисъ) **kih.** Õp. K. Wöhrmann. Adress: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wallad:

1. Leisi, Лейзъ, ühendatud: Riigi, Aru, Parasmetsa, Metsküla ja Laugu. 39 wt.
2. Pärsamaa, Перзама, ühend.: Karja, Koikla, Karja kirikuwald, Roobaka ja Lulupää. 34 wt.

VII. **Püha** (Пиха) **kih.** Õp. — — — — Adr.: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wald:

1. Pihtla, Пихтла, üh.: Ilpa, Kaali, Kangruselja, Kasti, Kõlljala, Püha kirikuwald, Sandla, Tõlluste ja Reo. 13 wt.

VIII. **Anseküla** (Анзекюль) **kih.** Õp. F. Greinert. Adress: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wallad:

1. Abruka, Аброкъ, ühend.: Anseküla kirikuw., Lümala, Lõo, Tiinuse, Tirimetsa ja Kääsla. 18 wt.
2. Ruhnu, Руно. (Ruhnu saar, островъ Руно). 70 wt.

IX. **Kärla** (Кергель) **kih.** Õp. J. Kerg. Adress: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wald:

1. Kärla, Кергель, ühendatud: Kandla, Karmise, Kärla kirikuwald, Oriküla, Kudjapää, Mõnnuste, Paadla, Mullutu, Mäenõmba ja Tärkimäe. 18 wt.

X. **Kihelkonna** (Кильковдъ) **kih.** Õp. L. Masing. Adr.: Kihelkonna (ст. Кильковдъ) kaudu.

Wallad:

1. Kihelkonna, Киль径Кондъ, ühend.: Kihelkonna kirikuw., Tagamõisa, Pidala, Rootsiküla, Kihelkonna-Loona ja Paju. 18 wt.
2. Lümmada, Лиммадъ, ühend.: Atla, Karala, Pilkuse, Uuenõmme, Kulli talu, Lahetaguse ja Kotlandi. 30 wt.

XI. **Mustjala** (Мустель) **kih.** Õp. A. Eberhardt. Adreß: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wald:

1. Mustjala, Мустель, ühendatud: Wõhma, Mustjala kirikuwald, Küdemaa ja Paatsa. 29 wt.

XII. **Jaama** (Яма) **kih.** Õp. praost A. Walter. Adr.: Kuresaare (г. Аренсбургъ) kaudu.

Wald:

1. Torgu, Торгенъ, ühendatud: Karki, Kaunispää, Mõnto, Sääre, Olbrüki ja Jaama kirikuwald. 40 wt.

Kuresaare linna kogudus. Õpetaja D. Lemm.

Eestimaa kihelkondade ja waldade adressid.

Tallinna (Harju) maakond, Ревельскій уѣздъ.

Tallinna kommissari jaoskond.

I. **Jüri** (Св. Юргенсъ) **kih.** Opetaja W. Weissberg. Adreß: Tallinna (г. Ревель) kaudu.

Wallad:

1. Kurna, Курналь, ühendatud: Lehmja, Mõigu, Rabala, Sausti ja Peebu karjamõis. 14 wt.
2. Rae, Іоаннисгофъ, ühend.: Kautjala, Waida, Aruwalla, Lagedi, Jüri kirikuwald ja Aruküla. 15 wt.

II. **Harju-Jaani** (Св. Іоаннисъ) **kih.** Õp. A. Christoph. Adr.: Raasiku (чр. ст. Разикъ Б. ж. д.) jaama kaudu.

Wallad:

1. Peningi, Пеннинги, ühendatud: Jaani kirikuwald, Kehra, Perila, Retla, Kiwiloo ja Kau. 30 wt.
2. Anija, Анія, üh.: Haljawa, Raasiku ja Mullikmäe karjam. 35 wt.

III. **Jõelehtme** (Іегелехтъ) **kih.** Õp. Thomberg. Abikirikud: Rannawere ja Prangli. Adreß: Raasiku (чр. ст. Разикъ) kaudu.

Wallad:

1. Rehatu, Негатъ, ühend.: Wäo, Wiimsi, Maardu ja Saha. 10 wt.
2. Pranglisaare, Врангельсгольмъ, ühendatud: Suur-Prangli saar, Wäike-Prangli ehk Aksi saar. 28 wt.

3. Jõelehtme, Егелехтъ, ühend.: Jägala, Kostiwere, Ulgaste, Rummu Kääniku m., Kodasoo ja Jõelehtme kirikuwald. 24 wt.

IV. **Kuusalu** (Кузаль) **kih.** Õp. Rei. Abikirikud: Loksa ja Leesi. Adress: R a a s i k u (ст. Разикъ) kaudu. Kolgas on posti jauskond. Kirjad чр. гор. Ревель.

W a l l a d:

1. Kõnnu, Кенда, ühendatud: Mooni saar ja Suru.
2. Kolga, Колькъ, ühendatud: Kolga Hara saarega, Loo Maalose saarega ja Koitwere mõisa. 52 wt.
3. Kiiu, Кида, ühendatud: Kuusalu kirikuwald ja Walkla. 38 wt.

V. **Keila** (Кегель) **kih.** Õp. Kukk. Adr.: K e i l a (ст. Кегель) kaudu.

W a l l a d:

1. Keila, Кегель, ühend.: Knoobuse, Lihula, Maeru, Humala, Joa, Meremõisa, Laulasmaa, Käesalu, Kõlsu, Wana-Karjaküla, Uue-Karjaküla, Klooga ja Niitwälja mõisa. 25 wt.
2. Harku, Гаркъ, ühend.: Hüüru, Habersti, Ranna, Murasti, Wääna, Witti-Pööwli ja Luka talu. 13 wt.
3. Saue, Фридрхсгофъ, üh.: Jälgimäe, Üksnurme, Rahula, Jõgisuu, Koppelmanni, Ääsmäe, Wallingu, Tuula, Wanamõisa ja Saku. 20 wt.
4. Naissaare, Наргенъ. 25 wt.

VI. **Madise** (Св. Матiасъ) **kih.** Õp. A. Siegfried. Adr.: B a l t i s k i (чр. г. Балтiйскiй Портъ) kaudu.

W a l l a d:

1. Kloostri, Падисъ, ühendatud: Wasalemma, Leets-Pallasti, Hämari ja Põllküla. 44 wt.
2. Pakri, Рогенъ, üh.: Suur-Pakri saar ja Wäike-Pakri saar. 49 wt.

VII. **Risti** (Крейцъ) **kih.** Õp. J. Schmidt. Abikirik.: Nõwa ja kahel Pakri saarel. Adress: B a l t i s k i (г. Балтiйскiй Портъ) kaudu.

W a l l a d:

1. Nõwa, Неве. 70 wt.
2. Risti, Крейцъ, üh.: Risti kir., Hattu, Aru ja Lau küla. 44 wt.

Rapla kommissari jaoskond.

I. **Kose** (Кошъ) **kih.** Õp. Chr. Hörschelmann. Abik. Tuhala. Adr.: T a l l i n n a ja R a a s i k u (чр. г. Ревель и ст. Разикъ) kaudu.

W a l l a d:

1. Wladimiri (Uuemõisa), Владимiръ, üh.: Oru, Tahula, Tammiku ja Pikawere. 38 wt.
2. Aleksandri (Triigi), Александровъ, üh.: Paunküla, Saarnakõrwe, Ojasuu, Harmi, Habaja, Seasküla ja Saunetsa talud. 55 wt.
3. Nikolai (Palwere), Николаевъ, üh.: Rawila ja Sõmera. 50 wt.
4. Alawere, Алаферъ, ühendatud: Kose kirikuw., Rooküla, Pihkwa w. ja Nõmbra talu. 48 wt.

II. **Juuru** (Ерденъ) **kih.** Õp. J. Brasche. Adr.: Rapla (ст. Раппель) kaudu.

Wallad:

1. Kuimetsa, Куймецъ. 60 wt.
2. Juuru, Ерденъ, üh.: Pirgu, Härküla, Purila, Järlepa, Mahtra, Juuru kirikuw., Atla, Maidla, Hõreda, Pae ja Saare m. 52 wt.
3. Kaiu, Кайская, üh.: Ojasuu m. külad: Suige, Kao ja Ala. 63 wt.
4. Jngliste, Гельская, ühendatud Kedwa. 52 wt.

III. **Rapla** (Раппель) **kih.** Õpet. H. Girgensohn. Adress: Rapla (ст. Раппель) kaudu.

Wallad:

1. Rapla, Раппель, ühend.: Alu, Waltu, Hagudi, Kodila, Selli, Rapla kirikuwald, Kuusiku, Sikeldi ja Artu. 50 wt.
2. Raiküla, Райкюль, üh.: Kabala, Pühatu ja Riidaku. 60 wt.
3. Kehtna, Кехтель, üh.: Keawa ja Ohekatku. 65 wt.
4. Järwakandi, Ервакантъ, ühend.: Wahakandi ja Lellewere. 75 wt.

IV. **Nissi** (Нисси) **kih.** Õpetaja E. Bruhns. Adress: Liiwa (ст. Лива) jaama kaudu.

Wallad:

1. Wardi, Шварценъ, üh.: Pajaka, Polli, Russalu ja Ohukotsu. 52 wt.
2. Laitse, Лайцъ. 35 wt.
3. Riisipere, Ризенбергъ, ühend.: Munalaskma, Leheta, Nurme, Pärnamäe mõisa, Saidla ja Nissi kirikuwald. 50 wt.

V. **Hageri** (Гаггерсъ) **kih.** Õp. Konst. Thomson. Adress: Tallinna (г. Ревель) kaudu.

Wallad:

1. Kohila, Койль, üh.: Pahkla, Angerja, Salutaguse, Kurtna-Kirdla, Tohisoo, Mäeküla, Lohu, Rabiwere ja Sutlepa-Lüwandu. 33 wt.
2. Kirna, Кирна, ühend.: Kohatu, Maidla, Hageri kirikuwald, Adila, Ohulepa, Ruila, Haiba, Kelba ja Uuemõisa. 39 wt.

VI. **Baltiski** (Балтійскій Портъ). Õp. — — — —

VII. **Tallinna Jaani kogudus.** Õp. W. Grohmann ja A. Assmuth.

VIII. **Tallinna Püha Waimu kogudus.** Õpetaja Wieckmann.

IX. **Tallinna Kaarli kogudus.** Õpetaja R. Hurt.

Haapsalu (Lääne) maakond, Гапсальскій уѣздъ.

Haapsalu kommissari jaoskond.

1. **Kullamaa** (Гольденбекъ) **kih.** Õpetaja A. Brasche. Abik. Piirsalu. Adr.: Turpla (чр. Турпель), aga raha ja kinnitatud kirjad Liiwa (чр. Лива) kaudu.

Wallad:

1. Kolowere, Коловеръ, üh.: Käända, Lewri ja Kullamaa kirik. 55 wt.
2. Sippa, Сиппа, ühend. Kohatu. 58 wt.
3. Waikna, Вайкна. 43 wt.
4. Jõgisuu, Іеггисъ, ühendatud: Liiwi ja Paatsa mõisa. 42 wt.
5. Sooniste, Сойницъ, ühendatud Soosaluse küla. 52 wt.
6. Piirsalu, Пирсаль, ühend.: Kuie ja Rõuma mõisa. 41 wt.
7. Kalju, Калью, ühend.: Suure-Kalju ja Maidla. 45 wt.
8. Luiste, Луйстъ, üh.: Loodna, Käästa m., Teenuse ja Muraste. 55 wt.

II. **Martna** (Св. Мартенсъ) **kih.** Õp. G. Haller. Adress: Haapsalu (г. Гапсаль) kaudu.

Wallad:

1. Lähtru, Ляхтра, ühendatud: Suure-Lähtru, Wäike-Lähtru, Ohtla ja Riinsi mõisa. 25 wt.
2. Martna, Мартна, ühend.: Martna kirikuwald, Keskwere, Putkaste, Enniwere, Ehmja, Maalsuu, Haeska, Laiküla, Suure-Rõude ja Wäike-Rõude. 20 wt.

III. **Ridali** (Ретель) **kih.** Õp. Hoffmann. Adress: Haapsalu (г. Гапсаль) kaudu.

Wallad:

1. Wõnnu, Венденъ. 15 wt.
2. Sinalepa, Синалепъ, üh.: Mäemõisa, Kiidewa, Pärila, Keblaste, Ridala kirikuwald ja Languta. 11 wt.
3. Asuküla, Ассокюль, ühend.: Ungru, Kiltsi, Haapsalu kirikuwald, Wilkilbi, Uuemõisa ja Espere karjamõisa. 10 wt.

IV. **Nigula** (Пеналь) **kihelkond.** Õp. K. Michelson. Adress: Haapsalu (г. Гапсаль) aga Paliwere ja Widriku walda Risti (ст. Ристи) jaama kaudu.

Wallad:

1. Oru, Оро, üh.: Oru, Salajõe, Saunja, Räägu, Kerbla, Ungla, Auaste ja Kiidika. 15 wt.
2. Paliwere, Паллиферъ. 22 wt.
3. Taebla, Тайбель, ühend.: Roosna, Leedi küla, Kirimäe ja Nigula kirikuw. 16 wt.
4. Widriku, Видрикъ, üh.: Tagawere, Seljaküla ja Ardu m. 22 wt.

V. **Noarootsi** (Нуке) **kih.** Õpet. E. Maass. Abikirik.: Sutlepa, Rooslepi ja Osmus saar. Adr.: Haapsalu (чр. г. Гапсаль) kaudu.

Wallad:

1. Sutlepi, Сутлепъ, üh.: Rõmküla, Aulepi ja Riiwi. 34 wt.
2. Rikuldi, Рикгольцъ, üh. Osmus saar. 33 wt.
3. Passlepa, Пашлепъ, ühend.: Pirks, Tahuküla, Noarootsi kirikuwald ja Saare mõisa. 10 wt.

Hiiu kommissari jaoskond.

I. **Wormsi** (Вормсъ) kih. Õp. W. Mellin. Adr.: Haapsalu (чр. г. Гапсаль) kaudu.

Wald:

1. Wormsi, Вормсъ, ühendatud: Suuremõisa, Karjamõisa ja Wormsi kirikuwald. 24 wt.

II. **Pühalepa** (Пюхалепъ) kih. Õpet. H. Krebsbach. Abik.: Palukũla ja Kärdla. Adreß: Kärtla (чр. ст. Кертель) jaama kaudu.

Wallad:

1. Kärtla, Кертель. 63 wt.
2. Suuremõisa, Суремойзъ, üh.: Partsi, Pühalepa kirikuwald, Soonlepa ja Williwalla-Looja. 45 wt.

III. **Keina** (Кейнисъ) kih. Õp. Paul Plath. Adr.: Keina (чр. Кейнисъ) kaudu.

Wald:

1. Keina, Кейна, üh.: Aadma, Weemla, Putkaste, Keina kirikuwald, Kassari ja Lello karjamõisa. 25 wt.

IV. **Emaste** (Эммастъ) kih. Õp. F. Embeck. Adr.: Keina (чр. Кейнисъ) kaudu. Abikirik Manspää.

Wald:

1. Emaste, Эммастъ, üh.: Emaste kirikuw. ja Orjaku mõisa. 63 wt.

V. **Reigi** (Ройкъ) kih. Opet. R. Hirschhausen. Abik. Kõpu. Adr.: Kärtla (чр. ст. Кертель) kaudu.

Wald:

1. Kõrgesaare, Кыргесаръ, ühendatud: Lauka, Reigi kirikuw., Reigi ja Kõpu mõisad. 74 wt.

Lihula kommissari jaoskond.

I. **Märjamaa** (Мерьяма) kih. Õpetaja Haller. Adr.: Märjamaa (чр. ст. Мерьяма) kaudu.

Wallad:

1. Haimre, Геймаръ, ühendatud: Kasti, Mõisamaa ja Orgita. 84 wt.
2. Märjamaa, Мерьяма, ühendat.: Paekũla, Sõtkũla, Waimõisa, Päädewa, Männiku, Lümandu, Parka, Kõrwetaguse, Konuwere Kuuda, Märjamaa kirikuwald ja Waldeki karjamõisa. 70 wt.

II. **Wigala** (Фикель) kih. Õp. M. v. Busch. Adr.: Jädiwere (ст. Іеддеферъ) aga raha ja kinnitatud kirjad Märjamaa (ст. Мерьяма) kaudu.

Wallad:

1. Welise, Фельксъ, üh.: Päärdu, Nõlwa, Walgu ja Nurtu. 86 wt.
2. Wigala, Фикель, ühendatud Jädiwere. 65 wt.

III. **Mihkli** (Св. Михайлисъ) **kih.** Õpet. J. Feldmann. Adress: Lihula (ст. Леаль) kaudu.

Wald:

1. Weltja, Вельцъ, ühendatud: Keblaste, Aru, Oidermaa, Karinõmme ja Mihkli kirikuwald. 57 wt.

IV. **Lihula** (Леаль) **kih.** Õpetaja W. Pezold. Abik. Kirewere ehk Kirbla. Adr.: Lihula (ст. Леаль) kaudu.

Wallad:

1. Kasari, Казаргенъ, ühend. Kesküla. 40 wt.
2. Wanamõisa, Ванамойзъ, ühendatud: Seira, Kirbla kirikuwald ja Rumba mõisa. 50 wt.
3. Kloostri Клостергофъ, ühend. Lautna. 50 wt.
4. Lihula, Леаль, ühendat.: Lihula kirikuwald, Penijõe, Sipa, Tuudi, Kunila, Karuse kirikuwald, Matsalu, Laulepa ja Sause. 51 wt.

V. **Karuse** (Карузенъ) **kih.** Õpet. praost Imm. Rinne. Adress: Lihula (ст. Леаль) kaudu.

Wald:

1. Paatsalu, Патцаль üh.: Nihatu, Rootsi, Watla ja Illuste. 73 wt.

VI. **Hanila** (Ганель) **kih.** Opetaja E. Jaesche. Abikirik Warbla. Adr.: Lihula (ст. Леаль) aga Hanila kirikumõisa ja Loss-Wirtsu Wirtsu (ст. Вердеръ) kaudu.

Wallad:

1. Masso, Массау, ühendatud: Mõisaküla, Mäeküla karjam., Wana- ja Uue-Wirtsu, Woosi, Hanila kirikuwald, Saastna, Wõigaste ja Salewere. 69 wt.
2. Paadremaa, Паденормъ, ühend. Mõtsu. 80 wt.
3. Saulepa Саулепъ, üh.: Wana-Warbla, Uue-Warbla, Waisti ja Warbla kirikuwald. 69 wt.

VII. **Haapsalu** kirik. Õpetaja Spindler.

Rakwere (Wiru) maakond, Везенбергскій уѣздъ.

Rakwere kommissari jaoskond.

I. **Rakwere** (Везенбергъ) **kih.**, kirik linnas. Õp. L. Pallon. Adr. Rakwere (г. Везенбергъ) kaudu.

Wallad:

1. Rakwere, Везенбергъ, ühendatud: Mädapää, Karitsa, Piira, Kloo... ja Kullaaru mõisa. 1 wt.

3. Kaarli, Зоммергузенъ, ühend.: Sõmera, Johala, Arkna, Tooma, Uhtna, Rodewa, Ubja, Arawuse ja Aresi küla. x wt.

II. **Haljala** (Гальялъ) **kih.** Õp. E. Willingen. Abik.: Esko, Wainupää ja Käsmu. Adr.: Rakwere (г. Везенбергъ), aga Haaspeere walda Kadrina (ст. Катериненъ) kaudu.

Wallad:

1. Maarja, Марійнская, üh.: Kandle Selja, Haljala kirikuw., Essõ, Idawere Tatruse, Andja, Waraugu ja Tammispää talu. 18 wt.
2. Wihula, Фіоль, üh.: Karula Metsiku, Anikwere ja Kawastu. 20 wt.
3. Haaspere, Каттентакъ, üh.: Loobu, Sauste, Wanamõisa, Weltsi, Hõbeda, Watku ja Kihlewere. 19 wt.

III. **Kadrina** (Св. Катариненъ) **kih.** Õpetaja J. Luther. Abikirik Ilumäe. Adr.: Kadrina (ст. Катериненъ) aga Saksi walda Rakwere ja Mädapää (чр. г. Везенбергъ и ст. Меттапе) kaudu.

Wallad:

1. Undla, Унделъ, ühendatud: Hulja, Neeruti, Kadrina kirikuwald, Imastu, Udriku ja Polli. 14 wt.
2. Saksi, Саксимойзъ, üh.: Jõepere, Kaarli ja Lokuta küla. 18 wt.
3. Wohnja, Фональ, ühend.: Arbawere, Kõnnu, Kolo, Pala, Tõdwa, Eisu ja Muusi mõisa. 19 wt.
4. Palmsi, Пальмсъ, ühend. Sagadi. 32 wt.

IV. **Simuna** (Св. Симонисъ) **kih.** Õp. E. Paucker. Adr.: Rakke (ст. Ракке) kaudu.

Wallad:

1. Awanduse, Авандусъ, ühendatud: Woiwere, Poidiwere, Simuna kirikuwald, Määri, Lausa, Rohu ja Helena mõisa. 42 wt.
2. Paaswere, Пастферъ, ühend.: Rahla, Muuga, Moora, Laenwere ja Wenewere. 40 wt.
3. Salla, Салль, ühendatud: Seli, Käru, Koila, Laasnurme, Emumäe, Mõisamaa ja Tammiku. 62 wt.

V. **Jakobi** (Св. Якоби) **kih.** Õpet. — — — — — — Adress: Rakwere (чр. г. Везенбергъ) kaudu.

Wallad:

1. Rägawere, Раггаферъ, üh.: Pällula, Mõdriku ja Waiküla. 11 wt.
2. Roela, Руйлъ, ühend.: Tudu jo Edara mõisa. 23 wt.

3. Kütti, Куркюль, üh.: Kulina, Woore, Jakobi kiriknwald, Winm, Insu, Merekũla ja Aru, Kupnali ja Wõhu karjamõisa. 18 wt.

VI. **Weike-Maarja** (Мало-Маріенъ) **kih.** Op. P. Eberhardt. Adr.: Kiltsi (ст. Ассъ),aga Porkuni walda Rakwere (г. Везенбергъ) kaudu.

Wallad:

1. Porkuni, Замокъ-Боркгольмъ, üh.: Pandiwerie ja Raekũla. 30 wt.
2. Wao, Вакъ, ühendatud: Koonu, Erina, Põdrangu, Triigi, Unikũla, Kaarma, Antu, Kärsa, Kilsi ja Nõmme, Araski, Müriku ja Lammasküla mõisad. 27 wt.

Jõhwi kommissari jaoskond.

I. **Jõhwi** (Іевве) **kih.** Õpet. T. Christoph. Adreß: Jõhwi (ст. Іевве) randt. jaama kaudu. Abikirik Pühajõgi.

Wallad:

1. Jõhwi, (Іевви) ühend.: Tammiku, Jõhwi kirikuwald, Edise, Soompää ja Kose karjamõisa. 81 wt.
2. Illuka Иллукъ, ühend.: Ohakwere, Kurtna ja Pagari walla küla, Tubniku ja Ediwere karjamõisad ja Kuremäe klooster. 100 wt.
3. Jäwe, Тюрпсаль, üh.: Kiikla, Kukruse, Ontika ja Saka. 85 wt.
4. Mäetaguse Ментакъ, ühend.; Kiikla, Pageri ja Une-Mäetaguse ja Wäike-Pungerja karjamõisa. 93 wt.
5. Woka, Вока, üh.: Konju, Peite, Pühajõe, Toila ja Waiwina. 78 wt.

II. **Iisaki** (Изакъ) **kih.** Õpet. A. Intelmann. Abikirik Tudulinn. Adr.: Jõhwi (ст. Іевве) kaudu.

Wallad:

1. Iisaku, Изакъ, ühendatud: Terewere, Pootsiku, Uhe, Kaukse ja Iisaku kirikuwald. 104 wt.
2. Tudulinna, Туддолинъ, ühendatud; Oonurme ja Pagart wald, Tagajõe ja Rannapungerja mõisad. 130 wt.

III. **Lüganuse** (Лугенгусенъ) **kih.** Op. M. Walther. Adr.: Püssi (чр. ст.иИзенгофъ), aga raha ja kinnitatud kirjad Jõhwi (чр. Іевве) kaudu.

Wallad:

1. Püssi, Изенгофъ, ühendatud: Aa ja Purtse. 39 wt.
2. Arra, Эрра, ühendatud Maidla. 38 wt.

IV. **Nigula** (Магольмъ) **kih.** Õp. M. Krause. Adress: Kabala (ст. Каппель) kaudu, aga raha ja kinnitatud kirjad Rakwere (гор. Везенбергъ) kaudu.

Wallad:

1. Kunda-Malla, Кунда-Малла. 22 wt.
2. Pada, Пада, üh.: Ulwi, Warudi ja Samma. 28 wt.
3. Kalwi, Педдесъ, ühend.: Wasta, Unnukse, Koogu ja Atseri, Oru, Puisma, Türi, Rannamõisa ja Päsula karjamõisad. 36 wt.

V. **Waiwara** (Вайвара) **kih.** Õpetaja E. Frese. Abikir. Meremüla. Adr.: Waiwara (ст. Вайвара) kaudu, aga raha ja kinnitatud kirjad Sillamäe (чр. Силламяги) kaudu.

Wallad:

1. Joala, Іоаль, ühend.: Suure-Solnina, Samokrassi ja Nõõteperi ja Usnowa mõisa. 100 wt.
2. Peetri, Петровъ, üh.: Härmamäe, Lagna, Kutterküla ja Siwertsi, Waasari ja Meremüla mõisad. 110 wt.
3. Mustjõe, Мустаегги. 98 wt.
4. Waiwara, Вайвара, ühendatud: Türsawa, Wana-Sõtküla, Repniku, Auwere ja Waiwara kirikuwald ja Sillamäe mõisa. 88 wt.
5. Wasknarwa, Сыренецъ. 116 wt.
6. Werhne-Selo, Верхнесельская, üh.: Ohakwere, Terewere, Pagari ja Wäike-Soldina wallad ja Pärmküla mõisa. 100 wt.

Paide (Järwe) **maakond, Вейсенштейнскiй уѣздъ.**

Paide kommissari jaoskond.

I. **Ambla** (Ампель) **kih.** Õp. J. Willberg. Adr.: Tapa (ст. Тапсъ) raudtee jaama kaudu.

Wallad:

1. Nõmküla, Немкюль, ühend.: Koigi, Karkuse, Järwajõe, Udutüla, Kuru, Tamsalu, Saiakopli, Roosma ja Ambla kirikuwald. 40 wt.
2. Ambla, Ампель, üh.: Kerawere, Jäneda, Lehtmetsa talu, Kukewere, Rawa, Rakka, Linnapää, ja Rägawere ja Selikmäe karjamõisa. 44 wt.
3. Lehtse, Лехтсъ, ühendatud: Prunna, Porika, Tapa, Moe, Jootma, Resna, Aru, Walgmaa, Niidu ja Anne karjamõisa. 47 wt.

II. **Madise** (Св. Матей) **kih.** Õp. Franz Nerling. Adreß: T a p a (ст. Тапсъ) kaudu.

W a l d:

1. Albu, Альпъ, **ühend.**: Seidla, Orgmetsa, Ahula, Kaalepi, Madise kirikuwald ja Ageri, Mägise, Julianiperi ja Aniste **karjam.** 30 wt.

III. **Järwa-Jaani** (Св. Іоаннисъ) **kih.** Õp. Rosenstein. Adreß: K i l s i (чр. Ассъ) kaudu.

W a l l a d:

1. Kuksemaa, Юргенсбергъ, üh.: Roosna-Hallika, Pähu, Ammuta ja Metsataguse ja Aru karjamõisa. 25 wt.
2. Wõhmuta, Вехмутъ, ühend.: Karina, Orina, Seliküla, Kurisoo ja Jaani kirikuwald. 35 wt.
3. Einmanni, Корпская, üh.:, Aawere Kuse w. ja Kaewa m. 36 wt.

IV. **Koeru** (Маріенъ-Магдалененъ) **kih.** Õp. A. Haller. Adreß: R a k k e (Ракке) kaudu.

W a l l a d:

1. Weinjärwe, Вейнъярвъ, üh.: Ramma, Wäho m., Aruküla, Preedi, Wao, Ärwita, Kuusna ja Koeru kirikuwald. 32 wt.
2. Liigwalla, Левенвольдъ, ühend.: Piibe wald ja Wägewa, Haasi ja Ülesoo karjamõisa 39 wt.
3. Udewa, Уддева, ühendatud Waali. 24 wt.
4. Kapu, Каппу, ühend.: Raigu ja Warangu w., Kaarli ja Ilmandu karjamõisad. 34 wt.

V. **Peetri** (Св. Петра) **kih.** Õp. von zur Mühlen. Adr: P a i d e (г. Вейсенштейнъ) kaudu.

W a l l a d:

1. Esna, Оррисаръ, üh.: Müüsleri, Öötla, Peetri kir., Kodasemaa, Wodja, Wiisu ja Koordi wald, Küti, Korba ja Aru mõisad. 20 wt.
2. Sargwere, Саркферъ, ühend.: Põhjaku, Palu ja Prandi. 8 wt.
3. Koigi, Койкъ, ühend.: Huuksi, Kõisi, Päinurme, Silmsi wald ja Keri karjamõisa. 16 wt.

VI. **Paide** ja **Anna** (Вейсенштейнъ и Св. Анненъ) **kih.** Õp. E. Rall. Adr.: P a i d e linna (чр. г. Вейсенштейнъ) kaudu.

W a l l a d:

2. Mäo, Мексгофъ, ühend. Mündi. 5 wt.
1. Purdi, Нойстферъ, ühend.: Eiewere ja Anna kirikuwald. 15 wt.

VII. **Türi** (Тургель) **kih.** Op. Speer. Adress: Paide (г. Вейсенштейнъ) kaudu.

Wallad:

1. Wäätsa Вяцъ, ühend.: Roa, Piiumetsa ja Prääma. 7 wt.
2. Kirna Кирна, ühend.: Tedre, Pokka ja Wisuwere karjam 7 wt.
3. Wahastu, Вахастъ. 25 wt.
4. Hallitu, Алленкюль, ühend.: Tori Oisu Kärewere ja Mäeküla w., Peetri mõisa, Rikkasaare ja Sorgenfrei karjamõisad. 25 wt.
5. Särewere, Сереферъ, ühendatud: Kolu, Lokutu, Laupa ja Türi kirikuwald. 16 wt.

Põllutööstuslised ja majanduslised seltsid.

a) Eesti wäikepõllumeeste seltsid.

Nimetus.	Asutamise aasta.	Tegewuse ringkond.	Asukoht ja adres.
1. Abja Põll. Selts	1900	Halliste kihelkond	чр. ст. Абія Перн.-Фел. ж. д.
2. Ambla P. S.	1899	Ambla mübrus	чр. ст. Лехтсъ.
3. Antsla P. S.	?	Urwaste kihelkond	чр. ст. Анценъ.
4. „Emujärwe" P. S.	1898	Rannu, Puhja ja Rõngu kih.	Ранденъ, чр. ст. Эльва.
5. Halliste P. S.	1893	Halliste kih.	Eisekũla mõisa, чр. гор. Феллинъ.
6. Harju E. P. S.	1888	Põhjusk. ei määra tegew. piirk.	г. Ревель.
7. Helme P. S.	1895	Helme kih.	чр. Терва.
8. Jurjewi E. P. S.	1870	Tegew. piirk. pole määratud	г. Юрьевъ, Лифл.
9. Jõhwi E. P. S.	1900	Jõhwi kih.	чр. ст. Іевве.
10. Järwa-Jaani P. S.	?	Järwe-Jaani kihelkond	чр. ст. Тапсъ и Ампель.
11. Kambja P. S.	1899	Kambja kihelk.	чр. г. Юрьевъ.
12. Kanapää E. P. S.	1900	Kanapää kih.	чр. г. Верро.
13. Karula P. S.	1897	Karula kih.	чр. г. Валкъ.
14. Kasaritsa P. S.	1899	Rõuge kih.	чр. г. Верро.
15. Kodawere P. S.	1896	Kodawere kih.	Palla m., чр. г. Юрьевъ.
16. Koeru P. S.	1896	Koeru kih. ja wõim. Paide maak.	чр. ст. Ракке Б. ж. д.
17. Kose P. S.	1899	Kose kih.	Nikolai wald, чр. ст. Разикъ.
18. Kullamaa E. P. S.	1899	Kullamaa kih.	чр. ст. Турпель.
19. Kuremaa P. S.	1899	Palamuse kihelkond	чр. ст. Лайсгольмъ.
20. Kuremäe E. P. S.	1899	Jõhwi kihelkond	Pühtitsa, чр. ст. Іевве.
21. Kuusalu P. S.	1901	Kuusalu kih.	чр. ст. Разикъ.
22. Laiuse P. S.	1901	Laiuse kihelk.	чр. ст. Лайсгольмъ.
23. Laius-Tähkwere P. S.	1899	Laiuse kih.	чр. ст. Лайсгольмъ.
24. Laanemetsa P. S.	1900	Hargla kihelk.	чр. г. Валкъ.
25. Nissi P. S.	1899	Nissi kih.	чр. ст. Лива.
26. Nurmekunde E. P. S.	1901	E. asund. „Nurmekunde" Twerl kub.	Сгаронасонской волости „Нурмекунде".
27. Otepää P. S.	1899	Otepää kih.	Kastolat. wald, чр. почт. отд. Нустаго.
28. Palamuse P. S.	1896	Palamuse kih.	чр. ст. Лайсгольмъ.

29. Puhja P. S.	1900	Puhja kihelk.	чр. ст. Эльва.
30. Puka P. S.	1902	Sangaste kihelk.	чр. ст. Бокkенкофъ Б. ж. д.
31. Põltsamaa E. P. S. .	1881	Põhjusk. ei määra tegewuse piirk. . .	Посадъ Оберпаленъ, Лифл.
32. Põlwa P. S.	1898	Põlwa kihelk.	чр. г. Верро.
33. Raadi P. S.	1899	Tartu-Maarja kihelk.	чр. г. Юрьевъ.
34. Rapla P. S.	1898	Rapla kih.	чр. почт. отд. Раппель.
35. Rasina P. S.	1899	Wõnnu kih.	Rasina w. „Kioku“, чр. Юрьевъ.
36. Räpina P. S.	1898	Räpina kih.	Räpina wald, чр. г. Верро.
37. Saarde P. S.	?	Saarde kihelk.	чр. ст. Лвелленштейнъ.
38. Saaremõisa P. S. . .	1899	Maarja-Magdaleena kihelk.	чр. г. Юрьевъ.
39. Sangaste P. S. . . .	1895	Sangaste kih.	чр. ст. Загницъ.
40. Simititsa E. P. S. . .	?	Jamburi maak., Peterburi kub. . . .	чр. ст. Чирковицы С. П. Б. г.
41. Simuna P. S.	1900	Simuna kihelk.	чр. ст. Ракке Б. ж. д.
42. Sõmmerpalu P. S. . .	1899	Urwaste kihelk.	чр. ст. Анненъ.
43. „Sõprus“, W.-E. P. S.	1902	Wõschnew., Now., Ostaschk. maak. . .	Ст. Старое, Тв. г., Старопасинской вол.
44. Talli P. S.	1899	Saarde kih.	чр. почт. отд. Квелленштейнъ.
45. Tallinna E. P. S. . .	1888	Põhjusk. ei määra tegew. piirk. . . .	г. Ревель.
46. Tarwastu P. S. . . .	1899	Tarwastu kihelk.	чр. г. Феллинъ.
47. Torma P. S.	1899	Torma kih.	чр. пос. Черный.
48. Türi P. S.	1899	Türi kih.	чр. г. Вейсенштейнъ.
49. Ulila P. S.	1898	Puhja kihelk.	чр. ст. Эльва.
50. Urwaste P. S.	1902	Urwaste kihelk.	чр. ст. Анценъ.
51. Waabina P. S.	1899	Urwaste kihelk.	чр. почт. отд. Анценъ.
52. Waiwara P. S.	1899	Waiwara kih.	чр. Силламяги.
53. Walgjärwe P. S. . . .	1899	Kanapää kihelk.	чр. гор. Верро.
54. Waljala P. S.	1899	Waljala kihelk.	Waljala kihelkonna kaudu, чр. г. Аренсбургъ
55. Wana-Kuuste P. S. . .	1899	Kambja kihelk.	чр. г. Юрьевъ.
56. Wastseliina P. S. . . .	1899	Wastseliina kih.	чр. г. Верро.
57. Wiljandi E. P. S. . .	1871	Põhjusk. ei määra tegewuse piirk. . .	чр. Феллинъ.
58. Wiru-Jaagupi P. S. .	1899	Wiru-Jaagupi kihelk.	Kütti wallamaja, чр. г. Везенбергъ.
59. Wiru-Nigula P. S. . .	1896	Nigula kih.	им. Паддасъ, чр. ст. Каппель.
60. Wäike-Maarja P. S. .	1896	Wäike-Maarja kih.	чр. ст. Ассъ Б. ж. д.
61. Wändra P. S.	1896	Wändra ja naabri kihelkond	Старо-Феннернъ.
62. Wõisiku P. S.	1899	Kolga-Jaani kihelk.	чр. Оберпаленъ.
63. Wõnnu P. S.	1897	Wõnnu kih.	чр. г. Юрьевъ.

d) Suurpõllumeeste seltsid Eesti- ja Liiwimaal.

1. Eestimaa Põllumeeste Selts, Talliunas.
Abiseltsid: a) Haapsalu Põllumeeste Selts, Haapsalu linnas.
b) Läänemaa Põllutöö Selts.
2. Keiserlik Liiwimaa Ökonomia Selts, Tartus.
Abiseltsid: a) Kuresaare Põllumeeste Selts, Kuresaare linnas.
b) Lõuna-Liiwimaa Põllutöö Selts, Wõnnu linnas.
c) Pärnu-Wiljandi Põllumeeste Selts, Wiljandi linnas.
d) Wõru Põllumeeste Selts, Aleksandri maak., чр. г. Верро.
3. Liiwimaa põllutöö ja üleüldise tööstuse parandamise Selts, Tartus.

c) Majanduslised seltsid Eesti- ja Liiwimaal.

1. Heinaste laenu- ja hoiu-selts, Heinaste alewis.
2. Baltimaa metsakaswat. selts, Лѣсная дача Вицемгофъ, чр. г. Вольмаръ.
3. Baltimaa piimatalituse ühisus, Riias (Theater-Boulward, 14.)
4. Eestimaa mõisnikkude Kredit-Selts, Tallinnas.
5. Eestimaa wastastiku tulekinnitamise selts, Tallinnas.
6. Haapsalu aiatöö-edendamise selts, Haapsalus.
7. Tartu Eesti laenu ja hoiu ühisus, Tartus.
8. Kanepi-Antsla mesilaste-kaswatajate selts, Kanepis, чр. г. Верро.
9. Keiserliku Wene kalakaswatuse ja kalapüüdmise seltsi Eestimaa osakond, Tallinnas.
10. Sellesama seltsi Liiwimaa osakond, Tartus.
11. Konsumi selts, Wõru linnas.
12. Liiwimaa aiatöö selts, Tartus.
13. Liiwimaa hobuste kaswatamise edendamise selts, Tartus.
14. Liiwima mõisnikkude Kredit seltsi osakond, Tartus.
15. Liiwimaa naesterahwa tööstuse enendamise selts, Tartus.
16. Liiwimaa rahe wastu kinnitamise selts, Tartus.
17. Liiwimaa wastastiku tulekinnitamise selts, Tartus.
18. Meleski lehmakassa, Meleski wabriku juures, Kolga-Jaani kihelkonnas.
19. Restu piimameeste selts, Sangrste kihelkonnas, чр. г. Валкъ.
20. Saaremaa hobuste kaswatajate selts, Kuresaares.
21. Tallinna aiatöö selts, Tallinnas.
22. Tallinna piiritnse wabrikute aktsia selts, Tallinnas.
23. Wiljandi aiatöö selts, Wiljandis.
24. Wiljandi mesilastepidamise selts, Wiljandis.
25. Wisela küla piimatalituse ühisus, Restu wallas, Sangaste kihelkonnas.
26. Wõru wiina-wabrikute ühendus, Wõrus.
Siis on weel Kroonlinnas ja ka Riias.
27. Eesti tarbe- ehk konsumi selts.
28. Awanduse laenu- ja hoiu-ühisus, Simuna kihelkonnas.
29. Tallinna tarbe- ehk konsumi ühisus „Abi“, Tallinnas.
30. Tartu tarbe- ehk konsumi ühisus „Edu“, Tartus.
31. Sindi tarbe- ehk konsumi ühisus, Sindi wabrikus.
32. Pärnu Eesti laenu- ja hoiu-ühisus, Pärnus.
33. Tartu wastastikku kredit ühisus, Tartus.
34. Tallinna wastastikku kredit ühisus, Tallinnas.
35. Walga wastastikku kredit ühisus, Walgas.
36. Wiljandi wastastikku kredit ühisus, Wiljandis.

Jahi-kalender.

☐ lubatud aeg jahil käimiseks, kütis käia ■ keelatud aeg; looma hoiu- ja kaitse-aeg

Loomade nimed.	Jaanuar.	Weebruar.	Märts.	April.	Mai.	Juuni.	Juuli.	August.	September.	Oktober.	Nowember.	Detsember.
Emapõder, emahirw (metskits ja nende wasikad).												
Isapõder (Cervus alces).								15				
Isahirw (metssikk, Cervus capreolus).												
Isamõtus (metsik, metis, Tetrao urogalus) ja isateder (teder, Tetrao tetrix).					15		15					
Kurwits (korbits, kurp, liiwatilder, tulk, metsnepp, Scolopax rusticol).							15					
Ani (Anser ciner) ja luik (Cygnus orol).						*						
Asapart (parts, märtspakis, tsigaparts, sinikael, Anas boschas) ja tutkas (hat, nõgikikas, metskikas, kruusald, kruuskael sopakukk, riiukukk, murukutka, merinepp, Machetes pugnax).						29						
Igasugu partisid: jääpart (pikk-kael, Glaucion clangula), soopart (rohupart, Anas acuta), piilpart (pillipart, piripart, pirtspart, ritspart, mudapart, Anas crecca), emapart (Anas boschas); tikutaja (tikutes, hirnut, möhites, möhitaja, mühida, sokapart, sokaparts, taewasikk, Scolopax gallinago); topelnepp (Scolopax major); mudanepp (Scolopax gallinula); kiiwitaja (kiiwitas, kiiwit, kiiber, Vanellus cristatus); rääk (heina- ja põllurääk, rukilind, prägutaja, Crex pratensis) ja muud wee- ja soolinnud.						29						
Püü (püu, põldpüwi, nurmekana, Perdix cinerca).								15				
Jänes (Lepus timidus).												
Emamõtus: emateder (kudres); laanepüwi (laanelind, metspüwi, kaasikpüwi, kõrbepüwi, kuusepüwi, Tetrao bonasia); sooteder (kahkjas, Lagopus albus); kiriküüt (luit, lutt, pasar, putlik, tutletupp, hoburäästas, watilind, Ortipion coturnix).							15					
Muud eespool nimetamata jäänud jahiloomad.						*						
Kiskjaid loomi wõib igal ajal püssiga lasta ehk muud moodi tappa.												

*) 29 junini.

Tööstuse koolid.

I. Kõrgemad õpeasutused.

a) Põllutöö-koolid.

1. Moskwa põlluasjanduse institut. Teoretikalik õpeaeg kestab 4 aastat. Institudis on kaks jaoskonda: a) põllutöö ja b) põlluasjanduse-insheneri jaoskonnad.

2. Nowo-Aleksandri põllu- ja metsaasjanduse institut. (Nowo-Aleksandri alewis, Ljublini kub.) Õpeaeg 4 aastat. 2 jaoskonda: põllu- ja metsaasjanduse jaoskonnad.

3. St.-Peterburi metsaasjanduse institut. Wastu wõetakse: 1) teiste kõrgemate õpeasutuste lõpetajad ja 2) need, kelle wanemad metsaasjanduses tegewad on; jääb weel ruumi üle, siis wõetakse ka keskkoolidest.

b) Politehnikumid, tehnologia institudid jne.

1. St.-Peterburi politehnikum järgmiste jaoskondadega: elektro-mehanika, majanduse, laewaehituse ja metallitööstuse jaoskonnad.

2. Riia politehnikum. Ehituse, insheneri-mehanika, keemia, kaubanduse ja põlluasjanduse jaoskonnad. Wastu wõetakse nagu iga teisegi kõrgemasse õpeasutusesse, kes realkooli ehk gümnasiumi lõpetanud on. Õpeaeg 6 aastat.

3. Keiser Nikolai II. Warsawi politehnikum. 3 jaoskonda: a) mehanika, b) insheneri-ehituse ja d) keemia jaosk. Õpeaeg 4 a.

4. Keiser Aleksander II. Kiewi politehnikum. Mehanika, insheneri, keemia ja põlluasjanduse jaoskondadega.

5. Keiser Nikolai I. tehnologia institut.

6. Keiser Nikolai II. Tomski tehnologia institut. 4 jaoskonda: keemia, mehanika, insheneri-ehituse ja mäeasjanduse jaoskonnad.

7. Harkowi tehnologia institut.

8. Keiserlik Moskwa tehnika kool kahe — mehanika ja keemia — jaoskondadega.

9. Keisrinna Jekaterina II. mäe institut.

10. Keiser Nikolai I. insheneri institut.

11. Konstantinowski prti institut (Moskwas).

12. Keiserlik Moskwa insheneri kool.

13. Keiser Aleksander III. elektro-tehnika instit.

14. Elektro-tehnika instit. (Новоисакіевская, 18, въ СПБ.)

15. Moskwa praktikalik kaubandusteaduse akademia. 8 klassiline. Wastu wõetakse kaupmehe ja kodaniku seisuse lapsed, mitte alla 9 aastat wanad. Jääb weel ruumi üle, siis wõetakse ka teistest seisustest, aga ainult nende lapsed, kelle wanemad kaupmehe ametit peawad ehk pidanud on. Kooli lõpetajad saawad mõnesugused õigused. Maks kõige täieliku ülespidamise, riide ja õpeabinõude eest 500 rbl. aastas, ainult toidu ja korteri eest 400 rbl. ja ainult õpilastelt 150—250 rbl. aastas.

d) Loomaarsti (weterinär) institudid.

1. Tartu loomaarsti institut.
2. Harkowi " "
3. Kvasani " "

II. Kesk-õpeasutused.

a) Põllutöö-koolid.

Keskkoolidesse wõetakse õpilasi eksami järele, mille juures hariduse ministeriumi kaheklassiliste koolide täie kursuse ehk realkoolide kahe klassi kursuse programmi järele teadmist nõutakse.

Koolide kursuste läbitegijad saawad auukodaniku seisuse ja mõnesugused õigused.

1. Harkowi põllutöö-kool (Harkowi linna lähedal). Täis teoreetikalik ja praktikalik kursus kestab 6 aastat. Kooli wõetakse igast seisusest ja usutunnistusest, I. klassi 14—16 aasta wanadusel, II. ja III. klassi üks aasta wanemalt. Programmi järele wõetakse I. klassi kreis-, linna- ja kaheklassilise külakooli lõpetanud noored mehed ilma eksamita, aga ei wäga palju sisse tahtjaid on, siis antakse kõigile eksamil paremad numbrid saanutele eesõigus. — Kooli wõetakse 40 õpilast kroonu kulu pääle, 110 pansioneri, kes 150 rbl. aastas maksawad, ja oma ülespidamisega õpilased 20 rbl. aastamaksuga. Iga õpilase päält wõetakse kooliaastates 25 rbl. kautsioni sisse, et juhtuwal korral enne kooliaja lõpetamist teda koju wõiks saata, ehk ka mõne kroonu asja meelega rikkumise eest tasu wõtta. — Kooli juures on weel alamate põllutöökoolide kooliõpetajate ettewalmistamise kursused, millede õpeaeg üks aasta kestab. Õpilasi wõetakse 10, aga ainult ülem-põllutöökoolidest, ehk ka neid, kes kesk-põllutöö-kooli lõpetanud, kooliwalitsuse soowitamise ja kes pärast kooli lõpetamist wähemalt üks aasta põlluasjanduses ehk 3 aastat alam-põllutöökoolis mõnes spetsial-harus õpetust on andnud.

2. Umani põllutöö- ja aiaasjanduse kool (Kiiewi kub.). Programm ja tingimised Harkowi kooliga ühesugused. Kroonu kulu pääle jäätakse ainult need waesed õpilased, kes esimesel aastal suurt usinust õppimises üles on näidanud.

3. Moskwa põllutöö kool. Pansionerid maksawad 310 rbl. ja teised 100 rbl. aastas; wiimased maksawad suwel ferma pääl olles ülespidamise eest 15 rbl. kuus.

4. Herssoni semstwo-põllutöö kool. Õpeaeg niisama 6 aastat; pääle kooli lõpetamist weel 6—12 kuud täiendus praktika. Kooli wõetakse: 1) pansionerid semstwo kulu pääle (ainult Harkowi kub.); 2) pansionerid — oma kulu pääl, kes kooli minnes ühekordselt 50 rbl. ja iga aasta 200 rbl. maksawad; 3) poolpansionerid — 10 rbl. ühekordselt ja 125 rbl. iga aasta. (Poolpansionerid saawad ülespidamise kooli poolt, kuna korter, riie jne. oma kulul on); 4) muidu õpilased — 50 rbl. aastas ja niisama ka poolpansionerid — 5 rbl. õpeabinõude eest.

5. Marinski põllutöö-kool (Nikolaewski Grodoki külas, Saratowi kreisis). Pansionerid maksawad 150 rbl., mitte pansionerid 20 rbl. aastas. Kautsion — nagu ülemal pool nimetatud koolides — 25 rbl.

b) Maamõõtmise-koolid.

1. Pensa maamõõtmise kool. Õpeaeg 3 aastat. Waesed, kelledel sellekohane tunnistus, wõetakse ka kroonu kulu pääle; teised maksawad 20 rbl. aastas. Wastu wõetakse kõigist seisustest 15—19 aasta wanaduseni, 19—25 aasta wanaduseni lastakse küll eksami teha, aga wõetakse ainult need, keda kohaline walitsus täiesti ettewalmistatuks arwab ja kes eksamil hääd numbrid saiwad. Sisseastujad proowitakse realkooli 4 klassi teaduse laiuselt. Koolilõpetajad saawad mõnesugused õigused.

2. Pihkwa maamõõtmise kool. Wastuwõtmise ja teised tingimised need samad, mis eelmisesgi.

3. Ufa maamõõtmise kool. Tingimised eelkirjeldatud kooliga ühesugused.

d) Tööstuse-koolid.

1. Kaasani tööstuse kool. Selle keskkooli juurde arwatakse weel 3 alamat kooli: 1) alam-tehnika kool, 2) alam mehanika-tehnika kool ja 3) alam ehituse-tehnika kool. — Maks õpetuse eest on keskkoolis 60 rbl., alam-koolides 20 rbl. aastas. Pansioni kooli juures ei ole. Wastu wõetakse kõigist seisustest ja usutunnistustest neid, kes realkooli ehk mõne teise kesk-õpeasutuse 5 kl. on lõpetanud kuni 20 a. wanaduseni; wanemad saawad ainult iseäralistel kordadel wastu wõetud. Alam-tehnikakoolide I. klassi wõetakse kuni 17½ aastani, kes linna-, kreis- ehk 2 klassi külakooli on lõpetanud

2. Kostroma F. W. Tshishow'i mehanika-tehnika kool. Kursus 4 aastat. Gümnasiumi IV ja V klassi haridusega peawad wõistlus-eksami tegema. Maks õpetuse eest 30 rbl. aastas. Pansioni ei ole.

3. Kostroma F. W. Tshishow'i keemia-tehnika kool. Kooli wõetakse kõigist seisustest ja — pääle juutide — igast usust 15—17 aasta wanaduseni; wanemaid ainult siis, kui nad linnakooli kursuse lõpetanud on. Linnakooli kursuse lõpetajal on sissesaamises eesõigus; kellel sarnast lõputunnistust pole, wõetakse wõistlus-eksamiga linnakooli programmi järele. Kursus 3 aastat. Maks 30 rbl. aastas. Pansioni ei ole. Kooli juures on ka üheaastaline ettewalmistamise klass kahe jaoskonnaga; alamasse wõetakse rahwakooli teadmistega 13—15 aasta wanad, wanemasse 14—16 a. suuremate teadmistega.

4. Moskwa tööstuse-kool. I. klassi wõetakse 10—13 a. wanaduselt wõistlus eksamiga wastu. Maks 70 rbl. aastas.

5. Krasnoufimski tööstuse-kool. (Permi kuberm.). Koolil on 6 üleüldise teaduse ja 4 kesk-põllutöö-tehnika kooli klassi. Üleüldise jaoskonna I. klassi wõetakse 10—13 aasta wanaduselt ja igast seisusest ning usutunnistusest. Põllutöö-tehnika jaoskonda wõetakse ilma eksamita neid, kes realkooli 5 klassi lõpetanud. Maks õpetuse eest 35 rbl. aastas; ülespidamine 10—15 rbl. kuus.

6. Lodsi manufaktur-tööstuse kool. I. klassi wõetakse õpilasi 11—13 aasta wanaduselt umbes algkooli teadmistega wastu. Maks õpetuse eest 60 rubla aastas.

7. Komisarowski tehnika-kool. Õpekursus jaguneb 7 aastaliseks. I. klassi wõetakse 10—13 aasta wanaduseni. Maks õpetuse eest 100 rubla, ülespidamise eest 260 rbl. aastas, pääle selle kooli astudes esimeseks sisseastumiseks 40 rubla.

e) Kaubanduse-koolid.

1. Moskwa kaubanduse-kool. Täis õpeaeg 8 aastat. Muist õpilasi wõetakse kroonu kulu pääle, aga ainult kaupmehe seisusest waeste abielu paaride ja sarnaste kodanikkude lapsed, kelle wanemad enne kaupmehed on olnud, aga mõnesuguste õnnetuste pärast selle ameti kaotanud on. Täispansionerid maksawad 450 rubla ja poolpansion. 200 rubla aastas.

2. Odessa kaubanduse-kool. Õpeaeg 7 aastat. Õperaha 125 rubla aastas. Wastu wõetakse kõigist seisustest, ainult Odessa kaupmehe seisusel on eesõigus. Esimesesse klassi wõiwad saada 10—13 aasta wanaduselt. Ettewalmistamise klassi ei ole, sellegipärast nõutakse sisseastujatelt natuke suuremaid teadmisi.

3. Aleksandrowski kaubanduse-kool. Õpeaeg 7 aastat, pääle selle 3 aastat kursus, mille ülesandeks on 7—11 aastaseid lapsi kooli esimesesse klassi ettewalmistada. Wastu wõetakse igast seisusest ristiusulisi lapsi. Õperaha 100—150 rubla aastas.

4. Keiser Aleksander III. Harkowi kaubanduse-kooli wõetakse õpilasi igast seisusest wastu. Täis õpekursus 8 aastat. Ettewalmistamise klassi wõetakse 9—11 aasta wanaduselt niisamasuguste nõudmistega, nagu gümnasiumi ettewalmistamise klassi, wastu. Maks õpeabinõude ja sooja hommikusöögi eest 100—150 rubla. Pansionerid — 350—400 rbl. pääle õperaha, poolpansionerid 150—175 rbl. pääle õperaha.

5. Koslowi kaubanduse-kool, 7 klassiline. Wastu wõetakse kõigist seisustest, ettewalmistamise klassi wõetakse 9—11 aastani, I. klassi kuni 11, II. klassi kuni 13 aasta wanaduselt jne. Pansioni koolil ei ole ja õpilased on üürikorteris. Maks õpetamise eest: ettewalmistamise, I. ja II. klassis 70 rbl., III., IV. ja V. 90 rubla, VI. ja VII. kl. 125 rubla.

II. Alamad õpeasutused.

Ühed neist on kroonu koolid, teised semstwo ja mitmesuguste asutuste koolid, kolmandad eraisikute asutatud. Alamkoolisid on kahte seltsi: esimese ja teise järgu koolid. Mõlemates on õppimise aeg kolm aastat. Pääle normalklasside wõiwad nende juurde weel ettewalmistamise klassid asutatud saada.

Esimese järgu koolidesse wõib kaheklassilisest koolist (umbes meie kihelkonna kooli wääriline), teise järgu koolidesse üheklassilisest maakoolist sisse astuda.

Kõigekõrgemalt 1883. aastal kinnitatud põllutöö algkoolide seaduse järele on semstwodel, seltsidel ja ka erainimestel wõimalik koolisid asutada — kas riigiwalitsuse abiga ehk täiesti oma kuluga. Riigiwalitsuse poolt antakse kahel wiisil abi: 1) kroonu poolt antakse maatükk (kuni 500 dessat.) koolile maksuta pruukida ehk 2) määratakse teatawa aja pääle abiraha — esimese järgu koolidele kuni 3500 rubla, teise järgu koolidele kuni 2500 rubla aastas. Kroonu abiraha tohib üksnes kooliõpetajate palga ja õpeabinõude pääle tarwitada. Kõik muud kulud peawad kooliasutajad kandma.

Ruumi puuduse pärast ei ole meil wõimalik siin kõiki alamaid põllutöökoolisid üksikult nimetada, waid tähendame neist ainult tähtsamad I. ja II. järgu põllutöö-, metsaasjanduse-, aiapidamise-, maamõõtjate- jne. koolid üles.

Põlluasjanduse koolid.

1. Minski kubermangus: Maria Gorski I. järgu põlluasjanduse kool. (Маріинская сельско-хозяйств. школа I-го разряда). Koolil on 500 dessatini mawd. Mõisas on suhkru- ja wiinawabrikud, millega kooliõpilasi põhjalikult tutwaks tehtakse. Neid, kes kooli hästi on läbi teinud, jäetakse üheks aastaks sellesse mõisa ametisse, mille eest nad 300 rbl. aastas palka saawad; aasta pärast soowitab kooli walitsus neile waltsejate kohta. Adress: Г-ну Управляющему Маріинскою сельско-хозяйств. школою, въ село Шебскино, Бѣлогородскаго уѣзда, Минской губ.

2. Kurski kubermangus: Kutscherowi I. järgu põlluasjanduse kool. (Кучеровская сельско-хозяйств. школа I-го разр.) 14 õpilast wõetakse kroonu kulu pääle. Koolis õpetatakse ka mesilaste pidamist. Adress: Г-ну Управляющему Кучеровскою сельско-хозяйств. школою, въ Кучеровъ-Хуторъ, Суджанскаго уѣзда, Курской губ.

3. Tschernigowi kubermangus: Mainowi I. järgu põlluasjanduse kool. (Майновская сельско-хозяйств. школа I-го разр.) Kool on kroonu mõisas, kus paremat tõugu suguloomi kaswatatakse ja põldusid kõige paremate masinate ja riistade abil haritakse. Õpetus kestab neli aastat. Adress: Г-ну Управляющему Майновскою сельско-холяйств. школою, въ село Шастновку, Козелецкаго уѣзда, Черниговской губ.

4. Wladimiri kubermangus: Uspenski I. järgu põlluasjanduse kool. (Успенская с.-хоз. школа I-го разр.) Kool on kroonu mõisas, kus ka hobuste kaswatuse asutus on sisse seatud. Kooli wõetakse õpilasi kroonu kulu pääle wastu. Adress: Г-ну Управляющему Успенскою сельско-хоз. школою, черезъ ст. Рязанцево, Московско-Ярославской жел. дор., Владимирской губ.

6. Jaroslawi kubermangus: Schubino-Wahtini II. järgu põlluasjanduse kool. (Шубино-Вахтинская сельско-хозяйств. школа II-го разр.) Kooli wõetakse poeg- ja tütarlapsi wastu. Adress: Г-ну Управляющему Шубино-Вахтинскою сельско-хосяйств. школою, въ имѣніе Вахтино, Даниловскаго уѣзда, Ярославской губ.

7. Tweri kubermangus: Prijuti II. järgu põlluasjanduse kool. (Пріютская с.-хоз. школа II-го разр.) Kooli wõetakse poeg- ja tütarlapsi wastu. Adress: Г-ну Управляющему Пріютскою с.-хоз. школою, въ им. Дьяконовъ Пріютъ, Бѣжетскаго уѣзда, Тверской губ.

8. Wana-Sateni II. j. põllutöö kool. (Альтъ-Сатенская земледѣльческая школа II-го разряда.) Koolis õpetatakse põllupidamist (7 põllus), karjakaswatamist, juustu ja wõi tegemist jne. Maks täielise ülespidamise eest on 100 rubla aastas. Õppimise aeg on 2 aastat. Adress: Г-ну Директору Альтъ-Сатенской Земледѣльческой школы, чр. гор. Туккумъ, Курляндской губ., Альтъ-Сатенъ.

b) Aiapidamise koolid.

1. Moskwas: Училище Садоводства, въ гор. Москвѣ, на дачѣ Студерецъ, за Трехгорною заставою.

2. Krimmi poolsaare pääl: Училище садоводства въ Императорскомъ Никитскомъ саду, близъ гор. Ялты, Таврической губ.

3. Tsarskaja-Slawanka I. järgu aiatöökool. (Царско-Славянская школа садоводства и огородничества I-го разр.) Õpeaeg 4 aastat. Õpilasi wõetakse wastu detsembri kuus. Koolis õpetatakse kõiksugu aiapidamist praktikaliselt ja teoretiliselt. Adress: Г-ну Управляющему Царско-Славянскою школою садоводства и огородничества, чр. ст. Павловскъ, Царско-Сельск. ж. д.

4. Petrowitschi II. j. aiapidamise kool, Minski kubermangus (Петровическая школа плодоводства и хмѣлеводства II-го разряда). Õppimise aeg kestab 4 aastat. Õpilasi wõetakse jaanuari kuus wastu. Õpetust antakse praktikalises aiatöös ja humala- ning majapidamises. Pääle selle õpetatakse weel puusepa, tisleri ja korwipunumise töösid. Adress: Г-ну Управляющему Петровическою школою плодоводства и хмѣлеводства, чр. почт. ст. Глуксъ, Минской губ.

c) Piimatalituse koolid.

1. Peterburi kubermangus, Luuga kreisis: Andromeri piimatalituse kool. Kooli wõetakse kroonu kulu pääle õpilasi wastu. Õpeaeg kestab 3 aastat. Adress: Г-ну Управляющему школою молочнаго хозяйства, въ село Андромѣры, Лужскаго уѣзда, Петерб. губ.

2. Smolenski kubermangus: Wõitegemise kool. Школа маслодѣлія, въ селѣ Пречистомъ, Гжатскаго уѣзда, въ имѣніи Муровцева, Смоленской губ.

3. Podgais, Kowno kubermangus: Podgai wõitegemise ja karjapidamise kool. (Подкайская школа маслодѣлія и скотоводства). Õpeaeg on 2 aastat 6 kuud. Õpilasi wõetakse wastu oktobri kuus. Adress: Г-ну Управляющему Подкайскою школою маслодѣлія и скотоводства, ст. Кельмы, Ковенской губ.

4. Nowgorodi kub.: Pawlikowo piimatalituse kool. (Павликовская практическая школа молочнаго хозяйства). Õpetatakse wõitegemist ja karjakaswatamist. Õpeaeg 2 aastat. Adress: Г-ну Управляющему Павликовскою практическою школою молочн. хозяйств., въ им. Павликово, чр. гор. Боровичи, Новгородск. губ.

Niisugused piimatalituse ja karjakaswatamise koolid on neile wäike kohapidajatele, kes omale wäikest piimatalitust sisse seada tahawad, kaunis hääd;

neile aga, kes seda tööstuse haru täiesti ja kindlasti ära õppida soowiwad, wõiks parem soowitada Soome-keelt ära õppida ja säälsetesse sellekohastesse koolidesse minna. — Ka on praegusel ajal wäga palju wõttegijaid ilma kohtadeta ja wäheõppinud isikud on nende palgad nii madalaks ajanud, et selle ametiga palju enam teenida pole.

d) Mesilastepidamise koolid.

1. Tweri kubermangus: Burashewi II. j. mesilaste pidamise kool. (Бурашевская школа пчеловодства II-го разр.). Selles koolis õpetatakse mesilaste- ja aiapidamist. Õpeaeg 2 kuni 3 aastat. Wastuwõetawad peawad wähemalt 15 aastat wanad olema. Adress: Г-ну Управляющему Бурашевскою школою пчеловодства, близъ города Тверъ.

2. Pensas: Põllutöö ja riigimaade ministeriumi eeskujulik mesilastepidamise talitus aia töö kooli juures. Adress: Образцовый пчельникъ Минист. Земледѣлія и Государст. Имущ., гор. Пенза.

e) Metsaasjanduse koolid.

1. Lissino metsaasjanduse kool, Tosna jaama lähedal. (Лиссинское Лѣсничество). Kooliaeg kestab kaks aastat. Sisseastuja peab 16—18 aastat wana olema. Maks õpetuse ja täieliku ülespidamise eest on 150 rbl. aastas. Adress: Г-ну Управляющему Лиссинскимъ Лѣсничествомъ, ст. Тосна, Николаевской ж. д.

2. Weliki-Ustjugis, Wologda kubermangus: Lalski metsaasjanduse kool (Лальское Лѣсничество). Õpetus kestab 3 aastat. Õpilasi wõetakse 16—18 aasta wanaduses wastu. Adress: Г-ну Управляющему Лальскою школою лѣсоводства, гор. Великій-Устюгъ, Вологодской губ.

3. Minski kubermangus: Borisowi metsaasjanduse kool. (Борисовское лѣсничество). Õpeaeg 3 aastat. Õpilasi wõetakse 17—18 a. wanaduses wastu. Adress: Г-ну Управляющему Борисовскою школою лѣсоводства, с. Борисово, Минской губ.

f) Kaubanduse-koolid.

1. Jansoni kaubanduse kool, Peterburis

Демидовъ переулокъ домъ № 5, уголъ Казанской.

Koolil on 3 klassi: ettewalmistamise klass, I. ja II. klass. Kursus kestab ühtekokku 3 aastat. Ettewalmistamise klassi wõetakse lapsi 11—14 aasta wanaduses wastu, kui nad alguskooli lõpetanud, s. o. 3 aastat koolis käinud. Kui keegi, kes üle 15 aasta wana on, kooli tahab jaada, siis tuleb selleks igakord isearaline luba rahaministrilt paluda. Kooliraha on aastas 80 rubla, mis poole aasta wiisi ette makstakse.

2. E. J. Thomson'i kaubanduse kool, Tartus,

Aleksandri uul. nr. 28.

Kooli juures on ka pansion. Koolil on 5 klassi: 2 ettewalmistamise ja 3 erikaubanduse klassi wäljas õppijatele ja koolis õppijatele, ja walmistab

õpilasi pääasjalikult kaubanduse tundjateks ette. Lõpetajad saawad mõnesugused õigused. Linna alguskoolide lõpetajad wõetakse ilma eksamita ettewalmistamise klassi wastu. Lähemaid teateid annab koolijuhataja.

3. H. Margens'i kroonu-õigustega tütarlaste kaubanduse kool.

Kooli kantselei: Suurel turul nr. 14.

Kool on neljaklassiline ja kroonu-kooli õigustega. Koolis õpetatakse raamatupidamist, rehkendust, kaupade tundmist, kaubanduse kirjawahetust, ilukirjutust, kuju ja plaani-joonistamist, Wene, Saksa, Inglise, Prantsuse ja soowijatele ka Eesti keelt, usuõpetust, ajalugu, geometriat, geografiat, laulmist, kiirkirja, masinaga kirjutamist jne. Kõiki asju õpetatakse Wene keeles, pääle usuõpetuse, mida õpilaste emakeeles antakse. Kooli esimesesse klassi wõetakse 12 kuni 15 aasta wanuseid lapsi wastu, kes wähemalt hariduse-ministeriumi kaheklassilise külakooli tunnistuse ette näitawad ehk selle suuruse eksami ära on teinud. Teise klassi wõetakse kuni 16 ja kolmandamasse kuni 17 aasta wanuseid wastu. Ettewalmistamise klassi wõetakse 9 kuni 13 aasta wanuseid lapsi wastu. Kooli lõpetajad saawad sellekohase tunnistuse. Ka need, kes koolist enne lõpu tegemist lahkuwad, saawad sellekohased tunnistused, kus äratähendatud, kui kaugele nad kaubanduse koolis jõudnud. Õpilaste wastuwõtmise eksamid peetakse poolaasta algul, s. o. kaks korda aastas. Ka poolaasta lõpul wõib wastuwõtmise eksami teha. Õpilasi wõetakse wastu õpeaasta algul ja õpeaasta jooksul. Kirjad ja järelpärimised kooli asjus tulewad saata: Юрьевъ, Лифл. Женская торговая школа Г-на Г. Маргенса.

Kaubandusteadusline õpeasutus.

Cand. rer. merc. H. Margens'i kaubanduse kursused,

Tartus, Suurel turul nr. 14.

Juhataja H. Margens. Õpeasjad: raamatupidamine, õiguseteadus, majanduseteadus, kaupade tundmine, kaubanduse rehkendus, kaubanduse geografia, kirjawahetus, kiirkirjutus, masinaga kirjutamine, Inglise, Prantsuse, Saksa, Wene ja Eesti keeled. Selle õpeasutuse eesmärk on kaupmehi ja tööstuse ettewõtjaid, kui ka kontori ametnikka wõimalikult hästi ettewalmistada.

g) Naesterahwa käsitöö-koolid.

Proua Luise Rebenitz'i kunstkanga-kudumise ja näputöö-kool igasugu naesterahwa käsitööde ja Soome kunstkanga kudumise õpetamiseks, Tallinnas, Pikas uulitsas nr. 84. Õpilased wõiwad walida, missugust asja nad ise õppida tahawad.

Neiu Olga Jaanson'i naesterahwa käsitöö kool, Tallinnas.

Proua H. Leesmann'i (sünd. Lillemägi) kunsttööde, õmbluse ja kangakudumise kool, Tallinnas, Sauna uulitsal Grosßmann'i majas.

Peterburi linn.

Kui Eesti ja Soome rahwas weel üks rahwas oliwad ja endid Soome lahe ümber laiali laotasiwad siis oli kõik Ingri maa ühes Neewa suuga nende ühine kodumaa. Pärast poole läksiwad naabri rahwad wenelased ja rootslased oma sisemise kokkuhoidmise läbi wägewamaks ja hakkasiwad üksteise wõidu Ingri maad oma alla heitma. Nõnda ehitasiwad wenelased 1324 aastal praeguse Schlüsslelburg'i kohale Orescheki kantsi. 1582 a. Johan Hirmsa ajal heitsiwad rootslased Ingri maa oma alla, aga oliwad sunnitud 1595 a. Tjaswini lepingu järele seda jälle wenelastele tagasi andma.

1609 a. wõitsiwad rootslased uueste Ingri maa ära ja asutasiwad Neewa kaldale Ohta kohale Niensantsi kantsi. Selle järele seisis Ingrimaa terwe sada aastat Rootsi all kuni Peeter Suur teda tagasi wõitis. 1703 a. kewadel wõttis Peeter Ohtas Niensantsi kantsi ära ja lasi selle põhjani ära häwitada. Selle sama aasta 16 mail, nelipüha teisel pühal pani Peeter Suur oma käega Petri-Pawli kindlusele aluse. Wassili saarele seati tugewad suurtükiwäe patareid, kuna Peterburi pool asuwa linna keskkohaks pidi saama. Järgmisel 1704 a. asutati Neewa kaldale praeguse Admiralteedi kohale laewade ehituse tokid ja hakati soosid täitma, mis wersta 12 kummagil pool Neewa kaldaid seisiwad. Peetri kindlal käel läks see muidugi ruttu. 1713 a. käskis Peeter Admiralteedist peale kuni Aleksander-Newski kloostri juurde laia tee metsast läbi raiuda. Sellest teest sai Newski prospekt. 1714 a. andis Peeter käsu wälja, et „kuskil mujal Wenemaal ei tohi kiwist maja ehitada, kui ainult Peterburis. Kes selle käsu wasta teeb, sellelt saab kõik ta warandus ära wõetud ja ta ise Siberisse saadetud." Sarnaste waljude käskude tõttu, mida Peeter ka täitmata ei jätnud, pidi tahes ehk tahtmata linn tõusma hakkama, olgugi et niiskus, haigused, toidu ja

peawarju puudus tuhandeid töölisi maha murdis. Nõnda olla ühe ainsama kindluse ehitus 100,000 töölise elu maksnud.

Tööd tegiwad enne wangid ja ümberkaudsed talupojad, pärast saadeti aga 15 aasta jooksul igalt poolt Wenemaalt siia töölisi kokku.

Käsitöölisi, kaupmehi, rahamehi, mõisnikka jne. ei olnud uuel linnal ka kerge wõita. Neid paluti enne heaga, aga kui see palju ei aidanud, siis saadeti neid mitmesuguste käskude järele ehk lihtsalt wõimuga siia. Sarnased wastutahtmist elanikud püüdsiwad sagedaste siit ära põgeneda; neid aeti linna ümber taga ja toodi tagasi.

Pärast Peetri surma seisis linna edenemine tükk aega hoopis kängus. Mitmed tulekahjud häwitasiwad teda ära ja puu majad mädanesiwad ise maha, kuid uute majade ehitajaid ei olnud palju. Walitsus oli jõuetu Peetrist algatud teed edasi käima. Mõni walitseja, nagu Elisabet Petrowna, kuigi Peterburi eest ka hoolt püüdis kanda, elas ise suuremalt jaolt hoopis Moskwas.

Peetrist algatud tööd hakkas uue jõuga alles Katarina Suur edendama ja sellest ajast peale on ka linn ühte lugu kaswanud.

Peeter Suure surma ajal on Peterburis umbes 110,000 elanikku olnud, 1761 a. oli 150,000 elan.; 1796 a. oli 250,000 elan.; 1825 a. oli 425,000 elan.; 1835 a. oli 515,000 elan. ja 1881 a. oli 843,000 elan.; praegune elanikkude arw loetakse 1⁵/₂ miljoni ümber.

Niisama on ka majadega: 1713 a. oli linnas 1013 maja; 1740 a. ligi 2000 m.; 1805 a. ligi 7200 m.; 1832 a. ligi 8300 m.; 1881 a. ligi 22,224 m.; praegune majade arw umbes 35,000.

Peetri ajal oli linna suurus 20□ wersta, nüüd 80□ wersta. Linna läbimõet nüüd põhjast lõuna — 12 wersta; idast läände — 11 wersta.

Peterburi waatamise wäärt kohad.

Keiserlik awalik raamatukogu (Newski prosp. ja Sadowaja nurgal). Awatud äripäewadel kella 10 hom. — kella 9 õhtu, pühap. talwel oktobrist weebruari kuuni kella 12—3, suwel weebruarist oktobri kuuni kella 12—4. Päris kinni suur nädal, 3 Lihawõtte püha, 3 juulikuu esimest päewa ja 24 dets. kuni 1 jaanuarini.

Antropologia ja etnograhwia museum keiserliku teaduste akademia juures (Was. Saar. Neewa kallas nr. 5) awatud pühap. esmasp. ja reede hinnata, kolmap. maks 25 kop.

Astronomia obserwatorium Pulkowis awatud kolmap. ja laup. kella 1—3, pühad maha arwatud.

Keiserlik kunstide akademia (Was. Saar, Ülikooli kallas nr. 17) awatud iga päew peale esmaspäewade, suure nädala,

ja 3 Lihawõtte püha, jaanuaris, weebruaris, oktobris, nowembris ja detsembris kella 10—3, muil kuudel kella 10—4.

Keiserlik Ermitashe (Millijonnaja 35), awatud iga päew, maha arwatud juuli ja augusti kuud, reeded, suuremad pühad, Keisri troonile astumise, kroonimise, sündimise ja nimepäewad, niisama ka Keisri proua ja auujärjepärija sündimise ja nimepäewad, 15 märtsist kuni juuli kuuni kella 11—2, septembrist, kuni 15 märtsini kella 11—3. Peeter Suure kabinetti lastakse (mitte enam kui 30 inimest korraga) kella 11—3 pühad maha arwatud.

Keiserlik botanika aed (Aptekri saar, Suure Newka kaldal) awatud iga päew kella 9 hom. kuni õhtu widewikuni. Triiphoone waatus suwel kella 10—7, talwel kella 10—widewikuni. Herbarium (kuiwatud taimete kogu) pühad maha arwatud kella 11—2. Museum teisip., neljap. ja laup. kella 1—3.

Nikolai pää wiisika obserwatorium Was. Saar. 23. liin. nr. 2. awatud tarwitajatele tööpäewadel kella 9—12 ja kella 1—4. Waatamiseks laupäiwiti kella 2—4.

Soologia museum Keiserliku teaduste akademia juures (W. S. Ülikooli kallas nr. 1) Awatud 15 oktobrist kuni 1 weebr. kella 10—2, 1 weebruarist kella 11—3. Teisip. maks 1 rbl., kolmap. 25 kop. laup. ja pühap. hinnata, reede ainult kõiksuguste õpeasutuste õpilastele hinnata.

Mere museum (Admiraliteedi juures, sisseminek Aleksandri aia tagant) Hinnata, awatud teisip. ja neljap. 11—3, pühap. 12—3. Üks tähtsamatest waatamise wäärt kohtadest.

Keiserliku teaduste Akademia Asia museum (W.S. akademia hoone) awatud iga päew, laup., pühap. ja pühad maha arwatud kella 11—3.

Riigi raha walamine (Peetri-Pawli kindluses) waatamiseks awatud kolmapäiwiti kella 12—1. juuli, augusti ja septembri kuud maha arwatud.

Imperatori Aleksandri III. Wene museum (Michaili platsil) Peale esmaspäewade igapäew awatud; suwel 10—4, talwel 10—3. Üks tähtsamatest ja ilusamatest pildi kogudest.

Mäe museum. Mäe institudi majas Was. saarel 21 liin. nurgal. Awatud pühap. 12—3, teisip., neljap. ja laup. 10—3. Üks tähtsamatest mäe tööstusesse puutuwatest kogudest terwes Europas. Hulk mineralisid ja metallisid kõigist ilmast, ka wäga palju Siberist ja Uralist. 3-mas saalis üks Uralist leitud ühes tükis Malahidi kiwi, mis 94 puuda kaalub ja 25,00 rubla alla arwatakse.

Suuretüki wäe ajaloo museum. Peetri-Pawli kindluses, awatud esmasp., kolmap. ja reede 11—3, pühad maha arwatud. Peale suurtükkide weel mitmesugusid muid asju, nagu

Stenka Rasina kepp ja tool, Saksa Keisri Friedrich Suure ülikond. Wene kasakad on a. 1759 Kuntsendorfi juures nii äkitselt sakslaste peale langenud, et Friedrich Suur paljas öö-riides plehku on saanud, oma riideidki wenelaste kätte jättes. Punane suurtükk, Anatoli Pascha käest 1835 ära wõetud. See suurtükk on 2000 langenud waenlase surnukeha keskel leitud.

Talli museum, Konjuschenaja platsil Nr. 4. Awatud teisip., neljap. ja laup. 11—3.

Baron Stiglitsa museum, Соляной пер. 9. Awatud igapäew, suured pühad maha arwatud, 10—3.

Portselani ja klaasi museum (музей фарфороваго и стекляннаго завода) Шлиссельбургскій трактъ. Awatud igapäew, peale laup., pühap. ja pühade 9—3.

Sawitööde museum, Жуковская ул 57. sawide, selle töö masinate, tööde ja eeskujuliste kütete proowid.

Rändaw museum (Подвижной музей) Прилукская ул. 10. Museum annab ka mõned tehnika hariduses tarwilikud õpenõud koju tarwitada. Awatud teisip., kolmap. ja reede 2—6½ ja pühap. 11—3½.

Teede ministeriumi Keisri Nikolai I. museum Jusopowi aia juures Sadowaja peal, awatud pühap., teisip. ja neljap. 10—3. Maks 25 kop.

Teede inseneride instituudi museum Забалканскій просп. 9. Awatud pühapäiwiti 10—2. Suwel kinni.

Pedagogia (Kaswatusteaduse) museum Пантелеймонская 2. igapäew 10—3, pühad kinni. Mineralid, putukad, liblikad, korallid, jne.

Tehnika museum Фонтанка 10. Igapäew 11—4.

Wee hädast peastmise museum (Общество спасенія на водахъ) Sadowaja peal Jusopowi aja juures igapäew 1—3, pühad ja suwe kuud maha arwatud.

Keiserlik põllutööstuse museum Соляной городокъ, sisseminek Рыночной uul. poolt. Igapäew 11—3. Mitmesugused põllutööstuse, ja põllutööstuse produktide ümber töötamise masinad. VI. saalis kunstlikuks kalakaswatamiseks tarwilikud abinõud.

Ülema intendandi walitsuse museum Екатерингофск. просп. 51. teisip. ja reede 1—3. pühad kinni.

Peterburi politsei museum Newski 91. Awatud pühadel ja pühap. 12—1.

Metsa museum Николаевская пл. Põllutööministri maja. Lahti igapäew.

Numismatika kabinet teaduste akademia majas. Lermontowi museum Ново-Петергофскій просп. 24. Pusch-

kini muſeum Каменностровскій пр. 21. Музей Военно-медицинской академіи. Нижегородская 35 — Nende kohtade waatamine ei ole mitte waba, waid igal korral ja kohal iga üksikule kohaſe ülemuſe loaga.

Kõik teiſed kohad on ilma hinnata ja ſoowitusteta kõigile awatud, ainult awamiſe aeg wõib wahel muudetud ſaada.

Waksalid.

Nikolai w. Newski peal; Sealt ſõidetakſe Nowgorodi, Bologoe, Rõbinſki, Rſhewi, Tweri, Jaroslawi, Moſkwasſe, Wologdasſe, Archangelski, Krimmi, Siberi jne.

Tſarskoſelski w. Загородный peal. — Tſarskoe Selosſe, Pawlowski, Wiitebski, Smolenski, Minski jne.

Warſhawi w. Balti w. ligidal, ſõita Gatſhina, Dwinski, Wilna, Belostoki, Lodſi, Warſhawi, wäljamaale jne.

Balti w. Peterhofi, Oranjenbaumi, Krasnoe Selosſe, Gatſchina, Tallinna, Tartu, Riiga, Miitawi, Windawi, Liibawi jne.

Soome w. Wiiburi poolel, ainult Soome raudtee ääres olewatesſe ſuwituſe kohtadesſe ja igale poole Soome linnadesſe.

Приморской w. Nowaja-Derewnjas, Seſtroretski ja Oſerkisſe.

Ириновскій w. Ohta peal — Schlüſſelburi.

Raudtee piletite eelmüük.

Troitskaja uul. nr. 1 Newski nurgal. Sealſamas ka magamiſe wagunite platſide eelmüük. Eelmüügis on piletid 20% kallimad, mitte aga üle 20 kop. pileti pealt.

Adressi laud.

Садовая 58. Awatud kella 9—6, pühap. kella 10—3. Järelekuulamine 3 kop. Kelle elukohta teada tahetakſe, peab ülesſe andma, kuidas otſitawa nimi, iſanimi ja liignimi, ſeiſus wõi amet, kuſt kub., kreiſiſt, wallaſt wõi linnaſt pärit. Müüdakſe blankiſid, milledega posti kaudu järele wõib kuulata ja millede peale adresſi laud wastab.

Turud.

Sennoi turu Sadowaja peal. Kõiksugu Peterburi toidu kraamide kaubanduse keskkoht, kõige odawam ostu ja müügi koht.

Gostinõi Dwor. Newski ja Sadowaja nurgal, manufaktur kaubanduse keskkoht. Äärte peal detail wäljamüük, sees suuremad kaubamajad ja kuntorid engros müügiga.

Apraksina turu Sadowaja peal. Kõige suuremad walmisriiete, pesu, saabaste, kalewi, kasukate, nahkade jne kauplused. Sees uus ja pruugitud mööbel, woodid, matratsid, metallid ja kõiksugu pudu kaup, galanterei jne.

Uus Aleksandri turu Sadowaja ja Wosnesenski nurgal. Kõige odawam ja lihtsam riiete kauba turudest. Turu sees pihust pihusse müümine, kantuid riideid jne. endistelt omanikudelt uutele. Wanad raamatud, mööblid, pildid, ka palju wana rauda ja muid maja tarwitusi.

Wana Aleksandri turu Nikolai waksali taga. Müüb suuremalt jaolt jällemüüjatele wilja, jahu, soolatud kala, roguskid, tõkatid, wankrid, rauda, nahka, saapaid, woilokki jne.

Andrejewski turu Wass. Saarel 6. liini peal. Manufaktur ja pruugitud mööbel. Seal kõrwal ka toidu kraami turu.

Hobuste turu Moskwa wärawate taga. Hobuste ostmine ja müümine.

Kruglõi turu Moika ääres, Marsi wälja ligidal. Toidukraam.

Litowski turu Ofitserskaja peal. Toidu kraam.

Mariinski turu Apraksina kõrwal, osalt ka sarnase kaubaga, kui Apraksingi. Sees mööbel, seemned ja köögi riistad.

Jamskoi turu Nikolaewski ja Rasjesshaja nurgal. Toidu kraam.

Nikolski turu Sadowaja peal. Kala, liha kolonial ja pudukaup. Turu ees platsil tööliste kauplemine, iseäranis suwel naisterahwaid ogorodidesse.

Pustoi turu Соляной городокъ'i juures. Toidu kraam.

Wana Tschukina turu Mariinski turu sees. Mitmesugused tapetud ja elawad sulgloomad ja suwel marjad.

Uus Tschukina turu Apraksina turu sees. Igasuguse kuiwatud ja wärskete marjade, moosiде, keediste ja seente kauplus.

Uus kala turu Забалканскій 10.

Tähtsamad riigi asutused.

Riigi Nõukogu — Mariinski palees, Wosnesenski prosp. ja Moika nurgal.
Ministrite Nõukogu — sealsamas.
Riigi Wolikogu — Tauria palees, Tauria aia juures.
Walitsew Sinat — Sinati platsi juures.
Sinati trükikoda — Galernaja 1.
Walitsew Sinod — Sinati platsi juures.
Sinodi Ober Prokuröri kantselei — Liteinõi prosp. 34.
Sinodi majandusline walitsus — Galernaja 1.
Sinodi trükikoda, — Kabinetskaja 15.
Peterburi waimulik konsistorium — Newski 178.
Peterburi Waimulik Tsensori komite — Aleksandro-Newski Lawras.

Ministeriumid ja muud kõrgemad walitsuse kohad.

1) Koja ministerium:

Kantselei — Fontanka 20.
Ülem Udelide walitsus — Liteinõi 39.
Peterburi Udelide ringkonna walitsus Mohowaja 40.
Keisri Herra kabinet — Anitskowi palee Fontanka peal 31—39.
Wene Keiserlikkude ordenite kapitol Gagarinskaja 6.
Ministeriumi kassa ja kontroll — Fontanka 31.
Koja apteek — Ekaterin kan. 11.
Ministeriumi arhiiw — Schpaleernaja 34.
Keiserinna Maria Feodorowna kantselei — Fontanka 50.
Keiserlikkude teatrite Direktorium — Aleksandri teatri plats 6.
Keiserlikkude teatrite trükikoda — Mohowaja 40. Awatud kella 10—6. *)

Keisri Herra oma kantselei — Inseneri uul., endine Mihaili palee. Walmistab Keisri käsu peale reskriptisi, ukasisi, manifestisi, paneb Keisrile neid sisseandmisi ja paberid ette, mis ministeriumide kaudu ei käi; walmistab nende isikute nimekirjasid Keisrile ettepanemiseks, kes aupalkasid peawad saama. — Seal samas on ka wälja teeninud riigi ametnikkude hoolekandmise komite. Palujatele awatud teisip. ja reede 12—3.

---

*) Kõik Peterburis peetawate pidude, etenduste, kontsertide programmid peawad ainult seal trükitud saama.

Keiserinna Maria asutuste pea walitsus, mitmesuguste osakondadega, kelledest suurem jagu — Kasanskaja 7.

Keiserlik kaswatuse maja — Moika 52.

Kaardi wabrik, Schlüsselburgi trakt, Aleksandrowski küla.

Keisri nime peale antawate palwekirjade wastuwõtmise kantselei — Mariinski palees.

Kaebtusi ja palwekirju wõib Keisri nime peale 1) Walitsewa Sinati departemantide määruste üle, kassatsioni departem. wälja arwatud; 2) teiste kõrgemate riigi asutuste peale selgete tõendustega; 3) ministrite, ülemwalitsejate ja kindral-kuberneride peale, kus nende peale mitte kohtu teel kaewata ei wõi; 4) palwed iseäraliste armude osaliseks saamiseks, kui sellega mitte teiste kodanikkude õigused rikutud ei saa; 5) kohtu poolt nuhtluse alla mõistetud isikute palwed armu saamise ehk saatuse kergituse üle.

Kõik need palwed on tempelmarkidest wabad. Palwekirjale peab alati paluja ise alla kirjutama oma elukoha ülesse andma. On palwekiri kellegi teise poolt kirjutatud, siis peab see kirjutaja ka ära tähendatud olema.

Palwekirjale kirjutatakse ümbriku peale:

Его Высокопревосходительству Господину Главноуправляющему Канцеляріею Его Императорскаго Величества по принятію прошеній, на Высочайшее имя приносимыхъ.

Всеподданнѣйшее прошеніе (kelle palwe, seisus, nimi, isanimi ja priinimi).

Въ С.-Петербургѣ
Зданіе Маріинскаго дворца.

Palwekirja worm:

Ваше Императорское Величество
Августѣйшій Монархъ
Всемилостивѣйшій Государь.

Palub see (seisus, nimed,) жительствующій (kus kubermangus, linn, maja).

Edasi palwe ise selgelt ja puhtalt kirjutatud kõige tõenduste ja seletustega).

Lõpeb tähendustega, kus ja millal kirjutatud, kas ise kokku seadnud ja puhtalt kirjutanud wõi keegi teine ümber kirjutanud, näit.:

Прошеніе сіе сочинялъ самъ проситель, а на бѣло переписывалъ такой-то (seisus, nimed).

Вашего Императорскаго Величества, Всемилостивѣйшаго Государя вѣрноподданный

Allkiri.

Wäliste asjade ministerium.

Palee platsil, Дворцовая пл. 6.
Wäljamaa diplomatia saatkonnad Wene walitsuse juures:
Austria-Ungria, saatkond, Sergejewskaja 10.
Argentiini wabar., mission, Millijonnaja 17.
Bawaria, mission, Mõtninskaja nab. 3.
Belgia, saatkond, Dwartsowaja nab. 24.
Bulgaria, diplomatia agentstwo, Mohowaja 40.
Brasilia, mission, Angliiskaja nab. 74.
Inglise riik, saatkond, Dwortsowaja nab. 4.
Saksa riik, saatkond, Morskaja 41.
Greeka riik, mission, Sergejewskaja 3.
Daani riik, mission, Morskaja 57.
Hispania, saatkond, Angliiskaja nab. 54.
Italia, saatkond, Moika 86.
Hiina maa, mission, Mohowaja 10—12.
Kongo, konsul, Gogoli uul. 9.
Liberia wabar. mission.
Meksiko, mission, Kasanskaja 14.
Monako, konsul, Suur Konjushennaja 6.
Hollandi, mission, Konno-gwordeisk. bulw. 17.
Norra, saatkond, Frantsuksaja nab. 18.
Persia, mission, Basseinaja 15.
Portugalia, mission, Mohowaja 36.
Rumenia, saatkond, Kamennoostr. prosp. 20.
Serbia, mission, Liteinõi prosp. 57.
Siam, Admiralteedi nab. 5.
Põhja Amerika Üh. Riigid, saatkond, Galernaja 45.
Türgi riik, saatkond Dwortsowaja nab. 8.
Prantsuse wabar. Frantsuskaja nab. 10.
Rootsi mission, Sergejewskaja 24.
Sweitsi, konsul, Moika 38.
Jaapani, saatkond, Frantsuskaja nab. 14.

Sõja ministerium.

Isaku kiriku plats 2.
Kasarmude ehituse komisjon — Morskaja 56.
Abirahade määramise komisjon — Ekateriin kan. 37.
Ülem sõja kohus — Moika 96.
Pea stab — Dwortsowaja pl. 10.
Ülem Suurtükiwäe walitsus — Liteinõi 3.

Mere ministerium.

Ülem Admiralteedi maja Palee silla juures.

5) Raha ministerium.
Dwortsowaja pl. 8.
Pea rentei — Liteinõi 18.
Riigi pank — Ekateriin. kanal 32.
Hoiu kassade Ülem walitsus — Fontanka 76.
Riigi mõisnikkude põllu pank — Admiralteedi kallas 14.
Talurahwa põllupank — seal samas.
Talurahwa põllupanga Peterburi jaoskond Liigowskaja 64.
Riigi paberite walmistamise ekspeditsion — Fontanka 144.
Peterburi Kroonu palat — Ekateriin. kan. 73, awatud 11—2 1/2 peale laup. ja pühap.
Kubermangu rentei — seal samas, aw. 10—2.
Kubermangu aktsiisi walitsus — W. S. Tuschkowi nab. 2.
6) Kaubanduse ja tööstuse ministerium.
Admiralteedi kaldal 8.
7) Põllu tööstuse Ülem walitsus
Mariinski pl. 1 ja 2.
Seal samas mitmesugused põllutööstusesse puutuwad asutused, nagu Департементъ Земледѣлія. Waatab läbi, kinnitab ja muudab põllumeeste seltside põhjuskirju, põllutöö kongressid, nende programmid, wäljanäitused, auhinnad; põllupidamise, seemnete, aia pidamise, kala kaswatamise jne jauskonnad. Koduse käsitöö komite. Metsa departament. — Wäljarändamise walitsus, selleks paikade otsimine ja lubade andmine.
8) Sisemiste asjade ministerium
Fontanka 16 ja 57.
Ministri kantselei — Morskaja 61.
Semstwo jaoskond — Fontanka 57.
Statistika komite — Ekateringofski prosp. 49.
Wäljamaa uskude departem. — sealsamas.
Rooma katuliku usu kollegium — Fontanka 118.
Ew. Luteruse usu kindral konsistorium — W. S. 2 l. 33.
Politsei departemang -- Fontanka 16.
Ülem trükitööde walitsus — Teatralnaja pl. 1.
Градоначальство — Gorohowaja 2.
9) Hariduse ministerium
Fontanka ääres, Tschernõschewi silla juures.
Peterburi ring. kooli kuratori kantselei — Sagorodnaja 49.
10) Kohtu ministerium
Ekaterinskaja uul. 1.
Kohtu palat — Liteinõi 4.
Ringkonna kohus — seal samas.
Rahukohtu kogu — Мѣщанская 26, awatud igapäew, peale pühade ja neljapäewade, kella 12—2.

Jauskonna raha kohtud asuwad:

1	jausk.	Ново-Исакiевск. 22.	27	jausk.	Б. Зеленина 8.
2	"	Спасскiй пер. 12.	28	"	Дивенская 4—9.
3	"	Вознесенскiй пр. 42.	29	"	Б. Самсонiевск. пр. 18.
4	"	" "	30	"	Безбородкинъ пр. 30.
5	"	Спасскiй пер. 9.	31	"	Б. Охтенскiй пр. 53--6.
6	"	Вознесенскiй пр. 42.	32	"	8-я Рожественск. 46.
7	"	" "	33	"	Броницкая 35—95.
8	"	Калинкина пл. 3—5.	34	"	Вознесенскiй пр. 42.
9	"	Шпалерная 11.	35	"	Рижскiй пр. 30.
10	"	Литейный пр. 15.	36	"	4-я Рожествен. 9—18.
11	"	Екатерингофск. пр. 1.	37	"	Вознесенскiй пр. 42.
12	"	Кавалергардсыая 2.	38	"	Обводный кан. 42—58.
13	"	Конная 15.	39	"	Лиговская 56.
14	"	Стремянная 17—2.	40	"	В. О. Б. просп. 70.
15	"	Троицкая 30.	41	"	Корпусная 28.
16	"	Николаевская ул. 78.	42	"	Сердобольская 57.
17	"	Лештуковъ пер. 13.	43	"	Гатчинская 1.
18	"	2-я рота 6.	44	"	Пудожская 1.
19	"	9-я рота 11.	45	"	В. О. Малый пр. 14.
20	"	Телѣжная 23.	46	"	Екатерин. кан. 52—54.
21	"	Лиговка 157.	47	"	Надеждинская 37.
22	"	Забалканскiй пр. 80.	48	"	4-яРождественская 7.
23	"	В. О. Большой пр. 67.	49	"	Лиговская 89—20.
24	"	В. О. 16 л. 43.	50	"	Гончарная 25.
25	"	В. О. 4 л. 57.	51	"	Обводный кан. 121-26.
26	"	Кронверскiй пр. 1—3.	52	"	Петергофск. пр. 8.

Kaubanduse kohus — 3 Roshestwenskaja 7.
Waeste laste kohus — Мѣщанская 26.
Esialgse kinnipidamise Wangimaja Шпалерная 25.
Linna wangi maja — Arsenaal nab. 5. Kuntur lahti 9—4.
Wõetakse wangide töö peale tellimisi wasta.

11) Teede ministerium. Fontanka 118.

Moskwa=Windawi=Rõbinski raudtee walitsus — Sagorodnõi 52.
Balti raudtee wal. Ismailowski prosp. 7.
Warshawi raudtee wal. Obwodnõi 118.
Wladikaukasi raudtee wal. Ekateriin kan. 6—2.
Iriinowi kitsaroopalise wal. — Moika 99.
Ida=Hiina raudtee wal. — Ekateriin kan. 6.
Esimese kitsaroopalise wal. (Tallinna=Pärnu teega) — Newski 11.
Rjasani=Urali raudtee wal. — Moika 40.

12) Riigi hobuste kaswat. pääwalitsus Надеждинская 15.
13) Riigi kontroll — Moika 76.
14) Soome Suur Würsti riigi Stats-Sekretariat — Ekateringofski prosp. 39.
15) Punase risti pääwalitsus — Inshenernaja 9.
16) Keiserlik inimese armastajate Selts Pääwalitsus —Furshtadskaja 3.

Seltsi ülesanne on üle riigi waestele igasugust abi anda. Selleks peab selts üle riigi 255 heategewat asutust ülewal, nende seas 68 kooli, 73 waeste maja, 39 maja odawate ehk hinnata korterite jaoks, 26 arsti abi andmise kohta jne.

17) Tööga abiandmise kuratorium (попечительство и трудовой помощи) — Nadeshdinskaja 41.

Koolid.

a) Kõrgemad meester. õpeasutused.

Keiserlik Wanaaja teaduste institut — Ekateriin kan. 14.
Keiserlik Aleksandri Litseum — Kamennoostr. 21.
Mäe institut — W. S. 21 liin 2.
Nikolai I Kodanliste Insheneeride institut — 2 rood, 4.
Waimulik akademia — Obwodnõi kan. 17.
Aleksandri I teede insheneride institut — Sabalkanski 9.
Ajalooliste keelte institut W. S. Ülikooli kall. 11.
Metsa institut — Lesnois.
Politechniknm —· Lesnois.
Nikolai I technologia institut — Sagorodnõi 49.
Ülikool — W. S. 4-ja fakulteediga: ajalool. keelte, fiisika-matem., jura ja hommikumaa keelte fakulteet.
Hommikumaa keelte jaoskond – Morskaja 20.
Kõrgem kunsti kool — W. S. Ülikooli kallas 17.
Aleksandri III elektro-technik. institut — Pesotschnaja 5.
Sõjawäe arstiteaduse akademia — Nishegorodskaja 6.
Suurtükiwäe akademia — Arsenali kallas 17.
Merewäe akademia — Nikolaewskaja nab. 17.
Merewäe inshen. kool — Kroonlinnas.
Nikolai insheneride akademia — Sadowaja 2.
Nikolai general-stabi akademia — Suworowski 32.
Aleks. sõjawäe juridikaline akademia — Moika 96.
Intendandi kursused — Moika 98.

b) Kõrgemad naister. õpeasutused.

Kõrgemad naister. kursused, ajalool. keelte, füüsika=matem. ja tura fakulteet. W. S. 10 liin 33.
Naister. arstiteaduse institut — Arhiereiskaja 6.
Naister. pedagogika institut — Mal. Posatskaja 26.
Naister. arhitektura kursused. —

d) Meester. keskkoolid.

1. Gümnasium — Iwanowskaja 7.
2. Aleksandri I gümnasium — Kasanskaja 27.
3. Gümnasium — Gagarinskaja 23.
4. Larinskaja gümnasium — W. S. 6 liin 15.
5. Gümnasium — Petergofski prosp. 73.
6. „ — Tschernõschewi pl. 2—5.
7. „ — Kirillowskaja 11.
8. „ — W. S. 9 liin 8.
9. Wedenskaja gümnasium — Pet. pool. Suur prosp. 37.
10. Gümnasium — 1 rood 5.
11. „ — Simbirskaja 10.
12. „ — Fontanka 40.

Peale selle weel gümnasiumid W. S. Ülikooli kallas 11 ajalooliste keelte institudi juures, Krjukow kan. 15 Keiserliku inimeste armastaja seltsi gümnasium ja Fontanka 68 ringkonna gümn.
Weel: reformeeritud kirikute kool Moita 38 gümn., real ja kaubanduse teaduse klassid; Anna kool, Kirotschnaja 8, real= ja gümn.=kl.; Peetri kiriku kool, Suur Konjuschennaja 10 real= ja gümn.; Katarina kiriku kool W. S. Suur prosp. 55 real, gümn. ja kaubanduse klassid, Saksa õpekeel.

Real koolid: W. S. 12 liin 5, 8 rood 3, Gretscheski prosp. 21 ja Oldenburgi printsi real kool 12 rood, 36.

3 ja 4 kl. linna koolid. W. S. 7 liin 20 ja 21 liin 10, Wladimirski prosp. 21, Liigowskaja 128, Ekateriin kan. 68, Suur Samsoniewski prosp. 27, Shukowskaja 3, Nowo=Isaakiewskaja 20, Kasanskaja 26, Sadowaja 105, Fontanka 133, Suur Ohta Konnerskaja 6, Suworowski prosp. 16, Sunr Grebetskaja 53, Schpalernaja 39, Obwodnõi kan. 137, Udelnaja waksi. juures, W. S. 13 liin 28, Bronnitskaja 32, W. Posatskaja 17, Fontanka 96.

Era seltside ja asutuste koolid:

Kaheklassiline Komisarowi kool ilma kooli rahata waestele — Apraksina turu sees. — Anna kooli juures — Furstadskaja 7, Alonestuse klassid: W. S. 7 liin 20; Weike Ohta Heategewa seltsi juures Priluksaja 10; Eesti kooli seltsi koolid w. „Kooli selts“ all.

e) Naester. keskkoolid:

Keiserinna Maria asutuste gümnasiumid kõrge seisuste ja usulistele awatud, kooli raha 100 r. aastas, mis poole aasta wiisi maksetud saab. Gümnasiumid asuwad: Gorohowaja 20, W. S. 9 liin 6, Ismailowski prosp. 29, Torgowaja 16, Weike Posatskaja 26, Basseinaja 10, Tschernõschew per. 11, Plutalowa 23, Pet. pool Suur prosp. 77.

Keiserliku naister. isamaa armastajate seltsi koolid: 8 Rosleslwenskaja 60, Snamenskaja 26, Wwedenskaja 2, Schpalernaja 4, Moskwa wärawate taga Portselani wabriku juures, Stoljarnõi per. 14, Woskresenski prosp. 4, Schpalernaja 66, W. S. Weike prosp. 4, 3 rood 11, Garohowaja 79, Kolomenskaja 17, Sadowaja 77.

g) Spetsial õpeasutused.

Peterburi kaubanduse (коммерческое) kool, Tschernõschew per. 9, iga seisuse ja usulistele. Kooliraha 200 rbl. aastas.

Petrowski Peterburi kaupmeeste seltsi kool, Fontanka 62, kooli raha 150 r. aastas. Lõpetajad saawad isikliku aukodaniku õiguseb ja kes iseäranis hästi lõpetawad — kommertsia kandidadi aunime.

Lesnoi kaubanduse kool, kooli raha 100 r. aastas, maksta 25 rbl. wiisi.

Alamad kaubanduse (торговыя) koolid: 6 Rosheslwenskaja 3, kooli raha 40 r. aastas. Sagorodnõi 64, 80—100 r. aastas. Swenigorodskaja 10, 60 rbl. aastas. Suur Posatskaja 3, 40 rbl. aastas. Rastannaja 20, (?). Tamboskaja 16, 40 rbl. aastas.

Kauge mere sõidu ja laewa mehanikute kool, W. S. 22 liin 9.

Keiserliku kunstide edendamise seltsi joonestamise kool — Moika 83. Ei nõuta mingisugust algharidust. Maks ettewalm. klass 4 rbl. ja teistes klassides 8 rbl. pool aastas.

Peterburi kemia-tehnika kool — endise klaasi wabriku juures, Smoljanaja 9. Wõetakse 14—17 a. poissa wasta, kes linna, kreis ehk 2 klassilise ministeriumi kooli on lõpetanud kursus 4 a. Maks 40 rbl. aastas. — Meil ei ole kahjuks korda läinud seda kooli ligemalt tundma õppida, aga arwame, kellesse asi puutub, see seda tegema peaks. Igatahes annab kemia-tehnika haridus kindlamine leiba kui weikene üleüldine haridus ja sisseastumise tingimised ei näi ka rasked olema.

Ohta mehanika-tehnika kool, Weike Ohta Sergejewskaja 9, 14—16 a. poistele, kes linna, kreis ehk 2 kl. minist. kooli on lõpetanud. Kursus 4 a. Maks 40 rbl. aastas.

Haigemajad.

Peterburi haigemajasid wõib 4 järku lugeda: 1) linna, 2) Keiserinna Maria asutuste, 3) sõjawäe ja 4) era haigemajad.

Linna haigemajades on arstimine hinnata neile, kes 1 rbl. haigemaja maksu aastas ära on maksnud s. o. kui sellekohane mark passi peale on pandud. Teised maksawad 5 r. 15 kuus.

Linna haigemajad on:

1) Александровская на память 19 февраля 1861 г. Фонтанка 132. 730 woodit iga sugu ja seisusele sisemiste ja lõikamiste haigustega. Raskeid haigeid iga sugu muid.

2) Барачная въ память Боткина Кременчугская 4, külgehakkawate haigetele ja palawikkudele. Wastawõtmine ööl ja päewal.

3) Алафузовская Петергофск. уч. Ушаковская ул. 3. Ainult meestele sifilisi ehk mu sugu haigustega 507 woodid hinnata.

Калинкинская Фонтанка 166. Ainult naisterahwastele sifilisi ehk mu sugu haigustega 507 woodid nendest 50 lastele ja 10 sünnitajatele (kes sugu haiged on).

Обуховская meester. Фонтанка 106, naister. Загородная 47. Kõik haiged peale sifilisi ja waimu haigete.

6) Петропавловская Peterb. poolel Архiерейская 4. Wastawõtmine igapäew 10—2.

7) Св. Николая Чудотворца уголъ Мойки и Пряжи 1—126. Mõlema sugu waimu haigetele.

8) Св. Пантелеймона ст. Удѣльная Финл. ж. д. Chronikaliste waimuhaigetele.

9) Св. Марiи Магдалены В. О. 1 линiя 58. Mõlema sugu iga seltsi haigetele peale sifilise ja waimu haigete.

10) Городская дѣтская больница, Wiiburi poolel, Б. Самсонiевскiй просп. 69.

Mõlema sugu lastele kuni 12 a., 400 woodit. Wastaw. päew. ja öösi. Nõutakse lapse metrika ja tooja pass. Kaks jaoskonda: külgehakkawad ja mitte külgehakkawad haiged üks teisest täiesti lahus.

Ambulator wastaw. igapäew 9—11, kolmap. maha orwatud. Rohi ja pindid wanematele hinnata.

Keiserinna Maria asutused:

1) Александровская-Надеждинская 12. Ainult naisterahw. igast seisusest, chronikalised haigused.

2) Глазная-Моховая 38. Wastaw. iga päew 9—11 peale pühap. ja pühade.

3) Дѣтская Принца Ольденбургскаго Лиговка 8. Wastaw. poislapſed kuni 12 a., tütarlapſed kuni 14 a. Rinnalapſed wõetakſe nende imetajatega ühes. Maks üleüldſe 10 rubla kuus, eralti 50 rbl kuus. Waeſed ſellekohaſe tunnistuſe peale makſuta.

Tunnistuſe plankiſid antakſe ſealt ſamaſt. Laste wastaw. juures nõutakſe lapſe metrika tunnistus ja tooja iſiku tunnistus. Wastawõtmine iga aeg.

9—11 hom. ambulator wastaw. maks 15 kop., waeſed makſuta.

4) Николаевская дѣтская Б. Подъяческая 30. Iga ſeltſi laste haiguſed mõlema ſugule 3—14 a. 10 rbl kuus, päris waeſed makſuta.

5) Елизаветинская Клиническая Фонтанка 152. Poiſsl. kuni 6 a., tütarl. kuni 12 a. 10—25 rbl. kuus, waeſed makſuta.

6) Маріинская waestele Литейный пр. 56. Hinnata kõige haigetele peale ſifiliſi, waimu, naha ja külgehakkawate haiguste. On ka makſu eeſt woodid.

Sõjawäe haigemajad.

Need haigemad on otſekohe ſõjawäe tarwitada. Erainimeſed wõiwad ainult ſiis wasta wõetud, kui waba woodid on, makſuga ehk ilma.

Kõige ſuurem on Кланическій военный госпиталь ſõjawäe arstiteaduſe akademia juures Wiiburi poolel. Igaſuguste haigete wastaw. hinnata arstimiſe peale ehk ambolatori wiiſi.

Mitmed muud haigemajad ja arsti abi ſaamiſe kohad.

1) Александровская мужская В. О. 15 лин. 4—6. Siſemiſed ja wäliniſed haiguſed peale külge hakkawate ja waimu haiguste.

2) Буржевая Барачная въ память Александра II. Peetakſe Peterburi põrſe kulul ülemal meester. haigete jaoks, kes kohaſes kaubanduſes kuidagi tegewad on. Kõik haiguſed peale ſifiliſi ja waimu haiguste.

3) Лечебнипа для хронически больныхъ дѣтей peetakſe waeste ja haigete laste hoolekandmiſe ſeltſi poolt ülewal. Makſuta ſiſſeſaamiſeks peawad wanemad ſelle jaoskonna eſimehele, kus nemad elawad, palwekirja ſiſſe andma. Makſuta woodid 15, teiſed à 15 rbl. kuus. Arstit. Ingliſe haigus, kollatõbi, were waeſus, ſoolte kattarh jne.

4) Ioodikute arstimine Преображенскаъ 34.

5) „Всѣхъ Скорбящахъ“ Петерговское шоссе 140. Waimu haigetele. Maks 10, 30 ja 60 rbl kuus.

6) Врачей специалистовъ Чернышевъ пер. 7 ja Невскій пр. 87. Ambolator wastaw.

7) Keiserliku inimese armastajate seltsi ambolator haigete wastawõtmine Peterb. poolel Б. Зеленина 11. Maks 30 kop.

Sünnitajatele.

1) Маріинскій Родовспомогат. Домъ Peterb. poolel Weike prosp. 13. Sealsamas ka ämmaemaudate kursused. Wastaw. iga aeg. Üleüldse 208 woodit. Maksuta, peale selle maksuga kohad 35 rbl. 2 nädala eest.

2) Импер. Клиническій Повивально-Гинекологическій Институтъ. Wass. Saar. Университетская лин. 3. Maksuta ehk maksuga 35 rbl. 2 nädala eest.

3) Niisama Надеждинская 5. Maksuta ehk maksuga.

4) Peale selle linna hinnata sünnitajatele abi andmise kohad: Wass. Saar Suur prosp. 67, Wiiburi pool. Бабуринъ пер. 5, Sadamas Suur prosp. 75, Крюковъ Каналъ 25, Свѣчной Пер. 10, Надеждинская 25, Лиговск. 89, 6 рота 19, Мал. посадссая 17, Конная 15, Садовая 60, Б. Подъяческая 21, Демидовъ пер. 13, Петергофскій пр. 8.

Kellel neid tarwis, peab juba ennem mõned kohad ära kuulama, kus waba ruum on; niisama wõiwad ka tingimised ja adressid aastajooksul muudetud saada.

Tohtrid.

Tohtrid on Peterburis selleks wäga palju, et nende kõikide adressid siia wõiks üles panna.

Kellele siin ruttu arsti abi tarwis on, see teeb kõige paremine, kui ta ligemasse apteki sisse astub ja omale kohast arst palub soowitada. Apteekrid teawad harilikult kõige paremine, kes ligemast arstidest kõige kohasemad on. Peterburi apteekrite hulgas on ka wäga palju eestlasi, kes nendele wist mitte oma nõu ei saa keelama, kes keelega hakkama ei peaks saama.

Era asutused.

Pangad.

Asowi-Doni pank — Newski 26.
Wolga-Kama pank — Newski 38.
Warsawi kauba panga Peterburi jauskond — Newski 34.
Lioni Kredid — Newski 48.
Moskwa põllu pank (jaoskond) — Angliisk. nab. 12.
Moskwa kaubanduse pank — Newski 46.

Wene tööstuse ja kaubanduse pank — Suur Konjuschennaja 27.
Wene-Hiina pank — Ekaterininskaja 8.
Peterburi rahwuswaheline kaubanduse pank Newski 58.
Tuula põllu pank — Newski 63.
Peterburi diskonti ja laenu pank — Newski 30.
Era kaubanduse pank — Newski 28.
Siberi kaubanduse pank — Newski 44.
Põhja pank — Newski 62.
Peterburi linna kredidi selts — Aleksandrowskaja pl. 7.
Esimene wastastiku kredidi ühisus — Ekateriin kan. 13.
Teine wastastiku kredidi ühisus — Sadowaja 35.
Kolmas wastastiku kredidi ühisus — Ekateriiu kan. 29.
Linna wastastiku weike kredidi ühisus — Newski 24.

Kinnituse seltsid.

Esimene wene kinnituse selts — Morskaja 40.
Teine wene kinnituse selts — Gorohowaja 2.
„Rossia" — Morskaja 37.
„Wene Lloid" — mere, jõe ja raudtee transportide kinnitus — Angliiskaja nab. 16.
„Wolga" — esimese töökawaga — Shukowskaja 33.
„New-York" — Gogoli uul. 12.
Linna wastastiku tule wastu kinnituse selts — Newski 31.
„Nadeshda" — Admiralteiski 10.
Persia kinnituse ja transpordi selts — Liteinõi 55.
„Помощь" (pomoschtsch) — Morskaja 56.
Wene transpordi ja kinnituse selts — Newski 27.
Wene kapitalide ja sisse tulekute kinnituse selts — Glinka 1.
„Salamandra" Gorohowaja 6.
Põhja kinnituse selts — Moika 61.

Platside hinnad teatrites.

Maria teatris

	Oper pühapäew.		Balet ja oper.	
	r.	k.	r.	k.
Loshed: 1 järgus	12	25	19	40
" 1 ja 14 nr.	12	80	20	50
" benuar kinnine	9	80	16	65
" " lahtine	8	40	13	90
Loshed: bell-etashe	12	25	19	40
" № 1—26	12	80	20	50
" 2 järgus	8	40	13	90
" 3 " awangsloshega	6	40	10	60
" 3 " ilma awangsl.	5	30	8	40
" 3 " lit.	6	95	11	70
" 4 " "	4	75	6	95
Toolid 1 rida	4	50	7	80
" 2 "	3	95	6	70
" 3 ja 4 rida	3	15	5	60
" 5 " 7 "	2	30	4	50
" 8 " 13 "	2	—	3	40
" lõpu read	1	75	2	85
Balkon	1	20	2	30
Gallerei 4 järgus 1 pink	—	85	1	45
" 4 " 2 "	—	52	1	05
" 4 " 3 ja 4 pink	—	37	—	75
" 4 " 5 " 6 "	—	20	—	32

Aleksandri teatris.

	r.	k.
Loshed: bell-etashes	11	60
" " " lit. U.	13	80
" 2 järgus	9	40
" 2 " lit. А. Б. В. Г.	10	50
" 3 "	7	20
" 3 " lit. Д. Е.	9	40
" 4 "	5	80
" 4 " lit. Ж. З.	7	20
Toolid 1 rida	4	50
" 2, 3 ja 4 rida	3	40
" 5 ja 6 rida	2	85
" järgmised read	2	30
Toolide taga platsid	2	05
Balkon	1	50
Gallerei 4 järgus 1 pink	1	05
" 4 " 2 ja 4 pink	—	05
" 5 " 1 pink	—	60
" 5 " 2 ja 3 pink	—	47
Lae all 1 pink	—	27

Rahwa majas.

	Kõrg. Oper.		Harilik drama.		Oper pühap.	
	r.	k.	r.	k.	r.	k.
Loshed А. Б. В. Г. 10 inimesele . . .	10	—	8	—	6	—
Kuponid balkoni loshedes	1	50	1	25	—	75
Lisa pl. all külje loshed	1	25	1	10	—	70
Toolid 1 ja 2 rida	2	75	2	25	1	40
„ 3—6 „	2	50	2	—	1	20
„ 7—10 „	2	—	1	65	1	—
„ 11—15 „	1	40	1	10	—	75
„ 16—20 „	1	10	—	90	—	60
„ 21—25 „	—	90	—	75	—	50
„ 26—29 „	—	75	—	60	—	40
„ 30—34 „	—	60	—	45	ilma hinn.	
„ 35—37 „	—	40	—	30		
Balkon 1 järgus 1 rida	—	80	—	70	—	40
„ „ „ 2—3 rida	—	60	—	50	—	30
„ „ „ 4—6 „	—	45	—	35	—	25

Iseäranis alandud hinnad rahwaliste drama etentuste ajal rahwa majas.

	r.	k.
Loshed А. Б. В. Г. 10 inim.	4	—
Kuponid balk. loshedes	—	40
Toolid 1—2 rida	—	50
„ 3—10 „	—	40
„ 11—20 „	—	30
„ 21—25 „	—	20
„ 26—29 „	—	15
„ 30—37 „ . . . . ilma hinn.	—	—
Balkon 1 rida	—	30
„ 2—3 rida	—	20
„ 4—6 „	—	10

Kuidas Charls ja Miwanwai elawateks inimesteks saiwad.

Inglise keelest Jerome K. Jerome järele G. L.

Paljud wõiwad küll leida, et minu jutustus sugugi tõenäuline ei ole, kuid sellegipärast ei wõi weel ütelda, et see asi hoopis teistmoodi oli, kui ma siin jutustan. Iga kirjanik ilustab seda natuke, mis ta elust leiab, kutd tõsiseid juhtumisi ei suuda keegi wälja mõelda. Mõni suurem kirjanik ei oleks käesolewat teemat ehk sugugi tähelegi pannud, ehk temast ainult tutwate ringkonnas kõneldes mööda läinnd, kuid ma tahan awalikult ütelda, temast natuke enam kasu saada.

Kõike seda lugu jutustas mulle wana wõeraste maja pidaja Korneawillis. See oli „Druidi Wavpi" wõeraste majas, mis nüüd hiljuti teise peremehe kätte läks. Sellest wõeraste majast ei teatud waremal ajal suuremat midagi, uuemal ajal on ta aga juba kalendritesse ülesse wõetud ja käib sealt iga aasta hulk reisijaid läbi. Koht on ka tõeste kena mere rand kõrgete kaljude läbi pea iga tuule poolt kaitstud.

Meie istusime hilisel suwe õhtal wõeraste maja aias pingi peal ja jõime lahja õlut sawi kruusidest. Wanamees jutustas ja mina kuulasin.

Kõik häda tuli sellest, et „Sibon ja poeg, inshenerid Londonis ja Newkastlis" kaubamaja noorem liige Charls Sibon ja Bristoli pastori Tomas Ewansi noorem tütar Miwanwai, liiga noorelt abielusse astusiwad. Charls Sibon ei olnud weel 20 aastat täis ja Miwanwai oli hiljuti alles 17 aastaseks saanud, kui nad esimest korda üksteist „Druidi Wappi" wõeraste maja ligidal mere kaldal juhtusiwad nägema. Chars oli seekord mööda Koreawilled jalgreisil; meie koht meeldis talle ja ta ta tahtis siin mõned päewad mööda saata. Miwanwai isa elas siin ligidal ühes talu majas, mis ta suweks oma naesele ja lastele oli üürinud.

Ühel ilusal hommikul, weel kaunis waraselt, oli Charls wälja läinud mere kaldal pikali ja waatas kuidas suured laened mööda kalju rühkasid wahuks puruks jooksiwad ja jälle tagasi woolasiwad. Seal juures nägi ta häkitselt merest midagi ülesse tõusma. See oli liiga kaugel ega wõinud ta esiotsa sugugi aru saada mis see õiete oli, kuid pärast aimas ta riiete järele, et see ühe naisterahwa kuju oli. See kuju näitas kaljude taha ära kadudes tema poole tulema. Noorel mehel tuli kohe meelde, kuidas Greeka jumalus Afrodite mere wahust wälja oli kaswanud ja ta jäi rahulikult oma koha peale edasi.

Tuleja neiu, miss Ewans, ei wõinud teda kaljude wahele sugugi näha ja noormees wõis tulejat waikselt waadelda, kui ta umbes 10—15 minuti pärast tema kohale jõudis.

Mere weel ei ole küll mingisugust sarnadust juuste lokkimise kääridega, kuid miss Ewansi juuksed oliwad nii kenaste lokkides, nagu oleks ta praegu kõige osawama Londoni juuste lokkija juurest tulnud. Neiu terased silmad waatasiwad nagu otsides ringi mille üle noored roosi huuled naerda wõiksiwad. Charlsi waimustatud nägu, mida ta ootamata nägi, näis selleks üsna kohane olema; poolkinnistest huultest kostis esmaks lühike „O!“ ja selle järele purtsatas lühike naeru plahwatus wälja, mis kohe järgnewa punastusele ja waikusele maad andsiwad. Miss Ewans näitas wälja, nagu oleks ta ennast haawatud tundnud olema ja et see kõik Charlsi süü on, kuna Charls ennast neiu punase waate all ka tõeste nagu süüaluse tundis olema. Charls tõusis kohmetult ülesse ja püüdis ennast wabandada ehk ta küll isegi ei teadnud, mis ta andeks pidi paluma, kas seda, et üleüldse mere kaldal kõndis wõi et täna liiga wara ülesse oli tõusnud. Miss Ewans wõttis Charlsi wabanduse ja sügawa kumarduse wiisakalt wasta ja läks edasi, kuna noormees teda tagant järele waatama jäi seni kui ta oru kaljude warju kadus.

Nõnda see siis kõik tuli. See kõik ei tähenda mitte kõikide maailma asjade kohta, waid ainult mis Charlsisse ja Miwanwaisse puutus.

Kuus kuud hiljem oliwad nad mees ja naine. Wanem Sibon soowis küll, et pulmad saaksiwad natuke edasi lükatud, kuid ei suutnud oma nooremast ärisõbrast wõitu saada. Auuwäärilisel pastor Ewansil oli jälle, nagu suuremal jaol ta ametiwendadel, hulk mehele-minemata tütreid ja weike sissetulek. Sellepärast ei arwanud ta sugugi iseäralikult tarwilikuks pulmadega wiiwitada.

Mesi kuu saatsiwad noored inimesed New-Forestis mööda. See oli esimene wiga: New-Forest on küünla kuus wäga üksik ja igaw koht ja nemad otsisiwad weel niisuguse nurga wälja, kus keegi ei elanud. Paar nädalat kuskil suuremas linnas mööda saata oleks palju mõistlikum olnud.

Rääkida ei olnud neil millestki, olgu siis armastusest, kuid sellest oli juba terwet kuus kuud räägitud ja kirjutatud. Umbes nädala pärast hakkas Carls jutu juures sagedaste aigutama ja see urwastas Miwanwaid pisarateni. Nädala kahe pärast ei teadnud Miwanwai isegi mispärast ta närwuline olles meest palus oma frisuri mitte rikkuda. Charsile tuli see wäga weider ette, ta läks õue ja wandus kõige tähtede juures iialgi mitte enam oma naise pead oma rinnale suruda.

Üht meeletumat lollust jõudsiwad nad enne pulmi juba wälja arwata. Charls, nagu noored armastajad seda mõnikord teewad, palus, et pruut temale mingisugust rasket ülesannet täita annaks. See pidi tema arwates tema armastuse tõenduseks tarwis olema. Wististe kujutas ta endale wõitlust lendawate madudega wõi midagi selle sarnast ette. Nähtawaste pidi ka Miwanwail midagi sarnast mõttes olema, sest see ettepanek meeldis temale ja ta hakkas kohe aru pidama mäherdust tööd peigmehele anda. Et lendmadusid enam leida ei olnud, siis pidi midagi muud leitud saama. Miwanwai mõtles asja igast küljest järele ja tuli ühes oma wanema õega otsusele, et Charls peab suitsetamise maha jätma. Midagi raskemat ei suutnud nad enam wälja arwata.

Seda otsust pruudi suust kuuldest kahwatas Charls päris ära. Ta katsus küll midagi muud raskemat tööd soowitada, kuid Miwanwai tahtmine oli paindumata. Miwanwai oli nõus, kui tarwis, midagi uut tööd weel juurde mõtlema, kuid suitsetamise keeld pidi oma täie jõu sisse jäema. Ta oli uhke seal juures kui Maria Antonette.

Nõnda ei saanud siis kõige meeste kaitsewaim tubakas mitte enam iga päew Charlile kanatlikku meelt ja lõbusat tuju tooma; noormees hakkas tuskaseks ja tormiliseks minema.

Nemad asusiwad New-Kastley alewis elama ja see oli jälle wiga. Seal ei olnud neil kedagi tutwat ligidal ja nad pidiwad ainult kahekesi olema. Aga nad tundsiwad weel liiga wähe elu, üksteist wastastikku weel wähem, iseendid aga peaaegu mitte sugugi. Muidugi tuliwad tülid ja sõnelemised, milledest iga uus wanu haawu suurendas. Neil ei olnud head sõpra, kes neid natuke wälja naernud oleks ja nii neile lõbusamat tuju oleks toonud. Miwanwai hakkas kõiki ette tulnud halbu juhtumisi päewaraamatusse ülesse tähendama ja tegi sellega asja weel halwemaks; sai ta natuke aega raamatu taga istunud, siis hakkasiwad aga suured pisarad silmist alla päewaraamatu lehtede peale tilkuma, lehtede peale, mida ta ammu oleks pidanud ahju wiskama.

Lõppes kunturi päewa töö ja läksiwad teised ametnikud kõik koju, siis jäi Charls weel üksi sinna järele ja hakkas ühest kunturi

otsast teise marssides kõiki weikseid wiperusi naisega parandamata õnnetuseks ümber mõtlema.

Selle olekule tuli oodatud ehk ootamata lõp ühe lõuna järele, kui Carls pahanduse palawikus naist esimest korda lõi. Sei ei olnud sugugi enam gentlemanni mood ja Carls tundis seda minut hiljem wäga hästi, kuid siis oli hilja. Ainuke wabandus Charlsi kohta wõis see olla, et ilusad noored tütarlapsed lapsest saadik nii rumalaste kaswatatud saawad, et nad üht meest tõeste mõistuse pimestuseni wihastada wõiwad.

Miwanwai jooksis oma tuppa. Charls jooksis järele, kuid jäi hiljaks, uks löödi ta nina eest kinni.

Charlsi tegu tuli mõtlemata; nooruses liiguwad liikmed kärmemine kui mõte, kuid Miwanwai silmis ei olnud siin mingisugust wabandust. Wõi nõnda kaugele läks ta juba! Säherduseks läheb meesterahwa armastus! . . .

Naine istus poole ööni oma päewaraamatu taga ja oli hommiku kurwem kui iialgi enne; Charls uitas kuni hommikuni mööda Newkastli uulitsaid ringi. Teine hommiku läks ta Miwanwai ette ennast wabandama ja andeks paluma. Kuid see ei olnud jälle õige abinõu: Miwanwai ei olnud wabandusega rahul, hakkas süüd suurendama ja tüli läks suuremaks kui enne. Naine ütles, et ta teda wihkab ja mees ütles, et naine teda iialgi armastanud ei olegi. Selle peale tõendas naine, et mees teda ka armastanud ei olegi.

Oleks neil üks sõber olnud, see oleks neile õla peale koputanud ja neid mõlemaid hommiku söögile kutsunud, asi oleks ehk weel heaks saanud. Uneta öö järele tühja kõhuga uskusiwad nad aga mõlemad endid ka nõnda mõtlema, kui nad rääkisiwad.

Pärast lõunat istus Charls laewa peale, mis Afrika lõuna randa purjetas ja õhtul tuli Miwanwai kahe reisi korwiga wanemate majasse tagasi, ütteldes, et ta mehest igaweste lahku on läinud. Teine hommiku tuliwad mõlematel lahkemad sõnad ja mõtted üksteise jaoks, kuid see oli liig hilja . . .

Nädala pärast jooksis laew uduga Portugalia randa kaljude otsa puruks ja kõik inimesed saiwad otsa. Kui Miwanwai ajalehest mehe surma sõnumit luges muutis ta nägu äkitselt wallatumast lapsest täieealiseks naisterahwaks: ta tundis, et ta armastanud on ja enam iialgi ei saa armastada.

Juhtus tõi aga nii, et Charl ühes ühe teise reisijaga ühe weikese kauba laewa pealt peastetud ja Alghiiri randa wiidud saiwad. Noor inshener sai teada, et teda surnuks peetakse ja ta arwas paremaks seda teadet mitte ümber lükata. Ta teadis, et isa pärast tema surma tema „lese“ eest hoolt saab kandma. Miwanwai wõib ennast waba tunda, mis temale ka kergituseks on. Tema ise unustab aega mööda esimese õnnetuma armastuse ära ja loob omale uue elu.

Charls rändas edasi Afrika lõuna randa, kus temale warsti [illegible] töö põld awas. Uues koloniis oli arwa inshenerisid leida ja [illegible]harls oskas oma asja hästi. Mehine töö uues asunduses, karm [illegible]itlus metslise loodusega, see oli, mis tema noor jõud ihaldas ja [illegible] läks kui lennates mööda.

Miwanwaid aga päris unustada püüdes oli Charls rehnungi [illegible]a oma iseloomu tundmata teinud, mis loomu poolest õrn ja hea [illegible]. Kõrbes elades hakkas ta ikka sagedamine ja sagedamine naise [illegible]le mõtlema; waimu silmade ette ilmus kena näukene ja kõrwad [illegible]ulsiwud lõbusat naeru laginat. Wahel püüdis ta küll Miwanwaid oma ees süüdistada, kuid see tõendas ainult sega, et tal temast [illegible]ju oli. Sügawas südames siunas ta ainult enda lollust. Naise [illegible]naluсed ei paistnud kauge maa tagant mitte enam nii suured olema [illegible] ta hakkas arwama, et kui naisterahwas üleüldse mitte ingel ei [illegible], ta siis Miwanwais palju on kautanud.

Temal tuli kahju, et naist siis enam tema juures ei olnud, [illegible] temal juba mehe arud pähe tuliwad ja tema naisest oleks osanud lugu pidada . . . Ööseti oma telgi ukse ees istudes ja taewast waadeldes pahandas ta selle üle, et mitte põhjamaa tähed tema peale [illegible]waata, needsamad, mis Miwanwaidgi näewad, waid hoopis lõuna[illegible] tähed. Mida wanemaks seda õrnemaks ka inimesed mõnikord [illegible]ewad, kuigi seda noorus ei taha uskuda.

Ükskord nägi ta unes, nagu seisaks ta ühes Miwanwaiga [illegible]na kaldal kalju peal, sealsamas kohas, kus nad esimest korda üks[illegible]t nägiwad. Oleks nagu üks neist pidanud kuhugi kaugele ära [illegible]ma ja Miwanwai andis temale kätt, üteldes: „Jumalaga!“ Charls [illegible]dis seda kätt omas käes.

Linna inimesed ei usu unenägusid, elawad nad aga kõigest suu[illegible]t ilmast lahus kuskil üksilduses, siis panewad nad neid ennem tähele. [illegible]arls tõusis ülesse ja unenägu meelde tuletades näitas temale, nagu [illegible]aks naine surema hakkama ja tahaks temaga jumalaga jätta. Ta ot[illegible]stas kohe Inglismaale tagasi sõita, et naist wiimist korda suudelda. [illegible]ööd pidasiwad teda aga kinni, nii et ta päewa pealt kohe ära sõita [illegible] saanud ja teisel päewal läks ta juba kainemaks ja otsustas, et [illegible]gem on oma kohut täita ja tööd mitte pooleli jätta, selle peale [illegible]atamata kuhu süda tungib. Nõnda läks paar päewa mööda ja [illegible]lmandamal öõl nägi ta naist jälle unes: See kord oli see juba puusärgis, Bristoli kabelis, kus nad enne sagedasti ühes oliwad [illegible]nud. Miwanwai isa pidas tema juures waimulikku matmise [illegible]lituѕt, Charles kuulis unes selgeste wanemate häält ja Wiwanwai [illegible]nsam õde nuttis ühes temaga puusärgi juures. Ülestõustes sai [illegible]harles aru, et ärasõiduga enam rutata ei maksa: Miwanwai on juba surnud. Tema jäi oma tööd lõpetama, aga otsustas pärast

seda seda siisgi Inglismaale sõita, nimelt mere randa kaljude peale, kust jalgtee mere äärde käib.

Nõnda jõudis Siis Charles Siben, uue nimega Charles Denning mõne kuu pärast „Druidi Wapi“ wõeraste majasse. Kes teda kuue aasta eest mitte ligemalt ei tunnud, ei oleks nüüd selles lõunamaa päike kiirtes pruuniks kõrbenud tugewas noores mehes enam kuidagi endist poisikese sarnast Charles Sibeni otsida wõinud.

Ta wõttis wõeraste majas mõne päewa peale weikese toakese ja läks kohe esimesel õhtal tuntud mere randa waatama. Ta toetas ennast kalju najale, kust ta kuue aasta eest laenete mängu waadeldes esimest korda Miwanwaid oli näinud. Ohtu oli waikne ja udune.

Kuni ta seisis ja waadles, nägi ta eesmalt mööda kalju teed walged kuju enda poole ligenema. Charles ei kohkund sugugi: ta oli osalt sarnast asju oma unenägude täienduseks juba oodanudki. Kuju nägu oli natukene wanem ja tõsisem kui Miwanwail kuue aasta eest. Kumbki ei rääkinud sõnagi. Kuju waatas kurwalt Charlsi peale ja läks jälle mööda tuldud kalju teed tagasi.

Oleks Chorles tagasi tulles jutuka wõerastemaja pidajaga juttu teinud, siis oleks ta wistist kuulda saanud, et hiljuti keegi noor Charls Siboni lesk ühes oma õega nende külasse elama oli asunud ja iga õhtu mööda kalju teed mere rannal jalutamas käis. Ehk oleks ta kuju järele läinud, siis oleks ta warsti näinud, kuidas see warsti kõigest jõust jooksma pistis ja pool hingetult koju jõudes oma õe sülle langes.

— Mis sull wiga on? küsis õde kaastundlikult — et Sa nii wärised?

— Ma nägin teda! wastas Miwanwai.

— Keda sa nägid?

— Charlsi nägin.

— Charlsi . . . wastas tüttarlaps ja waadas kohkunult oma noorema õe otsa.

— See tähendab muidugi mitte teda waid tema waimu, seletas Miwanwai pühas tõsiduses tasase healega edasi. — Ta seisis kalju warjus, just sealsamas kohas, kus meie üksteist esimest korda nägime. Ta näib nüüd natuke wanem wälja . . . Ja kui kurb waade temal oli ja kui etteheitlikult ta minu peale waatas! . . .

— Kallikene, tähendas miss Ewans, õde õrnalt tuppa talutades. — Sa piinad ennast kõiksuguste mälestustega ja oled juba hoopis nõrk. See oli üsna ilmaaegu, et meie siia sõitsimegi.

— Ah ei olnud! Ma ei kartnud seda sugugi, wastas Miwanwai. — Ma ootasin teda juba iga õhta ja mull oli wäga hea meel et ta wiimaks ilmus. Wõib olla ehk ta näitab weel ennast mulle, siis ma palun tema käest kõik oma endised rumalused andeks.

Järgmisel õhtul läks Miwanwai õe wasturääkimistest hoolimata jällegi teatud kohale ja Charls wõttis sellel samal ajal wõeraste maja juurest teed sinna poole.

Miwanwai nägi jälle teda, seal kus oli oodanud. Charls oli otsustanud waimuga rääkima hakata, aga kui waim tema ees kalju peal seisis, ei suutnud ta mitte esimest sõna wälja ütelda.

Et see Miwanwai waim oli, selles ei olnud Charlsi kohta mingisugust kahtlust. Teiste nägemisi on kerge peaaegu segaduseks ja silma wiirastuseks seletada, aga oma nägemine on alati õige. Peale selle oli Charls wiis aastat rahwa seas, kes kindlasti uskus, et kõikide surnute waimud nende hulgas edasi elawad.

Wiimaks tahtis Charls midagi ütelda, kuid just see silmapilk hakkas kuju ära minema. Charlsi ütelus muutis ennast ainult sügawaks ohkamiseks. Miwanwai waatas ohkamise peale weel korra tagasi ja kadus ära.

Kolmandamal õhtul oli mõlematel kindel otsus rääkima hakata. Charls tegi algust kalju juurest tee peale wälja astudes.

— Miwanwai!

— Charls . . .

Nad rääkisiwad mõlemad waikse pühaliku healega, nagu ümbrus ja asja olek seda nõudsiwad.

— Kas Sa õnnelik oled? küsis Miwanwai.

See küsimine näis küll natuke weider wälja, aga siin peab teda meeles pidama et Miwanwai endise aja waadetes oli kaswatatud, mis nüüd juba wanaks on jäänud.

— Nii õnnelik, kui ma seda wäärt olen! . . .

Wastus oli kurb ja Miwanwai ei saanud sellest mitte täiesti aru.

— Wõin ma siin weel üleüldse õnnelik olla, kui mull enam Sind ei ole, rääkis Charls edasi. See oli juba Miwanwail lõbusam kuulda. Wähemast arwas ta nüüd, et ta Charlsi tulewikku parandada wõib.

— Kas Sa wõid mulle andeks anda? küsis Miwanwai.

— Sulle andeks anda? wastas Charls kurwa imestusega. — Ma kardan, et Sa mitte mulle andeks anda ei wõi! Ma olin liiga karm ja rumal, et ma Sind armastada ei osanud.

Waim pidas ennast tõeste gentlemanni wiisi ülewal ja Miwanwai ei kartnud teda enam sugugi.

— Meie oleme mõlemad süüdlased, ütles ta kindlalt, — aga ma olen siiski suurem süüdlane. Ma olin ainult jonnakas tütarlaps, ma ei mõistnud isegi, kuidas ma Sind armastasin!

— Sa armastasid mind! . . . kordas Charlsi heal tundega ja jäi edasi kuulama.

— Ma arwan, et Sa selles kahelnud ei olegi! rääkis Miwanwai heal edasi. — Mina armastus ei ole millalgi wähenenud ja ja ma saan Sind igawesti, igawesti armastama! . . .

Charls astus edasi, nagu tahaks ta Miwanwai waimu oma rinnale suruda, aga jäi paar sammu tema ees seisma.

Õnnista mind, enne kui Sa ära lähed — ütles Charlsi waim ja kummardas ennast palja peaga Miwanwai waimu ees.

Waimud wõiwad tõesti wäga wiisakad olla, kui nad seda tahawad! . . .

Miwanwai tahtis gracialise kummardusega oma waimlise sõbra palwet täita, kui ta häkitselt midagi helendawat enda kõrwal maa peal wahtima jäi. See „midagi" oli merewaigust Charlsi piip. Ta tundis seda wäga hästi, ega wõinud seal juures mingisugust kahtlust õhtase aja peale waatamata olla. Piip walendas selgeste maas, kuhu ta Charlsi taskust kummarduse juures oli libisenud.

Charls ootas õnnistust, kuid kui ta midagi ei kuulnud, waatas ta ülesse ja nägi Miwanwaid suuril silmil oma piibu peale wahtiwat. Charlsile tuli häkitselt endine suitsetamise keeld meelde:

Ta ei tunnud küll endal iseäranis süüd selle juures, nüüd äigas siiski piibu maast ja pistis tasku.

Seda nähes ei suutnud Miwanwai enam oma imestust, hirmu ja rõõmu maha suruda. Ta tahtis korraga nutta, naerda ja kisendada. Ja mööda kaljusid kõlas wali kisa, nutt ja naer segamine. Charls jõudis waewalt minestusesse langewat Miwanwaid üiewal hoida.

Minuti kümmne pärast kuulis mis Ewans raskeid sammusid ja nägi, kuidas waim waimuta Miwanwai keha maja poole kandis.

Ta ehmatas küll kangeste, kuid Charlsi sõbralik heal abi ja konjakit nõudes kostis nii usaldawalt, et ta hirmu oli sunnitud unustama ja õe eest püüdma hoolt kanda. Charls wiis Miwanwai tuppa ja pani ta õrnalt woodisse.

— Ma jätan ta üksi Teie hooleks, sõnas Charls. — Parem kui ta mind esiotsa ei näe, enne kui ta päris toibub.

Charls istus oma teada wäga kaua pimedas eestoas, kuni wiimaks wanem miss Ewans tagasi tuli.

— Ta tunneb nüüd ennast üsna hästi, sõnas ta rõõmsalt.

— Siis ma lähen teda waatama, ütles Charls ülesse tõustes.

— No, ta on ju woodis, tähendas mis Ewans wiisakalt.

Charls naeratas.

— O, ja . . . mh . . . muidugi . . . oskas miss Ewans tähendada, kellele kõik see lugu arusaamata oli.

Saatana unenägu.

J. Akutateri järele Läti keelest M. P u k i t s.

Saatan magas õitsewas Alpi orus kalju warjus. Päike wõttis omad punased pärjad jäätanud mägede latwadelt ära ja hämarus hakkas orgusid mööda käima, mis lillelõhnast aurasiwad. Ümberringi õitsesiwad kannikesed ja kauge kosk kohises wahetpidamata kusagil lumises kõrguses.

Ilu tund tuli üle maa.

Ja saatan magas ja nägi und. Tema uhke waim oli täis walu selle üle, et temal mitte wõimalik ei olnud ihu ja keha luua, mille sees tema sarnane waim wõiks elada.

Temale tuli maailma loomine meelde, kui Jehowa enesele wõimust ahnitsedes nii palju orjasid, lõtwu ja kõigega rahul olejaid ning jõuetuid oli loonud, kelledel ainukeseks kohuseks oli oma Loojale kiitust laulda ja tema ees wäriseda. Ja kui seekord kõik kiitust laulsiwad, siis läks tema Jehowa trooni juurest ära, täis wiha ja walu.

Enese sarnaseks ja enese näo järele oli Jehowa inimesi loonud, mis wõisiwad nad siis muud olla, kui orjad? Hirmuwalitseja ei wõigi midagi iseseiswat, täielist ja ilusat luua.

Ja Saatan nägi und oma enese inimesest.

Sinakas pimedus wõttis mäed oma hõlma ja ikka kangemalt lõhnasiwad niidud. Nagu mõrkjas mesi, nagu wiiruk — nii kange oli lõhn, ja Saatana pääs ärkasiwad mõtted ning hakkasiwad tema ümber kohisema nagu okean.

* * *

Tema seisis uue maa pääl, kellele päikest tarwis ei olnud. Selle mäed oliwad rubinist ja kollasest teemandist, orud oliwad täis elu- ning hää ja kurja tundmise puid ja ta auras üleni närtsimata roosidest nagu altar. Magus joowastus kaswas saatana rinnus: tema otsis inimest, kuid inimest ei olnud — oli ainult luukere, keda Jehowa enesele orjaks oli pannud.

„See inimene ei ole minu maale mitte kohane," ütles Saatan ja sai kurwaks.

Kas wõib waim elada selles ihus, mis põrmust tehtud ja ainult silmapilgu aega elab nagu weemull? Ja see süda, mis täis muret ja orjameelsest, nagu raibe täis tõukusid, mis wedelat mahla werd läbi keha ajab! Kahetsemise wäärt süda!

Ja siis need silmad, mis mingisugust ilu ei näe, ja pääaju, mis isegi kõige lihtsamaid saladusi ei tunne: ei aja ega ruumi mõistet, waid oma omanikku nagu pimedat santi maailma mööda ümber weab, ja see sant on rõõmus, kui tal kindel pind jalgade all on.

Seda warju nimetab Jehowa loodnse ülemaks olewuseks. Kahetsemisewäärt Jehowa!

Ja Saatan wõttis inimese südame wälja ja wiskas ta enese ette maha. Ja ta pani uue südame inimese rindu, ilusa nagu kõige kaunima pärli, ja tema sooned wõttis ta wälja ja pani sinna elumere jõed, ning walas werd uuesse südamesse, mis palaw oli nagu tuli ja inimese ihu nagu sädemetega täitis, kuna neist sädemetest terwe ihu jumaluse tunnetes õhetas ja wärises.

Oi, see ei olnud enam inimese ihu, mis kõduneb ja põrmuks muutub. See oli uus ihu, ja Gangese wetes ei olnud ühtegi lotoslille, mis sellest ihust õrnem, puhtam ja kaunim oleks olnud.

Ja rõõmust wärisedes kiirustas Saatan tööd ja wõttis inimese silmad wälja ja wiskas maha ja lõi uued silmad; need nägiwad üle aja ja ruumi ja üle igawiku, ja saladusi ei olnud enam inimese ees ja kõige ilusamad tähed tuliwad Jehowa trooni juurest inimese silmade ilu waatama ja pöörasiwad kahwatanult tagasi.

Ja Saatan päästis inimese keele lahti ja nagu kaugele kõlisew hõbekellukene helises inimese kõne ja Serawimid ja pääinglid jäiwad oma kiidulauluga inimese kõnet kuuldes wait. Ja Saatan pistis sõrmed oma inimese kõrwadesse ja need awanesiwad igawiku kokkukõlale, mida isegi Jehowa mitte kuulnud ei olnud.

Siis haaras Saatan inimese päälnu, wõttis pääaju wälja ja wiskas maha. Oh see wilets pääaju! See kõdunewa aine tomp, kuhu inimene elu ja surma tahtis mahutada, ja kuhu isegi nõdrameelsus asuda wõis! See ei olnud mitte selge teadmine, see oli pimedas jampsimine. Ja Saatan wõttis lugemata waimude mõtted ja pani need oma inimese pää sisse . . . ja tore looja punastas ja wärises rõõmu pärast, sest tema ees seisis inimene, kes tema sarnane oli.

Ja Saatan wõttis oma inimese ümbert kinni, lõi omad jumalikud käed tema ümber ja surus omad ehapunased huuled inimese huultele, ja nende hingeõhk ühines, nagu kaks hõiskelaulu ühinewad; sest surematus oli Saatana suudlemises ja inimene wõis nüüd igawesti elada ja igawesti maitseda . . .

Ja Saatan täitis inimese pääaju oma äratundmise ja uhkusega ja see ei lagunenud enam pihuks ja põrmuks nagu Jehowa inimesel kelle pääd see oma hingeõhuga puudutada tahtis; ja Saatan walas inimese südamesse armastust, wiha, walu ja rõõmu, ja tema süda ei wäsinud mitte ära nagu Jehowa inimese süda, waid ikka palawamalt ja palawamalt põles ta otsatult kaswawas õnnes, nagu tulepurtskaw mägi, mille wood terwe maa ja taewa üle ujutawad, ja ruumi täis täidawad, mis aga siisgi hoowawad ja hoowawad ja ilmotsata hõõgutwad: aga inimese hingeõhust heljus surm wälja ja häwitus ja pimedus ja tema silmadest hakkasiwad ilma ruumis

miljonid tähed põlema, aga tema jälgedes õitsesiwad roosid ja mir-did haljendasiwad nagu läbi tungimata mets ja igawiku wärawad oliwad temale pärani lahti päewal ja ööl.

Närtsimata kaunisuses seisis inimene oma looja — Saatana ees ja naeratas.

Ja Saatan astus õnnest õhetades tema juurde, wõttis tema ümbert kinni ja ütles:

„Sa oled nüüd jumal nagu minagi! Sa oled minu wend, lähme jumaluse õnne maitsema.“

Ja nende käed hakkasiwad ükskteisest kinni ja nende huuled ühinesiwad ja maa wärises õnne pärast. Nende tundmused sulasiwad waikseks kokkukõlaks ja see kokkukõla kaswas magusasti helisewaks sümfoniaks ja mürisewaks fugaks ja kiituse oratoriumiks ja palawamalt ja palawamalt põletasiwad need helid, nagu loojat ja tema loomisetööd ühendades. Ja Saatana hing paisus nagu sulanud kulda täis ja tema meeled läksiwad uimaseks, tema hingamine jäi nagu wiiruki suitsu sees kinni ja tundis, mis ta ilmasgi ei olnud tundnud — et tema uhked põlgawad silmad pisaraid täis walgusiwad ja õnn nagu soe kewade terwet tema olemist täitis. Aga kokkukõla kaswas ikka waljumaks ja palawamaks ja helid heljusiwad nende pääde ümber nagu kulla kiud ja sulasiwad weres nagu tuli ja tõmbasiwad neid ikka kaugemale ja kaugemale.

Saatan hakkas oma inimese ümbert kinni ja demonlik rõõm kiskus neid tantsima. Ja see tants läks ikka ägedamaks ja ägedamaks, nagu tuulispää, mis kaswades mäed ümber pillab ja okeanid pilwedeni kihisema tõstab, ja nagu uuesti sündinud tantsis Saatan oma wõidu- ja elutantsu tähe päält tähe pääle, läbi udumerede ja ilmade, kuid ikka palawamaks ja ägedamaks läks tants ja waljemalt huugas nägemata muusika ja suur õnn muutus Saatana hinges waluks ja ähwardas teda ära lämmatada ja pöörases hõisketuhinas kiljatas ta meeletult — — ja ärkas üles . . .

Ta lames palja ränikiwi kalju pääl mägede kõrgustikus. Öö oli pime ja tormine, ja hallid pilwed jooksiwad nagu warjud hommiku poole, aga maa oli nagu surnud.

Saatan tundis oma silmades midagi sooja olewat ja kohkus ära. Pisarad?! Ta nuttis. Külm, uhke, paendumata waim! Jumal igawikust.

Ja siis tuli temale kõik meelde . . . Jah, see oli unenägu! Ainult unenägu. Aga siin oli jällegi maa — Jehowa inimeste maa, kes ainult ühe silmapilgu aega elawad ja isegi surematusest unistada julgewad, kes märatsedes hirmuwalitsejate troonide ees mõgänlewad ja oma Jumala auuks surewad, kes aastatuhandate kaupa endid ahelatesse kütkendawad, nagu tigud pori mööda roomawad ja ainult, kas walitseda ehk sõna kuulda oskawad!

Waata, ta ärkab jälle üles, see maa, ja wihatud olewused jooksewad jälle oma uulitsaid mööda ja otsiwad igawest elu ja ei tea, et surm nende jälgedes kõnnib. Oh igawene orjapõlw, igawesed ahelad, igawene ebajumalate hoone! . . .

Ja Saatan wärises walu käes ja tema piinast wärises ka tundmusteta maa. Tema nuttis inimeste pärast, maa pärast ja Jehowa pärast ja tema tuhandawärwilised tiiwad wabisesiwad walust, nagu haawatud kotkal, kes surres küüned kalju sisse lööb.

Peterburisse esimest korda sissesõitjatele.

Linn on wõrdlemisi meie kodumaa linnadega kaunis suur, sellep. ei näi meil mitte ülearu olema, kui sissesõitjatele paar sõna juhatuseks arwame tarwis olema kalendrile juurde lisada.

Kõik kodumaalt sissesõitjad peawad siin aegamööda harjuma kaunis teistsugustes elutingimistes elama kui kodumaal. Iseäranis suur on see wahe noortele inimestele, kes maalt sisse sõidawad. Linn ise, korter, toit ja kõik elu ja ümberkäimine teistega on siin kaunistegi teist laadi, kui kodu külas. Ühedel läheb see ümberharjumine rutem, teistel aeglasemalt, nõnda kuidas kellegi iseloom on. Et sellejuures wähem eksimist ette tuleks, tähendame siin algjoontes seda ülesse, mis selles asjas ise tähele pannud oleme.

1) **Linna tundma õppimine.** Inimene ei wõi mitte enngst seal lahedalt tunda, kus ta oma ümbrust ei tunne. Mõnele teha see küll lõbu, wõeras linnas ära eksida ja siis jälle teed koju otsida, kuid seda lõbu wõiwad ainult need maitsta, kellel aega küllalt käes on lonkida. Sõidab aga keegi asjatalituse pärast päewaks-kaheks sisse ja tahab mitmes kohas ära käia, siis ei tohi ta mitte muidu aega surnuks lüüa, waid peab teatud plaani järele käima, teadma kust, kuhu tal ligem minna on jne., sest woorimehega ühest linna äärest teise sõita ei kulu mitte ükski 60—80 kop. raha, waid tund aega ka ära. Üleüldse peab woorimeestele teadma uulitsa nime ja tarwis olewa maja numbri ütelda. Kes selle peale woorimeest hakkaks kauplema, et see teda ütleme 25. rahukohtu jaoskonda, Kinkmann ja Ko. kauplusesse ehk mujale peaks wiima, see wõib kaua otsida, olgu siis turud, waksalid, suwe aiad, teatrid, sillad, mis nad teawad ja mõned iseäranis tähtsad riigiasutused ja erakaubamajad.

Sellejuures tuleb aga wahel noori woorimehi ette, kes sõites linnawahtide ja kojameeste käest küsides isegi uulitsaid otsiwad, kuhu nad sõitma peawad. Sellep. on alati parem ise ligemalt teada, kuhu sõita ehk minna tuleb. Majadel on siin igas uulitsas oma numbri järg ja nimelt uulitsa hakatusest peale arwates paremat kätt majadel ainult liiad numbrid ja pahemat kätt ainult paaris numbrid.

Linna tundma õppimiseks wõib kalendril kaasas olew Peterburi linna kaart palju kaasa aidata. Ligem juhatus sellega ümberkäimiseks waata lehek. 191. Kes selle kaardi järele käib, see wõib palju aega wõita ja jääb palju kõwerdusi tegemata. Mitmed, kes siin ilma kaardita ja linna tundmata on käinud, räägiwad wahel hoopis weidratest kõwerustest, mis nad sealjuures tegema on pidanud. Selle kõrwalesaatmiseks wõib linna kaart palju kaasa aidata.

2) **Woorimeeste taksi** praegu Peterburis kindlat ei ole. Mõne aasta eest on küll linnawalitsuse poolt woorimeeste taks wälja töötatud ja on see tabel praegugi woorimeeste istete külge ülesse löödud, kuid selle järele ei armasta tegelikult ei rahwas ega woorimehed sõita. Esimestele on ta liiga tülitaw, sest selle juures peab sõidu algul kellaaeg woorimeestega saama ühes ära waadatud ja ülesse kirjutatud, kuna sagedaste woorimehel, wahel sõitjal, mõnikord aga kummagil, kella kaasas ei olegi. Woorimeestele on see taks ka tülitaw, osalt ka liiga odaw. Tunni sõit on 60 kop. taksi järele, kus juures sõidukiirus mitte alla 10 wersta tunnis on arwatud. Sõidu pikkus ei ole aga linna uulitsate wahel mitte nii lihtne wälja rehkendada, sellep. wõiwad woorimehed, kui keegi neid taksi järele sõitma nõuab (ja nõudmise peale peawad nad ka seda tegema) nii tasa sõita kui soowiwad ja waielda, et neil ka nii moodi sõites 10 wersta tunnis wälja tulla. Et sarnaste sekelduste eest ennast hoida, määratakse tegelikult sõiduhind waba kauba järele, ette tingides ja kaubeldes.

3) **Konkad** (hoburaudteed) ja **tramwaid** (elektri teed). Siitsaadik Peterburis weel elektri tramwaisid ei olnud, aga selleks ajaks, kui see kalender lugeja kätte jõuab, saab wististe juba wõimalik olema, wähemalt Newski prospektil, tramwaiga sõita. Terwe 1907 a. suwe tehti selleks igal pool linnas eeltöösid, mille pärast suurem jagu kõiki konka teesid osalt kinni, osalt poolikud ja wõeriti oliwad. Arwatawaste saab ka seesama järg terwe 1908 a. wõetama, sellep. ei ole ka kalendrisse konkateesid ülesse wõetudki ja tulewad uued alles 1909 a. kalendrisse. Sellep. on seni igale ühele soowitaw enne konkasse istumist järele küsida, kuhu ja kust kaudu konka läheb. Uued elektriteed on kalendri juures olewa kaardi peal punaste joontega ära tähendatud.

4) **Korter.** Sissesõitjatele ei ole korteri küsimus mitte ilma tähtsuseta, seda enam, et korterid Peterburis, mitte üksi kodumaaga,

waid ka wäljamaa pealinnadega wõrreldes, wäga kallid on. On kellegil head tuttawad ees, siis wõib ta ehk esiotsa paar päewa nende juures ära elada. Kauaks ei wõi seda aga mitte soowitada, sest Peterburis peawad kõik oma korterit ja toitu waewaga teenima, mis iga mehel mitte, nagu wahel juhtub, kerge ega soowitaw ei ole, mõnikord koguni paar korda enne nähtud inimesega jagada. Sellep., kes siia kauemaks ajaks soowib elama jäeda, katsugu omale kohe wäike toakene wälja otsida. Neid otsitakse hoowi wärawate ja uste kõrwale ülesse pandud roheliste sedelite järele. Suwel on tubasid saada mööbliga 10—12 rbl. kuus, talwel umbes 15 rublaga. Selle juures antakse hom. ja õhtu keewa wett thee jaoks theemasinaga ehk kannuga hinnata.

Kes asjatalituse pärast paariks päewaks sõidab, tuttawaid ees ei ole, aga odawalt ja wiisakalt tahab ööd üle elada, see wõib korterit leida 2 roodus maja 9 kr. 2 ewangeliumi majas, ehk mõnes wõerastemajas, nagu Alt-Riga Nowõi per. 8, Mariinskaja Tschernoschow per. 3, Birsha Nikolski per. 4, Wiktoria Kasanskaja 29 jne. Nendest wõib Mariinskis 75 kop. eest tuba saada, kui aga wabad on, Wiktorias 150 kop. peale, ewangeliumi majas kõige odawamalt.

5) **Kohaotsimine.** Selles asjas soowib ehk mõni kõige paremat nõuu saada, aga see on just see asi, kus iga nõuuandmine kõige nõrgem on. Harilikult läheb siin seda mööda, kuidas kellegil õnn on ja kuidas keegi ise oskab. Mõni saab tuttwate, mõni kuulutuste, mõni kohaotsimise kontorite, mõni juhtumise kaudu, kõige enam aga tubli, mehise ja meeldiwa ülesse astumise ja järelejätmata, tüdimata, igate pidi hoolsa otsimise ja kuulamise läbi.

Kõige kergem on noortel wiisakatel teenijatel naisterahwastel kohasaamine, soowitaw muidugi, et nad kodumaa linnades juba kuskil teeninud on. Nad wõiwad „Nowoe Wremjas“ ilmuwate kuulutuste järele ise käia ehk seal ise kunlutada. Neid kuulutusi ilmub ka palju „Peterburski Listokis“, „Peterburgskaja Gasetas“ ja „Russ“'is. See käib iseäranis toatüdrukute kohta, niisama ka wanematele naesterahwastele, kes hästi keeta oskawad.

Õmblejatel on juba kohasaamine raskem, sest mis nad kodumaal õppinud on, ei ole siin igatahes mitte enam sünnis. Nad peawad katsuma mõnesse õmbluse ärisse õppima saada ehk mõne suguõe juurde, kes oma kodus kuhugi ärisse töötab, ehk wõiwad kammerjungferiteks ehk laste juurde saada, kus ka ühtlasi õmblust nõutakse.

Bonned (ei nõuta iseäralikku kooliharidust peale wiisaka ülespidamise oskamise) ja gubernantkad (kellel selleks kohane haridus on), kes hästi Saksa keelt oskawad ja ka Wene keeles wäga wõerad ei

ise teewad kõige paremine, kui ise „Nowoe Wremjas“ kuulutawad. Enamalt on bonned ja gubernantkad siin ikka häid kohte saanud. kuid wiimsel ajal kaebatakse, et nende Saksa keel mitte iga kord hea ei olla. Kes aga hästi keelt oskawad, neil on laste juures alati leiba leida.

Naister. wõiwad ka kontorite kaudu katsuda, nagu v. Betling Newsk. 7 ja Liteinõi 13, Wene heategew selts Stremjannaja 11, ewangeliumi selts Spasskaja 21 jne. Meester. ei maksa kuhugi kontorisse minna ilmaaegu raha, aega ja lootust raiskama, sest sealt ei tule peaaegu millalgi midagi wälja.

Korterite saamine naisterahwal, kellel häid tuttawaid ees ei ole, on kaunis waewaline. Peterburi haritud Eesti naisterahwaste ringkond ei ole selles asjas siitsaadik kahjuks weel midagi teinud, ehk see küll sugugi wähem tähtis ei ole, kui pidude, näitemängude ja näitemüükide heaks töötamine. Tarwitus selle järele on täieste olemas. Inglisegi saatkond peab siin oma konsuli juhatusel Inglise ja Amerika gubernantkade jaoks korteri ja koha otsimise kontori Wassili saarel 1 liin nr. 40, seda enam peaks seda Eesti ringkand tegema, sest Eesti teenijaid on siin palju rohkem kui ameriklasi. Eesti seltsielu wool põllumeeste seltsidest peale kuni heategewate seltsideni kulub aga kahjuks suuremalt jaolt pidude peale ära, kuna mitmed muud mitte sugugi wähem tähtsad asjad kõrwale jääwad.

Korterid wõiwad teenijad naister. kuni kohasaamiseni leida ewangeliumi seltsis Spasskaja uul. 21, sealsamas ka koha kuulamine, niisama ka Kolomenskaja uul. 12 kr. 4 ja 5, 2 Roshestwenskaja 27 ja ewangelium imaja guwernantkade jaoks Konnogwardeiski per. 4.

Meester. kohasaamine on juba kauniste kirjum. Kõige enam haritud järgule nendest, nagu korrespondentidele, raamatupidajate ja kontoristidele ei aita kontorid midagi, olgu siis Saksa kaupmeeste selts „Palme“ Maksimiljonowski per. 18, neile kes Saksa keelt hästi oskawad. Selle seltsi kaudu on mitmed eestlased, kellel parem haridus, kohte saanud.

Kahekordse raamatupidamise tundmine, mida mitmed kõige tähtsamaks asjaks kontori koha saamise juures arwawad, ei ole sugugi seda. Palju tähtsamad on parem üleüldine haridus, hea Wene ja Saksa keele, parem weel Inglise ehk Prantsuse keele oskamine, kena puhas käekiri, noorus ja wiisakas mehine ülesastumine. Need on kõik wäga tarwilikud asjad.

Kohte tuleb suuremalt jaolt kõikide ajalehtede, iseäranis „Petersburger Zeitungi“, „Heroldi“ ja „Nowoe Wremja“ kuulutuste kaudu otsida, ehk ka ise katsuda kuulutada, mis küll arwa aitab, tutwate kaudu kuulata, kus wakant-kohtasid on ja ise hea õnne

peale suuremates kaubamajades, pankades ja kinnituse seltsides ringi käia ja palwekirju sisse anda. Ühele aitab üks, teisele teine abinõuu.

Kõigil teistel meester. käsitöölistel, nagu trükitöölised, rättsepad, kingsepad jne. ei ole muud teha, kui kohaseid ärisid mööda niikaua ringi käia, kui midagi õnge hakkab.

Kes omale kohe tuba ei suuda wõtta, wõib wiisakat korterid leida 2 rood, nr. 9 kr. 2.

6) **Söömine ja joomine.** Sellega peawad kodumaalt sissesõitjad ka natuke teisiti ära harjuma kui enne. Suuremalt jaolt tunneb seda igaüks nädala ehk paari äraclamise järele oma seedimisest. Söögimajasid on siin igas uulitsas, siiski nimetan siin mõned kohasemad enda ära katsumise järele, nagu Malkow Morskaja 21 kr. 38, Tsentralnõja Newski 74, Ekateringowski prosp. 6, Mihailowskaja peal Pohla söögimaja, Tscherndschow per. Mariinski turu küljes ja Gostinõi dwori sees. Hind 1. ja 4-das 50 kop. lõuna, teistes 30—40 kop.

Wett ei joo siin mõned muidu kui ainult keedetult, teised joowad iga päew keetmata wett ja elawad niihästi ühed kui teised. Kes alati toorest wett joowad, nende organismus on juba selle järele kõwerdatud, kes aga ainult keedetud wett on joonud ja keetmata wee peale soowiwad üle minna, need wõiwad seda kõige paremine süda talwel teha, kui wesi wõrdlemisi kõige puhtam on. Kes aga kodumaalt mõneks päewaks sisse sõidawad ja jälle ära lähewad, need wõiksiwad theega katsuda seda aega ära elada, iseäranis weel, et Peterburi pehme weega thee palju parem maitseb, kui kuskil mujal kodumaal.

7) **Waatamise wäärt kohad.** Kes siin käimas on ehk elama tahawad asuda, ei pea mitte unustama Peterburi tähtsamaid kohte waadata. Ka needki, kes kohte otsiwad, ei pea seda tegemata jätma, sest koha otsimise kõrwal jääb aega küllalt järele ja pärast kui juba inimene koha peal kinni on, ei jäägi wahel aega üle äripäewa südamel nendesse kohtadesse minna, mis pühapäiwil kinni on. Seda wõib igaüks teha selles järjekorras, mis temale meeldib ja muidu kohane on, meie arwame siiski oma kohuseks tähendada, missugused nendest esimeses rinnas peaksiwad saama ära waadatud. Need oleksiwad nimelt: Aleksandri III. museum, Meremuseum, Keiserlik awalik raamatukogu, Soologia aed, Soologia museum ja Mäe museum. Adressid ja lahtiolemise päewad waata eelpool „Peterburi waatamise äärt kohtade“ all. Peterburis aga elada ja need kohad waatamata jätta, ei ole mitte soowitaw. G. L.

Konkade teed.

1) **Admiralteedi liin,** Newski prosp. hakatusest peale, Iisaku kirikust mööda, Konnogwardeiski bulwaar, üle Nikolai silla Wassili saarele 5 liinini. Pikkus 2 wersta.

2) **Aleksandri-Newski liin** (auru konka), Nikolai waksali juurest mööda Newskit, Schlüsselburgi prosp., Schlüsselburgi trakti, wanast klaasi wabrikust mööda, Smolenski küla (eesti kool), malmi ja portselani wabrik, Aleksandrowski küla, Obuhowi wabrik kuni Mursinka külani. Pikkus 12 wersta.

3) **Balti liin,** Balti waksalist mööda Obwodnõi kanali kallast, Warsawi waksal, Ismailowski prosp., 4 rood, Sabalkanski prosp. kuni Sennoi turuni. Pikkus kuni 3 wersta.

4) **Basseinaja liin,** Mihailowski platsilt (Newski pealt, Gostinnõi hoowi wastast) mööda Insheneri uul., Simeonowski uul., üle Liteinõi prosp. ja Liiwa pealsete uulitsate kuni Smolnõi kloostrini. 4½ wersta pikk.

5) **Gawani liin,** Newski otsast, Aleksandri aia juurest peale üle palee (Дворцовый) silla, mööda Wassili saare 1 liini ja Suurt prosp. Gawani. Pikkus 2 wersta.

6) **Kalaschnikowskaja** Rasjeshei ja Kabinetskaja uul. nurgalt peale mööda Liigowkat, 2. Roshestwenskid ja Kalaschnikowi prosp. kuni Neewani. Pikkus $3^1/_2$ wersta.

7) **Krestowski liin.** Aleksandri aia juurest Palee platsilt peale, üle Palee ja Börse silla Peterburi poolele ja sealt edasi mööda Kronweki prosp., Soologia- ehk Loomade aiast mööda, mööda Wwedenskajat üle suure prosp., mööda Rõbatskajat ja Suurt Seleninat Krestowski saarele kuni Krestowski aiani. Pikkus üle 5 wersta.

8) **Lesnoi liin** (auru konka) Wiiburi poolelt Willie klinika juurest peale mööda Samsonijewski prosp., Wiiburi shossed, Nowosiltsewa kirikust mööda, Suur Objeshdnaja, Murinski prosp. kuni Suure Kuschelewakini. Pikkus üle 6 wersta.

9) **Liigowskaja,** Smolnõi institudi juurest peale mööda Ohtenski prosp., Lafonskoi ja Suworowskoi prosp., 1. Roshestwenskaja uul., Liigowskaja ja Obwodnõi kallast kuni Tsarskoselski raudteeni. Pikkus $5^1/_2$ wersta.

10) **Liteinõi liin.** Tehnologia institudi juurest Sabalkanski pealt mööda Sagorodnõi prosp., Swenigorodskid, Kabinetskid, Suurt Moskowskid, Wladimirski prosp. ja Liteinõi prosp. kuni Ringkonna kohtuni; tagasi aga mööda Liteinõid, Wladimirski prosp. ja Sagorodnõi prosp. Pikkus $4^1/_5$ w.

11) **Narwskaja** Sadowaja uul. peale mööda Ekateringofski prosp. üle Kalinkina silla, Petergowski prosp. kuni Narwa wärawateni. Pikkus $3^2/_3$ w.

12) **Nowaja Derewnja liin** Mihailowski platsilt peale mööda Insheneri ja Sadowaja uul., Marsi wäljast ja Suwe aiast mööda üle Troitski silla Peterburi poolele, seal mööda Kamennoostrowi prosp. üle Kamennõi saare Nowaja Derewnjasse kuni Primorskoi raudtee jaamani, kust Lahtasse ja Sestroretski sõidetakse. Pikkus $6^1/_4$ w.

13) **Newskaja** mööda Newski prosp. Aleksandri aia juurest peale kuni Nikolai waksalini. Pikkus $2^2/_3$ w.

14) **Obuhowskaja** Sennoi turu juurest peale mööda Sabalkanski prosp. kuni Moskwa Wärawateni. Pikkus $3^1/_2$ w.

15) **Obwodnaja** Tsarskoselski raudteest peale mööda Obwodnõi kanali linna gaasi wabrikust, Tapamajast, Warshawi ja Balti waksalist mööda kuni Lifljandski uul. ligi Ekateringofi. Pikkus ligi 4 wersta.

16) **Peterbursko=Dwortsowõi liin** Aleksandri aia juurest peale üle Palee ja Börse silla mööda Aleksandrowski prosp. Tutschkowi silla juurest mööda, mööda Suurt prosp. kuni Kamennoostrowski prospektini. Pikkus ligi 4 w.

17) **Peterbursko=Nikolaewskaja liin** Kamennoostrowi prosp. peale mööda Suurt prosp. üle Tutschkowi silla Wassili saarele, seal mööda 1 liini kuni Nikolai sillani. Pikkus $3^1/_4$ w.

18) **Peskowskaja** Mihailowski platsilt peale mööda Insheneri uul., Sinesnowski prosp. üle Liteinõi, Basseinaja, 8=sas Roshestwenskaja, Staroruskaja kuni Kalakchnikowi kaldani. Pikkus $3^3/_4$ w.

19) **Putilowskaja** Narwa wärawatest peale mööda Narwski schossee kuni Putilowi wabrikuni. Pikkus $2^1/_2$ w.

20) **Poljustrowskaja** Wiiburi poolel Nishegorodski ja Simbirski uul. nurgalt peale mööda Arsenali uul. ja Neewa kallast kuni kuni Suure Ohtani. Pikkus 3 w.

21) **Rishskaja** Sennoi turult peale mööda Sabalkanski prosp. 2 rood, 9 rood ja Rishski prosp. kuni Estljanski uul. Pikkus 3 w.

22) **Sadowaja** Newskist mööda Sadowajat kuni Pokrowa platsini. Pikkus $2^3/_4$ w.

23) **Smolenskaja** Aleksandri aia juurest peale üle Palee silla, Neewa kallas, 8 liin, Wäike pros. ja 17 liin kuni Smolenski surnuaiani. Pikkus $4^1/_2$ w.

24) **Staroderewenskaja** Argadia aia juurest mööda Suure Newka kallast kuni Elagina sillani (ainult suwel). Pikkus 2 w.

25) **Soome liin** (Finljanskaja) Mihailowski platsilt peale mööda Insheneri uul., Sadowajat, üle Troitski silla, edasi mööda Suurt Dworjanskajat üle Samsonijewski silla Wiiburi poolele mööda Finljanski pereul. kuni Soome waksalini. Pikkus $4^3/_4$ w.

26) **Snamenskaja** Nikolai waksali ligidalt Newski nurgalt peale mööda Snamenskid, Kirotschnoid, Woskresenski prosp. ja Saharewskid kuni Ringkonna kohtuni. Pikkus 5 w.

27) **Teatralnaja** Nikolai silla juurest peale mööda Teatri platsi, Glinka uul., Ekateringowski prosp., Nikolski pereuul. Ismailoski prosp. Warshawi waksalist mööda Balti waksali ette wälja. Pikkus 3⅓ w.

28) **Tschernoretschenskaja** (Musta jõe) liin Strogonowi silla juurest peale mööda Musta jõe kallast ja Serdoboli uul. Soome raudtee Lanokoi platwormi juurde wälja. Pikkus 2 w.

29) **Woenowskaja,** Fontanka äärest Gorohowaja pealt peale mööda Sagorodnid, Swenigorodskid, Glasowid, Obwodnõi kanali ja Rastannõi uul. kuni Wolkowa surnuajani. Pikkus 3½ w.

30) **Wwedenskaja,** Ringkonna kohtu juurest Liteinõi pealt peale üle Liteinõi silla, Nishegorodskaja, Samarskaja uul. üle Samsonijewski silla Peterburi poolele, mööda Suurt Dworjanskajat, Kronwerski prosp. ja Wwedenskaja uul. kuni Suure prospektini. Pikkus 4½ w.

31) **Mihailowskaja,** Newski juurest peale, nagu Nowoderewenskaja liingi üle Troitski silla Peterburi poolele ja seal mööda Kronwerski prosp. ja Wwedenskaja uul. kuni Suure prospektini. Pik. 4 w.

Kõik need liinid on, peale Aleksandri-Newski liini, linna päralt.

Pileti hind sõidu pealt on 1, 13 ja 22 liinis, s. o. Admiraltedi, Newski ja Sadowaja liinis waguni sees 5 kop., ülewal imperjali peal 3 kop. inimese pealt, mujal igal pool all 6, imperjali peal 4 kop. inimese pealt.

Aleksandri Newski liinis aga stantsiate järele, keda 4 loetakse, all 5 ja ülewal 3 kop. iga stantsia pealt.

Pealeselle on weel olemas пересадочные билеты (ümberistumise piletid), kelledega teatud kohtades ühe liini pealt teise peale üle wõib istuda, nagu Newski ja Sadowaja liini peal: Newski peal küsida пересадочный билетъ на Садовую, sellega wõib Gostinõi Dwori juures Sadowaja konka peale istuda ja kuni Sennõi turuni sõita, ehk jälle Sadowaja pealt Newski ja Sennõi turu wahel küsida ümberistumise pilet Newski peale, sellega wõib Newski peal Nikolai waksalini ehk Aleksandri aiani edasi sõita. Gostinõi Dwori juurest peale hakates wõib Newski liini piletiga sõita Admiraltedi liini peal edasi kuni Wassili saarele, niisama ümberpöördud. Teatralnaja liini piletiga, mis Balti waksali juures ehk edaspidi selle tee peal wõetud, wõib sõita Admiraltedi liini konkaga üle Nikolai silla Wassili saarele, niisama ka ümberpöördud. Liteinõi liini piletiga wõib üle Liteinõi silla weel Wiiburi poolele sõita. Peskowskaja ümberistumise piletiga wõib Liteinõi konkaga kuni Ringkonna kohtu juurde edasi sõita. Nowoderewenskaja liini ümberistumise piletiga wõib Tschernoretschenskaja liinis kuni Lanskoi platwormini sõita, niisama ümberpöördud jne.

Suurem jagu konka teesid saab nüüd tramwaideks ümber ehitatud, mille tõttu juba nüüd mõned teed teisiti käiwad ja weel käima saawad. Senikaua, kui uus kord weel sisse ei ole seatud, on soowitaw konduktorite käest järele küsida, kas konka ka sinna wiib, kuhu sõitja saada soowib.

Aurupaadid ja ülewedod.

Mööda **Fontankad** Suwe aiast kuni Kalinkini sillani. Hind 5 kop.

Mööda **Ekaterinkanali** Kasani kiriku juurest Newski ligidalt kuni Kalinkini sillani. Hind 4 kop.

Mööda **Moikad** Marsi wälja juurest kuni Moika lõpuni. H. 3 k.

Suure Neewa peal 1) **Saartele:** Suwe aia juurest peale, Aptekri saarel Botanika aia juures, Mustjõel, Nowaja Derewnjas ja mujal peatades kuni Krestowski saarele Krestowski aia juurde. Hind kuni kell 5 p. l. 5 kop., pärast kella 5, 10 kop. 2) Klinika Willie ja Soome waksali juurde, 3 kop. 3) Wassili saarelt 2. liini juurest Soome waksali juurde 5 kop. 4) Wassili saarelt 2. liini juurest endise klaasi wabriku juurde 10 kop.

Ülewedod üle **Suure Neewa** 1) Palee silla juurest Loomade aia juurde; 2) Sinati juurest Wassili saarele; 3) Fontanka suust Neewa kaldalt Peterburi poolele Spassiteli juurde (ligi Suurt Dworjanskajat); 4) Smolnõi kloostri juurest Wäike Ohtasse.

Aurulaewade seisukohad.

Tallinna, Haapsalu, Riiga, Windawi ja **Liibawi** sõidawad laewad ära Wassili saare kaldast 14. liini wastast.

Helsingi, Kotka, Lowiisa, Stokholmi sealtsamast 10. ja 12. liini wastast.

Kroonlinna — 8. liini wast. ja Bertha silla juurest (у Бердова моста).

Schlüsselburi — Suwe aia juurest.

Olonetski järwe, Petrosowodskisse ja Powentsi — Prantsuse kaldalt.

Ladogasse Walaami kloostri juurde ja Sardawala — Smolnõi kloostri juurest.

Oranjenbaumi — Wassili saarelt 8. liini juurest.

Stettini, Hamburki, Lübeki — Wass. saarelt 10. liini juurest.

Peterburi uulitsad tähestiku järele (kaardi juurde).

Uulitsa nimi.	Ruutu. № ja täht.	Uulitsa nimi.	Ruudu № ja täht.
Абросимова ул.	11—Е	Благовѣщенская пл. . . .	4—И
Адмиралтейск. канала наб.	4—И	Благовѣщенская ул. . . .	4—И
Адмиралтейскій наб. Б. Невы.	5—З	Богородская.	9—Л
Адмиралтейскій пр. . . .	5—З	Болотная Б.	9—З
Адмиралтейскій проѣздъ. .	5—З	Болотная Малая.	10—З
Азовскій пер.	5—З	Больничный пер.	5—К
Академическій пер. . . .	4—З	Больш.-Охтенскій пр, . .	11—Е
Александринская пл. . . .	7—И	Большой пр. В. Остр. . .	1—И
Александровская ул. . . .	10—Д	Большой пр. Петр. ст. . .	4—Е
Александровскій паркъ. .	5—Е	Боровая ул.	7—К
Александровскій пр. . . .	4—Е	Боровицкая.	9—И
Александро-Невская пл. .	10—К	Бородинъ пер.	3—Н
Алексѣевская ул.	4—И	Боткинская ул. (Самарская).	7—Е
Алексѣевск. на Охтѣ. . . .	11—Е	Бригадный пер.	8—З
Альбуминная.	5—М	Бронницкая ул.	6—К
Амбарная.	10—И	Бугскій пер.	4—З
Англійск. наб. Б. Невы. .	4—И	Бѣговой пер.	6—К
Англійскій пр.	4—И	Бѣлозерская Б. ул. . . .	5—Е
Антоновскій пер.	7—В	Бѣлозерская Мал.	5—Е
Апраксинъ пер.	6—И	Бѣлосельскій пр.	2—Г
Аптекарская наб. Б. Невы.	6—Г	Вазаскій пер.	5—В
Аптекарскій пер.	6—Ж	Варваринская ул.	9—Г
Аптекарскій просп.	6—Г	Введенскаго кан. наб. . .	6—К
Арсенальная наб.	8—Е	Введенская пл.	6—К
Арсенальная ул.	9—Е	Введенская ул.	5—Е
Артиллерійская.	8—Ж	Верейская.	6—К
Артиллерійскій пер. . . .	7—З	Весельная.	1—П
Архангельская ул.	3—Д	Виленскій пер.	8—З
Архіерейская.	5—Д	Вильманстрандск. ул. . .	10—Д
Астраханская.	7—Е	Виндавская.	2—Л
Атаманская.	9—К	Витебская.	3—К
Бабуринъ пер.	7—Г	Владимирская пл.	7—И
Балтійская.	3—М	Владимирскій пр.	7—И
Банковскій пер.	6—И	Внутренняго кан. наб. . .	1—М
Бармалѣева ул.	5—Д	Водопроводный пер. . . .	9—Ж
Барочная.	4—Д	Воздвиженская ул.	7—К
Баскова.	8—З	Вознесенскій пер.	5—И
Басковъ пер.	8—З	Вознесенскій пр.	5—К
Бассейная ул.	7—З	Войсковой пер.	6- К
Бастедоновъ пер.	7—Г	Волковскій пер.	4—З
Баталіонный пер.	7—Д	Волковск. рѣчк. наб. . . .	8—К
Батарейная доьога.	1—Г	Волковская ул.	6—Н
Батарейный пер.	8—З	Волоколамская ул.	7—К
Батенина ул.	7—В	Волховскій пер.	4—Ж
Безбородкинскій пер. . .	9—Е	Волынскій.	6—З
Березинскій пер.	1—З	Воронежская ул.	7—Л
Биржевая линія.	4—Ж	Воскресенская наб. (Французская).	8—Ж
Биржевой пер.	4—Ж	Воскресенская пл.	4—К

Uulitsa nimi.	Kaardi № ja täht.
Воскресенскій.	8—Ж
Вульфова Бол. ул.	6—Д
Вульфова Мал.	6—Д
Выборгская наб.	6—В
Выборгская ул.	7—Д
Вытегоргская.	5—Е
Вяземскій.	5—Г
Гаваньнская ул.	1—З
Гагаринская наб.	7—Ж
Гагаринская ул.	7—Ж
Газовая.	4—Д
Галерная.	4—И
Гапсальская.	2—Л
Гарднеровскій пер.	7—Д
Гарновская ул.	5—К
Гатчинская.	5—Д
Гдовская.	3—Д
Гельсингфорская.	7—Г
Георгіевская.	11—Ж
Геслеровскій пер.	4—Д
Гимназическій пер. . . .	4—Е
Глазовая ул.	7—К
Глинская.	9—К
Глухая.	11—З
Глухозерская.	10—Л
Гоголя.	5—З
Головинская.	5—В
Головинскій пер.	5—В
Голодаевскій.	2—Е
Гончарная ул.	8—И
Гороховая.	6—К
Горсткина.	6—И
Госпитальная.	9—З
Графскій пер.	7—И
Гребецкая Бол. ул.	4—Е
Гребецкая Мал.	4—Е
Греческій пр.	8—З
Гродненскій пер.	8—Ж
Громовъ пер.	4—Е
Грязная.	5—Е
Грязный пер.	4—Е
Гулярная ул.	5—Е
Гурдина.	11—Ж
Гусевъ пер.	8—З
Гусева ул.	11—Ж
Дворцовая наб.	5—З
Дворцовая пл.	5—З
Дворянская Бол.	6—Е
Дворянская Мал.	6—Е
Дегтярная.	6—И
Дегтярный пер.	9—З
Демидовъ пер.	5—И
Деминская ул.	10—Л
Дерптскій пер.	4—К
Динабургская ул.	1—Л
Дисненскій пер.	1—З
Дмитровскій.	7—И
Днѣпровскій	4—З
Долгоруковсвій пер. . . .	10—Ж
Донская ул.	3—Ж
Дребезгова.	11—Ж
Дровяная.	5—Л
Дровяной пер.	4—К
Друсенковскій пер. . . .	8—Ж
Дубленскій пер.	5—К
Думская ул.	6—З
Дункинъ пер.	6—Е
Егерскій пер.	6—К
Екатерингофская набережная.	4—Л
Екатерингофскій пр. . . .	3—К
Екатеринск. кан. наб. . .	3—К
Екатерининская пл. . . .	10—Ж
Екатерининская ул. . . .	7—З
Екатеринославская. . . .	8—Л
Елагинъ островъ.	2—В
Елизаветинская ул. . . .	3—О
Еленинскій пер.	4—М
Еремковъ пер.	4—М
Ждановки р. наб.	3—Д
Ждановская ул.	3—Е
Желѣзноводская.	2—Е
Желѣзный пер.	9—И
Жуковская ул.	8—З
Забалканскій пр.	6—И
Заводская ул.	3—К
Заводская улица на Стекляный зав.	10—К
Загородный пр.	6—К
Замковая ул.	7—З
Замятинъ пер.	4—К
Заротная ул.	5—К
Заставская.	5—Н
Захарьевская.	8—Ж
Заячій пер.	9—З
Звенигородская ул.	7—К
Звѣринская.	4—Е
Зеленина Бол.	4—Д
Зеленина Глух.	4—Д

Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.
Зеленина Мал.	3—Д
Зеленковъ пер.	3—Г
Земледѣльческій пер.	7—Б
Зиминскій пер.	3—О
Зиминъ пер.	6—З
Зимн. кан. наб.	6—Ж
Знаменская пл.	8—И
Знаменская ул.	8—И
Золотоносная.	9—И
Зоологическій пер.	5—Ж
Ивановская ул.	7—К
Ивовая.	2—Д
Ижорская.	2—Д
Измайловскій.	5—К
Инженерная.	6—З
Иностранный пер.	3—З
Институтскій.	7—Б
Инструментальн. ул.	6—Г
Исаакіевская пл.	5—З
Итальянская,	5—З
Кабинетская.	7—К
Кавалергадская.	9—Ж
Кадетскій пер.	4—З
Казанская пл.	6—З
Казанская ул.	6—И
Казарменный пер.	6—Д
Казачій Бол.	6—К
Казачій Мал.	6—К
Казначейская ул.	5—И
Калашниковск. наб.	10—З
Калашниковскій пр.	9—И
Калинкинская пл.	3—К
Калинкинскій пер.	4—К
Калужскій.	9—Ж
Каменноостровскій пр.	6—Е
Каменный островъ.	4—В
Камская ул.	2—Ж
Канонерская.	4—К
Канонерскій пер.	4—К
Караваная ул.	7—З
Каргопольская	4—Е
Карповки р. наб.	6—Г
Карташихина ул.	1—З
Кеиская.	2—Г
Керченскій пер.	5—З
Кириловская ул.	9—З
Кирочная.	8—Ж
Кирпичный пер.	6—З
Кіевская ул.	6—М
Кленова.	7—З
Климовъ пер.	4—К
Клиническая.	7—Е
Клинскій пр.	6—Л
Княгининская.	2—З
Княжескій пер.	4—И
Ковенскій.	8—З
Козловъ.	1—М
Козмодемьянскій.	8—Ж
Кокушкинъ.	5—И
Колокольная.	7—И
Коломенская.	8—К
Колиннская.	4—Д
Колтавская наб.	3—Д
Колтавская Бол.	3—Д
Колтавская Мал.	3—Д
Колтавская Средн.	3—Д
Кольская.	2—Д
Конная пл.	9—К
Конная ул.	9—И
Конногвардейскій бульваръ.	4—И
Конногвардейск. пер.	4—И
Конный.	9—Е
Консисторская ул.	6—И
Константиновскій пер.	3—Г
Константиновскій пр.	3—Г
Константиноградск.	9—К
Контарская.	11—Ж
Конюшенная пл.	6—З
Конюшенная Бол. ул.	6—З
Конюшенная Мал.	6—З
Конюшенный пер.	6—З
Корабельная наб.	3—К
Корпусная ул.	4—Д
Косой пер.	7—Ж
Костромская.	9—З
Крапивный пер.	7—Г
Красильный.	2—Л
Красносельская ул.	4—Е
Кременчугская.	9—К
Крепачевъ пер.	7—Е
Кронверкская ул.	5—Д
Кронверкскій пр.	5—Е
Кронштадтская.	3—Д
Круглый пер.	6—Ж
Крыловъ.	3—М
Крюкова кан. наб.	5—К
Кубанскій пер.	4—Ж
Кузнечный.	7—И
Куликовская ул.	8—Д

Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.	Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.
Курляндская.	3—Л	Линія Университск . . .	5—З
Курская ул.	7—Л	Литейный пр.	7—З
Кустарный пер.	5—К	Лиговская ул.	7—Г
Кушелевскій.	11—Е	Лифляндская.	2—М
		Лицейская.	6—Д
Лабораторное шоссе. . . .	9—Г	Ловизскій пер.	7—Г
Лазаретный пер.	6—Л	Лодейнопольская ул. . . .	4—Д
Ланское шоссе.	—Б	Ломаная.	6—Н
Лафонская пл.	10—Ж	Ломанскій пер.	7—Д
Лафонская ул.	10—Ж	Лопухинская ул.	5—Г
Лахтинская.	5—Д	Лоцманская.	3—К
Лебяжьяго кан. наб. . . .	7—Ж	Лубенская.	6—Л
Левашевскій пр.	4—Д	Лугская.	3—Д
Лехтенбергская ул.	4—М	Львиный пер.	5—И
Леонтьевская.	10—Ж	Лѣсная ул.	7—В
Лермонтовскій пер.	4—М	Люблинская.	5—Е
Лештуковъ.	7—И	Люблинскій пер.	4—К
Либавскій.	4—Л		
Лиговская ул.	8—К		
Лиговскій пер.	8—И	Магазинный пер.	6—Е
Линія 1-ая.	4—З	Магдалинскій.	4—З
„ 2-ая.	1—З	Майковъ	4—М
„ 3-ая.	4—З	Максимиліановскій. . . .	5—И
„ 4-ая.	4—З	Малосовь.	5—К
„ 5-ая.	4—З	Малый пр. Вас. О.	2—З
„ 6-ая.	4—З	Малый пр. въ Гаваии. . .	1—И
„ 7-ая.	4—З	Малый пр. Оет. ст.	1—Е
„ 8-ая.	4—З	Манежная пл.	7—З
„ 9-ая.	4—З	Манеж. пер.	8—Ж
„ 10-ая.	3—З	Маріинская пл.	5—И
„ 11-ая.	3—З	Марійнская ул.	11—З
„ 12-ая.	3—З	Маслянаго кан. наб. . . .	3—З
„ 13-ая.	3—З	Масляный пер.	2—И
„ 14-ая.	3—З	Мастерская Бол. ул. . . .	4—И
„ 15-ая.	3—З	Мастерская Мал.	4—И
„ 16-ая.	3—З	Матвѣевская.	5—Д
„ 17-ая.	3—И	Матвѣевскій пер.	5—Д
„ 18-ая.	3—И	Матисовъ.	3—К
„ 19-ая.	3—И	Матятинъ.	6—Б
„ 20-ая.	3—И	Межевая ул.	7—В
„ 21-ая.	3—И	Межевого кан наб.	1—Л
„ 22-ая.	3—И	Мезенская ул.	2—Д
„ 23-ая.	3—И	Милліонная.	6—К
„ 24-ая.	3—И	Минеральная.	9—Д
„ 25-ая.	3—И	Минскій пер.	4—И
„ 26-ая.	2—И	Миргородская ул.	9—И
„ 27-ая.	2—И	Миронова.	11—Е
„ Биржевая.	4—Ж	Митавскій пер.	8—З
„ Кодетскаь.	4—З	Митрофаньевск. Бол. дор.	5—М
„ Кожевенная.	1—И	Митрофаньевск. Мал. дор.	5—Н
„ Косая.	2—И	Михайловская пл.	6—З

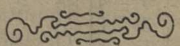
Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.
Михайловская ул.	6—З
Могилевская.	4—К
Можайская.	6—К
Мойки р. наб.	4—И
Молчаливая.	11—З
Монастырки р. наб.	9—К
Монетная Бол. ул.	6—Д
Монетная Мал.	6—Д
Морская.	5—К
Морского кан. наб,	1—Д
Москательный пер.	6—И
Московская Бол. ул.	7—И
Московская Мал.	7—И
Моховая.	7—З
Мошковъ. пер	6—Ж
Мраморный пер.	6—Ж
Мгинскій.	1—З
Музыкантская ул.	4—Е
Муринскій пер.	7—Б
Муринскій пр.	7—Б
Мучной пер.	6—И
Мытнинская наб.	5—Ж
Мытнинская ул.	9—И
Мытинскій пер.	5—Е
Мѣщанская.	5—И
Мясная.	3—К
Надеждинскій пер.	4—М
Надеждинская ул.	8—З
Наличная.	1—З
Наличный пер.	1—З
Нарвская пл.	3—М
Нарвскій пр.	3—М
Невки Ср. р. наб.	2—Г
Невскій пр.	5—З
Нейшлотскій пер.	7—Д
Некрасовская ул.	4—М
Нижегородская.	8—Е
Николаевская наб.	3—И
Николаевская ул.	7—К
Николаевскій пер.	4—М
Никольская пл.	5—К
Никольскій пер.	5—К
Новгородская ул.	9—И
Ново-Адмиралтейскаго кан. наб.	4—И
Ново-Деревенская наб.	4—В
Ново-Деревенская ул.	4—В
Ново-Исакіевская.	4—И
Ново-Ладожская ул.	3—Д

Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.
Ново-Петергофскій пр.	3—Д
Ново-Сивковская ул.	4—К
Новосильцевкая.	3—М
Новый пер.	7—Г
Нѣманскій	5—И
Нюстадская ул.	8—Д
Обводн. кан. наб.	3—Л
Обводный пер.	7—К
Огородный.	3—О
Огородная ул.	11—Ж
Одесская.	10—Ж
Озерный пер.	8—З
Олонецкая.	3—Е
Ольховая.	3—Е
Ольховки р. наб.	1—М
Опочинина ул.	1—З
Ораніенбаумская.	3—Д
Ординарная.	5—Д
Оренбургская.	7—Е
Орловская.	10—Е
Орловскій пер.	8—И
Остроумова ул.	1—З
Офицерская.	4—И
Офицерскій пер.	4—Е
Очаковская.	9—Ж
Павловская ул.	4—Е
Павлоградскій пер.	8—К
Пальменбахская ул.	10—Ж
Пантелеймоновская.	7—Ж
Парадная.	9—З
Парголовская.	7—В
Пекезскій пер.	1—М
Пекезы р. наб.	1—М
Пеньковская ул.	6—Е
Перевозная.	3—И
Перекупной пер.	9—И
Переулокъ безъ назв.	2—М
Переяславская ул.	9—К
Перинная.	6—З
Печковскій пер.	8—И
Песочная наб.	4—Г
Песочная ул.	4—Г
Петербургская наб.	7—Д
Петербургская ул.	3—Г
Петергофская.	3—Д
Петергофскій пер.	3—Н

Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.
Петергофскій пр.	3—Л
Петэргофское шоссе . . .	2—О
Петровская пл.	5—З
Петровская ул.	6—Е
Петровскій пер.	3—Е
Петровскій пр.	2—Д
Петрозаводская ул.	4—Д
Петропавловская	5—Е
Пироговская наб.	7—Е
Плуталова ул.	5—Д
Поварской пер.	8—И
Подгорная ул.	9—Ж
Подзорнаго кан. наб. . . .	2—К
Подзорная ул.	2—К
Подольская	6—К
Подрѣзова	5—Д
Подъѣздной пер.	6—К
Подъяческая Бол. ул. . .	5—И
Подъяческая Мал.	5—И
Подъяческая Средн. . . .	5—И
Покровская пл.	4—К
Покровская ул.	5—Д
Полозова	5—Д
Полтавская	9 И
Полюстровская наб. . . .	9—Е
Полюстровскій пр.	9—Г
Порховское шоссе	11—Е
Порховская ул.	4—Е
Посадская Бол.	6—Е
Посадская Мал.	6—Е
Потемкинская	8—Ж
Почтамтская	5—И
Почтамтскій пер.	5—И
Правая ул.	3—Н
Прачешный пер.	5—И
Предтеченская ул.	8—К
Преображенская	8—З
Преображенская пл. . . .	9—З
Прилукская ул.	7—Л
Пріютская	4—Л
Провіантская	5—Ж
Проходная	11—З
Прудковскій пер.	8—З
Прядильная ул.	4—К
Прядильный пер.	4—К
Пряжки р. наб.	3—К
Псковская ул.	3—К
Пудожская	4—Д
Пустая ул.	11—З
Пустой пер.	4—Е
Пушкарская Бол. ул. . .	5—Е
Пушкарская Мал.	5—Е
Пушкинская	8—И
Пѣвческій пер.	6—Д
Разночинная Бол. ул. . .	4—Д
Разночиная Мал.	4—Д
Разстанная	7—Л
Разстанный пер.	8—М
Разъѣзжая ул, ...	7—И
Ревельскій пр.	4—Л
Рижскій пр.	3—Л
Рисовальный пер.	7—Ж
Рождественск. 1-ая ул. . .	8—И
„ 2-ая „ . .	8—И
„ 3-ая „ . .	8—З
„ 4-ая „ . .	8—З
„ 5-ая „ . .	9—З
„ 6-ая „ . .	9—З
„ 7-ая „ . .	9—З
„ 8-ая „ . .	9—З
„ 9-ая „ . .	9—З
„ 10-ая „ . .	9—З
Рождественскій пер. . . .	9—З
Ро́менская ул.	8—К
Рошинская	4—Е
Рота 1-ая	5—К
„ 2-ая	5—К
„ 3-ая	5—Л
„ 4-ая	5—Л
„ 5-ая	5 Л
„ 6-ая	5—Л
„ 7-ая	5—Л
„ 8-ая	5—Л
„ 9-ая	5—Л
„ 10-ая	4—Л
„ 11-ая	5—Л
„ 12-ая	4—Л
Роченсальмск. пер.	7—Г
Ружейная Бол. ул.	6—Д
Рузовская ул.	6—К
Румянцевская пл.	4—З
Рыбацкая ул.	4—Е
Рыночная	7 Ж
Рѣзвая	2—М
Рѣзвый Бол, остр.	1—М
Рѣзвый Мал. остр.	2—М
Рѣзная	4—Д
Рѣзной пер.	4—Д
Рязанскій пер.	7—Л
Саблинская ул.	5 З
Садовая	6—И

Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.
Сойкинъ пер.	7—К
Самбургскій	7—Ж
Сампсоніевская наб. . . .	7—Д
Сампсоніевск. Бол. пр. . .	7—Д
Сампсоніевск. Мал. пр. . .	7—Д
Саперный пер.	8—З
Саратовская ул.	7—Е
Сахарный пер.	7—Д
Сборная ул.	10—З
Свѣчной пер.	7—И
Сельдяная ул.	2—Л
Сельдяного кан.	2—Л
Семеновская пл.	6—К
Сенатскій пр.	5—З
Сергіевская ул.	7—Ж
Сергіевскій пр.	3—Г
Сердобольская	5—В
Серебряковъ пер.	7—Г
Серпуховская ул.	6—К
С[illegible]инъ пер.	5—К
Симанская ул.	7—И
Симбирская ул.	8—Е
Симеоновская пл.	7—З
Симеоновская ул.	7—З
Скорняковъ пер.	8—К
Слободская ул.	10—Л
Смоленская	6—М
Смоленской р. наб.	3—Ж
Смольная наб.	9—Е
Смольный пр.	10—Ж
Смольная ул.	10—Л
Солдатскій пер.	8—З
Соловьевскій пер.	4—З
Соляной	7—Ж
Софійская ул.	6—Л
Спасская Бол.	3—Д
Спасская ул.	8—Ж
Спасскій пер.	6—И
Средній пр. Вас. Ост. . .	3—З
Средній пр. въ Гавани . .	1—И
Ставропольская ул.	10—Ж
Старообрядческая	5—Н
Старорусская	9—И
Стеклянная	10—К
Столярный пер.	5—И
Стремянная ул.	7—И
Строгановская наб.	5—В
Строгановская ул.	5—В
Стрѣльнинская	5—Д
Суворовская площ. (бывш. Преобр.)	9—З
Суворовскій пр.	9—З
Суворовская ул.	11—З
Сукинъ пер.	7—Л
Сутугина ул.	3—М
Сухопутный пер.	10—Ж
Съѣзжинская ул.	5—Е
Съѣзжинскій пер.	4—Е
Сытнинская пл.	5—Е
Сытнинская ул.	5—Е
Сѣнная пл. и рынокъ . .	6—И
Тавастгусская ул.	6—В
Таврическая	9—З
Таировъ пер.	6—И
Тамбовская ул.	8—Л
Таможенный пер.	5—Ж
Таракановки р. наб. . . .	3—М
Таракановскій пер.	4—Л
Тарасовъ пер.	5—Л
Тарасова ул.	11—Ж
Татарскій	5—Е
Тверская ул.	6—Ж
Театральная пл.	4—И
Театральная ул.	7—И
Телѣжная	9—И
Телѣжный пр.	9—И
Теряева ул.	5—Д
Техническій пер.	8—Ж
Технологическая пл. . . .	9—К
Тимофѣевская ул.	9—Д
Тихвинская	8—Е
Толмазовъ пер.	7—И
Тонева ул.	11—З
Топольная	2—Д
Торговая	4—К
Торговый пер.	6—И
Траурная ул.	11—Ж
Троицкая пл.	6—Е
Троицкая ул.	7—И
Троицкій пер.	5—К
Тульская ул.	10—Ж
Тургеневскій пр.	4—М
Тучкова наб.	3—Ж
Тучковъ пер.	5—Ж
Тюремный пер.	3—К
Университетск. наб. . . .	4—З
Упраздненный пер.	3—К
Уральская ул.	3—Е
Усачевъ пер.	4—К

Uulitsa nimi.	Ruutu № ja täht.
Фарфорокая ул.	10—Л
Фаянсовая	10—Л
Филологическiй пер. . , .	5—З
Финляндскiй	3—И
Финляндскiй пр.	7—Е
Финскiй пер.	8—Е
Флю́говъ пер.	6—Б
Фокинъ пер.	6—Д
Фонарный	5—И
Фонтанки р. наб, ...	4—К
Фонтанная ул.	8—З
Форбесовъ пер.	7—Г
Фризовъ	7—Г
Фуражный	9—З
Фурштадтская ул.	8—Ж
Харьковская ул.	9—И
Херсонская	9—И
Химическiй пер.	3—Н
Холмогорская ул.	3—Г
Хромовая	4—Е
Хрустальная	10—Л
Царицынская ул.	6—Ж
Царскосельская	3—Д
Царскосельскiй Мал. пр. .	6—Л
Цвѣточная ул.	6—Н
Церковная	4—Е
Церковный пер.	8—Ж
Чебоксарскiй пер.	6—З
Чекушская наб.	1—И
Черниговская ул.	6—Н
Черноморскiй пер.	5—З
Черноре̂цкiй	9—К
Черноре̂ченская ул. . . .	5—Б
Черной рѣч. наб.	3—В
Чернышевъ пер.	7—Л
Чесменская ул.	10—Ж
Чубаровъ пер.	8—К
Чугунная ул.	8—Г
Шамшева ул.	5—Д
Шараутскiй пер.	10—К
Шведскiй	6—З
Широкая ул.	5—Д
Шкиперск, прот. наб. . . .	1—З
Школьный пер.	3—О
Шлиссельбургская ул. . .	3—Д
Шлиссельбургск. пр. . . .	10—К
Шпалерная ул.	7—Ж
Щепенной пер.	5—К
Щербаковъ пер.	7—И
Эртелевъ пер.	8—З
Эскадренный пер.	4—Е
Эстляндская	3—Л
Юнкерскiй пер.	4—Е
Языковъ пер.	5—Б
Якобштадтскiй	5—Л
Яковлевскiй	4—М
Ямбургская ул.	3—Д
Ямская	7—К
Ярославская	9—З

Paar sõna unenägudest.

Üks meie hingeelu awaldustest, millele harilikult palju tähendust rahwa seas antakse, on unenäod. Usk nende prohwetilise wõimu sisse on laialdane; ta on sagedasti nii suur, et inimese meeleolu, arwamiste ja tegewuse peale suurt mõju awaldab. Sarnast usku on mõnel pool kasulikult tarwitada mõistetud: meie raamatuturul leidub mõnigi raamat, mis unenägude seletaja pealkirja kannab. Ehk küll muid neist seletusi naljaks pakuwad, siiski leidub ka niisugustele uskujaid ja ostjaid küllalt.

Rohkem tähelepanemise wäärt on seletused, mis rahwa keskel liikuwad on. Mitmed neist põhjenewad juhtumiste ja nende eelkäiwate unenägude pääl, millel, nagu allpool näeme, oma põhjus wõiks olla.

Uni on seisukord, kus inimese tahtmise tegewus ja mõistuse kriitikaline töö seisab. Tema ilmub wäsimuse, aga ka ilma-tööta oleku järeldusel. Ka mõjub aeg, millal magama minema on harjutud, une tuleku peale. Kõige sügawam ja rahulisem magamine on esimese uinaku ajal. Peale selle muutub seisukord ja meie ettekujuse wõimul hakkab unenägude järk, kus juures magamine kergem on. Hommiku magamast ülestõusmise eelne uni on harilikult kõige rikkam unenägude poolest.

Nüüd waatame, millest tulewad unenäod. Igast asjast, mis meie meelte peale oma mõju on awaldanud, wõib meis pärast pilt ehk ettekujutus wäljakutsutud saada. Kui meie kord Isaku kirikut oleme näinud, siis wõime meie, peale selle, kui ka Peterburist ära oleme sõitnud, enesele igal ajal Isaku kirikut ettekujutada, meie wõime temast ettekujutuse sünnitada. Kuid ettekujutus ei tule mitte ainult siis, kui seda tahame, waid ta wõib ka siis ilmuda, kui meie seda wast ei soowigi. Kui mõju, mis teatud asi meie meelte peale jättis, wäga intensiwiline — suur on, siis seisab pilt kaua meie silma ees. näit. surnukeha, mis wõllas ripub. Meie ei saa niisugusest pildist wõi ettekujutusest lahti, kui seda püüamegi. Niisama kõlab ka ilusa muusika helin kaua kõrwus.

Ettekujutused wõiwad wäljakutsutud saada assotiationide, nimelt kõrwulseisu, sarnasuse ja wastolu assotiationi läbi. Kõrwulseisu assotiation seisab selles, et kahest asjast, mida ühel ajal näinud, kuulnud ehk tunnud oleme, ühe nueste nägemine teisest ettekujutuse wõib wäljakutsuda. Näeme korki, siis ilmub kohe ettekujutus pudelist, sest et neid ühel ajal näinud oleme s. o. oleme harjunud neid ühesk oos, ühel ajal nägema. Sarnasuse assotiation seisab selles, et asjadest, mis ühe sarnased, üksteise moodi on, üks ettekujutust teisest wõib wäljakutsuda. Näen ma inimest, kes minu wennaga

wäga ühte moodi on, siis kujutan ma seal juures kohe oma wenda ette. Kolmas, wastolu association seisab selles, et kahest üksteise wastu käiwate omadustega asjadest üks ettekujutuse teisest wõib wälja kutsuda. Halwa maitsega wesi tuletab meile head wett meelde, mudane tee — head teed. Wiimast seltsi associationid on siiski kõige harwemad, esimesed kõige sagedamad. Päewa jooksul oleme meelte abil wälimisest ilmast mitmesuguseid teateid saanud, mitmesugused pildid on meie psychikas aset leidnud. Meie waim töötab öösel edasi ja pildid ja ettekujutused ilmuwad unes meie waimu silma ette. Nad ilmuwad täitsa niisamasugustel põhjustel, kui ülewal olles: ühest ettekujutusest sünnib associationi läbi teine ja nii edasi, sest ka üks ettekujutus wõib teist wäljakutsuda. Wahe seisab aga selles, et unes ei pea meie neid ettekujutusi wõi piltisi mitte ettekujutusteks (представленія), waid tõsisteks asjadeks ja juhtumisteks (чувственныя воспріятія), mida muidu meelde läbi ära tunneme. Kui meie Peetri I auusammast endale ettekujutame, siis peame seda ikkagi ettekujutuseks. Ilmub aga sarnane ettekujutus magades, siis näeme unes, et meie tõeste Neewa kaldal Peetri I auusamba ees seisame.

Kui esimest päewa kaua aja järele une raske ja wäsitawa töö juures oled wiibinud, ütleme, kange kuumaga rukist lõiganud, siis tunneme magades unenägudes, nagu pool ilmsi, sedasama raskust, mis töö juures; ka esimene uinak ei ole siis rahuline. Siin on meil niisuguste ettekujutustega tegemist, mille põhjus wäga intensiwiline on olnud. Et unes tahtmine sugugi ei tööta, siis ei saa meie ettekujutusi, seega siis ka unenägusid, mitte oma tahtmise järele ettekutsuda ehk tulemast keelda. Wiimast ei wõi meie küll ka ilmsi mitte teha.

Et unes mõistuse kriitika täitsa puudub, siis sünniwad ka unenäos naljakad ja muidu wõimatud üleminekud ja lood. Selge on, et meil unes phantasiega see on luulekujudega tegemist on, Sellest siis ka tuleb, et unenäos suurepäralised, wägewad, ühesõnaga muinasjutulised juhtumised ette wõiwad tulla.

Eks meie ju päewalgi wahel ei phantaseeri, enesele kõiksuguseid wõimatuid lugusid ette ei kujuta, iseäranis lapsena. Wõiksime enda päewaseid mõtteid näitelawal piltidena näha, tõepoolest meie näeksime ka kõiksugu wõimatuid, muinasjutulisi asju. Sarnased phantastilised mõttekujutused sünniwad ka unes ja saawad seal juures tõe näo. Keegi on ütelnud, et unenäod soowid on, siis kujutan ma ennast seisukorras, kus soow täidetud oleks. Unes näen siis muidugi, et ta ju täidetud on. Muidugi ei puudu unes lõbu ja wastikfuse tundmus. Tundmus (чувтвенный тонъ) teebgi, et ärkades soowid, et unenägu edasi kestnud oleks.

Wiimast seltsi unenäod on juba enam-wähem järjekindlad. On unenägusid, kus kõik nii järjekindlalt ja loomutruult silma ette tuleb, et ülesse tõustes esiteks aru ei saa, kas unes wõi ilmsi on olnud. Tuleb ka ette, et unes waimlist tööd teed, kus juures mõttekäik täitsa loogikaline on: õhtul, näituseks, waewad ennast raske ülesande kallal ilma tagajärjeta, kuna ta unes üsna õieti wälja rehkendab. Teine kord heidad magama, ilma et mõne asja üle otsusele oleks jõudnud, ja hea nõuu tuleb öösel nagu iseenesest.

Nüüd tõuseb aga küsimine, kuidas meie unes niisuguseid asju näeme, mille üle meie wiimasel ajal rääkinud ega mõtelnud ei ole, millega meil kaua mingit tegemist ei ole olnud. Selle peale on raske wastust anda. Wõiks arwata, et meie assotsiationide abil nii kaugele jõudsime, kuna esimesed pildid, mis wiimase wälja kutsusiwad, meelest ära ununewad. Läheme ju päewalgi mõttekäigul niisuguste mõtete juure, mida ammu ei ole olnud, ilma et seda teed oleks tähele pannud, mida mööda sinna jõudsime. Teine asi on muidugi, kui wälimised ärritused, nagu alamal näeme, tegewad on. Nüüd wõiks aga küsida, kuidas tõuseb esimene pilt unenäos, mis on tema wäljakutsujaks. Wõib olla, et mõttekäik sugugi seisus ei ole, ka mitte esimese uinaku ajal, muud kui meie ei jõua neid wäsinuse pärast tähele panna. Wõrks aga ka seletuseks mõne hingeteadlase, nagu prof. Poodani arwamise tuua, mis selles seisab, et iga asi, mõte wõi idee meie hingesse jälje jätab, mis omakohase ettekujutuse wälja wõib kutsuda. Ja nii, nagu meie päewalgi mõnikord niisuguse mõtte peale juhtume, mille wäljakutsuja mõnade ehk jälg juba aastate eest meie peaajusse on saanud ja peale selle hoopis puutumata on olnud, nii tõuseb ka unes niisugune nähtus meie silmade ette, millel läbielatud ajaga nähtawaste mingit ühendust ei ole.

Teiseks põhjuseks unenägude tekkimiseks on wälimised ärritused. On külmas tuas magades tekk pealt ära läinud, siis näeme unes, et külmas wees supleme, talwel kerge riidega õues oleme, wõi muud sellesarnast. On särgi kaelus kitsas ja nööp magamise juures kinni, siis näeme unes, et röörlid meile kallale kipuwad ehk mõni meid kaelast kägistab. Meie püüame ära jooksta, aga ei pease kuhugi, ja see on arusaadaw, sest unes ei saa ju piinlikku seisukorda parandada. Isegi päewase toimetamise peale wõib unenäos wälimise ärrituse põhjal tehtud otsus mõjuda. Juhtub, et läbi une häält kuuleme, mis lähidal olewast wõimalisest hädaohust tunnistust annab ja meie teeme unes sellekohase otsuse. Unenägu ja kuuldud hääl läheb meelest ära, aga sellest järeldatud otsus wõib iseäralisel korral päewal meelde tulla, ilma et teaksime, millest ta tekkinud ja mis otstarbe temal on. Pidul tantsu ajal tundis keegi noormees kanget soowi koju minna ja magamisetoast enda woodi kõrwal seis-

wasse tuppa wiia. See mõte ei annud talle rahu; ta wabandas ennast, sõitis koju ja laskis woodi teise tuppa wiia. Alles peale selle jäi ta täitsa rahule ja sõitis pidule tagasi. Öösel hilja tuli ta koju ja heitis sinna tuppa, kuhu woodi oli wiidud, magama. Hommikul nägi ta, et magamise toas, kust woodi õhtul wälja sai wiidud, lagi sisse oli langenud. — Öösel enne pidu oli kange tuul olnud. Wäga wõimalik, et wana lagi tuule käes pragisenud ja raksunud oli, mida nimetatud noormees läbi une kuulda wõis. Tema mõttekäik tegi otsuse, et lagi sisse wõib kukkuda ja tarwis woodi teise tuppa wiia.

Nüüd lähme iseseltsi unenägude juure, mis suurel mõõdul nende ettetähendamise uskumise peale on mõjunud ja seda mitte ilma põhjuseta. Greeka ja Rooma arstid, kelle ajal arstiteadus weel wäga kaugel ei olnud, laskfiwad haigeid endale wiimaste ööde unenägusid ette jutustada ja selle järele otsustasiwad, mis haiguse põhjuseks oli. Asi seisab selles, et teatawad haiged kohad neile harakterilised ärrituseд sünnitawad ja wiimased sellekohased unenäad haigel wälja kutsuwad. Juhtub ka weel nii, et unenäod enne ilmuwad, kui haigeksjäämine ilmsiks tuleb. Wiga on siis kehas juba olemas, aga ta ei awalda weel niisugust mõju, et teda päewa jooksul, kus tähelpanemine rohkem muude asjade peale pööratud on, ära wõiks tunda. Ühesuguste haiguste ees käiwad siis umbes ühesugused unenäod. Wäga wõimalik, et ka ilmade muutmist, mille ees õhu muutus käib, organismus ära tunda ja teatawatele unenägudele põhjust anda wõib. Tuttaw on ilmade muutmise mõju jooksva haiguse peale.

Mõjuwad ka ettetähendawate unenägude ilmumise peale meie päewane mõtte käik, mis juhtumise wõimalust, mille peale unenägu tähendab, ette ära näeb. Ajalugu räägib unenägudest, mis Caesari abikaasat Kalpurniat piinasiwad päew enne Caesari tapmist. Kalpurnia nägi kord, et maja katus sisse kukkus, et tema mehe kujust weri jooksis ja wiimaks, et tema mees mõrtsukate põueodade löögi all langes.

Muidugi oliwad sarnased unenäod kõige nende hoiatuste järeldus, mis Kalpurnia ja niisama ka Caesar enne wiimase surma päewa saiwad, et ta mitte senatisse ei pidanud minema.

Peale wiie meele wõi tunde mängiwad suurt osa weel liikumise tunded, mille alla ka seisukoha, lihaksete ja were juoksu tundeid tuleb arwata. Amerika hingeteadlased, kes nende tunnete peale iseäranis tähelpanemist on pööranud, tõendawad, et nad inimesel alati päewakorral olla. Nad wõiksiwad siis ka öösel suurel mõõdul unenägude wäljakutsujaks olla.

Unenäod on wahel nii intensiwilised, et inimene tema mõjul aktiwiliselt wälja astub ja just nii, nagu ta siis oleks teinud, kui

nähtus ilmsi oleks olnud. Kord tuli ette, et karjapoiss nelipühi esimesel päewal, (mis harilikult Eesti karjastel prii päewaks on), kirikus tukkuma jäi ja korraga jutluse keskel kõwa häälega: „Punnik, kurat, kus sa lähed"! hüüdis.

Hingeteadlased tõendawad, et unenäos wõrdlemisi lühikese ajaga, ühe silma pilguga määratumad pikad lood wõida ära näha, palju lühema aja sees, kui nende lugude läbimõtlemiseks tarwis läheb. Juba Kant tähendab, et ühe silmapilgu jooksul rohkem unes wõida näha, kui päewas mõtelda. Mory jutustab sellest omas raamatus järgmise loo, mis seda üsna ilusti tõendab:

Ma olin haige ja woodis pikali olles jäin magama; minu kõrwal walwas ema. Ma näen unes, et terrori — Prantsuse hirmuwalitsuse aega läbi elan. Kõiksugu juhtumised saawad läbi elatud; seal waidlen ma Robespierre ja Maratiga. Mind mõistetakse surma ja weetakse wankri peal tapakirwe juurde. Tapakirwes (guillotine) langeb ja mu pea weereb paku pealt maha, ma ärkan walu ja meelepaha tundes ülesse ja tunnen oma kaela peal woodi otslaua tükki, mis woodi küllest ära kukkunud oli. Ema ütlemise järele oli kukkumine just minu ülesärkamise silmapilgul olnud. Seega oli pikk unenägu silmapilgu sünnitus.

Niisugust kiiret piltide waheldust wõib ka muidu wahel tähele panna: niisugustel silmapilkudel, kus hädaohus oled, kus surm silma ees seisab, käib terwe elu mõne silmapilguga silmade eest mõttes mööda.

J. K.

Natuke kaubandusest üleüldse ja kodumaa kaubandusest iseäranis.

Kaubandus on üks osa rahwa, riigi ehk isiku majanduslisest tegewusest, selle järele waadates, kes teda ajab. Nõnda wõib kirjutada ja rääkida rahwa kaubandusest, riigi kaubandusest ja isiklikust kaubandusest. Riigi ja rahwa kaubandus saab ka peaasjalikult üksikute isikute poolt aetud, kujuneb suuremalt jaolt ainult üksikute kaubanduslise tegewuse summana ja sellep. nimetatakse teda ühtekokku riigi ehk rahwa kaubanduseks selle järele waadates, kelle tegewust kirjeldatakse. Teda waadatakse siis kui üht üksikut iseseiswat kaubandust ja tema ajajat kui üht üksikute summast tõusnud ühtlust s. o. riiki ehk rahwast. Riigi ja rahwa kaubandusel on ka weel see tundemärk, et ta teatud piirideni ühisel sihil ja ühise juhtnööri järele käib, nagu iseäranis riigi kaubandus, mida walitsus mitmesuguste abinõudega püüab edendada ja juhtida. Nõnda ühte moodi

riigi ehk rahwaste iseloomu järele aetud kaubandusel on siis ka palju sarnadust, mis ennast kellegi teise rahwa ehk riigi kaubandusega wõrreldes ilmutab.

Meie lühikesed tähendused siin saawad peaasjalikult rahwa kaubanduse kohta käima, peale selle, kui meie ära oleme määranud, mis meie kaubanduse all üleüldse mõistame.

Kaubanduse mõiste ära määramise juures ei ole weel kaugeltki kõik suurte rahwaste kirjanikud ühisele otsusele jõudnud, Eesti keeles aga ei ole kaubandusest kui teadusest meie teada weel praegu midagi kirjutatud. Meil on mõte käesolewat ainet kuskil teises kohas pikema ja laiema iseseiswa harutuse alla wõtta, siin püüame aga mõnes lihtsas algjoones mõnda kaubanduse olulist külge puudutada.

Mõned nimetawad kaubanduseks ainult teatud sihil aetud kaupade läbikäiku, teised (Leksis) „kaubandus on wahetus, kaupade ostmine ja müümine selle sihiga, et sealt wahelt kasu saad.“ See määrus on küll natuke kitsarinnaline üleüldise kaubanduse politika ja rahwawahelise kaubanduse kohta, oma algjoontes aga siiski õige, sest kaubandust aetakse ainult oma kasu pärast ja ei ole temal midagi kaupade loomisega tegemist, waid mis ta ühe käest ostab, seda ta ka teisele müüb. See määrus on aga teisest küljest siiski poolik, sest wahel müüb ka kaupmees seda, mis ta sugugi ostnud ei ole, nagu kommisjoni ja agenturi kaup, ja teine kord ei saa ta seda müüa, mis ta juba ostnud on. Kas ta sellep. siis kaupmees ei olegi? Niisama on ka iga wabrikant, kes ainult müügi jaoks töötab, oma ette kaupmees, olgugi, et ta ise kaupa ei osta, waid ainult müüb, ja peaks tema tegewus ka üleüldise määruse alla käima. Niisama on ka see kaupmees, kes kaupa alles müüa pakub (teda poe akna peale ülesse seab, kuulutab jne.) olgugi, et keegi ehk weel tema käest ostnud ei ole. Nõnda jõuame meie siis selle waate poole, et juba teatud sihis töötamine ja püüdmine kaubandusline tegewus on. Ja kuhu poole sihib see püüdmine ja töötamine? Et tarwitatawat asja tema looja käest tarwitaja kätte toimetada aja ja kauguse peale waatamata, mis asja loojat asja tarwitajast lahutada wõiwad. Sellega oleks siis kaubandus üleüldse asja looja ja selle tarwitaja isiklise, aeglise ja kauguslise lahutuse wasta wõitlemine.

Meie peame wiimast määrust kõige õigemaks, sest loomulikus seisukorras on kõik tarwitatawad asjad kuskil paigal ja alles kaupmees peab selleks tööle astuma, et seda paigal olemist ära häwitada. On ühel tarwitatawat asja müüa siis peab kaupmees seda otsima kellel seda tarwis on, ehk ümberpöördes, ta peab nende isiklise lahutuse ära häwitama ja ise enda läbi neid ühendama. On sügise palju wilja müüjaid aga ei ole tarwitajatel raha seda aasta

peale ette walmis osta, siis peab kaupmees seda nende eest tegema ja ostja ja müüja aeglise wahe ära häwitama. On Europas arsti rohtu ehk masinaid tarwis, mis ainult Amerikast saada wõib, ehk ümber pöördud, siis peab kaupmees neid püüdma ühest kohast teise toimetada, nende kauguslist lahutust ära häwitama.

Lause, „lahutuse wasta wõitlemine" näib meile ka kohasem olema, kui mõnel pool tarwitatud „kauba kätte toomine ehk muretsemine." Tellib näit. kaupmees Amerikast laewa täie wilja, aga läheb see laew wiljaga mere põhja siis ei saa kaupmees sugugi seda kaupa ostjate kätte tuua, on aga sellegi pärast kaubandust ajanud, sest ta on wähemast kauba looja ja selle tarwitaja lahutuse wasta wõidelnud. Peale selle sünnib wõitluse mõiste nii wäga kaubanduse iseloomuga ühte, et raske on teist kohasemat sõna selleks leida. Igasugune kauplus on oma ette wäike wõitlus mitmesuguste looduse ja seltskonna jõududega. Laewad wõitlewad merel tuulte ja tormidega, kauba woorid maanteedel wihma ja kurja ilmadega, ostja wõitleb müüjaga ja müüja ostjaga kauba hinna lõpuliku määramise juures, wõitlus kaaskauplejatega, kaubanduse wõitlus riikide ja rahwaste wahel jne. Sellep. tarwitab ka kaubandus oma ajajateks wõimaliselt ja kohaliselt täieste terweid inimesi, kes igal ajal oma kasude eest oskawad ja suudawad õieti ja täie jõuga wälja astuda ja jõuawad waimliselt ja kehaliselt terwemad rahwad, nagu praegu näit. sakslased, inglased ja ameriklased kaubanduses kaugemale kui mõned muud nõrgemad rahwad. Ka kaubanduse jaoks peawad rahwad ja üksikud kes edeneda tahawad oma waimu jõudu ja keha terwit alal hoidma, harima ja kosutama.

Kaubanduse tähtsus. Wähe on asju, millede edenemine ehk mitte edenemine kellegi rahwale tähtsam on kui kaubanduse edu. Seda mõistawad ka kõik suured ja wäiksed rahwad wäga hästi ja näeme meie nende mõistmist nende ajakirjandusest, walitsuse töödest ja sihtidest. See käib iseäranis rahwa sisse- ja wäljaweo kaubanduse tõstwa ehk langetawa mõju kohta. Sisse- ja wäljaweo kaubandus on tähtsamad teed, millede kaudu rahwad majanduslisele jõukusele on jõudnud ja jõuawad. Nende tõstew mõju on mitmesugune.

Esmaks saame meie sisseweo kaubanduse kaudu uute asjadega tuttawaks, asjadega mida meie kohane loodus kas luua ei luba: sool, kohw, thee, suhkur, arsti rohud, keemia ollused, ehk mida meie teha ei oska ehk nii odawalt ja hästi walmis ei saa kui mujal, kus seda tööstust iseäranis suurelt ja osawalt aetakse, milleks ligidal olewad raua ja söekaewandused kaasa aitawad (nagu mitmesugused masinad, töö- ja sõidu riistad, riided jne.). Need uued asjad on aga meile wäga tarwilikud ja wõiwad meie majanduslist järge tõsta, nagu näit. mitmesugused uued masinad, kui meie nen-

dega töötame. Muidugi ei ole mitte igasugune sisseweo kaubandus meile kasulik: kui meie naistele ja neidudele hakatakse näit. Prantsusemaa kübaraid ja meestele Inglisemaa silindreid sisse wedama ja nad muid kanda ei tahagi kui wäljamaa omasid, siis on see meile kahjulik sissewei kaubandus. Seda nimetakse uhkuse ja ilu asjade sisseweoks ja wõitleb iga riik kõrge tolli peale panemisega ilu asjade üleliigse sissewei wasta. Kasulikud on aga asjad, mida meie teiste käest odawamalt saame, kui meie neid ise milgil tingimisel luua suudame, millega meie kasulikult töötada wõime.

Teiseks mida meie teiste käest proowi saades wõime järele tegema hakata ja ehk weel teistelegi edasi müüa. See on jälle tähtis mitmesuguste masinate, tööriistade, ja töö walmistamise wiiside kohta. Selle tõttu tulebgi ette, et suuremalt jaolt kõikide rahwaste juures kaubandus enne on edenenud ja alles edenenud kaubandus tööstust on elule kutsunud, elustanud ja edendanud. Meie tunnistame ka seda korda päris loomulikuks, sest kuidas wõib seal ka tööstus edeneda, kus weel töö produktisid õiete müüa ei osata. Selle wasta wõib küll wõidelda, üteldes, et meil midagi müüa ei ole, kui tööstus ei ole weel suutnud tõusta. kuid see ei ole õige, sest kaubandust wõime meie ka teiste kaupadega õppida, wahekauplemisega, ja sissewei kaubandusega, seni kui meil

Kolmandaks suurem wäljaweo kaubandus ilmuda wõib. Oli aeg, kus wäljaweo kaubandust peaaegu ainsaks rahwa waranduse kaswatajaks peeti, kuid nüüd on see aeg ja õpetus suuremalt jaolt unustatud. Nüüd teatakse juba, et wäljaweo kaubandus ainult siis kasulik on, kui meie seda müüme, mis meil omal tarwis ei ole. Läheme meie aga raha puudusel seda müüma, mis meil omal ehk enamgi tarwis on (nagu waene mees müüb rendi raha puudusel ainsama perekonna toitja lehma ära), siis toob see ainult tunnistust meie waesusest ja teeb seda waesust weel suuremaks.

Wälja- ja sissewei kaubandus on ainult siis täieste kasulikud, kui rahwa omad laewad ja raudteed kaupasid sisse ja wälja weawad. Tarwitatakse aga selleks wõeraid weo jõudusid, siis läheb sellega hulk raha weo maksu kuluna wõeraste kätte, ei saa ka rahwas ise omale kohast osawust harjutada, mis iseäranis laewanduse juures tähtis on.

Neljandaks on rahwaste wahelisel, niihästi sisse- kui wäljaweo kaubandusel, suur hariw mõju seda kaubandust ajawate rahwaste kohta. Teiste rahwastega ümber käies õpitakse seal juures palju uudisid tundma, mis kodu kasulikult tarwitada wõib. Läbikäimine teiste rahwastega laiendab üleüldse silmaringi, peenendab ja pehmendab kombeid, iseäranis kui enam haritud rahwaga kauba ühenduses oldakse. Äriline wõistlus teistega kõwendab ja karastab iseloomu, karakteri jne. Ilmuwad uued asjad ja tööwiisid, mis

paljudele tööd ja teenistust annawad. Üleüldse on kaubandus maailma rahwaste ajaloos üks tähtsam kultura edasi kandjatest olnud. Praegune Europa kultura, mis suuremalt jaolt juba üleilmliseks on saanud, on esimesel astmel Europa kaubanduse kaudu laiale kantud. Teiselt poolt on Europa kultura ise ka suuremalt jaolt tema kaubanduse wili. Niihästi kodune kui wäline kaubandus on selleks kaasa aidanud. Uute maade ostmine ja leidmine sündis kõik suuremalt jaolt kaubanduslisel alusel. Kolumbusel ei olnud muud midagi tarwis, kui kauba teed Indiasse leida, selle wana kauba tee asemele Wahemere kaudu, mis türklaste Konstantinopoli ära wõtmisega hädaohtlikuks sai ja kinni jäi. Oleks keegi Kolumbusele selgeks teinud, et uus maa sugugi weel India ei ole, siis oleks Kolumbus wähe selle üle rõõmustanud, sest otsitud kauba tee oleks siis weel leidmata jäänud.

Eesti kaubandus. Ons eestlastel iseseiswat kaubandust wõi ei? Katsume seda küsimust natuke ligemalt tundma õppida. Ajakirjanduses ja jutu keskes üteldakse sagedaste, et meil mingisugust kaubandust ei olla. Mis ehk seda nime wõiks kanda, see olla muulaste käes, meil endal ei olla midagi.

Meie ei tahaks sellega mitte kohe täieste ühes nõuus olla. Kuigi meil sarnast suurt sisse ja wäljaweo kaubandust ei ole, mis teiste suurte rahwaste kaubandusega wõrreldes juba iseäranis silma paistaks, siis ei tohi sellest weel mitte järeldada, et meil oma kaubandust weel sugugi ei ole. Meil on ikkagi oma sisse- ja wäljaweo kaubandus olemas, kuigi weiksel mõedul. Kuigi eestlaste iseloom kauba rahwa iseloomuks ümber harimata sugugi kohane ei ole, on siiski üksikud terasemad isamaa pojad sellega juba hakatust teinud ja see on pea asi. Meil ei ole sellest kaubandusest praegu weel kohaseid arwusid käes, mille kaudu meie asjast selgema pildi saaksime. Seda katsume teine kord teises kohas teha, siin kohal püüame aga asja seisukorda niisamuti natuke selgitada.

Missugune on siis meie kaubandus?

Esmaks sissewe o kaubandus ei ole meil wäga suur ja on uurimiseks wäga segane. Kaup toodakse sisse wäljamaalt mere kaudu ja Wenemaalt sisemiste raudteede kaudu. Kui palju sellest meile jäeb ehk meilt läbi transit kaubandusega edasi läheb, on raske ütelda. Kaubamajad, kes seda kaupa ajawad, on suuremalt jaolt wanad Saksa kaubamajad, kes oma kaubandust Eesti kaubanduseks ei tunnista, ega seda ka selles sihis ei aja. Kaup on suuremalt jaolt mitmesugused wäljamaa masinad, wiimasel ajal iseäranis palju Saksa, Inglise ja Amerika põllutöö masinaid ja põllutöö riistu, piimatalituse masinaid jne. Parem raud ja kiwisüsi tuleb wäljamaalt kõrgetest tollidest hoolimata. Wenemaa kiwisöe lademed on meist liiga kaugel, kust nad raudtee weo läbi meile kalliks lähewad.

Niisama on ka suurem Wenemaa raudtööstus meist kaugel (Urali ja Lõuna-Wenemaa tööstus), kuna Põhja-Wenemaa Peterburi ringkonna tööstus kaunis kallis on. Siiski tarwitab kodumaa enam Wene- kui wäljamaa rauda. Odawamad malmiwalamised tulewad suuremalt jaolt Riiast ja Pohla tööstustest. Peenemad terastööd wäljamaalt, Riiast ja Soomest. Iseäranis hääd tööd annab wiimane maa. Wenemaa wasetööstuse keskkoht on Moskwa ja pea theemasinate tööstus Tuula kubermangus. Sealt saame ka meie suurema jao walmis tehtud wasetöösid. Platedes wask, tina ja tsink tuleb wäljamaalt ja läheb suuremalt jaolt kodumaalt läbi Wenemaale. Wenemaa Urali ja Siberi mägedes on neid metallisid küll suurel mõedul olemas, kuid seisawad seal suuremalt jaolt alles wälja töötamata.

Wäljamaalt tulewad weel arstirohud, palju wärwisid, maitse toidud jne. Suhkur tuleb suuremalt jaolt Pohla wabrikutest. Wiimasel ajal on ka paar proowi Odessa wabrikutest ümber Europa mere toomisega tehtud. Kaua aastaid toodi meile Pohla suhkurt Weikseli jõe kaudu Saksamaalt läbi mere kaudu sisse. Wene suhkru wabrikandid wõitlesiwad aga selle wasta kuni nad walitsuse 1907 a. oma nõuusse saiwad ja see Pohla suhkrule tõkkeid ette hakkas tegema. Nõnda arwata, saame meie tulewikus enam Wene kui Pohla suhkurt sööma.

Wäljamaalt tulewad weel peenemad nahad ja paksemad tallanahad; pinsoli nahad, sääred ja pealsed Wenemaalt. Meie omad nahaparkalid Tallinnas ja Tartus saadawad tööd suuremalt jaolt Wenemaale. Need on kõik tähtsamad sissewedo artiklid.

Wäljawedo kaubandus on meil kaupade nimede poolt küll palju weiksem, kuid selle eest suuremalt jaolt eestlaste eneste käes. Nõnda näit. kartuli kaup, mida Eestimaa iga aasta umbes ühe miljoni rubla eest ainult raudtee kaudu Peterburki ära müüb. Peale selle, mis weel laewamehed Soome, Rootsi ja ka Peterburki weawad ja müüwad. See kaubandus, iseäranis Peterburisse müümine, wõiks weelgi suurem olla, kui müüjad, iseäranis taluperemehed ja kauplejad ainult kõige paremat kaupa müügile saadaksiwad ja õigemat mõetu peaksiwad. Kartuli kotis peab kolm triiki setwerikut olema, mille raskus 3 pd. 5 ℔. wälja peab tegema, kuid wiimsel ajal ei tule see mõet liig sagedaste mitte wälja, mille üle Peterburi kaupmehed alatasa nurisewad.

Teine kaunis suur wäljawedo kaup on meil kilud. Umbes 25 a. eest Arnold Sörenseni poolt Kolga Ara saarel alatud on see äri uute osawate kilu sissetegijate poolt suureks wäljawedo kaubanduse äriosaks muudetud. See on iseäranis tähtis rannaäärsetele elanikkudele, kelled esissetuleku hallikad muidugi wäga weikesed on. Praegu weetakse kodumaa randadest Tallinna kaudu karpidesse soolatud ki-

müüsid iga aasta umbes 600.000 rubla eest wälja igale poole mööda Wenemaa linnasid. — Selle äri juurde on umbes aasta 8 eest talwisel ajal osalt weel suuremgi äriharu tõusnud, s. o. räimete suitsutamine ja müügile saatmine. Räimeid tarwitati enne toiduks ainult soolatud peast silgu nime all. Tallinna kalakaupmees Holm hakkas aga wärskeid tooreid räimeid suitsetama ja neid puukarpides sprottide nime all müügile saatma. Nüüd on räimete suitsutajaid juba palju ja saadetakse neid ühe, kolme, wiie ja kümne naelalistes puust karpides talwisel ajal Tallinnast wahest wagunite wiisi wälja. Tähtsamad ostjad on Moskwa, Warshawi, Peterburi ja muud suuremad Wenemaa linnad. Aastane üleüldine müük umbes poole miljoni eest.

Wiimastel aastatel on ka palju wõid ja juustu kodumaalt wälja wedama hakatud, mis suuremalt jaolt wäljamaale, wähem Peterburki läheb. Wiimasesse linna toodakse esimesel astmel ainult wärske lauawõi, ka koor ja kohupiim. Selle hinda on raske ära määrata, wõib olla, et see üleüldse kokku umbes ka pool miljoni aastas wälja teeb.

Linade wäljawedu Pärnu kaudu on juba wana tuntud kaup. Niisama ka lubja müük Tamsalu ja Kilsi waksali juures. Kolga mõisast ja mujalt weetakse telliskiwa rohkeste Soome ja Liibawi. Keegi kaupmees Wiljandi pool on hobusid hakanud Daanimaale (?) saatma. Tööhobuste ostmine Wenemaale on juba waremalt tuntud äri. Suurpõllupidajad wõtawad iga aasta suured summad piirituse ja nuumhärgade eest sisse, kuid eestlastelt on wõimalus ära wõetud seda äri ajada.

On weel paljugi muid weiksemaid wäljaweo kaupasid olemas, millede üle meil praegu ligemad teated puuduwad. Igatahes näeme sellestki, et meil osawus ja tahtmine ei puudu wäljaweo kaubandust edendada. Kui agaramad ärimehed edasi töötawad, uued tööjõuud uute asjadega tööle astumata ei jäe, siis wõib meil warstigi kena wäljaweo kaubandus sigineda.

Weel kohasem oleks kodumaale transit (läbiweo) kaubandus olema. Transit kaubanduse juures ei jää mitte teatud maale toodud kaubad sinna paigale, waid lähewad ainult sealt läbi oma määratud koha peale. Selle kaubanduse kasu wasta waidlewad küll mitmed õpetlased, kuid päris seda kasu ära salata ei saa keegi. Hoopis ümberpöördud näitab ajalugu, et peaaegu kõik suuremad kaubarahwad ka kanged transit kaubanduse ajajad on olnud. Ka meie-aegne tähtsam kaubanduse rahwas, inglased, on peaasjalikult transit kaubanduse läbi oma esimese suurema jõuu saanud.

Wanal ajal, kui weel raudteesid ei olnud, seisiski Tallinn just transit kaubanduse tee peal. Nüüd on Wene- ja wäljamaa kaubandus osalt loomulikult, osalt kunstlikult teisi teesid läinud ja

Tallinna kaunis kõrwale jätnud, Narwast, Baltiskist ja Pärnust pole rääkidagi. See kunstlikult kõrwaleminemine tuleb sellest, et raudteede tarifid Wene sisemaalt Tallinna peale ja ümberpöördult palju kallimalt on rehkendatud, kui mõne teise, nagu näit. Peterburi peale. Seda teguwiisi nimetatakse raudteede politikaks ja on tema eesmärk selle eest hoolt kanda, et suurem kaubandus pealinna kaudu käiks ja see mitte mõne weiksema naabri linna poolt oma poole meelitatud ei saaks.

Tallinna transit kaubandus seisab peaasjalikult Wenemaa wilja wäljawedamise ja wäljamaalt toodawate puuwilla, heeringate, masinate wastuwõtmises ja Wenemaale edasisaatmises. Tegewad on selles suuremalt jaolt wanad Saksa kaubamajad. Eesti kaupmehed teewad selles kaubanduses alles esimesi sammusid.

Transit kaubandus nõuab ka üleüldse palju laiemaid teadmisi ja osawust, kui sisse- ja wäljaweo kaubandus. Sisseweo kaubanduse juures on kaupmehel ainult hästi oma ümbruskonda ja selle tarwitusi tunda tarwis, s. o. kellele ta müüa mõtleb wõi usaldada wõib. Ja oma ümbruskond on alati kõige kergem tundma õppida. Kust ta kaupa saab, seda kohta wõib ta juba wähem tunda. Wäljaweo kaubandus peab hästi wõerast müügikohta tundma, teadma, missugust kaupa seal nõutakse, kellele seda usaldada wõib ja muud kohased kaubanduse wiisid, ja see on juba raskem. Transit kaubandus peab aga nii üht kui teist wõerast kohta tundma, peab teadma, kust kaup tuleb, kuhu ta läheb ja kuidas ta kõige paremine ja odawamalt sinna saab saadetud.

Et meie kodumaal just sisseweo kaubandus kõige enam wõerastes kätes seisab, see kaubandus aga kõige kergem rahwa kaubandusest ära õppida on, siis tõuseb siit otsekohene ülesanne Eesti terasematele kaupmeestele: sisseweo kaubandust enam tähele panna. On meil selles kaubanduses juba osawaid jõudusid, siis ei saa wäljaweo ja transit kaubandus ka mitte enam ilma tegelasteta jääma.

G. Laurentius.

Peterburi eesti seltsid.

Hariduse seltsid.

Kaks wanemat Peterburi Eesti seltsi, heategew selts (töötas põhjuskirja järele, mis 28 juulil 1880 aastal kinnitetud) ja Kooli selts (töötas põhjuskirja järele 12. Maist 1885) on endid läinud suwel kõige oma warandusega, aktiwi ja passiwidega ühiseks Peterburi Eesti hariduse seltsiks ühendanud. Selle

seltsi all läheb kõik kooli seltsi endine tegewus laiendatud kujul edasi, milleks ka heategew selts oma waranduse ja tegewate jõududega esimesega täiesti ühte sulades ennast saab pühendama.

Asja tätsuse pärast arwame tarwilikuks siia mõned punktid tutwustuseks ülesse panna.

St. Peterburi hariduse seltsi põhjuskirjast, mis Peterburi linna seltside nimekirja ülessewõetud 12. juuli 1907, nr. 117 all.

§ 2. St. Peterburi eesti hariduse seltsi siht on Peterburi linnas ja kubermangus elawate eestlaste seas haridust edendada ja iseäranis nooresoo kaswatuse ja koolitamise ja waeste laste ülespidamise eest hoolt kanda.

§ 3. Oma otstarbe kättesaamiseks asutab selts wõimalust mööda kõiksugu õpetuse asutusi ja kursusid, wäikelaste warjupaikasid lasteaedasid, koguelu paikasid, awab raamatukogusid, lugemisetubasid ja museumisid, asutab abirahasid ja stipendiumisid; paneb toime kirjanduslisi ettelugemisi, wäljasõitusid, jalutuskäikusid, kontsertisid, näitemängu- ja muusika õhtuid; annab wälja ja laotab laiali raamatuid, lendkirju ja ajakirju; määrab auuhindasid õpe- ja muude seltsi sihiga kokkukäiwate raamatute wäljaandmiseks ja paneb selleks otstarbeks wõistlusi toime ja toetab igasugusid rahwa haridust edendawaid ettewõtteid.

§ 4. Seltsil on juridilise isiku õigused: ta wõib enesele liikumata ja liikuwat warandust omandada, müüa ja pandiks panna, kapitalisid ja abirahasid asutada, pärandusi ja kingitusi wastu wõtta, lepinguid ja laenusid teha, kohustusi oma peale wõtta ja kohtutes asju ajada.

§ 5. Waranduslist jõudu saab selts liikme maksudest, kingitustest, korjandustest ja sissetulekutest, mis näitemüükide, loteriide, näitemängude, kontsertide, ettelugemiste ja piduõhtute kaudu saadakse; koolirahast ja õpetuse maksust kursustel käijatelt; oma waranduse ja kapitalide kasudest ja abirahadest, mis era inimeste, seltside ja omawalitsuse asutuste poolt seltsile antakse.

§ 6. Seltsi liikmeteks wõiwat kõik saada, kellele see üleüldiste riigi seaduste järele keelatud ei ole.

§ 7. Kes seltsi liikmeks soowiwad astuda, annawad seega eestseisusele teada, kes neid liikmete nimekirja üles paneb. Kui eestseisus kellegi liikme nimekirja üleswõtmise wastu on, tuleb see liikme kandidat Seltsi peakoosolekul balloteerimise alla.

§ 8. Liikmemaksu suurust määrab iga seltsi liige ise. Maksu alam määr on üks rubla, tema ülem määr — sada rubla aastas. Liikme maksu tasutakse seltsi kassasse esimese pooleaasta jooksul. Uued liikmed maksawad seda sisseastumise ajal ära.

§ 10. Seltsi eestseisus asub Peterburis.

§ 11. Oma eesmärgi kättesaamiseks on seltsil õigus teistes paikades Peterburi kubermangus haruseltsisid awada.

Haruseltsid töötawad iseseiswalt selle põhjuskirja alusel. Nende tegewuse piir on see koht, kus nad asuwad ja nad otsustawad ainult oma sisemise elu küsimuste üle.

§ 15. Seltsi asju ajawad: a) eestseisus ja b) peakoosolek.

§ 20. Peakoosolek kutsutakse aastas mitte wähem kui kaks korda kokku.

§ 25. Seltsi lõpetamise korral peawad kõik seltsi kapitalid ja warandus selle otstarbe peale antud saama, mis seltsi sihiks oli.

Seltsi kantselei ja asupaik: Kolomenskaja uul. Nr. 12, k. 25.

Seltsi asutused:

1. kool asub seltsi omas majas, Narwa wärawate taga, Uschakowi uul. Nr. 12, 3 klassiline, 5 aastase kursusega. Kooliõp. Liigand, Kelder ja Neiu Tõnso.

2. kool. Peterburi poolel, Suur Monetnaja uul. Nr. 22, 5 a.-kursusega. Koolip. Otsing, Jaakson ja neiu Schipai.

3. kool. Kolomenskaja uul. nr. 12, k. 25, 2 klass, 5. a. kursusega. Kooliõp. Peterson ja pr. Peterson.

4. kool. Smolenski külas, Schlüsselburi prosp. Nr. 45. 1 kl. 3 a. kurs. Kooliõp. Kõrgesaar ja Ilwes.

5. kool. Wassili saarel, 17 liin, Nr. 26, 2 kl., 5 a. kurs. Kooliõp. G. Paju.

Waestelaste warjupaik seltsimajas Uschakowi uul. 12. Seltsi kulul kaswatatakse 8 waest poisslast.

Iga kooli juures töötab seltsi jauskond, millel oma eestseisus on. Warjupaiga eest hoolitseb sellekohane kommisjon.

Hariduslised pühapäewa kursused täieealistele saawad Jaani kiriku koolimajas antud. Osawõtjaid wõetakse wastu.

Seltsi näiteseltskond töötab is. Petersoni juhatusel ja astub seltsi pidudel ette.

Seltsi pidud 1907/8 saawad olema: Jõulu teisel pühal, wõinädala laupäewal, lihawõtte teisel pühal ja ühel laupäewal oktobri keskel, kõik Pawlowa saalis Troitskaja uul. Nr. 13. Piletid nende pidude peale on aegsasti saada Ploompuu raamatukauplusest Мѣщанская 22. Hind 65 kop. kuni 2 r. 60 kop.

Jõulupuu kooli- ja waestelastele pandakse igal aastal Jõulu ajal Pawlowa saalis toime, niisama ka näitemüük seltsi asutuste heaks Jaani kiriku saalis.

Raamatukogud koolilaste jaoks on kolme kooli juures, ja seltsi kantseleis on näitemängude ja nootide kogu, kui ka hulk muid raamatuid liikmetele tarwitada.

Seltsi warandus seisab maas, 492☐ sülda, mille peal 2-kordne puu maja ja kõrwalised ehitused on. Peale kooli, warjupaiga ja kooliõpetajate korterite on majas weel kuus korterit üüri peale andmiseks. Seltsi liikuw ja liikumata warandus on umbes 30.000 rubla wäärt, peale selle mõned muud wähemad kapitalid ja wõksew raha. Seltsi wõlg põllupangale ja erainimestele teeb umbes 6000 rubla wälja.

Liikmete arw umbes 400.

Koolides käib mõlemast soost lapsi 300 ümber.

Kooliraha maksawad wõerad 20 rubla, seltsiliikmed 15 rbl. aastas lapse pealt. Kehwade Eesti wanemate lapsi wõetakse, sellekohase palwe peale seltsi eestseisusele, ka maksuta ehk alandatud maksuga wasta.

Seltsi uus eestseisus tuleb sügise 1907 walimise alla.

Karskuse selts „Ustawus".

Üks waremalt tegewamatest Peterburi Eesti seltsidest peab praegu, osalt tegelaste puudusel, osalt ehk ka sellep. et karskuse liikumus üleüldse oma endise terawa kuju on kaotanud ja tema aset teised woolud täidawad, millede wäljaastumiseks nii siin kui mujal ka karskuse seltside tegewus palju kaasa on aidanud, puhkuse päiwi.

Selts on wõlgadest waba. Warandust on raamatukogu umbes 1000 raamatut 700 köites ümbes 400 rubla wäärtuses ja muud weiksemat warandust järele. Uute tegelaste tööle astumisega wõib selts jälle iga aeg tegewust awada ehk ennast ajakohase hariduse seltsi külge liita.

Käsitööliste selts.

Üks nooremateest siinsetest Eesti seltsidest (asutatud a. 1898), kelle esimesed eluaastad wäga õnnelikult ja suure osawõtmise all mööda läksiwad, hiljem aga õnnetu suure korteri kaup neilt palju elujõudu ja endist wärskust röõwis. Selts on aga igatahes kohastele käsitöölistele wäga tähtis ja peaks ta kõige jõuuga täielise töövõimalusele tagasi aidatud saama.

Seltsi eesmärk on oma liikmetele ja nende perekondadele wastastikku abi anda, laenusid muretseda, haiguse korral arstiabi, lapsi õpeasutustesse, warjupaikadesse, käsitöö ja kaubanduse asutustesse toimetada, ettelugemisi ja kursuseid toimepanna jne. Seltsil on raamatukogu liikmetele hinnata tarwitada.

Praegu on seltsil umbes 100 liiget aasta maksu maksnud. Asukoht: Sadowaja, Nr. 29, k. 9. Eestseisus: hrad J. Lenow, J. Offenbach, J. Lääne, W. Brinkmann, G. Säck, D. Poska.

Noorerahwa selts.

Endine „Ewangeliumi usuliste noortemeeste seltsi Eesti osakond Jaani kiriku juures“ lõi ennast 1907 aastal kiriku alt lahti ja asutas iseseiswa noorerahwa seltsi. Seltsi tööpiir on põhjuskirja järele kaunis laialine, pidud, kontsertid, kõneõhtud, raamatukogu, ka turnimine ja muud spordid. Seltsi uus tegewus on alles kujunemata, ka uus eestseisus walimata, nõnda, et temast weel wara pikemaid teateid tuua on.

„Eesti Wene seltskondline ühisus“, kes käsitööliste seltsi käest Winogradi saali pika aja kontraktiga oma kätte wõttis, asub seal edasi, muidugi pärast seda wiletsamalt, kui Peterburis awalikku azart kaardimängu keelama hakati. Kuid see tegewus läheb juba meie kalendri piirist wälja.

Jõukarastuse selts „Kalew“ on oma tegewuse ja olemise täiesti lõpetanud.

„Näitemängu ringkond“ andis läinud suwel mõned etendused Ligowas. Mis selts lähemas tulewikus mõtleb ette wõtta, on teadmata.

Peterburi Eesti wastastikku heategew naisühisus.

Демидовъ пер. 13, кв. 14.

See selts, kõige ajakohasem Peterburi eesti naister. üleüldse ja kodumaalt sissesõitjatele naisterahwastele iseäranis, on alles 1907 a. suwel asunud. Tarwidus tema järele oli juba ammugi olemas.

Selts on omas uues korteris kohe otsekohesele tööle asunud. Seal on nimelt õmblusekool, teenijate warjupaik, (korterid) koha otsimise kontor ja hariduslised kursused olemas.

Kursustel saab iseäranis maitset hariwa kunstjoonistamise peale rõhkn pandud. Õmbluskooli juures wõetakse erainimeste käest riideid, pesu jne. õmbluse jaoks wastu.

Seltsi eestseisus on proua Leopas (president), neiu Lerchenbaum (abi ja ühtlasi kõige tegewuse juhataja); prouad Kann, Tombach, Womm ja neiu Schipai.

Jaani kirik.

Ofitserskaja 54.

Õpetaja R. G. Kallas, abiõpetaja H. Adamson, köster L. Seeland, organist M. Lüdig.

Kogudus asub linnas ja linna ümbruses. Eesti kogudus on umbes 22.000 hinge suur, saksa kogudus umbes 700 hinge.

Leeris on käinud 1906 a. 217 leerilast, armulaual 7243 koguduse liiget ja 2000 wõerast. Laulatatud 1906 a. 183 paari, nendest 97 sega paari weneusulistega ja 9 segapaari katoliku usulistega. Usuwabaduse manifesti põhjal on 62 inimest Ew. Luteruse usku wastu wõetud. Kiriku kulul on 10 leske naist ülewal peetud ja 26 waestlast warjupaigas kaswatust leidnud.

Kiriku koolil on praegu 5 klassi, milledes 1906 a. jooksul 300 last õpetust on saanud, kuna 1907 aasta peale 231 last kooli tuli. Lapsed oliwad peale 3 sakslase kõik eestlased. Õpiwad poiss- ja tütarlapsed ühes. Koolis õpetatakse: usuõpetust, eesti-, wene-, ja prantsuse keelt, rehkendamist, geometriat, kaubanduse teadmisi, ajalugu, looduse lugu, geograhwiat, wiisikat, raamatutupidamist, joonistamist, ilukirja, laulmist, turnimist ja käsitööd.

Kooliõpetajateks on praegu: juhataja T. Riomar, kooliõpetajad [illegible]. J. Riomar, prl. A. Schipai, A. Kartau, J. Karell, M. Lüdig, Wai, Mälk ja Wäärsi.

Kooliraha 10 rbl. pool aastas lapse eest. Ühest perekonnast 2 lapse eest 15 rubla. Maksetakse weerand aasta wiisi.

Laste wastuwõtmine 2 korda aastas, augusti ja januari kuul. Augusti kuul sisseastumise juures ei nõuta lastelt mingisuguseid eelteadmisi. Januari kuul sisseastudes peawad lapsed umbes nii palju juba teadma, kui teised poole aasta sees koolis õppinud on. Kõige noorem sisseastumise wanus on 8 aastat.

Kõige kiriku majanduse üle walitseb kiriku nõuukogu, milles peale õpetaja 12 liiget on, 6 eestlast ja 6 sakslast, need on: nõuukogu president J. Jaanson, laekahoidja A. Trenke, raamatupidaja M. Jaakson, liikmed õp. R. Kallas, K. Leopas, A. Michelson, [illegible]. Põder, Th. Klaut, Ed. Kinkmann, K. Mohrberg, M. Koik, [illegible]. Ström ja A. Hubel.

Sissetulek:

Anded ja korjandused:

Pekkidest ja kukrutest 904 rbl., priitahtlikud aastamaksud 965 r., laululehtedest 531 r., muud anded 286 r., laulatuste ja matuste eest 710 r. jne., kokku 3428 rbl. 44 kop.

Üüri raha kiriku maja korteritest	3790 rbl.	—	kop.
Kapitalide intressid	556 „	03	„
Päranduсed ja kingitused	698 „	—	„
Mitmesugused muud sissetulekud	1830 „	79	„
Anded ja korjandused (waata 215 lhk.) . . .	3428 „	44	„
Puudus 1907 a. peale ette	1149 „	—	„
Kokku	11.452 rbl.	26	kop.

Wäljaminekud:

1905 a. puudus	1478 rbl.	46	kop.
Õpetajate, köstri, organisti, kirikumehe, uksehoidja palgad	3140 „	—	„
Kiriku walgustus, leib, wiin jne.	627 „	28	„
Kantselei kulud	287 „	92	„
Kiriku majade kulud	3486 „	—	„
Paranduste kulud	1798 „	64	„
Mitmesugused muud kulud, annetused, wõlad inwentari juurde	633 „	96	„
Kokku	11.452 rbl.	26	kop.

Mõni sõna koguduse korrast.

1. Hommikune Jumalateenistus (eestikeeli) hakkab kell $^1/_2$10 peale, saksakeeli Jumalateenistus kell $^1/_2$2, peale keskpäewa. Õhtune Jumalateenistus (eestikeeli) kell $^1/_2$6. Juuni, juuli ja augusti kuul ei peeta saksa ega õhtust (eestikeeli) jumalateenistust.

2. Kell 12 iga pühapäew ristitakse lapsi kirikus ja maetakse surnuid surnukambris kiriku juures. Kell 3 (pärast Saksa Jumalateenistust) ja kell $^1/_2$7 õhtu (pärast õhtust Jumalateenistust) laulatatakse paarirahwaid. Iga ametitalitus, mis pühapäewal soowitakse, peab nädala sees ette teada antama, alamal nimetatud päiwil ja tundidel.

3. Matmine kirikust ehk surnukambrist nädalapäiwil on kell 12 keskpäewal.

4. Lauarahwast wõetakse iga pühapäew. Lauale kirjutamine on laupäew enne lõunat.

5. Õpetaja kantselei ja wastuwõtmise tunnid on nädala sees iga päew enne lõunat k. 9—12, mahaarwatud pühapäew.

6. Leeriõpetust antakse januari kuu 20-dast kuni palmipuude pühani, igal nädalal kaks korda: poisslastele iga teisipäew ja neljapäew, tütarlastele iga esmaspäew ja kesknädal kella 10—1 pärast lõunat kirikus. Leerilaste õnnistamine on Palmipuude pühal.

7. Pruutpaaride wastuwõtmine ja kihlamine iga päew kella 9—12 hom.

Kroonlinnas.

Nikolai kirik, sissesõidu juures Peterburi wärawas, Eesti, Soome ja Rootsi kogudus (eestlasi 1500, soomlasi 200 ja rootslasi 40 hinge). Õpetaja M. J. Eisen, köster J. Ronimois, Adress: Кронштадтъ.

Eesti Jumalateenistused algawad igal pühal kell 11, kroonupühal kell 9 homm. Lauarahwast wõetakse üks kord kuus. (Soowi peale ka igal pühapäewal.) Peale selle wõetakse lauarahwast weel: suurel neljapäewal ja reedil, taewaminemise pühal, 1. Kristuse tulemise pühal ja wanaasta wiimsel õhtul. Leeri peetakse nowembri kuus poiss- ja tütarlapsed ühes. Õpetaja wastuwõtmise aeg äripäiwil kell 8—10 homm. ja 5—7 õht.

Muudatutused. Eesti kiriku kool kiriku ruumides. Koolõpetajad J. Ronimois ja A. Ploompuu. 2 klassi. Koolis käiwad poiss- ja tütarlapsed koos. Kooliraha 2 rbl. 50 kop. pooles aastas; teise lapse pealt ühest perekonnast 3 rbl. Waestele lastele annab Eesti heategew selts palwe peale prii kooli.

Eesti kiriku laulukoor, juhataja J. Ronimois.

Eesti kaubaselts ja pood Liiwa uul.

Eesti heategew selts. Esimees J. Lepiksaar, Galkina uul.

Eesti raamatukogu kiriku juures. Ülewaataja J. Preitoff.

Eesti naiste selts. Kiriku juures.

J. Wetto Eesti raamatukauplus. Suure Katariina uul. 21.

8 matuse kassat mitmes kohas.

Haigemajad.

Merewäe haigemaja Eesti kiriku kõrwal. Kes haigemaja maksu 1 rbl. poole aasta kohta maksnud, wõib kuni pool aastat haigemajas maksuta rawitsetud saada.

Spetsialist arstide haigemaja Sabornaja uul. Golubjewi majas. Wastuwõtmine 12—2 ja 6—8. Ambulatori maks 50 kop. Haigemajas wiibimine ise maksu eest.

Dr. Koroljewi naistehaiguste paranduse maja. S. Katariina uul. nr. 27. Ambulatori nõuuandmine 1 rbl. Haigemajas olles ise maks. Wastuwõtmine 12—2 ja 4—6.

Kroonlinna sõitjatelt nõutakse passi.

Peterburist sõidawad laewad Kroonlinna Nikolai silla juurest ja Moika suust (wiimaste sõit on odawam). Talwel sõidetakse Oranienbaumi, wähem Rebase nina kaudu. Talwistel woorimeestel ei ole taksi. Sõit maksab tee järele 30 kop. kuni 1 rbl. ja wahel rohkem. Suwel maksawad woorimehed laewa juurest poolde linna 25 kop., kaugemale poole linna 30 kop.

Gatschinas.

Eesti kogudus ligi 400 hinge suur. Õpetaja O. Palsa, köster H. Lellep. Luugas abikogudus umbes 1600 hinge, köster Wahi.

Gatschinas 2 klass. eesti kiriku kool.

Hinnata haigemaja Gatschinas ei ole, on ainult Palee haigemaja, kus wõerastelt maks 108 kop. päewas.

Eesti kauplused Gatschinas: M. Mänd ja J. Joost wõi- ja worsti poodid, mõlemad turu ligidal. P. Odenbergi põllutöö masinate ja riistade ladu Imperator Pawel I prosp. nr. 22.

Päikese energia ringkäik maakeral.

Lugemata miljonite tähtede seas ääreta ja piirita ilmaruumis tiirab ja paistab meie päikene — määratu tulekera teiste tema sarnaste tähtede seas, kübemeke omasuguste hulgas. Koleda kiirusega, palju kiiremalt, kui suuretüki kuuli lend, ruttab ta tähtede riigis ilmaruumi mööda planeetide parwe saatel, kes temast sammugi ei tagane, eemale ei lähe. Nende hulgas keerleb ka meie maakera, inimesesoo eluase, aasta jooksul kord päikese ümber ringi lipates. Wahetpidamata, wäsimata saadab päike igale poole elustawaid walguse ja soojuse jõgesid laiali, kuid ainult õige weike osakene neist sattub planeetide, teiste hulgas ka meie maakera pinnale. Lihtne wäljaarwamine näitab, et ainult üks tuhandemiljonilise osa päikese kiirtest meie planeedi pinnale pääseb, kuid sellestgi soojusest ja walgusest on küllalt, et nii suuri maatükkisid paljaks kõrwetada, nagu Sahara kõrbe, ehk neid wägewate, läbipääsemata soojamaa metsarägastikkudega katta, mis kõige arwurikkamatest igasuguste loomade perekondadest kubisewad. Kõik, mis maa peal elab ja liigub, teeb seda ainult selle tuhandemiljonilise päikesekiirte osakese sunnil. Nendes kiirtes peitub selle määramata jõuu hallikas ja tagawara, kust seda igasugusel kujul, ka sellesama energia sunnil elule kutsutud, inimene wõtab ja tarwitab.

Maakera pinnale sattunud päikese energia ei lähe kaugeltgi weel mitte kõik maakera elustamiseks. Osa päikesekiirtest põrkab maakera pinnalt tagasi. Kuu pealt waadates oleks maakera meie öö walgustajast palju heledam. Selle üle wõib järgmisel põhjusel otsustada: heleda kuusirbi paistmise ajal on ka kuu muu osa tuhakarwa ratta näol näha, — seda osa walgustab maakera pinnalt tagasipõrganud päikese walgus. See on walge „maakera paistne" öö kuu peal.

Muu oſa päikeſekiirte energiaſt ſoendab maakera, kuid ka ſeegi oſa ei jää kõik maa peale: kaunis ſuure oſa nendeſt kiirteſt ſaadab ſoendatud maakera pind nägemata ſoojuſe kiirte näol ilmaruumi tagaſi.

Maapinnasſe jääwa, maaſt wangistatud päikeſe energia mõjul ſünniwadgi meie planeedil igaſuguſed fiiſikaliſed ja keemiliſed protſessid. Selle energia mõjul kaswataſiwad eelajalooliſel ajal määratumad metſad kole ſuuri puid, need närtſiſiwad, langeſiwad maapinnale, jäiwad mudakihtide alla, mädaneſiwad ſeal pikkamiſi pealetekkinud pinna kihtide raske rõhumiſe all ja ſünnitaſiwad nii moodi pikkade ajajärkude jooksul need lõpmatad kiwiſöe lademed, mida inimene praegu nii ſuure agaruſega üles otſib, maa ſeeſt wälja kaewab ja päewawalgele tunes tarwitab. Need kiwiſöe kihid ei ole ka muud midagi, kui kolerikkad energia tagawarad, peidetud energia ehk, nagu räägitakſe, potentſial energia hoiukohad, mida inimene ſiis ka kaſulikult tarwitab, kui ta ſöe ſees peituwaid päikeſe ſoojuſekiiri põletamiſe abil wabastab. Nagu kiwiſüſi, nii ei ole ka muu taimedeſt ſaadud põletusmaterjal, mis ju ka päikeſe ſoojuſekiirte ſunnil elule on ärganud ja ſuureks kaswanud, muud midagi, kui päikeſe energia muudetud kujul.

Piltkeeles wõiks ütelda, et põletismaterjalis päikeſe kiired omale kareda kuju on omandanud, kui nad maakera olluſteſt niiſuguſed kehad on ſünnitanud, mis omakord ſoojuſe ja walguſe kiiri wõiwad ſünnitada, tähendab, põleda wõiwad. Kui aga juba põletismaterjal päikeſe energia abil ſündinud on, ſiis ſünnib kõik, mis inimene ſelle energia abil korda ſaadab, päikeſe energia kulul.

Kui õõgawas wabriku ahjus pudenewateſt maaolluſteſt mitmeſuguſed metallid wälja ſulatatakſe; kui aurukatlas põlewate puude palawuſe ſunnil weſi auruks muutub, ſee oma rõhumiſega igaſuguſeid wäntaſid käima pannes ja rattaid ümber ajades igaſuguſt tööd teeb: puurib, taob, raudtee rongiſid ja aurumaſinaid käima paneb, — meie wõime tõendada, et ka ſiingi inimene päikeſe energiat tarwitab.

Tuuleweskid ja merel liuglewad purjelaewad ſaawad jõudu ſelleſtſamaſt halliikaſt, ſeſt neid käima ajaja tuul, nagu iga muugi õhuwool, ſünnib juſt ſelleläbi, et päikeſe ſoojus meie õhukorda mitte ühtlaſelt ei ſoenda.

Nagu kiwiſöe lademed maa ſees peidetud päikeſe energia määratumad ladud on, niiſama tuleb ka lumelademeid kõrgete mägede tipul päikeſe energia korjatud ſalwedeks pidada. Nende energia ſeiſab ſelles, et nad k õ r g e l üle merede pinna aſuwad ja ſealt, weeks muutunult, raskuſe ſunnil a l l a l a n g e d a ja langedes t ö ö d t e h a w õ i w a d. Ja tõepooleſt, — paistab ja ſoendab päikene, ſulab lumi, ja weſi woolab käredate jõgedena kohiſewate koskedena alla orgudesſe — mägedelt madalikkudesſe; hiigla jõuga häwitab ta teel kõik takistuſed, weeretab kiwa ülewalt alla, neid pikkamiſi weikſemateks õõrudes, peenikeſeks, liiwaks tehes, kiſub ja murrab puud juurtega

maa seest wälja, uhub uusi orgusid maapinnasse. Lume lagunemisest sündinud weest toidetud, kannawad ojad ja jõed seda energiat kaugele üle maa laiali ja panewad wesirattaid ja turbinisid käima, millede jõudu inimene agarasti õige kasulikult tarwitab? Kes tassis aga selle wee üles mägede harjale? Ei keegi muu, kui päikene. Tema soendawate kiirte mõjul tõuseb määratumate okeanide weepinnalt wesi auru näol üles õhuruumi ja liugleb pilwedena tuulest tõugatud üle maa laiali. Külmemaks minnes muutub wee aur jälle uuesti weeks ja langeb wihma ehk lume näol tagasi maapinnale — osalt ka mägede harjadele.

Nõnda ehk teisiti kinnipüütult peab päikese energia maa peal õige mitmesuguseid muudatusi läbi elama. Wõtame päikese energia, mis põlewa kiwisöe ehk kohisewa kose langemise jõus warjatud on. Nii ühel, nõnda ka teisel kujul ajab see jõud inimese mõistuse käsul missuguseid masinaid, näituseks, elektri jõudu soetawat dünamomasinat käima. Elektri juga kannab seda energiat traatisid kaudu mujale kohtadesse, mis selle energia alghallika juurest õige kaugel wõiwad olla, ja paneb ka seal masinaid tööle, tramwai wagunisid liikuma; ka wõib see energia uuesti päikese walguse laadilise walguse kiirte näol nähtawale tulla, mida meie elektri lampide juures näeme. Praktiliselt näeme meie weel hoopis kunstlikumaid muudatusi. Õige tihti tarwitatakse elektrijuga selleks, et isesuguseid aparatisid, nõnda nimetatud, akkumolatorisid laadida. Nendes aparatides woolab elektrijuga läbi wääwlihapu, mõjub iseäraliselt metalli peale ja muutub peidetud keemialiseks energiaks. Akkumolatorisid wõib nendes peidetud jõuu tagawaraga ühest kohast teise wedada ja wõiwad nad omakord elektrijuga tekitajateks olla.

Kui meeles pidada, et iga põletismaterjal, ja seda enam weel lõhkeollused, peidetud energia tagawara on, mis ainult aega ootab, millal seda awalikult nähtawale tuua, siis on meil arusaadaw, kuidas ka weikesest põhjusest, nagu põlewast tikust ehk aurukatla korstnast wälja lennanud sädemest selleks küllalt saab, et nii tõsiseid tagajärgesid sünnitada, nagu terwe linna põlemine ehk määratumate metsade tuhaks muutumine. Lugu on sarnane, et põlew tikk, õigust ütelda, tulekahju tõsiseks põhjuseks sugugi ei ole, waid ainult algatajaks, kuna tõsine põhjus selles seisab, et puuehitused, nagu ka kuiw mets, maakera õhukorras suurteks energia tagawaradeks on, mis ainult juhtumist ootawad, millal endid ilmutada. Küllalt saab weiksemast tukest (praegusel korral sädemest), et ollused, milledest puu koos on, õhu hapnikuga ühinema hakkasiwad; see ühinemine, mille tagajärjena selle suur soojus sünnib, ongi põlemine — peidetud energia nähtawal kujul ilmsile tulemine. Kui seda põlemist tarwitada, siis peab siin sündiw soojuse energia weel teisi muutusi läbi elama, nagu me seda ka ülewalpool nägime; kui aga teda tarwitamata jätta, siis laguneb

kõik põlemise juures wabaks saanud soojuse ja walguse energia ümbruse õhuruumi mööda laiali, ja põlewast materjalist jääb tuhk ja määratu palju õhus laiali lennanud suitsu ja gaasisid järele, mis juba põlemiseks kõlbmatad on; tähendab, järele jääb materjal, millel, endisega wõrreldes energia tagawara puudub.

II.

Meie nimetasime põletismaterjali ja kõrgel asuwate lumelademete energiat potentsialenergiaks. Sarnase nimega nimetatakse iga peidetud energiat. Niisugune on igasuguste lõhkeolluste energia, kokkukeeratud wedru ülestõmmatud tuleriistade kuke energia, winna tõmmatud wibu, ülestõmmatud kella pommide, laetud elektri akkumolatorite jne. energia. Kuid tarwis ainult põletismaterjal põlema panna, weele wõimalus anda mägedest alla woolata, sädet püssirohusse kukkuda lasta ehk piroklitserini pihta lüüa, wedrul lahti lasta keerduda, kukel langeda ehk wibul loomulikusse olekusse asuda lubada, kella lehte lükata ja sellega kella pommidele langemise wõimalust anda, akkumolatorite polused ühendada, — ja kohe hakkab meie peidetud, potentsialenergia nähtawale ilmuma, ehk nagu üteldakse kinetiliseks energiaks muutuma.

Päikese energia on ka kinetiline energia, sest päikese kiired on eeteri osakeste laenetetaoline liikumine, mis kõike planeetide ja tähtede wahelist ilmaruumi täidab ja ka igaühe asja osakeste ehk atomite wahel oma laenetamist jätkab. Mere laenete taoliselt, kuid rutemine, kui seda omale ette kujutada jõuaks (300,000 kilomeetrit sekundis), lagunewad need laened päikese juurest igale poole laiali, saawad muu seas ka maakera pinnale ja elawad siin kõik need muutused läbi, millest eespool rääkisime. Kiwisöe lademeid maapõues sünnitades ja lumehulkasid mägede tipudele kandes, muutub kinetiline energia potentsialenergiaks. Niisugune muutumine sünnib ka akkumolatorite laadimisel, kella pommide ülestõmbamisel, wedru kokkukeeramisel jne.

Sai räägitud, et üks osa päikese energiast maakera pinnalt otsekohe tagasi põrkab, teine osa jahtumisel soojuse kiirtena kaob ja ainult wiimane kolmas osa. nõnda ütelda, maa külge kinni jääb, igasuguste teiste energia kujudena maakera omaks saab. Kuid ka seegi wiimane osa ei jää siia igawesti wangi, ka temagi laguneb pikema aja jooksul ilma ruumi mööda laiali. See laiali lagunemine sünnib energia igasuguste muutumiste juures ja on wiimaseks lõpuaktiks, lõpulüliks nende muutumiste ringis. Söe põlemise juures ahjus läheb ainult osa sündinut soojuse energiast nõnda nimetatud kasuliku töö peale. Tubli osa saadud soojusest kaob täiesti kasuta: ta läheb otsekoheste kiirtena laiali, ehk soendab täiesti kasutalt ahju seinu, mitmesuguseid masina osasid, mis jahtudes ka sellegi osa soojust ilma ruumi saadawad. Niisama ei muuda katlas sündinud aur sugugi kõike oma energiat wäntade liikumise energiaks; osa soojust, mida

aur jahtudes ja iseäranis weeks muutudes wälja annab, läheb ka kasutaks mehanismuse osade soendamiseks, mis seda energiat jahtudes ilma ruumi juhiwad. Määratu osa liikumise energiat kulub mehanismuse liikuwate osade õerumise peale, mida rattad ja wändad punnitawad: õerumise juures sünnib soojus, õeruwad küljed lähewad palawaks ja saadawad selle soojuse kiirtena ruumi laiali.

Elektri woolu energia laguneb ühes igasuguste tööde tegemisega ka laiali, sest juga soendab terwel tegewuse ajal traatisid, mida mööda ta jookseb, kuna sündinud soojus õhus laiali laguneb. Elektri lampide ja laternate walgus on sarnase energia laiali lagunemise kõige selgemateks ja terawamateks näitusteks. Kõikides ettetoodud nähtustes läheb osa soojust ümber olewatesse asjadesse maakera pinna, kuid ainult selleks, et pärastpoole jälle omakord ruumis laiali laguneda. Nii sünnib päikese energia ringkäik maakeral. Päikeselt kiirte näol saadud, läheb ta niisamasugusel kujul sinna ruumi tagasi, kui ta saadad oli, kuid toimetab ja teeb selle juures niipalju ära, et kõike liikumist ja tegewust meie planedil julgesti liikumiseks ja tegewuseks päikese energia kulul wõiks nimetada.

Päikese energia ringkäik on maakera eluandja ja kandja.

J. Kartau.

Kuidas uulitsaid kaardi järele leida.

Kaart tuleb nõnda kätte wõtta, et kaardi nimi paremat kätt ülewal lugeda jääb.

Kaardil on ülewal ja all ääres numbrid 1—11 ja paremmat ja pahemat kätt ääres ülewelt alla tähed A kuni O. Nõnda on kõik kaart ruutudeks jagatud. Nõndasama on numbrid ja tähed kõige uulitsa nimede juurde trükitud lehek. 151. Need numbrid ja tähed näitawad, kus ruudu sees see uulits on ehk läbi jookseb. Tahetakse näit. leida kus kohal Щербаковъ пер. on, siis otsitakse see nimi uulitsa nimekirjas ülesse, kus tema järele trükitud märgid „7—И“ on, see tähendab, Щербаковъ пер. on selle ruudu sees, kus ülewalt alla 7 ja pahemat kätt parema käele И liinid kokku jooksewad. Waadatakse nõnda kaardi pealt järele, siis ei ole enam raske weike ruutu sees otsitawa uulitsa nime leida.

Ühtlasi wõib juures kohe waadata, kust kaudu kõige õigem on otsitawa koha peale minna, kas seal juures konkasid wõi auru paatisid tarwitada saab jne.

Majade numbrid on Peterburis iga uulitsas uued ja nimelt uulitsa hakatusest peale waadates paremat kätt ainult liig numbrid 1-3-5-7- jne. ja paremat kätt ainult paaris numbrid 2-4-6-8- jne. Uulitsa hakatus loetakse alati linna seest poolt (tsentrumist) nõnda näit, algawad Newski prosp. numbrid Aleksandri aia juurest peale. Pea tsentrum on Suur Neewa ja uulitsate numbrid, mis wasta Suurt Neewat käiwad, algawad Neewa poolt otsast peale. Peterburi poole tsentrumid on Suur prosp. ja Kamennoostrowski prosp. Wassili saarel algawad numbrid Suure Neewa äärest peale. Mujal uulitsates, mis tsentrumiga parallelis (kõrwuti) jooksewad loetakse uulitsa algus suurema uulitsa järele, kust uus uulits algab.

Peterburi Eesti

Adwokadid.

Grapea, A. Екатеринск. кан. 69 кв. 24.
Bung, M. Дмитровскій пер. 10 кв. 13.

Aednikud, kärnarid.

Jakob, Jüri Шапировская ул. 29.
Janes, Jüri Каменный остр. 6 дача Елисѣева.
Jussaar, Adam, За Нарвск. Заст. дер. Тентелева, Лѣвая ул. 16.
Kubak, J., дачи Верландера, Красное Село.
Kõbus, Peter, Новая дер. Кладбищенск. дор. 6.
Kelling, Fr., Аптекарск. остр. Аптекарск. пр. 4.
Keep, Имп. Ботаническій Садъ.
Lind, Joh., Торговая 5.
Maas, Joh., Офицерская 35 кв. 146.
Maarits, J., Kalinkina õlle wabrikus.
Paliale, Karl, Инженерная 4.
Pallo, Peter, Стар. Дер. Благовещенская 7.
Puija, Санъ-Галли kolonis.
Raudheiding, L., В. С. Нюштатск. пр. 11.
Reika, Jaan, уг. Гагаринск. и Сергіевской ул.
Treifeldt, J., Литейный пр. 39.
Urm, Jaan, Петро-Павловская крѣпость.
Uuetoa, Gust., Торговая 23.

Agendid, kommisjonärid ja kauba majade asemikud.

Meomuttel, Kauba agent, Фонтанка уголъ Чербакова 60/1 кв. 18.
Mikado, A., Wen. Malahowi kilu kauba asemik Гороховая 64 кв. 18.
Ostrow, wärwide ja lakkide proowireisija Пушкинская 10 кв. 108,
Pool, A., Стремянная 5. Tartu pärmi ladu asemik.
Tarjus, Edt., Taeti kunst briljandi äri Невскій пр.
Waidenstrauch J., Leesmanni kalakauba asemik 11 rood nr. 22.
Wik, J., Kommisjonär Кирилловская 15.

Aptekrid, prowisorid.

Amak, H., Садовая.
Eberhardt, Казанская 42.
Eichenwaldt, R., В. О. 1 л. Wentseli aptek.
Jurgensohn, Казачій пер. 6.
Kann, Olga, Esimene Peterb. naister. aptek, Невскій пр. 28.

Kaur, Mag. farm. Казачій пер. 6 кв. 21.
Lepson, A., Фонтанка 128.
Lill, Joh., Казачій пер. 6 кв. 21.
Pirso, J., Суворовскій пр. 61.
Ratassep, Петергофск. пр. апт. Кодера.
Tinn, J., уг. Офицерской ул. и Вознесеоск. пр.
Treffner, oma aptek Лиговская ул. 14.

Arstid.

Hellat, P. Dr., ул. Гоголя 17, kõrwa ja nina haigused.
Lossmann, A., Спасская ул. 26 кв. 19. Sisemised haigused. Wastawõtmine pühap. neljap. laup. 2—4, teisip ja reede 7—9.
Rebane, J., Peterb. poolel, Больш. Дворянская 9 кв. 18, laste ja sisemised haigused. Wastaw. 5—8 p. l. iga päew.
Mäggi, Лиговка 75 кв. 4. Salahaigused.

Elektri monteurid.

Blum, J., П. С. Матвѣевская 9 кв. 15.
Kask, J., Петергофск. шоссе 4 кв. 13.
Lammas, J., Литейный пр. 28, töötuba ja kauplus.
Laut, W., В. С. заводъ Нобеля.
Ratnik, J., Кирилловская 21 кв. 13.
Parw, Joh., Самсоніевск. пр. 31 кв. 32.
Peek, Aug., Забалканск. пр. 89 кв. 10.

Gummi stemplid.

Eriks, W., Невскій пр. 80.
Liiw, Al., Гороховая 43.

Fotografid.

Terras, П. С. Бол. Зеленина 26б. Päewapildi üleswõtmise töötuba.
Zenter ja K^o^ Гороховая 64.

Fototsinkografid.

Asper, J., Невскій пр. 116 кв. 106. Peterb. Gaseta pilditööstuse juhataja.
Eniline, В. О. 13 лин. 36 кв. 8.
Winger, Aug., Владимірск. пр. 15 кв. 35.

Jalgrattad.

…inkmann, Ed ja K° Гороховая 17. Punase silla juures, jalgrataste, õmblusmasinate jne. Kauplus ja parandus.
…ein, P., Литейный пр. 52 jalgrataste ja motoride parandus.
…iir ja Rosobaum" Гороховая jalgr. ja õmblusm. kauplus.
…ey, П. С. Каменноостровск. пр. 22 jalgr. ja motoride parand.
…iskop, M., Екатерингофск. пр. 115 jalgr. ja motoride parand.

Joonestajad.

…ck, Al., Рижскій пр. 64/10.
…pp, Офицерская 17 кв. 43.

Kartuli kaubandus.

…aas ja Rumberg", Обводный кан. 149. Telef. 273—55.
…urentius, G., Офицерская 48.

Klaweri hääletaja.

…oos, J., П. С. Каменноостровскій пр. 24 кв. 38.

Klaweri tegijad.

…ppenberg, П. С. Каменноостровскій пр. уг. Б. Ружейной.
…aler, Wold., Klahwitegija В. О. Малый пр. уг. 14 лин. 43/75 кв. 3.
…ägi, J., П. С. Б. Гребецкая 13 кв. 6.
…el, H., П. С. Б. Зеленина 14 кв. 26.
…mbach, Karl, Забалканскій пр. 75 кв. 20.
…senberg, Казанская 50.
…hrmann, K., В. О. Гаванская уг. Ср. просп.
…ira, A., П. С. Дункинъ пер. 2 кв. 1.

Kingsepad.

…dum, E., Казанская 38 кв. 22.
…k, A., П. С. Пушкарская 5 кв. 19.
…eiberg, Karl, П. С. Церковная 6 кв. 30.
…inrichson, J., Лѣсной Объѣздная 22 кв. 1.
…pet, W., П. С. Гулярная 18.
…e, E., Итальянская 33 кв. 6.
…kobson, K., П. С. Малый пр. 78.
…aru, W., П. С. Широкая ул. 3 кв. 7.
Kaska, P., Пушкинская 16.

Kikas, Joh., Забалканскій пр. 120 кв. 6.
Kirch, Лѣсной, Англійск. пр, 31.
Klein, J., Казанская 38 кв. 22.
Kobak, E., Лѣсной, Муринск пр. 16.
Kolberg, Мѣщанская 3 кв. 6.
Käni, A., Мал. Охта, Марійнск. пер. 11 кв. 3.
Lamson, J., Сройцкая 30 кв. 1.
Matiesen, J., П. С. Б. Пушкарская 27 кв. 11.
Matser, W., Каменноостр. пр. 25 кв. 5.
Missik, Hans, Лиговская 10.
Maliwer, Aug., П. С. Широкая ул. 3 кв. 7.
Norberg, Лѣсной, Б. Спасская 1 кв. 45.
Nellis, Aug., Б. Московская 9 кв. 38.
Norden, H., Симеоновская 5 кв. 38.
Org, Gust., Лѣсной, Муринск. пр. 16 кв. 12.
Perel, D., Лѣсной, Беклешевск. 6 кв. 5.
Pulmberg, Joh., Спасскій пер. 2 кв. 24.
Rauch, G., Забалканскій пр. 78 кв. 13.
Riiner, Fönis, Симеоновская 5 кв. 38.
Siiwers, Ad., Лѣсной, Объѣздная 20 кв. 2.
Sims, Jaan, Лѣсной, Муринск. пр. 32 кв. 3.
Transtok, П. С. Каменноостр. пр. 31.
Weri, L., Вознесенскій пр. 37 кв. 145.
Wunderlich, M., Мѣщанская 7.
Wälk, M., Щербаковъ пер. 7 кв. 12.

Klaasimaalijad.

Kuusik, klaasimaalimise õpetaja Stiglitsa joonest. koolis.
Sell, O., П. С. Каненноостр. пр. 9.

Kooliõpetajad.

Struck, Saksa keele Ülem kooliõpetaja 12 gümnasiumis.
Jaanson, Kaubanduse kooli inspekt. Демидовъ пер. 5.
Jakobsuon, M., Невскій пр. 129.
Ilwes, Ernst, Harid. Seltsi kool. Село Смоленское Шлиссельбургскій пр. 45.
Kann, R., Saksa keele ülem. kooliõp. 5 gümnas.
Karell, J., Käsitöö ja raamatupidamise õpetaja kooliõp. Institudis В. О. 13 лин. 28.
Kartau, Офицерская 54, kiriku koolis.
Kelder, Harid Selts. kool. Ушаковская 12.
Kima, Karl, Jaansoni kaubanduse koolis.

..usik, Klaasimaalimise õpetaja Stiglitsa joonest. koolis.
..rgesaar, H., Hariduse Selts. koolijuhataja Село Смоленское Шлиссельбургскій пр. 45.
..etberg, K., Kodukooliõp. Пески 5 ул. д. 28.
..rchenbaum, E., neiu Kodukooliõp. Екатеринск. кан, 69 кв. 24.
..w, В. О. Большой пр. 55.
Liigand, O., Harid. Selts. kooli juhat. Ушаковская 12.
..dig, M., muusika õp. kiriku koolis Офицерская 54.
Michelson, Jaansoni kaubanduse kaolis.
Mägraken, progümn. М. Конюшенная 5.
..älk, Офицерская 54.
..sing, D., Harid. seltsi kooli juhat. П. С. Бол. Монетная 22.
..aju G., Harid. seltsi kooli juhat. В. О. 17. лин. 26.
..terson, O., Harid. Selt. kooli juhat. Коломенская 12.
..eterson, M., " " " " "
..snar, T., Kiriku kooli juhat. Офицерская 54.
..smar, J., pr. Kiriku koolis.
..olemann, Akademikus, keiserlikus teaduste akademias.
Schipai, Alma, Jaani kiriku koolis.
..chipai, Harid. Selt. koolis Б. Монетная 22.
..hönberg, Ed., Kodukooliõp. Моховая 13 кв. 12.
..imann, J., Графскій пер. 5 кв. 14.
..tska, Saksa keele Ül. kooliõp. Gurewitschi gümnas.
..nso, neiu, Harid. Selt. koolis Ушаковская 12.
..drits, T., Saksa Katarina Kiriku kooli juh. В. О. Бол. пр. 55.
..ai, Jaani kiriku koolis.
..ärsi, " " "
..chmann, В. О. Большой просп. 55.
..ilip, J., Cand. phys. Keiserlikus tead. Akademias.

Kullasepad.

..a, Leop., Нарвскій пр. 10.
..almstein, Троицкая 38.
..aju, Разъѣзжая 46.

..nturi ametnikud, raamatupidajad ja korrespondendid pankades, kinnituse seltsides, wabrikutes ja mujal.

..ramson, G., Бекматъ и Ко. Пряжка 11.
..nson, Фонарный пер. 1 кв. 40.
..nson, Jak., Офицерская 18 кв. 36.
..sel, A., 11 рота 8.
Altmann, A., Kinnituse selts „Надежда".
Amberg, Б. Подъяческая 10 кв. 7.

Antsow, A., raamatup. Кожевенный заводъ Звѣрева В. О. 16 л.
Asow, A., Сергіевская 51 кв. 77.
Bollmann, cand. jur. Jauaülem rahaministeriumis.
Einberg, Шлиссельбургскій просп. 65.
Enmann, J., Казанская 12.
Eres, Fr., Kinnituse selts „Rossia".
Einer, A., Kinnituse selts „Надежда".
Helmann, Нижегородская 31 кв. 28.
Herodes, Псковская 10.
Hiir, K., В. О. 10 лин. 10 кв. 36.
Hintow, Толмазовъ пр. 5 кв. 11.
Härmel, J., Kinnituse selts „Надежда".
Jsutamm, J., Moskwa kaupmeeste pank.
Jaakson, M., Казанская 45 кв. 44.
Jaanson, H., В. О. Средній пр. 33 кв. 23.
Jaanson, Joh., Офицерская 18 кв. 6.
Junkur, Гороховая 34, Wikeli kunturis.
Kaarna, Joh., Старо-Петергофск пр. 8 кв. 6.
Kalamees, Мѣщанская 8 кв. 28.
Kangur, П. С. Бармалѣева ул. 10 кв. 10.
Karolin, J., В. О. Средній пр. 33 кв. 23.
Kask, J., Казанская 12.
Korts, Lindus, Jek. М. Охтенскій пр. 76.
Korts-Lindus, Jüri, Nobeli juures.
Kraus, E., Бекманъ и Ко. Пряжка 11.
Kärk, P., postiam. Моховая 13 кв. 12.
Kreitsmann, A., За Нарвск. Заст. Школьный пер. 3.
Lents, Вознесенскій пр. 3. Schafi püsside ladus.
Leoke, J., pangaametnik Моховая 13 кв. 12.
Lessel, Круглый рынокъ 1, Sarowi kunturis.
Laks, Al., Невскій пр. 92, raamat. kirjastus „Знаніе".
Lind, S., Esimene Wene kinnituse selts kinn. 1827 a.
Lülberg, Al., Поварской пер. 12 кв. 15.
Martmann, Фонарный пер. 12.
Meibaum, Har. В. О. 4 лин. 19, Экспедиторская контора В. Мюллера на см. и Ко.
Meinberg, „Egutable" kinnituse seltsis.
Muna, Вознесенскій пр. 6. Tentelewi wabr. walitsus.
Mäesepp, 11 рота 7 кв. 27.
Mägar, G., Мойка 30.
Mägi, O., Учетный и Ссудный Банкъ.
Mänd, R., В. О. Малый пр. 39.
Neuhaus, Joh., Экспедиторская контора В. Мюллера насл. и Ко. В. О. 4 лин. 19.

ua, Wolfi raamatukaupluses.
issaar, Marie, Kinnituse selts „Надежда“.
g, A., Морская 11, Metzl ja Ko.
ahlberg, „Gerhard ja Hei“ kunturis.
altser, cand. math. Riigipangas.
astarus, K., В. С. Нодентальская 3.
etree, Ero, K. P. Morgani Wäljamaa kauba kuntur. В. О. Сучковъ пер. 1.
ado, S., Пески 5 ул. 11/13.
andmer, J., Бекманъ м Ко. Пряжка 11.
oost, K., Тройцкая 20, „Восiдло“.
oost, H., Морская 51.
osin, J., Бекманъ и Ко. Пряжка 11.
amberg, G., Обводный кан. 149 кв. 25.
utof, K., В. С. Головинскiй пер. 9.
aretok, K., Kinnituse selts „Надежда“.
ander, A., seal samas.
arwa, D., Русское Ово страховавiя Капиталовъ и доходовъ.
ild, J., Kinnituse selts „Надежда“.
gsenau, Второе Русское Страх. О-во.
rauch, A., Бекманъ и Ко. Пряжка 11.
nmann, Linda, Эстляндская ул. 13 кв. 5.
offer, Joh., Б. Конюшенная 13.
mbach, Al., cand. ling. orient. Wolga-Kama pangas.
mberg, Ed., П. С. Гулярнал 22.
mp, Hans, Esimene Wene kinnituse selts, kinn. 1827.
oming, J., Садовак 56. Wilki uuride ladu.
otsi, J., СПБ. Губернское казначейство.
ainof, В. О. Тихвинская 11.
iesemann, Al., Почтамская 20.
ik, Мойка 99, Ивиновско-Шлиссельбургск. промышл. О-во.
isnapuu, Казачiй пер. 6.
oika, A., Максимильяновск. пер. 17.
omm, J., Казанская 12.

Lambi kauplused.

ohanson, A., Казанская 33, raudtee wagunite ja laewa lampide wabrik ja kauplus.
nkmann, E. ja Ко. Гароховая 17. Igasugu lampide kauplus.
ommas, Литейный пр. 28, elektri lambid.
Saukas, A., Казанская 40.

Lukksepad.

Abertus, Jak., Забалканскій пр. 105 кв. 18.
Bauming, J., П. С. Б. Зеленина 2 кв. 11.
Börro-Wardja, Лигово ул. Степанова 29.
Brecher, J., Курляндская ул. 9/13 кв. 3.
Einmann, Joh., Забалканскій пр. 109 кв. 28.
Epa, Mihkel, Putilowi wabrikust.
Epik, Al., В. О. Средній пр. 74 кв. 23.
Freimann, K., Забалканскій пр. 111 кв. 49.
Hamer, M., Putilowi wabrikus.
Hanemann, E., В. О. 15 лин. 88 кв. 43.
Herbert, J., Петергофское шоссе 62 кв. 12.
Hiidel, За Нарв. Заст. Школьный пер. 3.
Jaakson, P., Клинскій пр. 25.
Jääger, Ed., В. О. 12 лин. 68/20 кв. 111.
Katfeldt, K., П. С. Подрѣзовая 16 кв. 13.
Kaur, Jaan, Дер. Волынка 32 кв. 3.
Kesamaa, W., Putilowi wabrikus.
Kielberg, Aug., Слободская 6 кв. 2.
Kiisler, P., Б. О. 13 лин. 17 кв. 42б.
Kikerpill, K., В. С. Самсоніевскій пр. 31 кв. 34.
Klaas, Magn., За Невск. Заст. Муравейск. пер. 28 кв. 2.
Klein, Karl, 3. Рожественская 20 кв. 31.
Kotkas, Joh., Петергофск. шоссе 50 кв. 6.
Krantmann, O., В. О. Канареечная 47 кв. 7.
Kraus, M., Село Александровск. Шлиссельбургск. пр. 97/2.
Krewaldt, H., Спасскій пер. 3 кв. 37.
Kuulmann, H., Дер. Волынка 64 кв. 10.
Kuusik, M., В. О. Большой пр. 82 кв. 84.
Kewend, Mart, В. О. 20 лин. 11 кв. 36.
Laane, Rud., Нев. Заст. Сельская ул. 7 кв. 5.
Lado, P., Петерговское шоссе 40 кв. 3.
Lemberg, G., Школьный пер. 4 кв. 27.
Lemens. Aug., Обводн. Кан. 99 кв. 143.
Lints, Jaan, Псковская 3 кв. 29.
Loding, Gust., Школьный пер. 2.
Luik, P., Лиговская 106 кв. 16.
Marks, Jaan, Б. О. Малый пр. 33 кв. 20.
Meks, Jaan, Putilowi wabrikus.
Metspii, Aleks., Гавань, Ср. Весельная 6/3 кв. 20.
Mihelson, Karel, Putilowi wabrikus.
Must, oma töötuba, П. С. Подрѣзовая ул. 17.
Paap, Ушаковская 12 кв. 1.

Palm, Jüri, Обводный кан. 103 кв. 21.
Patsmann, Al., За Нарв. Заст. Школьный пер. 4 кв. 7.
Piip, Jaan, За Нев. Заст. Желѣзнодорожная 27.
Pika, Hans, Putilowi wabrikus.
Pikamägi, K., Глазурная 25 кв. 5.
Poska, Daw., Саперный пер. 10.
Post, Joh., За Нарв. Заст. Дер. Емельяновка 34 кв. 15.
Raudsep, J., Курляндская 9/13 кв. 3.
Roosmann, A., San-Gally д. 10 кв. 108.
Rekkaro, M., П. С. Газовая 2 кв. 15.
Sarap, Aleks., Саперный пер. 2 кв. 9.
Sauemäe, A., За Нарв. Заст. Новопроложенная ул. 22 кв. 7.
Senka, Ad., За Нарв. Заст. Тентелевск. ул. 17 кв. 3.
Simpmann, M., Putilowi wabrikus.
Sommermann, E., Забалканскій пр. 120 кв. 27.
Soosaar, В. О. 25 лин. д. 4.
Stoltsmann, H., В. О. Малый пр. 39.
Suga, Jüri, Обводн. кан, 187. Kalinkini õllewabrikus.
Schiffer, F., П. С. Бол. Дворянская 24.
Sepp, Шлиссельбургск. пр. 65 кв. 7. У скорбящихъ.
Tomat, Karl, Петергофское шоссе 40 кв. 2.
Tomberg, Aleks., Putilowi wabrikus.
Tõnisson, P., Odneri wabrikus.
Walge, H., Московское шоссе 30 кв. 10.
Weitmann, Ed., В. О. Донская ул. 10 кв. 18.
Wedenberg, A., В. С. Самсоніевск. пр. 31 кв. 34.
Widerfeldt, K., Петерговское шоссе 40 кв. 3.
Winger, Paul, В. С. Uues Lesneri wabrikus lukus. ja remontmeister.
Woimann, Karel, Фонтанка 146 кв. 8.

Maalermeistrid.

Liidwig, T., Садовая 7/9. Podrjatshik.
Lutrar, K., Putilowi wabrikus.
Laarmann, P., В. О. 12 лин. 65.
Murikse, Jüri, „Simens ja Halske juures.
Olesk, Joh., 12 rood nr. 12 kr. 24.
Pallo, J. Петергофское шоссе 15 кв. 1.
Tammik, Ed., Putilowi wabrikus.
Tõnisson, Al., „Simens ja Halske" juures.

Majaomanikud.

Flint (Püss), Петерговск. уч. Тургеневск. пр. 6.
Kana, H., Село Александровское, Шлиссельбугск. пр. 19 ja kaupmees.

Kana, P., Село Смоленское, Палевскiй пр. 18.
Must, П. С. Подрѣзовая ул. 17.
Püss, Петерговск. уч. Тургеневск. пр. 8.
Tikk, J., Село Смоленское, уг. Палевск. пр. и Нов.-Прогон. ул.
Urbas, T., Село Смоленское, Палевскiй пр. 29.
Urus, J., За Нарв. Заст. Сапожниковъ пер. 7.
Welsmann, P., За Нарв. Заст. Сапежниковъ пер. 8.

Mehanikad.

Almann, R., mehanika töötuba, В. С. Лабораторная 7.
Bauming, W., Кутуевскiй Островъ, kroonu wiinaladu, д. 3 кв. 11.
Emberg, H., jalgrataste „Pobjeda" töökojas, Кирочной пер. уголъ Мойки.
Iwask, K., 12 рота д. 24 кв. 34.
Juurup, J., telegr. mehan. Прядильная 23 кв. 22.
Klein, Joh., m. töötuba, Литейныв пр. 52.
Kärner, В. С. Самсонiевск. пр. 23 кв. 35.
Kuulbach, M., Подольская 27 кв. 7.
Lammas, Joh., В. О. Малый пр. 11 кв. 8.
Mikk, mehanika wabrik, Aleks. Newski kloostri juures.
Mühlberg, Joh., mehanik põllutöö museumis Соляной пер. 9.
Peterson, P., П. С. Каменноостровск. пр. 27 кв. 15.
Rebane, Jaan, Б. Охта, Э. Брантъ и Ко.
Reimann, K., Гороховая 69.
Silbermann, Обводн. кан. 99 кв. 77.
Staub, Georg, Строгановск. наб. 3а.
Suurküla, M., Суворовскiй пр. 63 кв. 8.
Tallikas, Ed., В. О. Малый пр. 33 кв. 22.
Tasso, Al., Рѣзвый островъ, фабрика Воронина.
Tiiwas, Kalinkini õllewabrikus.
Wiesemann, H., Почтамская 20.

Monteurid.

Kürb, Hans, В. С. Рогенсальмск. пер. 16 кв. 43.
Lemberg, W., В. С. Бадуринск. пер. 8 кв. 15.
Lill, O., В. С. Рогенсальмск. пер. 6 кв. 25.

Mööbli kuldajad.

Prjanits, Em., Загородный пр. 34 кв. 34.
Trast, G., П. С. Петровская 6/8 кв. 4.

Mööbli polsterdajad.

Must, J., Надежденская 52.
Paju, J., Офицерская 6.
Tanel, J., уг. Забалканскаго пр. и 4-ой роты 35/2.
Ustad, M., Петровскiй Островъ, Петровск. пр. 9.
Wõsu, Ed., Фонтанка 107 кв. 10.

Pagarid, saiapoed ja konditrid.

Bergmann, Aug., За Нарвск. Заст. Богомоловская 8 кв. 3.
Bing, В. О. Большой пр. 70, уголъ 26 лин.
Ende, Jul., П. С. Большой пр. 56.
Hepner, Wennaks., В. О. 15 лин. д. 72.
Kolga, R., П. С. Большой пр. 56.
Kollist, Ernst, Konditer Europa wõerastemajas.
Natser, Gust., П. С. Ситнинская ул. 27.
Merer, Jos., Пороховыя 5 лин. д. 13.
Pahlberg, W., Волынка 18.
Pawel, Екатерингофск. пр. уг. Бол. Мастерской.
Ramul, Ant., П. С. уг. Полозовой ул. и Мал. пр. 63/13.
Rubuski, В. С. Финляндскiй пер. 4.
Tintson, J., П. С. Большой пр. 56.
Truberg, Ed., П. С. Ситнинская ул. 16.

Pildimaalijad.

Bukits, M., Казанская 23 кв. 8.
Raudsep, J., Галерная 56 кв. 9.

Pildi liistude (raamide) tegijad.

Mürk, E., П. С. Б. Дворянская, фабр. Фрейдберга.

Rauatreialid.

Allew, Aug., П, С. М. Дворянская 4 кв. 15.
Brinkmann, Aug., Любенская 3 кв. 103.
Esse, M., П. С. Новоладожская 6 кв. 3.
Falk, Fr., Смоленская 5 кв. 52.
Foost, Aug., В. С. Самсонiевск. пр. 31 кв. 34.
Kirner, Otto. Школьный пер. 4.
Koorm, F., Зи Московск. Заст. Московская ул. 5 кв. 7.
Landesen, treialmeister Westinghausi juures, Боровая ул.
Miglau, Ado, М. Охта уг. Марiйнск. ул. 37/2.

Mikkow, Gust., За Невск. Заст. Новый пер. 8.
Offenbach, Jaan, За Нарвск. Заст. Новый пер. 8 кв. 2.
Pals, And., За Невск. Заст. Прогонный пер. 3 кв. 1.
Piilberg, E., Волынка 42 кв. 12.
Puusepp, Joh., Школьный пер. 2.
Randrüüd, Ed., Псковская 1 кв. 18.
Reinson, Joh., Школьный пер. 4.
Treilob, M., Екатерингофск. пр. 43.
Tuusler, P., Волынка 47 кв. 6.
Waldmann, J., Школьный пер. 4.
Wehrmann, Ed., Школьный пер. 3 кв. 22.
Öerd, J., Ушаковская 2.

Rätsepad.

Aksberg, J., Литейный пр. 57.
Berg, G., Надеждинская 2.
Dampf, A., Адмиралтейск. пр. 10.
Datelsohn, J., Вознесенскій пр. 27.
Gustawsohn, Казанская 23 кв. 31.
Ert, A., Столярнык пер 9 кв. 18.
Johanson, уг. Офицерск. и Фонарн. пер.
Karlow, В. О. 4 лин. д. 23.
Kask, Ado, Спасскій пер. 4 кв. 38.
Kask, P., Новый пер. 6 кв. 21.
Kichlefeldt, Лигвво, Нѣмецкая колонія, д. Тру.
Kirsch, Офицерская 10.
Koit, G., Гороховая 5.
Kiwisepp, J., Офицерская 5 кв. 28.
Kroos, J., Гороховая 33 кв. 27.
Kuusküll, E. Щербаковъ пер. 14 кв. 32.
Laane, H., Спасскій пер. 2 кв. 25.
Leenow, Садовая 29 кв. 9. Tel. 251—62.
Letemann, E., Мѣщанская 11.
Lilental, Joh., Мѣщанская 25 кв. 9.
Lindrop, Саперный пер. 12 кв. 23.
Luugas, A., Моховая 13 кв. 12.
Lubi, Мѣщанская 14.
Martin, E., Фонарный пер. 12 кв. 45.
Neuhardt, E., Владимирск. пр. 15.
Olew, P., Владимирскій пр. 13.
Omann, E., Екатеринск. кан. 44 кв. 24.
Paal, A., Гороховая 55.
Paris, Невскій пр. 88.

Peep, Мѣщанская 4 кв. 34.
Põder, Казанская 45.
Puusep, Гороховая 48 кв. 75.
Raag, Сергіевская 17.
Raag, J., Гороховая 28 кв. 1.
Rebane, A., Екатеринск. кан. 81.
Reiseke, Вознесенск. пр. 55.
Reelo, R., Столярный пер. 18 кв. 44.
Room, Karl, Столярный пер. 4.
Saun, Казанская 42.
Seewaidt, Почтамская 20 кв. 17.
Summer, S., Невскій пр. 112 кв. 32.
Sihane, J., Жуковская 8 кв. 26.
Sorn, A., Стремянная 8 кв. 20.
Truu, Вознесенск. пр. 25.
Truu, Максимильяновск. пер. 15.
Turwa, P., П. С. Больш. пр. 4.
Wandmann, Фонарныи пор. 12 кв. 45.

Sepad ja sepapajad.

Bamberg, Jak., П. С. Церковная 8 кв. 18.
Boonas, Gotl. П. С. Малый пр. 76 кв. 1.
Kolmei, Rob., В. С. Нейшлотскій пр. 15 кв. 106.
Leewet, J., Стеклянная 48 кв. 8.
Lilienthal, J., Глазурная 25.
Reimann, J., Iseäranis hobuste raut. ja muud sepa tööd, Лештуковъ пер. 19 ja Коломенская 10.
Roosmann, A., Колонія Санъ Галли д. 10 кв. 108.
Rosenlill, J., В. С. Безбородкинъ пр. 29 кв. 23.
Simmer, Jaan, Putilowi wabrikus.
Tenmann, Jak., Эстляндская 13 кв. 5.
Teras, J., Петровскій пр. 1 кв. 12.
Treier, Jaan, 12 рота 24 кв. 15.
Waldmann, J., Вольный Островъ, наб. рѣки Екатерингорки 30/29 кв. 13.

Söögimajad.

Kuusik, Joh.. П. С. Съѣзжинская 2/6.
Malkow, M., Морская 21.
Siiman, R., В. О. 11 линія.

Telefoni sisseseadjad.

Mihelsohn, Фонтанка 137 кв. 8.

Tislerid, puusepad ja töökojad.

Akke, Деревая ул. 10 кв. 2.
Auk, Aug, Казанская 6 кв. 60.
Bleim, Aug., В. О. 13 лин. 18 кв. 6.
Brinkmann, W., Любенская 20
Einblau, T., Литейный пр. 55 кв. 11.
Esberg, A., „Simensja Halske" juures.
Faltis, J., Сельская ул. 6, село Смоленское.
Grünberg, J., В. О. 13 лин. 58/60 кв. 14.
Jabur, K., Putilowi wabrikus.
Jürgensohn (modell-tisler), В. О. 20 лин. 11 кв. 52.
Ilwig, П. С. Лахтинская 17 кв. 9.
Ipits, D., П. С. Левашовскій пр. 16 кв. 7.
Isak, W., П. С Левашовскій пр. 3 кв. 2.
Kalden, P., Обводной кан. 125. Töökoda.
Kiisa, K., П. С. Малый пр. 48 кв. 2.
Kangur, J., Рижскій пр. 20 кв. 15.
Kirch, Aug., Пепергофское шоссе 35 кв. 49.
Korkmann, Курляндская 14.
Kulpas, Стеклянная 48 кв. 8.
Kuulbass, J., Стеклянная ул. 48 кв. 8.
Kuusik, J, Волынка 64.
Kõiw, В. О. 13 лин. 62 кв. 16.
Laane, Joh., Софійская 3 кв. 23.
Laarmann, A., П. С. Большой пр 19/21 кв. 86.
Lasberg, M. (modelltisler), Выборгская наб. 35/39.
Leeper, M., Офицерская 11 кв. 39. Töötuba.
Liiwats, Joh., Школьный пер. 4 кв. 36.
Lipsberg, Al., Волынка 50.
Maripuu, Новый пер. 6. Töötuba.
Metsar, Gust., Огородный пер. 25 кв. 8. Töökoda.
Nael, A., П. С. Б. Зеленина 15 кв. 26.
Neiland, Joh. за Нарвск. Заст. Школьный пер. 2.
Ofberg, J., Волынка 36, кв. 9.
Oomann, Aug., В. О. 13 лин. 72, кв. 1.
Paade, K., Шербаковъ пер. 8, кв. 13.
Paapster, J., П. С. Подрѣзовая 16 кв. 10.
Palm, M., за Морск. Заст. Волковск. ул. д. 1/6 кв. 39.

Parw, Jak., Самсоніевск. пр. 31, кв. 52.
Priis, Gust., Лубенск. 20 кв. 98.
Punnis, W., В. О.. 27 лин. 10/2 кв. 43.
Pääsuke, J., meister kastiwabrikus, Село Смоленское, Шлюссельбургск. пр. 49.
Rosenbaum, Забалканскій пр. 63 кв. 11.
Rätsepa, J., П. С. Мал. Бѣлозерская 17 кв. 69.
Saar, Madis, Волынка 50 кв. 21.
Sahk, Gust., Смоленская 5 кв. 14.
Salomon, Joh., Тарасовъ пер. 26/5 кв. 43.
Sand, T. За Моск. Застава, Волковская ул. 39 кв. 76.
Sild, Hans (modelltisler), Обводн. кан. 123 кв. 34.
Soots, A., Щербаковъ пер. 8 кв. 13.
Stein, Al., В. О. 13 лин. 72 кв. 1.
Tint, Fr., Смоленская 5 кв. 11.
Truu, P. tislermeister end. Semjanikowi wabrikus.
Tõnisson, Andres, За Нарск. Заст. Новопроложенная ул. 33, кв. 6.
Tõnisson, Jul., sealsamas.
Weiberg, M., В. О. 13, 54 кв. 14.
Weimann, M., Садовая 68 кв. 26.

Tõllasepad.

Glück, Вознесенск. пр. 5.
Röder, Joh., Забалканскій пр. 120 кв. 6.
Romet, Gust., В. О. 12 лин., 65/20 кв. 39.

Welskerid.

Albi, J., В. О. 4 лин. 29/21.
Luts, Jak., Загородный пр. д. 8, кв. 18.
Parts, P., В. О. 15 лин. 4 Aleksandri haigemajas.
Rosin, Jak., В. О. 25 лин. 2 кв. 17.

Wasesepad.

Lawik, J., poolmeister Newa laewaehituse wabrikus, end. Semjanikow.
Asper, M., oma wasewalamise töökoda, В. С. Саратовская 20.
Ginberg, Ed., wasew. meister Newa laewaehituse wabrikus.
Rapp, Joh., В. О. Косая лин. 13 кв. 9.
Pawel, oma wasewalamise töökoda В. О. Большвй проспектъ 88.
Peet, Jaak, Putilowi wabrikus.

Wõi- ja piimakaubandus.

Einstein, Wõi ladu B. O. Andrejewski turu ääres.
Joakit, Фонтанка 133, Wõi- ja piima pood.
Köhnberg, T., П. С. Tsentral turul.
Laane, J., Жуковская 10, wõi- ja piima pood.
Liigand, J., Офицерская 64, wõi-, worsti- ja piima kauplus.
Luksepp, Думскій пер. 7. Tsentral piima ladu.
Martinson, Гороховая 13, wõi- ja piima pood.
Nursi, Liiwimaa wõi- ja worsti kauplus Гороховая 4.
Nurk ja Ko. Гороховая 46.
Paaderist, Пантелеймонская 8.
Sarow, J., Круглый рын. 1, Siberi wõi kontor ja piimanõude wabrik.

Õmblejad.

Ahing, Ros., Моховая 14.
Krick, Bl., Могилевская 14 кв. 12.
Muchel, Anete, Усачевъ пер. 5 кв. 29, Õmbluse õpetajanna.
Muchel, Marie, Усачевъ пер. 5 кв. 29, Naister. riiete töötuba.
Peterburi eesti wastastikku heategew naisühisus Демидовъ пер. 13 кв. 4. Õmblus kool, töötuba, warjupaik ja kohaotsimise kontor.
Poel, Ida, Загородный пр. 23 кв. 31.
Renik, Anete, М. Подъяческая 12 кв. 16.
Säkk, Marie, Казачій пер. 11 кв. 23.
Tepp, Õmblus-kool, У скорбящихъ, Шлиссельбургскій пр. 65 кв. 7.
Wilberg, Pauline, В. О. Б. Самсоніевскій пр. 21, кв. 6.

Lisa.

Mitmesugustes mundes ametites, ehk amet teadmata.

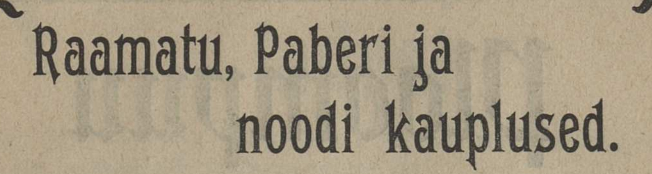
Ahi, A., Wabrikuwalitseja, Славянскій лѣсопильный заводъ.
Allas, Heiene, Демидовъ пер. 4 кв. 4.
Aller, J., П. С. Пѣвческій пер. 17 кв. 19.
Ambos, D., wabriku ametnik П. С. М. Зеленина 2.
Arnak, H., Екатерійнскій каналъ 27.
Audum, A., Екатерингофскій пр. 5 кв. 15.
August, P., Англійскій пр. 10.

Auksmann, H., П. С. Подрѣзовая 4 кв. 2.
Baum, Anna, Деревня Волынкина д. 32 кв. 5.
Bruli, В. О. 6 лин. 37 кв. 18.
Bruns G., В. С. М. Самсеніевскій пр. 3 кв. 29 meister wabrikus.
Einstein, A., bolti ja mutri jaosk. meister naelte wabrikus. В. О. 25 л.
Eglon, K., фабрика Торнтона, за Зевск. Заставой.
Erik, H., В. О. Средній пр. 19. Kaupmees.
Eriks, trükikoja omanik Невскій пр. 74 кв. 37.
Essuk, Б. Подъяческая 12 кв. 13.
Hints, H., Wäljamüüja Apraksina turul Konowalowi ja Noskowi k.
Ehrus, tööwoorimeeste pidaja, Обводеый каналъ 153.
Ibes, J., уг. Садовой и Інженерной 3/5.
Isson, Joh., В. С. Тимофѣевская 23 кв. 10.
Isson, Amalie, В. О. Длинная 8 кв. 4.
Iwask, A., litograhw, 12 rood 24 k. 34.
Jõgis, Офицерская 19, кв. 41.
Jaanus, O., Рѣзвый Островъ, Woronina manufakt. wabr. walitseja.
Janson, J., За Нарвск. Застава, Петергофск. ул. 3 кв. 2.
Järw, Joh., Обводный каналъ 133 кв. 43.
Kaasfeldt, Садовая 76 кв. 1.
Kadak, Anete, В. О. 9 лин. 56 кв. 20.
Kaeramaa, B., tisler, Деревня Тентелеева д. 16 Лѣвая ул. за Нарвск. Заст.
Kermas, A., За Нарвск. Застав. Петергофская ул. 3 кв. 27.
Kaljon, Julie, Торговая 7 кв. 5.
Kaugur, Joh., Загородный пр. 27, tubaka poe pidajá.
Kalle, A., Измайловскій пр. 22 кв. 5.
Kems, O., Dencker ja Ko. wiinaladus müüja. Загородн. пр. 4 кв.20.
Kesselmann, Обводный каналъ 103 кв. 13.
Kirsipuu, R., В. О., Самсоніевск. пр. 21 кв. 32.
Klements, J., В. О. 3 лин. 38 кв. 16.
Kott, A., Максимильяновск. пер, 16 кв. 19.
Kremp, Juuli, Ямская 36 кв. 12.
Kremp, Marie, Измаиловскій пр. 2 кв. 26.
Kuusk, В. О. Малый пр. 35 кв. 15.
Kuldsepp, M., kaupmees, В. О. Опоченная 15 кв. 6.
Kõddar, Aug., Ploompuu raamatukaupl. asemik. Мѣщанская 22.
Kõks, Anna, Стремянная ул. 15 кв. 8.
Kimmel, M., Галерная 52 кв. 3.
Lagede, K., Вознесенскій пр. 23 кв. 26.
Laurson, K., Новый пер. 5.
Leemann, Emilie, Екатерингофск. пр. 4 кв. 99.
Laamann, J., 12 рота д. 1 кв. 15 täheladuja.
Leht, S., Фонтанка 112 кв. 13.

Lepason, P., Большой Самсоновскій пр. 51 кв. 7.
Lents, Крюковъ кан. 11, riide ja lõnga wärwimine.
Liebert, G., Kangru meister Auchi juures, Гутуевскій Островъ.
Liebert, kaupmees, Загородный пр. 4 кв. 17.
Liiw, Садовая 53 кв. 8.
Likenbach, Измаиловскій пр. 7 кв. 4.
Lipping, Alfr., Невск. Заст., Село Мурзинки, 11 кв. 3.
Lipping, Joh., Александровскій театръ.
Lipstel, Ямская 3 кв. 2.
Lipping, R., Измайловскій пр. 18 кв. 32.
Lipumägi, A., П. С. Подрѣзовая 16 кв. 10.
Lübeck Aleks., Московское шоссе 20 кв. 10.
Loos P., retischeur, Невскій пр. 44 кв. 40.
Lukkberg H., Нарвск. Заст. Чугунная 17 кв. 4.
Luue, Дер. Волынка 36.
Lugenberg, Ernst, retifikator, Софійская 5 кв. 42.
Luukas, M., Англійскій пр. 30 кв. 39.
Lärch, kaupmees, Гагаринская 15.
Lüüs, M., sumadani tegija Казанская 6 кв. 60.
Lõuke, Офицерская 19 кв. 41.
Mader, P. puukaupmees, В. С. Б. Самсоніевск. пр. 33 кв. 2.
Martinson, meister wabrikus, Лиговская 60, кв. 11.
Maripuu, G., tähewalaja, Петергофскій пр. 15 кв. 3.
Meibaum, A., В. О. Волховскій пер. 4. Litographia.
Meil, Marie, Фонтанка 53 кв. 15, wäljamüügi pagari äris.
Marjapuu, Helene Фурштадская 23 кв. 8.
Matson, Johann, juurte lõikaja Невскій пр. 74 кв. 54.
Mihkelson, Ida, Фонтанка 6 кв. 8.
Mihkelson, M., П. С. Левашевскій пр. 16 кв. 12.
Moorits, Bertha, Моховая 32 кв. 2.
Muchel, Ed., Никольскій рынокъ G. S. Semjonowi tubakaladu peasell.
Munk, Marie, Садовая 67.
Must, G., majawalitseja Литейный просп. 60, кв. 10.
Muhlberg, J., Гутуевскій остр. 3 Казенный спирт. заводъ.
Mägar, M., В. С. Б. Самсоніевск. пр. 31 кв. 34.
Mõttus, Joh., kirjaladuja, П. С. Большой пр. 19.
Mähkar, J., Измаиловскій пр. 8 кв. 22.
Manning, Helene, Петровскій островъ кол. Санъ-Галли.
Mölder, Liisa, В. О. 10 лин. 15.
Naagel, Emilie, Гавань Карташихинск. ул. 11 кв. 3.
Noormägi, Eleonora, П. С. Больш. Зеленина 31 кв. 12.
Oun, Alide, В. О. 10 лин. 15.
Owatski, A., В. О. 15 лин. 62 кв. 7.

Paarmann, Ср. Подъяческая 3 кв. 11.
Pallmann, wäljamüüja „Aleksandri“ juures.
Parts, В. О. Академическій пер. 4 кв. 5.
Pelbaum, Тройцкая 20.
Peerna, Jüri, Николаевская Набережня 13 кв. 4.
Peenar, Liina, Гавань Весельная ул. 5 кв. 3.
Peenar, Rosalie, Екатерингофскій пр. 81 кв. 3.
Peetson, M. ja E., Троицкая 36 кв. 25.
Peterson, G., П. С. Полозовая 9 кв. 5.
Petree, wäljamüüjanna Singeri juures Загородн.
Perens, Adele, Невскій пр. 74 кв. 97 ämmaemand.
Pikas, A., Офицерская 23 кв. 20.
Pikk, Marie, В. О. Среднiй пр. 51.
Pikson, K., В. О. Тучковъ пер. 1 кв. 5, trükitööline.
Piller, Gustaw, П. С. Рѣзная ул. 18 кв. 9.
Pulits, A., Новый пер. 10 кв. 33.
Puumann, Joh., Загородный пр. 19 кв. 98.
Pühle, Joh., В. О. Среднiй пр. 43 кв. 1.
Pärn, J., В. О. Академическій пер. 4 кв. 6.
Pärn, Спасскій пер. 9 кв. 61.
Põtlis, Elfriede, П. С. Б. Спасская 18 кв. 10.
Põldmäe, Казанская 47 кв. 24.
Rais, neiu, Верейская 28 кв. 9.
Raun, Emilie, В. О. 12 лин. 31 кв. 19.
Rennit, Kontroll Palati ametnik.
Rinkam, Г. О. 3 лин. 58 кв. 26.
Rohbach, G., Офицерская 11 кв. 33.
Rohbach, J., sealsamas.
Rosenbaum, A., Забалканскій пр. 63.
Rosin, Б. Самсоніевскій пр. 59 кв. 7.
Rätsnik, K., Пантелеймонская 14 кв. 36.
Rüütel, J., П. С. Пудожская 6 кв. 4.
Saag, K., П. С. Подрѣзовая 16 кв. 13.
Saagastik, В. С. Б Самсоніевск. пр. 59 кв. 7.
Saat, Gustav, Гороховая 25, pagar.
Saal, J., Морская 19, wäljamüüja Eileri juures.
Saal, Europa wõerastemajas.
Saleus, Лиговка Санъ-Галли 12.
Saun, Miina, Могилевская 12 кв. 23.
Schmidt, Sofie, Загородный пр. 6 кв. 2.
Seeland, Офицерская 54 Jaani k. köster.
Seestrand, Фонтанка 124, insener.
Sepp, М. Гаванская 64 кв. 15.
Seppa, Anna, Кузнецкій пер. 7 кв. 6.

Seppa, E., kealsamas.
Solken, K., В. О. Косая лин. 13 кв. 26 plotnik.
Seppak, J. Рузовская 35 кв. 10.
Siider, Gust., wäljamüüja Kinkmanni ja Ko. juures.
Simm, L., П. С. Подрѣзовая 16, кв. 10.
Sööru, E., П. С. Широкая 3 кв. 7.
Sontak, Лиговка, Санъ-Галли 16 кв. 48.
Soome, J., П. С. Подрѣзовая 16 кв. 15.
Stolzer, П. С. Рыбацкая 6 кв. 8, raamatupookija.
Teokoppel, Alfr., joonistaja, Забалканскій пр. 130 кв. 162.
Teras, J., Казанская 44 кв. 19.
Timusk, K., За Невск. Заст. фабрика Торнтона.
Tint, M., П. С. Подрѣзовая 17 кв. 3.
Tobu, Elis., П. С. Большая Зеленина, 26 кв. 25.
Toha, Marie, Садовая 69.
Tomson, П. С. Малый пр. 12 кв. 49.
Tompson, Marie, В. О. 14 лин. 17.
Trankmann, A. В. О. 11 лин. 32 кв. 11.
Treuberg, kaupmees, Забалканскій пр. 50 кв. 28.
Triisa, M., nahkur, Кіевская 10 кв. 22.
Trisfeldt, В. О. Больш. пр. 78 кв. 31. Rehkendaja obserwatorium.
Treier, G., graweerija, Столярный пер. 18 кв. 60.
Uibo, Liina, В. С. Б. Самсоніевск. пр. 64.
Uibo, Konr., Забалканск. пр. уголъ 2 роты.
Wammus, Em., П. С. Подрѣзовая 16 кв. 9.
Woltmann, E., В. О. Косая лин. 13 кв. 26, luksep.
Weitmann, J., mutripress. jaosk. meister naelte wabr. В. О. 25 л.
Widewar, M., Екатерингофск. пр. 97 кв. 9.
Wiik, Мѣщанская 11 кв. 4.
Wilberg, Дровянная ул. 14 кв. 39.
Wingar, P., В. С. Б. Самсоніевск. пр. 71, tubaku kauplus.

Raamatu, Paberi ja noodi kauplused.

Ploompuu, **Мѣщанская 22.** Kõige täielikum Eesti kirjanduse ladu. Laenu raamatukogu ja kirjutusmaterjali kauplus.

Edgren, **Большая Конюшная 8.** Raamatu kauplus.

A. Luige, raamatu ja kirjutus materjali kauplus. **Вас. Остр. 11-ая Линія № 36.**

Seeland, **Офицерская 54.** Raamatu kauplus.

Paju ja Co. **Казанская д. 5.** Paberi ladu.

Leopas, K. **Невскій пр. 80.** Noodi kauplus, kirjastus ja klawerite wälja üürimine.

Ploompuu

Eesti raamatukauplus, laenukogu ja kirjutusmaterjali ladu

Peterburis, Мѣщанская 22.

Soowitab omast ladust kõike Eesti keeles ilmunuid raamatuid ja edu meelset kirjandust. Jällemüüjatele ja suuremal arwul tarwitajatele wõistlemata odawald. Kõik tellimised Eesti-, Wene-, Saksa-, Soome-, Rootsi-, Inglis-, Prantsuse- ja Esperanto keelsete õpiraamatude peale toimetatakse ruttu ja korralikult.

Oma raamatukaupluse juurde oleme ka täielise

Eesti laenu raamatukogu

asutanud, kust weikse maksu eest kõiki Eeesti keelseid ja silmaringi laiendawaid raamatuid kodu lugemise pääle anname. See on iseäranis tähtis nüüdsel ajal kus rahwal raha wähe on kõike raamatuid osta. Raamatuid wõiwad ka need lugemise peale saada, kes maa Peterburgi ümbruskonnas ja suwitamise kohtade peal elawad.

Laenu raamatukogu suurendamiseks ostame ja wahetame uute wastu pruugituid ja wanu raamatuid, milledel weel kirjandusline wäärtus. Niisama müüme mitmesugusid pruugituid raamatuid odawalt ja poole hinnaga.

Meie juures on ka **„Noor Eesti“** kirjastusel ilmunute raamatute täielik ladu.

Kirjutusmaterjali ladust

on meil alati saadawal hääd **Soome paberit, tintisid, sulgesid, pliiatsid, ilu postpaberisi, taskuraamatuid** jne.

Hästi maitserikkaid

põewapildi- ja piltpostkaartide albumisi.

Täielik ladu

wäljamaa piltpostkaartidest.

Ilu- ja kunsti armastajatele kõige suurem wäljawalik 1-est kopikast kuni 50 kop. tükk. Ilusad **Peterburi waatekohtadega** piltpostkaartid, kõige uuemad üleswõtted alati ladus saadawal.

Piltpostkaartisid eesti elust

Eesti elu edendajatest, Eesti tähtsamatest sündmustest. Suur wäljawalik **Eesti maakohtade piltpostkaartidest**. Suur tagawara **õnnesoowi** kaartidest igasugu sündmuste jaoks, nagu sünni-, leeri-, pulma-, hõbe- ja kuld pulma päewaks kõige odawamalt kõige kallimani.

Wõtame wastu kõiksugu **raamatukõitmise tööstd, nimekaartide trükkimist, päewapildi järele postkaartide tegemist** jne. toimetame korralikult ja odawalt

Auupaklikult

Ploompuu Peterburis

Eesti kirjanduse ladu, laenukogu ja kirjutus-materjali kauplus,

Мѣщанская 22.

Aktsia Selts

Bekmann ja Ko.

Peterburis, Перевозная 8. — Telef. № 241.

Soowitab oma

kibedaid ja magusaid

peeneid wiinasid.

Nastoikasid ja naliwkasid.

Prantsusemaa

Konjakid.

Kôige suurematest firmadest

Rumm, arak, wisky.

Wene konjak (nime all Gasi-Bekk).

Balsam.

Likörid.

Wabriku kaupl. Peterburis Kasanskaja peal, Nowõi per. nurgal.

Wabriku kaupl. Peterburis Newski pr., Puschkinski uul. nurgal.

Kôik wiinad ja weinid saada kodumaal

nas, Tartus, Pärnus, Narwas, Wiljandis,

Noor-Eesti Kirjastus

soowitab oma wäljaandeid jõulukingitusteks:

Album **Noor-Eesti II**. 248 lhk., 6 wäljamaal walmistatud kaasande pildiga Eesti tähtsamate kunstnikkude töödest. Hind 1 r. 60 kop.

A. Bogdanow, **„Majanduseteaduse õpetus,“** 392 lhk. Hind 1. rbl 25 kop.

Palutakse mitte ära wahetada teise sellesarnase raamatuga millest ainult I jagu 210 lhk., hind 150 kop. ilmunud on.

Bernhard Linde, **„Missugust walimiseõigust peame meie nõudma?“** 36 lhk., hind 15 kop.

K. Timiräsew, **„Charles Darwin ja tema õpetus“** 200 lhk., Hind 70 kop.

W. Bölsche, **„Inimese põlwenemine.“** Teine trükk, 96 lhk., hind 35 kop.

Dr. W. Meyer, **„Maailma loomine,“** 96 lhk. Hind 35 kop.

Dr. W. Meyer, **„Maailma ots,“** 96 lhk. Hind 35 kop.

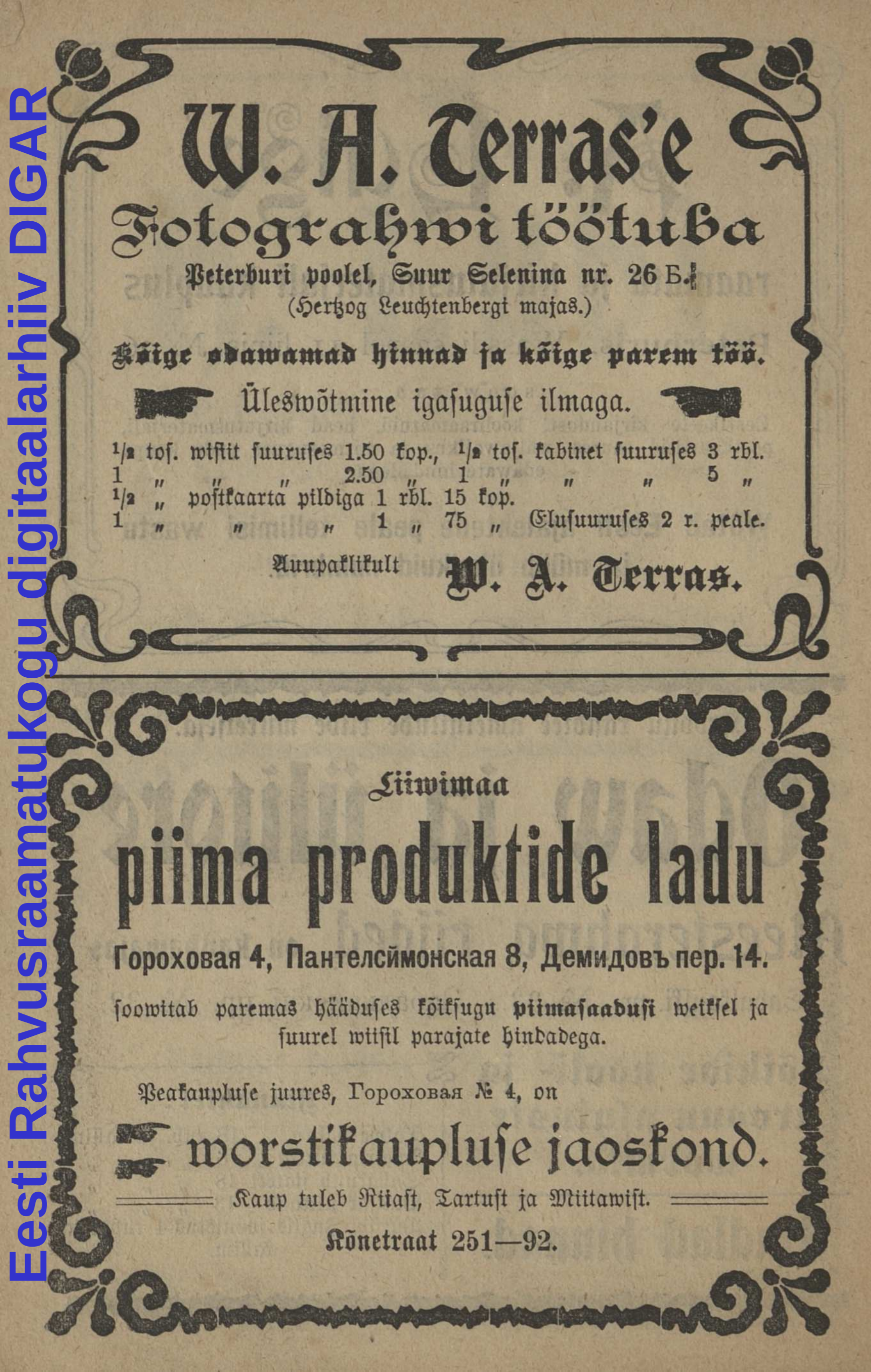
Kolme wiimase raamatu kaaned wärwitrükkis.

Teoksil on:

Juhan Liiw, **Luuletused.** Kunstwäljaandes.

Wilhelm Blos, **„Prantsuse rewolutsion.“** 1789—1804 a. Prantsusemaa sündmuste rahwalik kujutus. 632 lhk.

Rätsepmeister
H. Lubi.
Peterburis, Мѣщанская ул. д. 14.
Kôik tellimised meesterahwa riiete
pääle saawad hästi ja korralikult
uuema moodu järgi tehtud.
Inglis riiet on kodus suures wäljawalikus.
Peterburis,
Офицерская
48, кв. 18.
Head Eestimaa
söögi kartulid
Peterburis,
Офицерская
48, кв. 18.
saawad tellimise peale koti wiisi koju kätte saadetud.
Kartulite headuse eest saab wastutatud.
Kes 24 kotti, üks kõik kui pika aja jooksul, ära
wõtab, saab 25-da koti kingiks hinnata.
Auustusega
G. Laurentius.

W. A. Terras'e
Fotograhwi töötuba
Peterburi poolel, Suur Selenina nr. 26 Б.
(Hertzog Leuchtenbergi majas.)
Kõige odawamad hinnad ja kõige parem töö.
Üleswõtmine igaſuguſe ilmaga.
1/2 toſ. wiſitit ſuuruſes 1.50 kop., 1/2 toſ. kabinet ſuuruſes 3 rbl.
1 " " " 2.50 " 1 " " 5 "
1/2 " poſtkaarta pildiga 1 rbl. 15 kop.
1 " " " 1 " 75 " Eluſuuruſes 2 r. peale.
Auupaklikult W. A. Terras.
Liiwimaa
piima produktide ladu
Гороховая 4, Пантелеймонская 8, Демидовъ пер. 14.
ſoowitab paremas hääduſes kõikſugu piimaſaaduſi weikſel ja ſuurel wiiſil parajate hindadega.
Peakaupluſe juures, Гороховая № 4, on
worſtikaupluſe jaoskond.
Kaup tuleb Riiaſt, Tartuſt ja Miitawiſt.
Kõnetraat 251—92.